

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

RİSÂLE-İ BEYÂN-I CEHENNEM (vr. 104b-139a)
(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SONGÜL ÖGE

İSTANBUL 2018

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

RİSÂLE-İ BEYÂN-I CEHENNEM (vr. 104b-139a)
(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

SONGÜL ÖGE

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. ZUHAL KÜLTÜRAL

İSTANBUL 2018



MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Songül ÖGE'nin "Risâle-i Beyân-ı Cehennem (104b-139a) (İnceleme-Metin-Dizin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Zuhâl KÜLTÜRAL
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Doç. Dr. Aylin KOÇ
Üniversitesi Marmara Üniversitesi

Üye : Yrd. Doç. Dr. Dilek HERKMEN
Üniversitesi Düzce Üniversitesi

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 09/04/2018 tarih ve 2948/07-06 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Müdür



İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖN SÖZ.....	VI
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT.....	IX
KISALTMALAR.....	X
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ.....	XII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Nüsha Özellikleri ve İçeriği.....	1
1.2. Eserin Ait Olduğu Dönem.....	2
1.3. İmla Özellikleri.....	3
1.3.1. Ünlülerin Yazılışı.....	3
1.3.1.1. /a/ ünlüsü.....	3
1.3.1.2. /e/ ünlüsü.....	3
1.3.1.3. /ı,i/ ünlüleri.....	4
1.3.1.4. /o,ö,u,ü/ ünlüleri.....	5
1.3.2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	5
1.3.2.1. /b/ ünsüzü.....	5
1.3.2.2. /c/ ünsüzü.....	5
1.3.2.3. /ç/ ünsüzü.....	6
1.3.2.4. /d/ ünsüzü.....	6
1.3.2.5. /g/ ünsüzü.....	6
1.3.2.6. /ğ/ ünsüzü.....	6
1.3.2.7. /h/ ünsüzü.....	6
1.3.2.8. /k/ ünsüzü.....	7

1.3.2.9. /k/ ünsüzü.....	7
1.3.2.10. /ñ/ ünsüzü.....	7
1.3.2.11. /p/ ünsüzü.....	7
1.3.2.12. /s/ ünsüzü.....	7
1.3.2.13. /ş/ ünsüzü.....	7
1.3.2.14. /t/ ünsüzü.....	8
1.3.2.15. /t/ ünsüzü.....	8
1.3.2.16. /y/ ünsüzü.....	8
1.3.2.17. /z/ ünsüzü.....	8
1.4. Dil ve Şekil Özellikleri.....	8
1.4.1. Ses Hadiseleri.....	8
1.4.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu.....	8
1.4.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	9
1.4.1.3. Ünlü Türemesi.....	9
1.4.1.4. Ünlü Düşmesi.....	9
1.4.1.5. Ünlü Birleşmesi.....	9
1.4.1.6. Ünsüz Benzeşmesi.....	10
1.4.1.7. Ünsüz İkizlenmesi.....	10
1.4.1.8. Göçüşme	10
1.4.1.9. Hece Düşmesi.....	10
1.4.1.10. Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi.....	10
1.4.1.11. Tonlulaşma.....	11
1.4.1.12. Ek Uyumsuzluğu.....	11
1.4.1.13. Ses Değişmeleri.....	11
1.4.1.14. Eklerdeki Ünlü Özellikleri.....	13
1.4.1.14.1. Yuvarlak Ünlü Taşıyan Ekler.....	13

1.4.1.14.2. Düz Ünlü Taşıyan Ekler.....	14
1.4.1.15. Diğer Ses Olayları.....	15
1.4.1.15.1. Eski Türkçe Özelliğini Koruyan Kelimeler.....	15
1.4.1.15.2. İki Şekilde Bulunan Kelimeler.....	15
1.4.2. Çekim Ekleri.....	16
1.4.2.1. İsim Çekim Ekleri.....	16
1.4.2.1.1. Çokluk Eki.....	16
1.4.2.1.2. İyelik Ekleri.....	16
1.4.2.1.3. Hâl Ekleri.....	17
1.4.2.1.3.1. Yalın Hâl.....	17
1.4.2.1.3.2. İlgi Hâli Eki.....	17
1.4.2.1.3.3. Yükleme Hâli Eki.....	17
1.4.2.1.3.4. Yaklaşma Hâli Eki.....	17
1.4.2.1.3.5. Bulunma Hâli Eki.....	17
1.4.2.1.3.6. Ayrılma Hâli Eki.....	18
1.4.2.1.3.7. Vasıta Hâli Eki.....	18
1.4.2.1.3.8. Eşitlik Hâli Eki.....	18
1.4.2.1.3.9. Yön Hâli Eki.....	18
1.4.2.2. Fiil Çekim Ekleri.....	18
1.4.2.2.1. Şahıs Ekleri.....	18
1.4.2.2.1.1. Birinci Tip Şahıs Ekleri.....	18
1.4.2.2.1.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri.....	19
1.4.2.2.1.3. Üçüncü Tip Şahıs Ekleri.....	19
1.4.2.2.2. Bildirme Kipleri.....	20
1.4.2.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman.....	20
1.4.2.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman.....	20

1.4.2.2.2.3. Geniş Zaman.....	21
1.4.2.2.2.4. Gelecek Zaman.....	21
1.4.2.2.3. Tasarlama Kipleri.....	21
1.4.2.2.3.1. Emir Kipi.....	21
1.4.2.2.3.2. İstek Kipi.....	22
1.4.2.2.3.3. Şart Kipi.....	23
1.4.2.2.4. Partisipler.....	23
1.4.2.2.5. Gerundiumlar.....	24
1.4.3. Yapım Ekleri.....	25
1.4.3.1 İsimden İsim Yapım Ekleri.....	25
1.4.3.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri.....	26
1.4.3.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri.....	27
1.4.3.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri.....	28
1.4.4. Sayılar.....	29
1.4.5. Zamir.....	29
1.4.5.1. Şahıs Zamirleri.....	29
1.4.5.2. İşaret Zamirleri.....	29
1.4.5.3. Dönüşlülük Zamirleri.....	29
1.4.5.4. Belirsizlik Zamirleri.....	29
1.4.5.5. Soru Zamirleri.....	30
1.4.6. Sıfat.....	30
1.4.6.1. Niteleme Sıfatları.....	30
1.4.6.2. Belirtme Sıfatları.....	30
1.4.6.3. İşaret Sıfatları.....	30
1.4.6.4. Belirsizlik Sıfatları.....	31
1.4.6.5. Soru Sıfatları.....	31

1.4.7. Zarf.....	31
1.4.7.1. Zaman Zarfları.....	31
1.4.7.2. Yer Zarfları.....	31
1.4.7.3. Miktar Zarfları.....	32
1.4.7.4. Tarz Zarfları.....	32
1.4.8. Edat.....	32
1.4.8.1. Çekim Edatları.....	32
1.4.8.2. Bağlama Edatları.....	32
1.4.8.3. Ünlem Edatları.....	33
2. METİN.....	34
3. GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİ.....	58
4. DİZİN.....	82
4.1. ARAPÇA İBARELER DİZİNİ.....	192
4.2. KİŞİ ADLARI DİZİNİ.....	194
KAYNAKÇA	197
5. TİPKIBASIM.....	199
ÖZGEÇMİŞ.....	269

ÖN SÖZ

Bu tez, Milli Kütüphane’de 06 Mil Yz A3757 /3 numarasıyla kayıtlı ve *Risâle-i Beyân-ı Cehennem* adlı eserin 104b-139a varakları üzerine yapılan bir dil çalışmasıdır. Eser, Osmanlı Türkçesi dönem özelliklerini gösteren dinî ve didaktik bir eserdir.

Üzerinde çalıştığımız eserin müellifi ve müstensihi belli değildir. Risale şeklinde yazılmış olup, iki veya daha fazla kişi tarafından yazıya geçirildiği yazım farklılıklarından anlaşılmaktadır. Eser, dinî hikayelerden oluşmaktadır. Her hikaye birbirinden bağımsızdır. Anlatılan hikayeler öğretici hikayelerdir.

Çalışmamız beş bölümden oluşmaktadır: *Giriş, metin, günümüz Türkçesine çeviri, dizin ve tıpkıbasım*. Giriş bölümünde eserin müellifi ve müstensihi belli olmadığı için, sadece eserin özelliklerinden bahsedilmiştir. Ayrıca bu bölümde imla özellikleri ele alınmış; dil ve şekil özellikleri üzerinde durulmuştur. Metin bölümünde eser çeviri yazıya aktarılmış ve noktalama işaretleri de günümüz imlasına uygun olarak uygulanmıştır. Ayet, hadis ve dualar orijinaline bağlı kalmak adına metindeki haliyle koyulmuştur. Daha sonra metin günümüz Türkçesine aktarılmıştır.

Çalışmamızın dizin bölümünde, eserin söz varlığını ortaya koymak adına gramatik bir indeks hazırlanarak, alfabetik olarak dizilmiştir. Madde başı olarak kelimelerin altına, o kelimeyle ilgili tamlamalar, deyimler ve birleşik fiiller vs. sıralanmıştır. Arapça, Farsça kelimelerin yanına hangi dilde olduğu yazılmıştır. Her kelimenin metindeki anlamları verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Arapça ibareler ve kişi adları için ayrı dizin oluşturulmuştur. Onların da metinden yola çıkarak anlamları verilmeye çalışılmıştır.

Çalışmamızın sonuna eserin çeviri yazıya aktarılan 104b-139a varaklarının tıpkıbasımını eklenmiştir.

Yüksek lisans tezi olarak bu eseri bana tavsiye eden ve çalışmalarım esnasında her türlü desteğini esirgemeyen kıymetli tez danışmanım Prof. Dr. Zuhal KÜLTÜRAL’a, hazırladığı *Cibakaya* programı ile dizin çalışmalarına büyük katkıda bulunan Prof. Dr. Ceval KAYA’ya ve üzerimde emeği olan tüm hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca eğitim hayatım boyunca ve bu tezi hazırlarken maddi manevi desteklerini esirgemeyen değerli aileme; tezi hazırlarken bilgilerinden istifade ettiğim Ezgi Nil

ÖZGÖREN, Şeyma Gül KARAÇAM ve Tuğba YILDIZ'a; daima yanımda ve destekçim olan değerli dostlarıma çok teşekkür ederim.

Songül Öge

İstanbul, 2018



ÖZET

Bu çalışmada Milli Kütüphane’de 06 Mil Yz A3757 /3 numarasıyla ve *Risâle-i Beyân-ı Cehennem* adıyla kayıtlı eser üzerinde çalışılmıştır. Eser 178 varaktan oluşmaktadır.

Eser, Osmanlı Türkçesi dönem özelliklerini gösteren dinî ve didaktik bir eserdir. Müellifi ve müstensihî belli değildir.

Bu tezi hazırlamaktaki amaç, eserin konusu ve söz varlığı açısından önemini ortaya koymaktır. Tez beş bölümden oluşmaktadır: *Giriş, metin, günümüz Türkçesine çeviri, dizin ve tıpkıbasım*. Giriş bölümünde eser hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra imla özellikleri, dil ve şekil özellikleri ortaya koyulmuştur. Metin bölümünde; eser çeviri yazıya aktarılmış ve noktalama işaretleri de günümüz imlasına uygun olarak uygulanmıştır. Ayrıca metin günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Dizin bölümünde eserin söz varlığını ortaya koymak adına gramatik bir indeks hazırlanarak, alfabetik olarak dizilmiştir. Ayrıca çalışmamızın sonuna eserin çeviri yazıya aktarılan 104b-139a varaklarının tıpkıbasımı eklenmiştir.

Eser, döneminin söz varlığını ve dil özelliklerini göstermesi bakımından çok önemlidir.

ABSTRACT

In this study, *Risâle-i Beyân-ı Cehennem* registered with number 06 Mil YZ A3757/3 in the Milli Library is investigated. The work called *Risâle-i Beyân-ı Cehennem* consists of 160 pages.

This work which indicates the features of Turkish language at that time is religious and didactic. The person who wrote or reproduce the work is not clear.

The thesis aims to reveal the importance of the work in terms of the subject matter of the work and the word existence. The study consists of five main parts which are prologue, analysis, text, and directory. In the prologue section, the importation of the work was given. Spelling, language and form of the work were discussed in the analysis part. The transcription of the work was done and the punctuation was adapted to present-day punctuation rules in the text section. Also, the text was translated into modern Turkish. A grammatical index sorted alphabetically was prepared to reveal the vocabulary of the work in the directory part. In addition, pages 104b-139a transferred to translation was added to the end of the study.

The work investigated herein is significant owing to indicate the vocabulary and the characteristics of the language of that period.

KISALTMALAR VE İŞARETLER

a.e	Aynı eser.
a.g.e	Adı geçen eser.
Ar.	Arapça.
a.s	‘Aleyhi-s-selām
bağ.	Bağlaç.
birl.	Birleşik.
bk.	Bakınız.
e.	Edat.
Far.	Farsça.
f.	Fiil.
i.	İsim.
krş.	Karşılaştırınız.
mec.	Mecaz.
s.	Sayfa.
S.	Sayı.
sf.	Sıfat.
T.	Türkçe.
ünl.	Ünlem.
vb.	Ve benzeri.
vs.	Ve saire.
zf.	Zarf.
zm.	Zamir.
+	İsim kök/gövdelerine gelen eklerden önce kullanılmıştır.
-	Fiil kök/gövdelerine gelen eklerden önce kullanılmıştır.

- > Kelimenin sonraki şeklini gösterir.
- < Kelimenin önceki şeklini gösterir.
- (?) Okunamayan kelimeleri veya şüpheli durumu belirtir.
- (...) Eksik çıkan kısımları gösterir.



ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ء	,
ا	a, ā, e
آ	a
ب	b
پ	p, b
ت	t
ث	ṯ
ج	c, ç
چ	ç, c
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ḏ
ر	r
ز	z
س	s
ش	ṣ
ص	ṣ
ض	ḍ, ḏ

ط	t̤
ظ	ʔ
ع	‘
غ	ġ
ف	f
ق	ḳ
ك	k, g, ŋ
ل	l
م	m
ن	n
و	v, o, ɔ̄, u, ū, ü
ه	a, e, h
ى	ā, ɪ, i, , y

1. GİRİŞ

1.1. NÜSHA ÖZELLİKLERİ VE İÇERİĞİ

Risâle-i Beyân-ı Cehennem Millet Kütüphanesi'nde 06 Mil Yz A3757 /3 numarasıyla kayıtlıdır. Müellifi ve müstensihine dair bir bilgi bulunmamaktadır. Eser 198x140- 150x95 mm boyutlarında, siyah meşin bir cilt içerisinde. <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/manuscripts/catalog/details/331610> adresinde yaprakları rutubet ve lekelidir şeklinde bilgiler vardır. 204 nolu DVD numarasıyla elektronik ortamda da kayıt altında tutulduğu yine aynı sayfada belirtilmektedir. Eserin cilt kapağında YzA 3757 kaydı yer almaktadır. Eserin bilinen başka bir nüshası yoktur.

Eser 178 varaktan oluşmaktadır. Sayfa satırlarının sayısının büyük bir kısmı 15 satırdan ibaret olmakla birlikte bazı varaklarda satır sayıları 16 veya 17'dir. Yine bölüm bitişlerinde satır sayıları 15'in altına düşmektedir. Arap harfli, harekeli –harekesiz kısımlar da vardır- ve nesih yazı türünde kaleme alınmış el yazması bir eserdir. Mensur olan eserin nazım bölümleri de vardır. Eserde kullanılan dil, sade ve anlaşılır olmasıyla dikkat çekmektedir. Eserin harekelendirilmesi de okumayı kolaylaştırmıştır.

Eser, risale şeklinde yazılmış olup, iki veya daha fazla kişi tarafından yazıya geçirildiği yazım farklılıklarından anlaşılmaktadır. Eser, dinî hikayelerden oluşmaktadır. Her hikaye birbirinden bağımsızdır. Anlatılan hikayeler öğretici hikayelerdir.

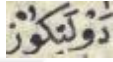
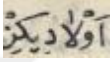
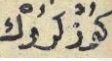
İncelenen ilk bölüm, Azrail'in insanların canını almaya çalışmasıyla başlamaktadır. Burada ölüm anında belli başlı organların yaptığı güzel amellerin Azrail'e karşı koyması ve en sonunda Allah'ın adının, Azrail'in avucunun içinde yazılı olduğunu gören insanın, ruhunu kolaylıkla teslim ettiği anlatılmaktadır. Bir sonraki bölümde ise, son nefeste insanın can çekişmesi ve şeytanın son anda insanların imanını almaya çalışması rivayetlere yer verilerek anlatılmıştır. Ayrıca bir münacata yer verilmiştir. Nasihatler ve bazı dini meseleler hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra Hikayet-i Zülkifil adlı dini bir hikaye anlatılmaktadır.

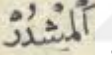
Eserin bir başka bölümünde pendnameye yer verilmiştir. Sosyal ve toplumsal konularda çeşitli nasihatlerde bulunulmuştur. Peygamber Efendimizin hadis-i şerifinden yola çıkarak evliliğin önemi, nasıl eş seçilmesi gerektiği vs. konulara değinilmiştir. Daha sonra gün gün neler yapılırsa iyi olur neler yapılırsa kötü olur bir anlatılmıştır. Günlere özel dualara da yer verilmiştir. Bölümlerin genelinde ayet ve hadislerle yer verilerek anlatılanlar desteklenmiştir.

1.2. ESERİN AİT OLDUĞU DÖNEM

Eserde yazılış tarihi hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Ses ve şekil bakımından incelendiğinde Osmanlı Türkçesi döneminde yazıldığını söylemek mümkündür.

Türkçenin dönemlerini kesin hatlarla ayırmak mümkün olmadığı gibi, Eski Anadolu Türkçesi ile Osmanlı Türkçesi dönemini ayırmak mümkün değildir. Çünkü Osmanlı Türkçesinin başlangıcını teşkil eden devirde Eski Anadolu Türkçesinin gramer şekilleri ve dil özellikleri tamamıyla bırakılmış değildir.

Eserin dil incelemesi sonucunda fonetik ve morfolojik olarak ikili kullanımların olduğu saptandı:  kendü,  kendi,  devletiñüz,  evlādıñız,  gözlerüñ,  Rabbiñ vb. Hem EAT özellikleri kullanılmaya devam etmiş, hem de Osmanlı Türkçesi özellikleri kullanılmıştır.

Kelime ve eklerde Eski Anadolu Türkçesinin en önemli özelliklerinden biri olan yuvarlaklaşma azalsa da etkisini tamamen kaybetmemiştir:  ilerü,  yazup,  almışdur vb.

Eserde kullanılan dile, ses ve şekil özelliklerine bakıldığında, Osmanlı Türkçesi döneminin ilk devresinde yazıldığı söylenebilir.

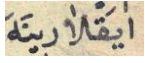
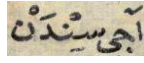
1.3. İMLA ÖZELLİKLERİ

1.3.1. Ünlülerin Yazılışı

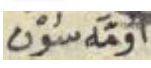
1.3.1.1. /a/ ünlüsü

a. Başta

a ünlüsünü göstermek için kelimenin başında üstünlü elif (ا), medli elif (آ) dik üstünlü elif (إ) kullanılmıştır:

 ayaklarına (104b/07),  adını (105a/02),  acısından (108a/12),
 alma (111b/13),  anıñ (116a/14),  arasında (117a/08),  aşağı
(128b/06),  ay (135a/10)

b. Ortada

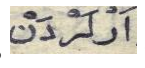
a ünlüsünü göstermek için kelimenin ortasında ا ve آ kullanılmıştır:  yañadan
(104b/04),  yazup (109b/03),  nar (117b/05),  babası (122a/10), 
vardur (128a/04),  bal (134a/07),  ummasun (109b/05)

c. Sonda

a ünlüsünü göstermek için kelimenin sonunda ا ve آ kullanılmıştır:  şoñra
(104b/10),  kafa (116b/07),  kara (119a/11)

1.3.1.2. /e/ ünlüsü

a. Başta

e ünlüsünü göstermek için kelimenin başında üstünlü elif (ا) kullanılmıştır:  eger
(113a/13),  el (117a/05),  erlerden (132b/15),  ev (135a/09)

b. Ortada

Kelimenin ortasında e ünlüsünü göstermek için hareke (َ) kullanılmıştır:  tereke (135a/12),  sekiz (137a/15)

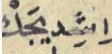
c. Sonda

e ünlüsünü göstermek için kelimenin sonunda ۞ ve (َ) kullanılmıştır:  vire (105a/11),  yine (105a/14),  ve (117b/07),  bile (118b/14),  nice (119a/09),  yire (135b/07)

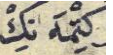
Ayrıca ye (ى) ve hemze kullanılmıştır:  secdeye (109a/09)

1.3.1.3. /ı,i/ ünlüleri

a. Başta

ı,i ünlülerini göstermek için kelimenin başında ۞ ve (ِ) kullanılmıştır:  işitdigi (104b/01),  ile (105b/02),  iki (109a/08),  işidicek (109a/09),  imdi (114a/01),  itme (123a/05),  ilinde (136b/10)

b. Ortada

ı,i ünlülerini göstermek için kelimenin ortasında hareke (ِ) ve (ِ) kullanılmıştır:  diye (105a/15),  gitmeniñ (105b/15),  biz (111a/04),  seniñ (124b/05),  tiz (126b/02),  kimesne (136a/15),  gice (137a/01)

c. Sonda

ı,i ünlülerini göstermek için kelimenin sonunda esreli ye (ِ) kullanılmıştır:

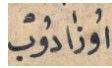
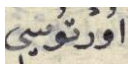
 işitdigi (104b/17),  kendüñi (124a/01),  seni (124b/08),  gibi (132a/14),  yigirmi (136b/05)

Ayrıca kelime sonunda –yı/–yi yazmak için hemze ile esre kullanılmıştır:

 kimseyi (126a/14),  hediye (109a/04),  du'ayı (109b/02)

1.3.1.4. /o,ö,u,ü/ ünlüleri

a. Başta

o,ö,u,ü ünlülerini göstermek için kelimenin başında (و) kullanılmıştır:  ölür (105b/16),  üç (106a/12),  ucuna (106a/15),  olsa (106a/13),  uzadup (117b/06),  üzere (130a/03),  örtüsü (130b/03),  on (132b/12)

b. Ortada

o,ö,u,ü ünlülerini göstermek için kelimenin ortasında (و) ve (') kullanılmıştır:  çoğı (105b/15),  böyle (106a/05),  şol (106a/03),  bölüğünde (115b/14),  kodi (117b/07),  söyleme (126b/06),  gözsüz (130a/09)

c. Sonda

o,ö,u,ü ünlülerini göstermek için kelimenin sonunda (و) kullanılmıştır:  yükü (112b/02),  deñlü (118b/16),  şu (122a/03)

1.3.2. Ünsüzlerin Yazılışı

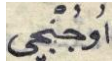
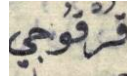
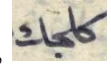
1.3.2.1. /b/ ünsüzü

Metinde be (ب) ile yazılmaktadır:

 bizi (105b/16),  boş (111a/08),  gibi,  beñzer (113a/15),  elbetde (123a/13),  bir (126a/08)

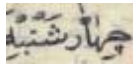
1.3.2.2. /c/ ünsüzü

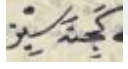
Metinde cim (ج) ile yazılmaktadır:

 cümle (115a/06),  üçüncü (129a/02),  korçucı (131b/11),  gelecek (138b/05)

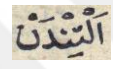
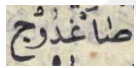
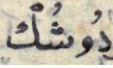
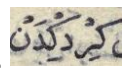
Metinde /c/ ünsüzü birkaç örnekte çim (چ) ile yazılmaktadır:  acısından (106a/04)

1.3.2.3. /ç/ ünsüzü

Metinde çim (چ) ile yazılmaktadır:  kaçan (106a/02),  içre (108b/07),  çihārşenbih137b/12

Metinde /ç/ ünsüzü birkaç örnekte cim (ج) ile yazılmaktadır:  içinde (135a/05),  geçinesiz (129b/04)

1.3.2.4. /d/ ünsüzü

Metinde dal (د) ile yazılmaktadır:  dahı (104b/02),  altından (112b/01),  sağduç (127a/06),  düşük (128a/03),  dört (128b/09),  girdekden (129a/10)

1.3.2.5. /g/ ünsüzü

İnce sıradan kelimelerde kef (ك) ile yazılmaktadır:  gördi (119b/07),  güyegü (129a/07),  degme (133a/13),  yigirmi (134a/03)

1.3.2.6. /ğ/ ünsüzü

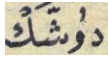
Kalın sıradan kelimelerde (ğ) ile yazılmaktadır:  ağac (117a/14),  aşağı (128b/06)

1.3.2.7. /h/ ünsüzü

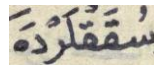
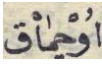
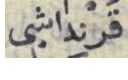
Metinde (h) ile yazılmaktadır:  aḥşam 116b/11,  qoḥu 118b/08

1.3.2.8. /k/ ünsüzü

Metinde kef (ك) ile yazılmaktadır:

 düşek (105b/11),  çekeler (111b/11),  kişini (112a/12),  kemlik (124a/11),  ikindü (138a/11)

1.3.2.9. /q/ ünsüzü

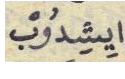
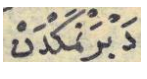
Metinde kaf (ق) ile yazılmaktadır:  kanaraya (113b/03),  soğaklarda (121b/13),  uçmak (112b/10),  hakkında (127b/07),  karındaşı (138a/02)

1.3.2.10. (ğ) ünsüzü

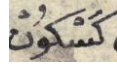
Metinde kef (ك) ile yazılmaktadır:  şoñra (104b/10),  öñinde (107b/08),  deñiz (111b/04),  göñül (113b/08),  koñşı (125a/03)

1.3.2.11. /p/ ünsüzü

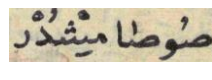
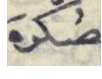
Metinde pe (پ) ile yazılmaktadır:  pes (104b/14), ,  pul (113b/16),  toprağın (114b/17)

Metinde be (ب) ile yazılmış örnekleri de vardır:  işidüp (105a/05),  deprenmekden (105b/03)

1.3.2.12. /s/ ünsüzü

Metinde se (س) ile yazılmaktadır:  saña (104b/05),  keskün (112a/17),  söz (121a/13),  issi (135a/12)

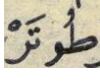
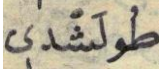
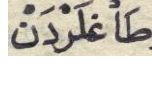
1.3.2.13. /ş/ ünsüzü

Metinde sad (ص) ile yazılmaktadır:  şag (105a/16),  şuşamışdur (108a/06),  muşlıklardan (122a/03),  şoñra (135b/12)

1.3.2.14. /t/ ünsüzü

Metinde te (ت) ile yazılmaktadır:  tañrı (105b/12),  ata (105b/10),  tap
(111a/06),  otlar (118b/03),  dört (131a/09)

1.3.2.15. /t/ ünsüzü

Metinde tı (ط) ile yazılmaktadır:  tutar (107a/10),  tur (107b/13),
 tolaşdı (108a/06),  tabağ (116b/12),  tağlardan (111b/08)

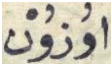
1.3.2.16. /y/ ünsüzü

Metinde ye (ی) ile yazılmaktadır:

 yine (105a/14),  yazanı (111a/14),  eyle (122b/03),  ey (112b/12),
 ay (135a/10)

1.3.2.17. /z/ ünsüzü

Metinde ze (ز) ile yazılmaktadır:

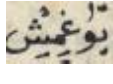
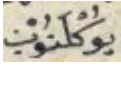
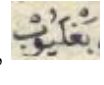
 kez (107a/06),  biz (112b/08),  uzun (113b/05),  güzel (127b/12)

1.4. DİL VE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1.4.1. Ses Hadiseleri

1.4.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

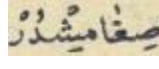
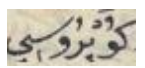
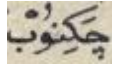
Metinde kalınlık-incelik uyumuna riayet edilmiştir:

 kulum (105a/01),  yoğ-ı (111a/03),  getüreler (111b/12),
 yüklenüp (112b/02),  dögmek (114b/10),  bağlayup (115b/13)

1.4.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Metinde düzlük-yuvarlaklık uyumu genellikle yoktur. Uyumsuzluk köklerde ve eklerde olmak üzere iki şekilde kendini göstermektedir:¹

Köklerde:  altun (122a/04),  kendü (109a/06),  eyü (128b/11)

Eklerde:  sözi (104b/01),  şığamışdur (104b/06),  karşı (104b/04),  köprüsi (112a/16),  çağırup (111b/17),  kendüye (113b/02)

1.4.1.3. Ünlü Türemesi

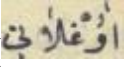
Metinde Türkçe kelimelerde ünlü türemesine tek bir örnekte rastlanmaktadır: az-a-cuç >

 azacı (112b/15). Çift ünsüz taşıyan Arapça kelimelerde ünlü türemesi daha çok

görülmektedir: şükr >  şükür (109a/09), fikir >  fikir (106b/11), zikir >  zikir (123a/07), şabr >  şabır (106b/07),

zulum >  zulüm (121b/17), kızib >  kızib (136b/03), hıfz >  hıfız (127b/11)

1.4.1.4. Ünlü Düşmesi

Metinde ünlü düşmesinin çok az örneği bulunmaktadır: oğulan > oğlan ( oğlanı

105b/07), uyuğu >  uyku (119b/07)

1.4.1.5. Ünlü Birleşmesi

Türkçede kelime köklerinde yan yana iki ünlünün bulunması mümkün olmadığından, ünlü ile sona eren bir kelimeye ünlü ile başlayan bir ek veya kelime eklendiği zaman ünlülerden biri düşmekte ve bir birleşme meydana gelmektedir. Bu birleşme geçici olabildiği gibi, kalıcı nitelikte kelimeler de ortaya çıkmaktadır.² Metinde bu özellikte olan kelimeler şunlardır:

¹ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013, s.101.

² Faruk K. Timurtaş, "Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri", TM, XVIII (1976), s. 340.

şu+ol >  şol (106b/14), kim+ise+ne >  kimesneye (114a/17)

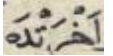
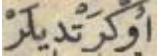
ne+ise+ne >  nesne (115b/17), şu+ile >  şöyle (105a/08)

bu+ile >  böyle (106a/05), ne+içün >  niçin (115b/12)

o+öyle >  öyle (113a/05), uş+imdi >  şimdi (108b/03)

1.4.1.6. Ünsüz Benzeşmesi

Ek ve kök arasında sedalılık sedasızlık bakımından belli bir uyum bulunmamaktadır:

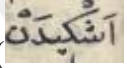
 āhiretde (125a/08),  öğretdiler (109a/15)

1.4.1.7. Ünsüz İkizlenmesi

Bazı seslerin değişmesi veya düşmesi sonucu ünsüz ikizlenmesi meydana gelmiştir.

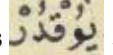
Metinde tek bir örneği mevcuttur: idisi >  issi “sahip” (135a/12)

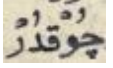
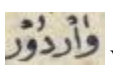
1.4.1.8. Göçüşme

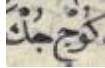
Metinde göçüşme tek bir kelimedede meydana gelmektedir: ekşi > eşki ( eşkiden 130a/05)

1.4.1.9. Hece Düşmesi

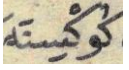
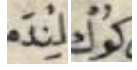
Benzer hece düşmesinin bu devir metinlerinde bir iki örneği bulunmaktadır.

–tur fiilinden gelen bildirme eki *durur*’un –dur şekli de vardır:³  yokdur (104b/05),

 çokdur (111b/09),  vardur (111b/14),  budur (114a/13),

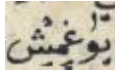
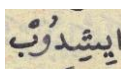
küçük+cük >  küççük (128b/07)

1.4.1.10. Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi

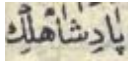
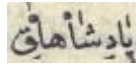
 gögsine (105a/14),  göñlinde (131a/12)

³ Mustafa Özkan, a.g.e., s.110.

1.4.1.11. Tonlulaşma

 yoğ-ı mış (111a/03),  işidüp (105a/05)

1.4.1.12. Ek Uyumsuzluğu

Arapça ve Farsça kelimelere gelen Türkçe eklerde uyumsuzluk söz konusu olabilmektedir. Ayrıca metnimizde aynı kelimeye hem kalın sıradan hem de ince sıradan ek geldiği görölmüşür:  pādīřāhlik (115b/03),  pādīřāhlık (115b/07)

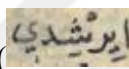
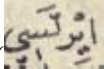
1.4.1.13. Ses Değişmeleri

Bu dönemde sıkça karşımıza çıkan ses değişmeleri şu şekildedir:

e > i değişmesi

bel >  bil (115b/13), yer >  yir (118a/13)

de- > di- ( dir 104b/14), gece >  gice (109a/16)

eriş- > iriş- ( irişdi 108a/04), erte > irtē ( irtesi 113a/16)

ver- > vir- ( virdi 116a/15), gerdek >  girdek (129a/09)

et- > it- (itdük  111a/05), ye- > yi- ( yime 122a/03)

yemek >  yimek (122a/03), yetmiş >  yitmiş (111b/12)

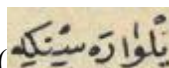
ı > u i > ü değişmesi

karşı >  karşı (104b/04), altın >  altun (122a/04)

b > v değişmesi

yablaķ >  yavlaķ (105b/13), eb >  ev (135a/09)

bar- >  var- (104b/02), bar > var ( vardur 108a/02)

bir- >  vir- (106b/01), yalbar- > yalvar- ( yalvarasın(ki) 106a/07)

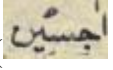
k > ħ değişmesi

koķu > koķı ( koķusı 118b/08), aķşam >  aħşam (116b/11),

taķı >  daħı (105a/01)

g > Ø ve ğ > Ø değişmesi

edgü >  eyü (124b/05), ķamuğ > ķamu ( ķamusından 112b/06)

uluğ > ulu ( ulular 126a/16), acığ > acı ( acısın 105a/06)

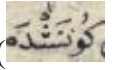
ķatığ >  ķatı (108b/13), ķulğak >  ķulak (104b/10)

ķergek >  gerek (107a/14), adrığ >  ayrı (117b/03)

k > g değişmesi

ķergek >  gerek (107a/17), ķöñül >  göñül (105b/02)

ķör- > gör- ( görür 105b/10), ķeltür- > getür- ( getürür 106a/16)

ķün >  gün (107b/08), ķüneş > güneş ( güneşde 131a/10)

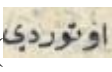
dek >  deg (138b/05), key- >  gey- (125a/11), ķibi >  gibi (120a/03)

t > d değişmesi

taķı >  daħı (105b/12), til >  dil (105b/02), ti- > di- ( dir 120a/03)

b > Ø ve l > Ø değişmesi

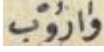
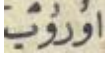
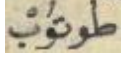
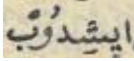
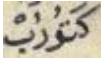
bol- > ol- ( oldı 119b/06), ķeltür- > getür- ( getürür 106a/16),

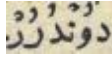
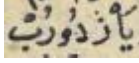
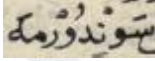
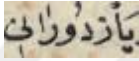
oltur- > otur- ( oturdı 136a/04)

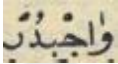
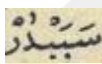
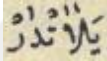
1.4.1.14. Eklerdeki Ünlü Özellikleri

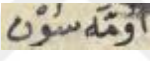
1.4.1.14.1. Yuvarlak Ünlü Taşıyan Ekler

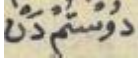
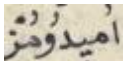
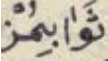
Metinde yuvarlak ünlü taşıyan ekler şunlardır:

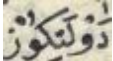
-up/-üp zarf fiil eki:  varup (104b/08),  urup (108b/09),  tutup (109a/06),  işidüp (105a/05),  bilüp (106b/12),  gelüp (107a/13),  getürüp (107b/04)

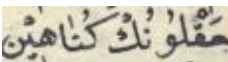
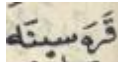
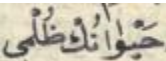
-dur/-dür faktitif eki:  döndürür (106b/03),  yazdurup (109b/03),  sevindürme (111a/13),  yazduranı (111a/14)

-dur/-dür bildirme eki:  vācibdür (106a/05),  sebebdür (106b/09),  degildür (109b/04),  yokdur (106a/03),  yalandur (106b/06)

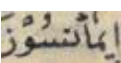
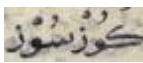
-sun/-sün emir eki:  eylesün (129b/04),  ummasun (109b/05)

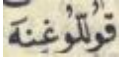
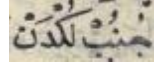
-(u)m/-(ü)m/-(u)muz/-(ü)müz iyelik eki:  yüzüm (107a/16),  dostumdan (108b/16),  ümīdümüz (111b/06),  şevābımız (111b/10)

-(u)ñ/-(ü)ñ/-(i)ñüz/-(ü)ñüz iyelik eki:  sözün (125b/14),  luṭfuñ (112b/03),  devletiñüz (124b/12),  ḥālūñüze (121a/12)

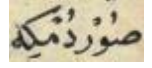
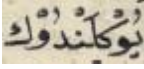
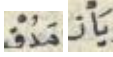
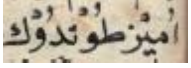
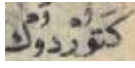
-nuñ/-nüñ ilgi hāli eki:  ḥaqlunuñ günāhın (113b/14),  bendenüñ yüz қarasına (115a/10),  ḥayvānuñ ḡulmi (114b/07)

-lu/-lü isimden isim yapım eki:  buzlu (106a/16),  gizlü (135b/08)

-suz/-süz isimden isim yapım eki:  imānsuz (105b/17),  gözsüz (130a/09)

-luk/-lük isimden isim yapım eki:  kulluğına (115b/12),  cünüblükden (132a/14)

-cuğ/-çük isimden isim yapım eki:  azacuç (112b/15),  küççük (128b/07)

-du(m)/-dü(m)/-du(ğ)/-dü(k)/-du(ñ)/-dü(ñ) görülen geçmiş zaman eki:  şordum(ki) (106a/09),  yüklendük (111a/06),  yazmaduğ (129b/06),  ümiz tutduñ (111a/09),  getürdüñ (108b/17)

-ur/ür geniş zaman eki:  kalur (105b/04),  ölür (105b/13),  durur (119b/12)

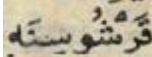
-GU/-KU fiilden isim yapım eki:  sevgülü (105b/08),  uyku (119b/07)

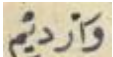
1.4.1.14.2. Düz Ünlü Taşıyan Ekler

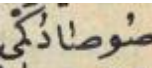
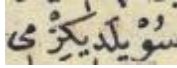
Metinde düz ünlü taşıyan ekler şunlardır:

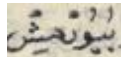
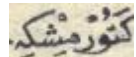
-ı/-i akuzatif eki:  sözi (104b/01),  kulu (116b/02),  şuyı (107b/12)

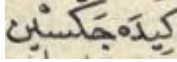
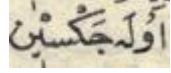
-ı/-i iyelik eki:  boyı (128b/07),  yüzi (128a/06)

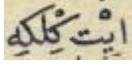
-sı/-si iyelik eki:  karşısına (108a/08)

-dı/-di görülen geçmiş zaman eki:  bağıdı (104b/13),  itdiñ (115a/04),  vardım (104b/15)

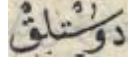
-mı/-mi soru eki:  susadın mı? (107a/14),  söylediniz mi? (107a/06)

-mı/-miş öğrenilen geçmiş zaman eki:  buyurmuş (137a/10),  getürmüş(ki) (114b/07),  yazılmış (119b/14)

-sIn teklik ikinci şahıs eki:  gideceksin (113a/07),  olacaksın (113a/05)

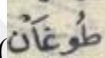
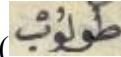
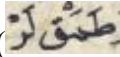
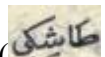
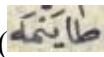
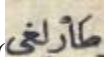
-gıl/-gil teklik ikinci şahıs emir eki:  iytgil(ki) (106a/03),  bilgil (121a/05),  yazgıl (105a/01)

-siz çokluk ikinci şahıs eki:  geçinesiz (129b/04)

-lık/-lik isimden isim yapım eki:  kemlik (124a/11),  dostlık (127a/02),  eylik (132b/11),  günlük (125a/14),  tarlık (123a/03)

1.4.1.15. Diğer Ses Olayları

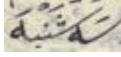
1.4.1.15.1. Eski Türkçe Özelliğini Koruyan Kelimeler

Metindeki Eski Türkçe özelliğini koruyan kelimeler şunlardır:  kişi (108a/02),  kendü (109a/06),  kimse (122b/12),  tağ (118a/09),  toğan (135b/10),  tür- (107b/13),  tolu (107b/10),  tol- (108b/06),  tamağ (111b/05),  taş (dış) (123b/05),  tayan- (124a/17),  tarlık (125a/03),  toğuz (134a/15),  ur- (107b/02)

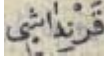
1.4.1.15.2. İki Şekilde Bulunan Kelimeler

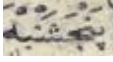
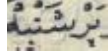
Metinde bazı kelimelerin iki şekli de bulunmaktadır. Bu kelimeler şunlardır:

imdi  (107a/11), şimdi  (108b/03)

salı  (131b/06), seşenbeh  (136a/03)

şol  (106b/04), şu  (106a/17)

kardeş  (105b/10), karındaşı  (karındaşı 138a/02)

pencşenbih  (134a/09), perşenbih  (131b/10)

aña  (105a/01), oña  (132b/02)

1.4.2. Çekim Ekleri

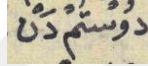
1.4.2.1. İsim Çekim Ekleri

1.4.2.1.1. Çokluk Eki

-lAr kullanılmıştır:  ayaklar (104b/07),  begler (134a/11),  tımaqlar (111b/05)

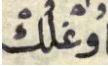
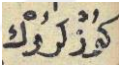
1.4.2.1.2. İyelik Ekleri

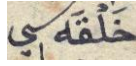
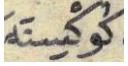
Teklik 1. Şahıs: -(i)m/-(i)m/-(u)m/-(ü)m şeklindedir. Düz kullanımı metinde daha çoktur:

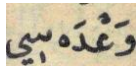
 yüzüm (107a/16),  kuluma (105a/01),  dostumdan (108b/16), 

adım (105a/01),  yanıma (107a/16),  işim (107b/14)

Teklik 2. Şahıs: -(i)ñ/-(i)ñ/-(u)ñ/-(ü)ñ şeklindedir. Düz kullanımı daha çoktur:

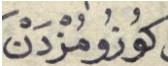
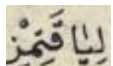
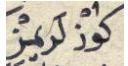
 oğluñ (113a/13),  gözlerüñ (109a/02),  Rabbiñ (105a/04),  maşlahatıñ (107b/16),  ehliñ (112a/07)

Teklik 3. Şahıs: -ı/-i/-u, -sı/-si şeklindedir:  halkası (111b/14), 

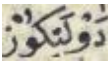
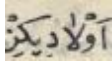
gögsine (105a/14),  va'desi (108a/04),  hātunı (122a/08),  yüzi

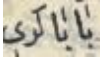
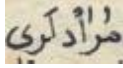
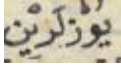
(128a/06),  boyı (128b/07),  yoluna (112b/10)

Çokluk 1. Şahıs: -(i)mız/-(i)miz/-(i)muz/-(ü)müz şeklindedir. Düz kullanımı daha çoktur:

 gözümüzden (112b/17),  liyāqatımız (111a/06),  gözlerimizi (111b/03)

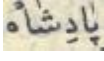
Çokluk 2. Şahıs: -(i)ñüz, -(ü)ñüz, -(i)ñız şeklindedir. Yuvarlak kullanımı daha çoktur:

 devletiñüz (124b/12),  hālūñüze (121a/12),  evlādiñız (128a/01)

Çokluk 3. Şahıs: -ları/-leri şeklindedir:  babaları (115b/03),  murādları (125b/07),  yüzlerin (108b/09)

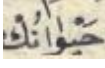
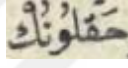
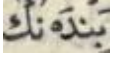
1.4.2.1.3. Hâl Ekleri

1.4.2.1.3.1. Yalın Hâl

Yalın hâl eksizdir:  pādişāh (115b/06),  cāhil (124a/11),  bal (135a/13),  gündüz (109a/16)

1.4.2.1.3.2. İlgi Hâli Eki

İlgi hâli ekleri -nİn, -nuñ, uñ şeklindedir. Metinde düz kullanımı daha çoktur:

 hayvānuñ (114b/07),  kişiniñ (112a/12),  haqlunuñ (113b/14),  bendenüñ (115a/10)

1.4.2.1.3.3. Yükleme Hâli Eki

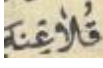
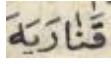
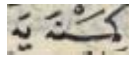
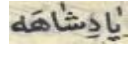
Yükleme hâli ekleri -I, -(y)I olarak kullanılmıştır: 

sözi (104b/01),  qulı (116b/02),  bitimüzi (112a/14),  şuyı (107b/12)

Ayrıca eksiz akkuzatif de mevcuttur:  yüzüm (107a/13),  cānın (104b/15),  başın (104b/06)

1.4.2.1.3.4. Yaklaşma Hâli Eki

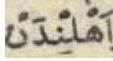
Yaklaşma hâli eki metnimizde -A şeklindedir. Ayrıca sonu vokalle biten kelimelerde “y”

ve “n” yardımcı sesleri araya girmektedir:  kulağına (104b/10),  kanaraya (113a/15),  secdeye (109a/09),  kimesneye (127a/06),  pādişāha (124b/01)

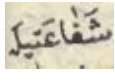
1.4.2.1.3.5. Bulunma Hâli Eki

Bulunma hâli eki -dA şeklindedir:  tağda (118a/03),  dünyāda (133a/07),  āhiretde (129b/11)

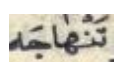
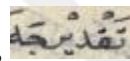
1.4.2.1.3.6. Ayrılma Hâli Eki

Ayrılma hâli eki –dAn şeklindedir:  ehlinden (105b/08),  elinden (122a/03),  dünyadan (134b/10)

1.4.2.1.3.7. Vasıta Hâli Eki

Vasıta hâli eki –lA, -(I)lA, şeklindedir. Sonu vokalle biten kelimelerde “y” yardımcı sesi araya girmektedir:  şıdk-la (116b/10),  hatt-ıla (119b/13),  birle (108a/03),  şefâ‘ati-y-le (114b/11),  söz-ile (126b/06)

1.4.2.1.3.8. Eşitlik Hâli Eki

Eşitlik, benzerlik, miktar ve karşılaştırma ifade eden eşitlik hâli eki -cA, -çA şeklindedir:  akçe (125a/10),  hoşça (129b/04),  bunca (115b/17),  tenhâca (124b/06),  eyüce (129a/04),  tizce (130a/02),  tağdîrce (133a/05)

1.4.2.1.3.9. Yön Hâli Eki

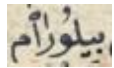
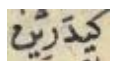
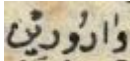
Yön hâli eki -rA, -ArU şeklinde kullanılmıştır:  taşra (132b/01),  ilerü (118a/12),  ileri (117a/15),  içre (108b/07),  üzere (130a/03),  içirî (108b/15),  şoñra (105a/15)

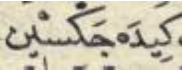
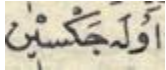
1.4.2.2. Fiil Çekim Ekleri

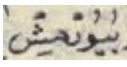
1.4.2.2.1. Şahıs Ekleri

1.4.2.2.1.1. Birinci Tip Şahıs Ekleri

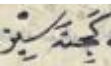
Geniş zaman, gelecek zaman, duyulan geçmiş zaman ve istek kipleriyle kullanılan kişi ekleri şu şekildedir:

Teklik 1. Şahıs: -Am, -Im, -In:  dilerim (111a/13),  bilürem (111b/07),  direm (108a/15),  dirin (108a/09),  giderin (108b/04),  varurın (108a/09)

Teklik 2. Şahıs: -sIn:  gideceksin (113a/07),  olacaksın (113a/05)

Teklik 3. Şahıs: Eksizdir:  düşer (105b/05),  buyurmuş (137a/10),  diyincek (112a/07)

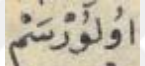
Çokluk 1. Şahıs: -Uz:  kataruz (120a/03)

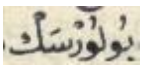
Çokluk 2. Şahıs: -sIz:  geçinesiz (129b/04)

Çokluk 3. Şahıs: -lAr:  giderler (106b/13),  şanurlar (108a/12)

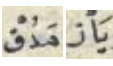
1.4.2.2.1.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri

Görülen geçmiş zaman ve şart kiplerinde kullanılan kişi ekleri şu şekildedir:

Teklik 1. Şahıs: -m:  didim (107a/14),  olursam (107b/15)

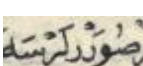
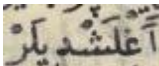
Teklik 2. Şahıs: -n, -ñ:  kalsan (122b/17),  didiñ (107a/08),  itdiñ (115a/04),  bulursañ (122b/07),  bildüñ (113a/04)

Teklik 3. Şahıs: Eksizdir:  baqdı (104b/13),  yaşarsa (113b/04)

Çokluk 1. Şahıs: -k:  bildik (111a/03),  yazmaduğ (129b/06)

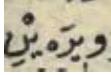
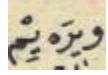
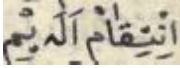
Çokluk 2. Şahıs: -ñuz

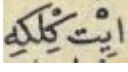
Metinde örneğine rastlanmamıştır.

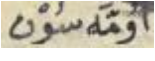
Çokluk 3. Şahıs: -lAr:  sorarlarsa (114a/08),  ağlaşdılar (108b/10)

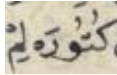
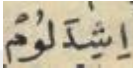
1.4.2.2.1.3. Üçüncü Tip Şahıs Ekleri

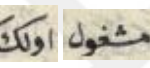
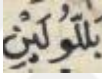
Emir kipinde kullanılan kişi ekleri şunlardır:

Teklik 1. Şahıs: -AyIn, -AyIm:  vireyin (108a/09),  vireyim (106b/02),  intikām alayım (124a/08)

Teklik 2. Şahıs: -ğıl/-gil:  iytgil(ki) (106a/03),  bilgil (121a/05),  yazğıl (105a/01)

Teklik 3. Şahıs: -sUn:  eylesün (129b/04),  ummasun (109b/05)

Çokluk 1. Şahıs: -elüm, -elim: Metinde düz kullanımı daha çoktur:  götürelim (121b/17),  direlim (112b/14),  işidelüm (109a/13)

Çokluk 2. Şahıs: -Uñ, -in: Metinde yuvarlak kullanımı daha çoktur:  virüñ (106b/05),  meşğul oluñ (121a/13),  bellüleyin (125b/05)

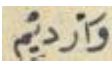
Çokluk 3. Şahıs: -sUnlAr

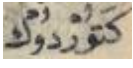
Metinde örneğine rastlanmamıştır.

1.4.2.2.2. Bildirme Kipleri

1.4.2.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman

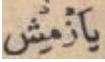
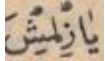
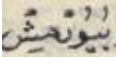
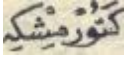
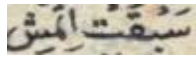
Görülen geçmiş zaman eki hem düz hem yuvarlak kullanılmıştır. -dI, -dU şeklindedir.

Metinde düz kullanımı daha çoktur:  vardım (104b/15),  didim (107a/14),  didiñ (107a/08),  itdiñ (115a/04),  kıldıñ (116b/16)

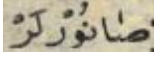
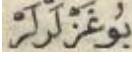
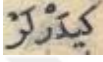
 getürdüñ (108b/17),  bildüñ (113a/04)

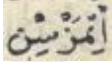
1.4.2.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Öğrenilen geçmiş zaman eki tüm şahıslarda düz olarak kullanılmıştır. –mİş şeklindedir:

 yazmış (117b/10),  yazılmış (119b/14),  yoğ-ı (111a/06),  buyurmuş (137a/10),  getürmüş(ki) (114b/07),  sebkat itmiş (126b/03)

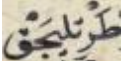
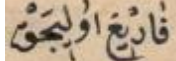
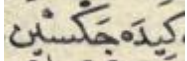
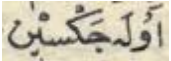
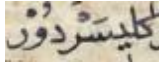
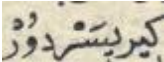
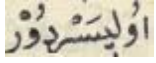
1.4.2.2.3. Geniş Zaman

Geniş zaman eki -r, -Ar, -Ur olarak kullanılmıştır. Ayrıca çokluk 3. şahıs eki -rAr, -ArlAr, -UrAr şeklinde:  dir (105a/07),  kalur (105b/04),  düşer (105b/05),  ölür (105b/13),  şanurlar (108a/12),  boğazlarlar (113a/16),  giderler (106b/13),  kataruz (120a/03)

Geniş zamanın olumsuzu -mAz şeklindedir:  itmezsin (115b/14),  getürmez (129b/09),  bilmezem (132a/05),  görmez (105b/12)

1.4.2.2.4. Gelecek Zaman

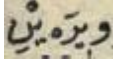
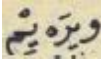
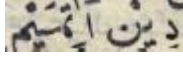
Gelecek zaman eki -AcAK, -IcAK, -IsAr şeklinde kullanılmıştır:

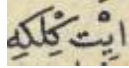
 tartılacak (111b/07),  fâriğ olıcak (118a/12),  olacak (127b/06),  diyecek (112b/02),  gideceksin (113a/07),  öleceksin (113a/05),  geliserdür (111b/08),  giriserdür (113b/03),  öliserdür (113b/05)

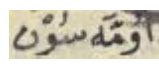
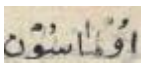
1.4.2.2.3. Tasarlama Kipleri

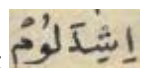
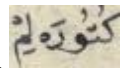
1.4.2.2.3.1. Emir Kipi

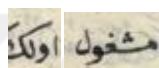
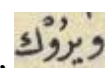
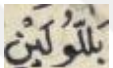
Emir kiplerinin şahıslarda kullanımı şu şekildedir:

1.teklik şahıs: -eyin, -eyim şeklindedir:  vireyin (108a/09),  vireyim (106b/02),  deyn itmeyim (127a/07)

2. **teklik şahıs**: -Gıl ya da eksiz şekildedir:  iytgil(ki) (106a/03),  bilgil (121a/05),  yazgıl (105a/01),  tūr (107b/13),  git (112a/07)

3. **teklik şahıs**: -sUn şeklindedir:  eylesün (129b/04),  ummasun (109b/05),  olmasun (132a/01)

1. **çokluk şahıs**: -elim, -elüm şeklinde hem düz hem yuvarlak kullanımı vardır. Fakat düz kullanımı daha çoktur:  işidelüm (109a/13),  direlim (112b/14),  götürelim (112b/17)

2. **çokluk şahıs**: -Uñ, (y)in şeklindedir:  meşgul oluñ (121a/13),  virüñ (106b/05),  bellüleyin (125b/05)

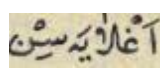
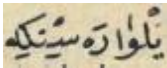
Metinde yuvarlak kullanımı daha çoktur.

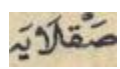
3. **çokluk şahıs**: Metinde örneğine rastlanmamıştır.

1.4.2.2.3.2. İstek Kipi

İstek eki –A şeklindedir.

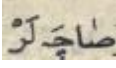
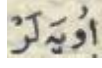
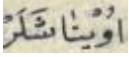
Teklik 1. Şahıs: -Am şeklinde kullanılmıştır:  virem (108a/14),  varam (119a/09)

Teklik 2. Şahıs: -asın şeklinde kullanılmıştır:  ağlayasın (106a/06),  yalvarasın(ki) (106a/07)

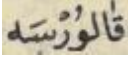
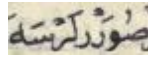
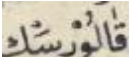
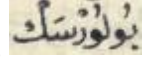
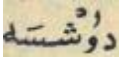
Teklik 3. Şahıs: -A şeklindedir. Ayrıca sonu vokalle biten kelimelerde “y” yardımcı sesi araya girmiştir:  şaklaya (105b/17),  şaça (129a/11),  göre < gör- (128b/15)

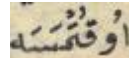
Çokluk 1. Şahıs: Metinde örneğine rastlanmamıştır.

Çokluk 2. Şahıs: -esiz şeklindedir:  geçinesiz (129b/04)

Çokluk 3. Şahıs: -alar şeklindedir:  saçalar (112a/01),  uyalar (124a/13),  oynaşalar (129b/14)

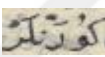
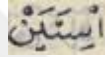
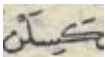
1.4.2.2.3.3. Şart Kipi

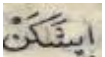
Şart eki –sA şeklinde kullanılmıştır:  kalursa (105b/09),  sorarlarsa (114a/08),  kalursañ (121b/17),  kalsan (122b/17),  bulursañ (122b/07),  gelse (105a/14),  düşse (106a/02)

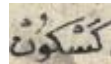
Olumsuzu hâli:  okutmasa (109b/04)

1.4.2.2.4. Partisipler

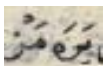
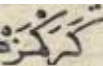
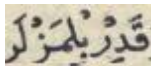
Fiil kök ve gövdelerine gelerek partisip oluşturan partisip ekleri şunlardır:

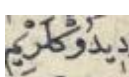
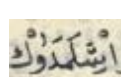
-An:  doğan (134a/12),  görenler (129a/15),  isteyen (132a/02),  kesilen (133b/09),  kesen (133b/13),  duran (108b/12)

-gAn: Metinde –gAn ekinin ince sıradan kullanımı mevcuttur:  gezegen (121b/13),  işegen (131a/12)

-KUn: Metinde –KUn ekinin ince sıradan kullanımı mevcuttur:  keskün (112a/17)

-Ar: Metinde –Ar ekinin ince sıradan kullanımı mevcuttur:  güler (123b/15)

-mAz:  yaramaz (128a/08),  gerekmez (125a/09),  kadir bilmezler (125b/02)

-dUK:  olduklarına (133a/11),  didüklerim (112b/13),  işlemedük (115b/08)

-mİş: قَالِمِش қалmış (114b/15), سُوْنِمِش söyünmiş (118a/07), يَازِمِش yazılmış (119a/04), يَمِش yimiş (135a/12)

-AcAK: Metinde –AcAK ekinin ince sıradan kullanımı mevcuttur: بِتَاجَكَ bitecek (126b/09), كَلَجَكَ gelecek (133b/11)

1.4.2.2.5. Gerundiumlar

Fiil kök ve gövdelerine gelerek gerundium oluşturan gerundium ekleri şunlardır:

-Up: يَازُوب yazup (134b/02), وَارُوب varup (104b/08), قُيُوب koyup (113a/07), ايشيدُوب işidüp (105a/05), كَلُوب gelüp (107a/17),

-IcAK: اُولِجُك olıcağ (118a/12), كُورِجُك göricek (106a/17), كِيدِجُك gidicek (108b/12), بُولِجُK bulıcağ (109b/03), ایشیدِجُك işidicek (116a/11), كَلِجُك gelincek (105a/11)

-dukça: مُمَكِن اُولُ دُجُك mümkün olduğça (127a/06)

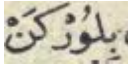
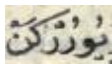
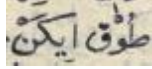
-Inca: اُولَمِجُK olmayınca (123b/07), قَاتَمِجُK қатmayınca (126a/02), دِیْنِجُK diyince (111a/06), دَعَوَات اَمِیْنِجُK da‘vet itmeyince (121a/16)

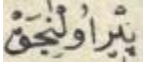
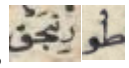
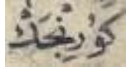
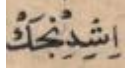
-ünceye: اُولُنْجِیْدُك ölünceye (deg) (129a/01)

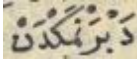
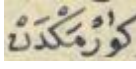
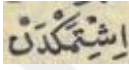
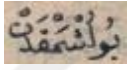
-mAzdAn: اُولَمَزْدَن ölmezden (106a/05), اُولَیْنَا شَمَزْدَن oynaşmazdan (129b/15)

-dikde, -dikden, -dükden, -dükde: كَلَدِکْDE geldikde (137a/05), اَیْلَدِکْDE eyledikde (133a/15), كُورْدِکْDE gördikde (132b/11), دِیْدُکْDE didükde (137a/07), گِجْدِکْDEN geçdikden (137a/15), اَتْدِکْDEN etdikden(şoñra) (121a/07), كَلْدِکْLERِیْدَن geldiklerinden (133a/10), اِیْتْدِکْDEN itdükden (128b/14)

-meden:  inmeden (131a/01)

-(i)ken:  bilürken (113b/05),  yürürken (123b/12),  toğ iken (130b/07)

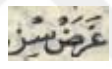
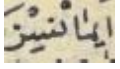
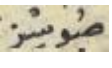
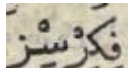
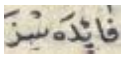
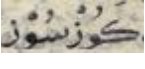
-IncAK:  pır olıncağ (113b/09),  tırıncağ (112a/11),  gelincek (105a/11),  görincek (107b/12),  işidincek (117a/11)

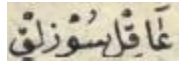
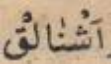
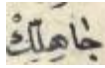
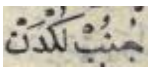
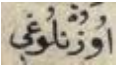
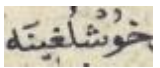
-mAKdAn:  deprenmekden (105b/03),  görmekden (105b/03),  ışıtmekden (105b/04),  buluşmağdan (139a/02)

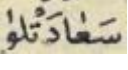
1.4.3. Yapım Ekleri

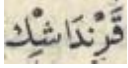
1.4.3.1 İsimden İsim Yapım Ekleri

Metinde geçen isimden isim yapım ekleri şunlardır:

+sIz, +sUz: Bu ekin düz kullanımı daha çoktur:  garezsiz (123a/06),  imānsız (105b/07),  şusuz (108b/02),  fikirsiz (127a/09),  fā'idesiz (137b/07),  dilsüz (130a/07),  gözsüz (130a/09)

+lık/+lik/+luk/+lük: Bu ekin düz kullanımı daha çoktur:  ‘ağılsızlık (113a/14),  tarlık (123a/03),  aşinalık (119a/01),  dostluk (127a/02),  cāhillik (113b/07),  kemlik (124a/11),  günlük (125a/14),  cünüblükden (132a/14),  uzunluğu (112a/17),  hoşluğuna (112b/16)

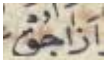
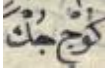
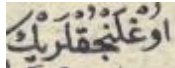
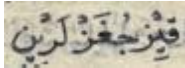
+lı, +IU: Bu ekin metinde yuvarlak kullanımı daha çoktur:  şakallı (118a/10),  sevgülü (105b/08),  sa‘ādetlü (106b/10),  kuvvetlü (135b/10),  buzlu (106a/16),  hakkı (113b/13)

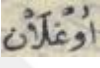
+dAş:  qarındaş(ınıñ) (115b/02)

+düz:  gündüz (109a/16)

+ndü:  ikindü (138a/11)

+cUK, +çUK, +cağaz: Küçültme fonksiyonuyla kullanılmıştır.

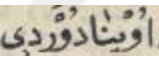
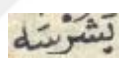
 azacuk (112b/15),  küçük (128b/07),  oğlancuklarıñ
(126b/06),  kızcağazlarıñ (128b/12)

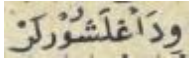
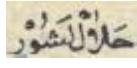
+An:  oğlan (133b/15)

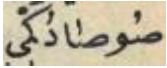
+egü:  güyegü (129a/07)

1.4.3.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri

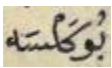
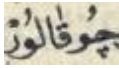
Metinde geçen isimden fiil yapım ekleri şunlardır:

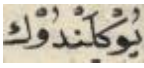
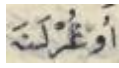
+A- :  oynadurdı (111b/13),  yaşarsa (113b/04),  beñzer
(113a/15),  uğrama (123b/02),  utan (124a/10)

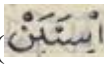
+lAş- :  vidālaşurlar (105b/02),  helälleşür (114b/01)

+sA- :  şuşaduñ(mı) 107a/14

+l- :  ayrılup (105b/08)

+Al- :  buñalsa (106a/14),  çoçalur (122b/03)

+lAn- :  yüklendük (111a/06),  uğurlana (136a/13)

+dA- : iste- < izde- ( isteyen 132a/02)

+I- :  kaşadı (107a/02),  şaquina (121a/15)

+r- : چاڭرۇپ (105a/12) çağırup (105a/12)

1.4.3.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri

Metinde geçen fiilden isim yapım ekleri şunlardır:

-U: طۇلۇ (107b/10), ئۈلۈ (104b/01), ئۆرتۈ (105b/11), قۇرقلۇدۇر (106a/09), قۇسۇ (118b/08)

qorkuludur (106a/09), qohusı < qok-u (118b/08)

-mAK: دېرىنكەن (105b/03), دېمەك (107b/17), گەچمەك (112b/02), ئويناماق (113b/06)

-ku, -gü: سەۋگۈلۈ (105b/08), ئۇيغۇ (119b/07) sevgülü (105b/08), uyku (< uyu-ku < uyi-ku) (119b/07)

-AK: دۈشەك (105b/11), سانجاقلار (112b/05)

-l: دىلى (106a/15) dili (106a/15)

-l: (Geçişsiz fiilden sıfat ve zarf yapan ek) دۈكەلى (108a/02) dükeli (< düke-l) 108a/02

-A: چۆرە (108a/12) çevre (108a/12)

-ş: ياش (108b/06) yaş (gözyaşı) (108b/06)

-z: گۆزلۈك (109a/02) gözlerün (109a/02)

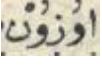
-UK: آرتۇق (111a/07), بۆلۈگىدە (115b/14) artuq (111a/07), bölümünde (115b/14)

-r: بېنزەر (113a/15) beñzer (113a/15)

-m: يەم (113a/17), ئۆلۈم (105a/06) yem(in) (113a/17), ölüm (105a/06)

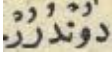
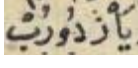
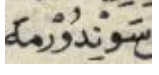
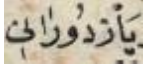
-mur: يېغىن (134a/05) yağmur (134a/05)

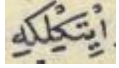
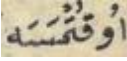
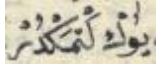
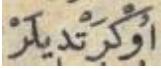
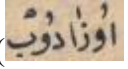
-Icl: قىزارىچى (131a/11), ئىدىچى (130b/08), ئىچىچى (131b/03) kızarıcı (131a/11), idici (130b/08), içici (131b/03)

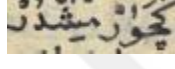
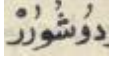
-n:  uzun (113b/05)

1.4.3.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

Metinde geçen fiilden fiil yapım ekleri şunlardır:

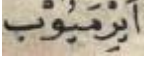
-dUr- :  döndürür (106b/03),  yazdurup (109b/03),  sevindürme (111a/13),  yazduranı (111a/14),  öldürür (123b/12)

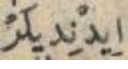
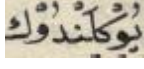
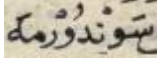
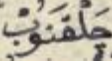
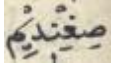
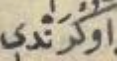
-t- :  iytgil(ki) (106b/05),  okutmasa (109b/04),  yükletmekdür (114b/08),  öğrettiler (109a/15), uzat- ( uzadup) (117b/06)

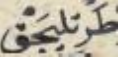
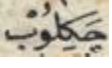
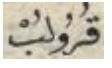
-Ur- :  geçürmişdür (108a/03),  arturursın (113a/02),  düşürür (121b/04)

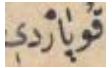
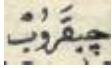
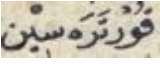
-Aş- / -İş- :  tolaşdı (108a/06),  irişdi (108a/04)

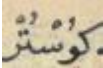
-ş- : İşteşlik ekidir:  ağlaşdılar (108b/10)

-mA- : Olumsuzluk ekidir:  ağlama (109a/01),  ayırmayup (111a/17),  yime (122a/03),  içme (122a/04),  geyme (122a/04),  alma (122a/10)

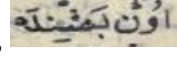
-n- / -In- :  idindiler (109a/16),  yüklendük (111a/06),  sevindürme (111a/13),  çalkınup (111b/04),  sığındım (114a/05),  öğrendi (109a/15)

-l- :  tartışılacak (111b/07),  çekilüp (112a/10),  kurulup (112a/16),  dikilüp (112b/05)

-Ar- :  kopardı (118b/06),  çıkarup (122b/11),  kurtarasın (112b/05)

-ter- :  göster- (<göz-der-) (105a/01)

1.4.4. Sayılar

Metinde geçen sayılar şunlardır:  bir (106a/16),  iki (107b/15),  üç (107a/06),  dört (131a/09),  altı (131a/09),  yedi (134a/15),  sekiz (137a/15),  dokuz (134a/03),  on (122b/16),  on beş(inde) (131a/12),  yirmi (134a/03),  yitmiş (111b/12),  yetmiş (111b/11),  biñ (111b/14)

1.4.5. Zamir

1.4.5.1. Şahıs Zamirleri

Bunlar varlıkları şahıslar halinde ve temsil suretiyle karşılayan kelimelerdir:⁴

 ben (107a/10),  sen (113a/11),  ol (107a/02),  biz (111a/10),  siz (107a/05),  anlar (108a/17),  sini (121b/01),  beni (109a/12),  anı (106a/16),  benim (105a/01),  seniñ (108a/01)

1.4.5.2. İşaret Zamirleri

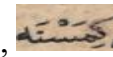
İşaret zamirleri, nesneleri göstermek ve belirtmek için kullanılan kelimelerdir:

 bu (104b/05),  şol (122a/14),  ol (105a/09),  şunlar (106b/10),  bunlar (132b/10)

1.4.5.3. Dönüşlülük Zamirleri

Metinde dönüşlülük zamiri olarak sadece “kendü” örneğine rastlanmıştır:  kendü (109a/06)

1.4.5.4. Belirsizlik Zamirleri

Varlıkları belirsiz olarak ifade eden zamirlerdir. Metinde geçen belirsizlik zamirleri şunlardır:  her kim (109b/02),  kimse (122b/12),  kimesne (117a/08),

⁴ Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, İstanbul, Bayrak Yayınları, 2007, s.265.

هَر كِشَى her kişi (113b/13), هَر بَرِي her biri (117b/13), بَرِي biri (106b/15), بَرِسِي birisi (115b/02), بَرَقَاجِن birkaç(ın) (113a/16), هَر نَه her ne (129a/13), قَمُوسْتَدَن kamu(sından) (112b/06), جُمْلَه cümle (105b/16), جُمْلَه سِي cümlesi (137a/09), نِجَه لَر niceler (114b/10), دُكَلِي dükeli (108b/08), دَغْمَه degme (113a/13), فُلَان fülân (116a/12)

1.4.5.5. Soru Zamirleri

Nesneleri soru yoluyla karşılayan zamirlerdir: كِم kim (126a/02), نِه (ne diyelim تَدِيَلِم) (113b/07)

1.4.6. Sıfat

1.4.6.1. Niteleme Sıfatları

Metinde geçen niteleme sıfatları şunlardır: أَبُو خَالِكَةَ eyü hâliñe (124b/05), يُولُقَى ضَعِيف yavlak za‘if (105b/13), بُوْز لُوصُو buzlu su (106a/16), كِزِلُوْايش gizlü iş (135b/08), أَقَى صَقَالِي aq saqallı (118a/10)

1.4.6.2. Belirtme Sıfatları

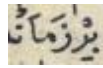
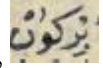
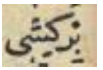
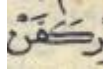
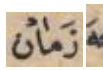
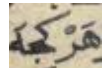
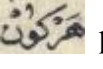
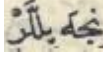
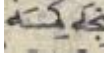
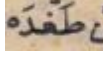
Belirtme sıfatı olarak kullanılan sayı isimleri bugünkünden farklı değildir. Yalnız bir kısmında ses değişikliği görülür:⁵ دُورْت يَكَا dört yaña (105b/09), اُوْجْ خَصْلَت üç haslet (106a/12), بَرَقُول bir kul (106a/13), اِيْجِيْ يِهَان iki cihân (107b/07), يَدِيْ كُون yedi gün (134a/15), سَكِز كُون sekiz gün (137a/15), طُقُوْز كُون tokuz gün (134a/15), اُونْ يِيْل on yıl (122b/16)

1.4.6.3. İşaret Sıfatları

اَوْل مِسْكِيْن ol miskîn (106b/04), شُول صُو şol su (106b/04), بُوْ يَكَا bu yaña (104b/07), شُوصُودَن şu sudan (106a/17), اَوْش عُمَرِم uş ‘ömrüm (115a/08), اَوْدَم o dem (122a/15)

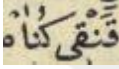
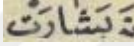
⁵ Mustafa Özkan, a.g.e., s.124.

1.4.6.4. Belirsizlik Sıfatları

Metinde geçen belirsizlik sıfatları şu şekildedir:  bir zamān (107a/03),  bir gün (107b/08),  bir kişi (108a/02),  bir kefen (113a/10),  nice zamān (117b/13),  her gice (109a/16),  her gün (116b/17),  nice yıllar (115b/07),  nice kimse (133a/12),  fülān tağda (118a/03)

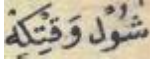
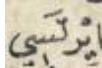
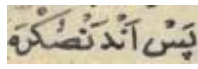
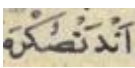
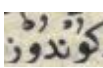
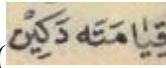
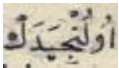
1.4.6.5. Soru Sıfatları

Metinde soru sıfatı olarak “kankı” ve “ne” kullanılmıştır:

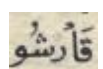
 kankı günāh (106a/09),  ne beşāret (108b/16)

1.4.7. Zarf

1.4.7.1. Zaman Zarfları

 imdi (107a/11),  şimdi (108b/03),  kaçan (105a/08),  kaçan ki (106a/13),  andan (104b/12),  çün (116b/11),  pes (105a/01),  her dem (109a/16),  şol vakit(ki) (106b/14),  irtē(si) (113a/16),  öndin (106a/05),  biraz (105a/14),  pes andan şöñra (105a/15),  andan şöñra (105b/05),  gice (125b/13),  gündüz (125b/13),  hemān (122b/13), -e degin ( kıyāmete degin 105a/17), -e deg ( ölinceye deg 129a/01)

1.4.7.2. Yer Zarfları

 giri (121b/17),  içeri (108b/15),  ileri (117a/15),  karşı (112a/06)

1.4.7.3. Miktar Zarfları

چوق çok (114a/01), قتی katı (108b/13), نجه nice (108b/13), یولق yavlaq (105b/13),
براز biraz (105a/14), کره kerre (107a/02), بر قطره bir kaçre (116a/07), بر ذره bir zerre
(116a/07), از az (108b/11)

1.4.7.4. Tarz Zarfları

کینه gine (107a/17), یینه yine (105a/13), شویله şöyle (105a/08), تیز tiz (113a/01),
اویله öyle (113a/05), بویله böyle (124b/08), انجق ancak (129b/07)

1.4.8. Edat

1.4.8.1. Çekim Edatları

کبی gibi (112a/02), بیرله birle (108a/03), دهی dağı (105a/07), ایله ile (107b/05),
خوینچون çün (hürmeti-çün 111a/10), ایچون içün (115a/04), قدر kadar (114a/11),
صکره sonra (118b/10), اوزه üzere (131a/11), دیو diyü (129a/08), دیه diye (104b/16),
دکین degin (133b/12), دک deg (138b/05), طشده taşra (132b/01)

1.4.8.2. Bağlama Edatları

Türkçe ve yabancı asıllı birçok bağlama edatı metinde kullanılmaktadır. Metindeki bağlama edatları şunlardır:

Sebeb ifadesi taşıyanlar: چون çün (119b/06), اگر eger (105b/06), مگر meger (111a/02),
اگرچه egerçe (121a/14), تا tā (105a/17), تا کی tā ki (107a/12), تا کی tā kim (116a/14),
گرچه gerçe (111a/03), چقان kaçan (105a/13), چقان کی kaçan ki (106a/13), باری bārī
(114a/02)

Zıtlık anlamıyla sınırlama ifadesi taşıyanlar: اما ammā (106a/13), الا illā (121a/17)

Sebeup bildirenler: اِجْوُن içün (109a/11), چُون çün (116b/03), زِيرَا zīrā (121b/01)

Mutlak ilgi ifadesiyle yardımcı cümleleri ana cümleye bağlayanlar: كَيْم kim (113b/12), كَيْه
ki (129b/14), وَ ve (130a/04)

Sıralama ve atıf bildirenler: هَمْ hem (123a/13), بِيْلَه bile (119b/05), اَيْلَه ile (115a/10), وَ
ve (130b/05), وَيَا veyā (109a/05), يَا ya (122a/08), وَيَاخُود veyāḥūd (133a/09),
نَاْنَه وَنَاْنَه ne...ne (ne ana ve ne ata 105b/10), دَخِي daḥī (131b/01), دَه da (106b/05),
دَه de (128a/09)

1.4.8.3. Ünlem Edatları

آي ey (105a/03), آي دِيرِيغَا ey dirigā (108b/11), زِهِي zihī (113b/17), زِنْهَار zinhār
(123b/12), بَلِي belī (107a/06), عَجَب ‘aceb (113a/05)

2. METİN

[104b] (01) (Pes) Allahü te‘ālā melekü’l-mevt ölü ağzından işitdiği sözi (02) söyleye. Allahü te‘ālā iyder: “Bir yañadan dağı var.” Bu kez (03) elinden yañadan gelür ki kabz-ı rûh ide. Ol kuliñ (04) eli virdiği şadağa karşı gelür. İyder: “Bu yañadan (05) saña yol yokdur. Bu Hakk’a şadağa virmişdür; yetimler (06) başın şıgamışdur ve kâfirlere kılıç şalmışdur. ” Andan (07) ayaklarına gelür, rûhı kabz ide. Ayaklar iyder: “Bu yaña- (08) dan saña yol yokdur. Bu ayaklar secdelere varup, (09) cemā‘ate hâzır olup, namâz kılop ve cenāze namāzın (10) kılmışdur.” Andan sonra kulağına gelür. Kulak iyder: (11) “Benden saña yol yokdur. Benimle Kur’an dinlemiştir.” (12) Andan gözlerine vara. Gözler iyde: “Benden saña yol (13) yokdur. Benimle muşhaflara bakdı; âlimler yüzine bakdı” (14) dir. Pes melekü’l-mevt Allahü te‘ālā hâzretine varup (15) iyde: “Yâ Rabbi! Fülân kuliñ cânın almağa vardım, (16) a‘zâları baña yol virmedi” diye ol a‘zâlardan (17) işitdiği haberi vire. Allahü te‘ālā iyde: “Yâ ‘Azrâ’îl! [105a] (01) Benim adım aña yazgıl dağı ol kulumu göster” diye. Pes (02) melekü’l-mevt Allahü te‘ālā adını eli ayasına yaza dağı (03) ol mü’miniñ rûhına göstere dağı iyde: “Ey mü’mîn! (04) Seni Rabbiñ okur ne dirsın? Dostuña yakın ol” (05) diye. Pes işidüp âsânlığ-ıla çıkup revân ola, (06) Allahü te‘âlâya kavuşa. Adı berekâtında ölüm acısın (07) dağı duymaya” dir. Bâb-ı fî zikir-i hâleti’n-nezî-i haber’de (08) şöyle gelmişdür ki: Kaçan kişi cân nez’ine düşse (09) Allahü te‘ālā kıbelinden bir münâdî nidâ ider ki: “Ko ol (10) kulumu ki bir lahza dinlensün.” Pes ‘Azrâ’îl ol (11) kula amân vire. Andan cân dizine gelincek yine (12) çağırup ‘Bir lahza dinlensün’ diye. Andan cân göbegine (13) gele yine çağırup ‘Bir lahza dağı dinlensün’ diye. Kaçan (14) cân gögsine gelse yine çağırup ‘Ko biraz dağı (15) dinlensün’ diye. Pes andan sonra a‘zâlar vedâ- (16) laşup sağ göz şol göze iyder: “Selâm olsun (17) tâ kıyâmete degin.” Kulaklar birbiriyle, eller birbiriyle [105b] (01) ayaklar birbiriyle vidâ‘ idüp, rûh beden ile, imân (02) dil ile, ma‘rifet gönül ile vidâlaşurlar. Andan (03) eller ve ayaklar deprenmekden kalur. Gözler görmekden (04) kalur; kulak işitmekden kalur. Andan sonra cân (05) hulkuma gelür, hâlet-i nez’e düşer. Andan sonra ‘Azrâ’- (06) îl kabz ider. Eger dîn imândan ayrılursa (07) ne‘üzü bi’l-lahi imânsız gider biçäre âdem oğlanı. (08) Sevgülü dostlarından ve malından ve ehlinde ayrılup (09) karañusun içinde kalursa dört yaña bakar, (10) ne ana ne ata ve ne kardaş ne oğul ne kız görür; (11) ne kavm ne kabîle görür; ne örtü ve ne döşsek. Bunla- (12) rıñ hiçbirin görmeye ve ol kerîm Tañrı dağı görmez (13) ise yavlağ za‘îf ölür. Ölü ma‘şiyete düşer.

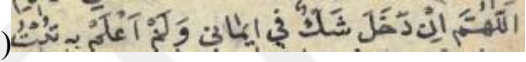
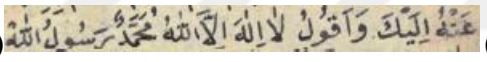
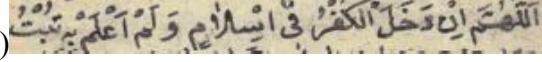
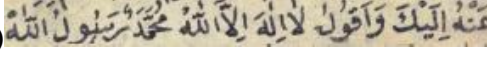
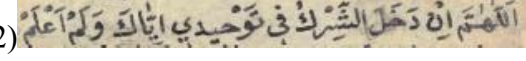
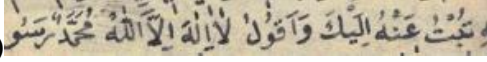
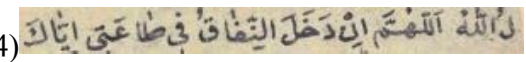
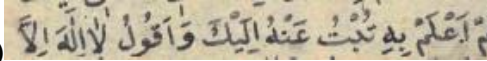
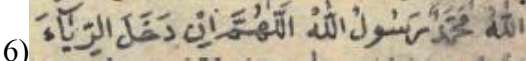
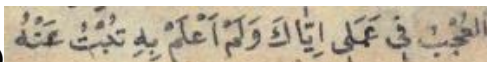
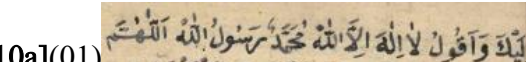
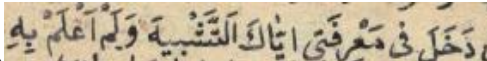
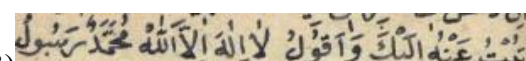
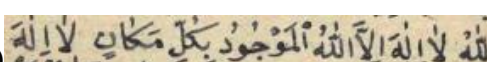
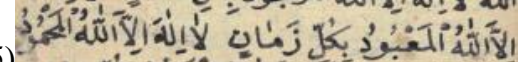
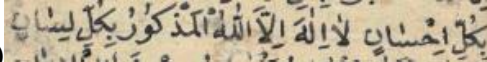
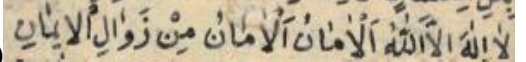
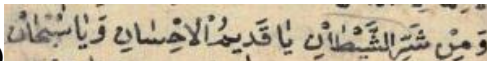
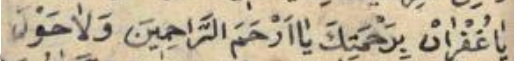
(14) İmām Faḳīh-i Ebū Ḥanīfe-yi Kūfī rahmetullahi ‘aleyhi iytdi: (15) “İmānsız gitmeniñ ‘ālāmeti: Çoğı cān çekişdü- (16) ginde ölür” didi. Ne‘üzü bi’l-lāh. Bizi ve cümle mü’mînleri (17) dağı imānsız gitmekden şaklaya. Āmīn yā rabbe’l-‘ālemīn [106a] (01) Bāb-ı fī zikir-i şeytān ‘aleyhi’l-la‘ne-i ḥaber’de şöyle (02) gelmişdür: Kaçan kıl cān nez‘ine düşse şeytān (03) şol yanında oturur iyder: “İytil ki ‘Tañrı yokdur’ (04) di ki bu cān acısından kurtalasın” diye. Pes (05) hāl böyle olıcağ saña vācibdür ölmezden öñdin (06) ḥalvet yirlerde günāhıñ añup ağlayasın. Zārī- (07) lıklar birle Allahü te‘ālāya yalvarasın ki imānıñı (08) şeytān şerrinden şaklaya. Ammā İmām Ebū Ḥanīfe’ye (09) şordum ki: “Kağı günāh kıluludur imānsız gide?” (10) İytdi: “Allahü te‘ālā virdiği ni‘mete şükri terk itmek (11) ve āḥir demde kıluyı terk itmek ve dağı Tañrı’nuñ (12) kullarına güç itmek. Her kimde ki bu üç ḥaşlet (13) olsa, dünyādan imānsız gide.” Ammā kaçan ki bir kıl (14) cān acısında şusızlıktan buñalsa, çigeri (15) yanup dili damağı kirusa, şeytān başı ucuna (16) gelüp bir kadeḥle buzlu şı getürür. Mü’mîn anı gö- (17) ricek şeytān idüğün bilmez, iyder: “Şı şudan [106b] (01) baña vir içeyim” dir. Şeytān iyder: “‘Ālemiñ şanı’i (02) yokdur’, dersen vireyim.” Mü’mîn kıl ola, yañadan (03) yüzün döndürür, cevāb virmez. Yine ayağından yaña (04) varup kadeḥi gösterür. Ol miskīn, “Şol şı- (05) dan baña da virün” dir. Şeytān iyder: “İytil ki, (06) ‘Peyğamberler yalandur’ di, saña vireyim içesin” dir. (07) Pes şunlar şakıldür. Şusızlığa şabır itmeyüp (08) şeytān ne dirse ol ḥaste anıñ didüğün (09) dirse imānsız gitmege sebebdür, neüzü bi’l-lāh. Ammā (10) şunlar ki sa‘ādetlü kullardur. Şoñın şanup (11) ‘ākıbetin fikir idüp şeytān sözine uymaz; (12) şeytān idüğün bilüp anıñ didüğün dimez, imānı-ile (13) giderler. Nitekim rivāyet olundı: Ebū Zekerıyya Zāhid (14) şol vakıt ki ölümü yaklaştı, ḥālet-i nez‘e düşdi. (15) Dostlarından biri yanında ḥāzır idi. Ebū Zekerıyya- (16) ya şehādet kelimesin telkīn itdi: “Lā ilāhe illallah (17) Muḥammedü Resulu’l-lāh” di, didi. Ebū Zekerıyya yüzün çevür- [107a] (01) di, dimedi. İkinci telkīn itdi yine dimedi. Üçünci (02) kez iytdi, bu kerre kaçıdı “Dimezem” didi. Ol telkīn iden (03) dostıñ ‘aklı gitdi. Bir zamāndan şoñra yine ‘aklı geldi. (04) Zāhidiñ dağı ḥasteligi ifākat bulur gibi oldı. (05) Gözin açdı. Yanında olanlara şordı ki: “Baña siz (06) söylediniz mi?” didi. İytdiler: “Belī! Saña üç kez (07) şehādet kelimesin telkīn itdük, ikisinde yü- (08) zün çevürdün, üçüncide ‘Dimezem’ didiñ. Ol iytdi: (09) “Baña ol İblīs geldi. İytdi: ‘Şı içer misin?’ (10) Elinde bir kadeḥ buzlu şı tutar. Ben, ‘İçerem’ didim. (11) İytdi: ‘Di imdi, ‘İsā Tañrıñıñ oğlıdur’ di, (12) tā ki şı virem saña.’ didi. Ol vakıt yüzüm çevürdüm. (13) Andan ayağımdan taraftan gelüp yine şordı ki: (14) ‘Şuşaduñ mı?’ Ben de ‘Dağı gerek’ didim. İytdi: ‘Di imdi (15) peyğamberler yalandur, di, tā ki saña şı vireyim’ didi. (16) Ben yine yüzüm

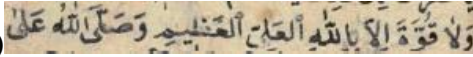
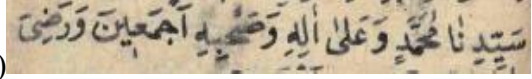
çevürdüm. Andan sonra şol yanıma (17) gelüp gine iyder: ‘Şuşaduñ mı?’ İytdim: ‘Gerek.’ İytdi: ‘Di [107b] (01) imdi Tañrı yokdur.’ Ben ‘Dimezem’ didüm hemân kadehi (02) yire urdı, kaçup gitdi. Ben ol vaqıt ‘İblīs (03) sözün dimezem’ didim dağı şehâdet kelimesin (04) getürüp, ‘Eşhedü en lâ ilahe illallahu ve eşhedu enne Muḥammeden (05) ‘abduhu ve Resûlullah’ diyüp imân ile gitdi, elḥamdülillahi.

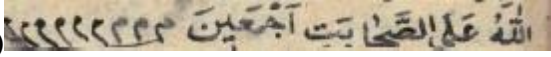
(06) Haḡa şerh-i du‘â’-yı imân:

(07) İki cihân faḡri Muḥammed Muştafâ şallallahu ‘aleyhi (08) ve sellem bir gün aşḡabı-ile mescid öninde otururlar- (09) dı. Nâ-gâh gördiler ki İblīs ‘aleyhi’l-la‘ne çıka- (10) geldi. Bir şişe tolu şu getürür, ta‘cille (11) giderdi. İki cihân faḡri Muḥammed Muştafâ, bu ḡali (12) görincek iytdi: “Yâ İblīs! Bu şişe ile suyu (13) kanda alup gidersin? Tır ḡaber vir” didi. Andan (14) İblīs iytdi: “Yâ Resûlallah! Be-cidd işim eger diye- (15) cek olursam fevt olur” didi. Andan iki cihân (16) faḡri iytdi: “Yâ la‘în! Ne işin ve ne maşlaḡatıñ (17) var elbetde dimek gereksin” didi. Andan İblīs [108a] (01) iytdi: “Yâ Resûllallah! Fülân şehirde seniñ ümmetiñden (02) bir kişi vardur ki, dükeli ‘ömri ‘ibâdet ve şalâḡat (03) ve zühd ve taḡvâ birle geçürmişdür. Şimdiki ḡalde (04) va‘desi tamâm olup, āḡir ‘ömri irişdi ve (05) ḡâyet ḡaste olup, ḡâlet-i nez‘e vardı ve (06) ḡâyet şuşamışdur; dili dağı tolaşdı. Ehl-i (07) beytinden şu dilemege ‘âcizdür. Bu şişe ile anuñ (08) karşıasına varurın. Benden şu diler ḡâl diliyle. (09) Ben dağı ‘İmānuñ bana vir, saña şu vireyin’ dirin. (10) Ol dağı benden yüzün çevürüp gine ehl-i beytine (11) baḡar ve anlardan şu diler. Anlar şu diledüḡin bilmeyüp (12) cān acısından çevre yanına baḡar şanurlar. (13) Pes ol dağı benden yaña baḡup şu diler gine. Ben (14) dağı ‘İmānuñ bana vir, saña şu virem içesin, (15) bu ḡastelikden ḡurtulasın’ direm. Ol dağı yine (16) benden yüzün çevürür, ḡavmine ve ehl-i beytine naḡar (17) eyler. Anlar dağı şu diledüḡin bilmeyüp āḡir nâ-çar [108b] (01) olup bana imânın virür. Ben dağı imânın alup (02) şu dağı virmeyüp dünyâdan şusız ve imānsız (03) cān virür.” didi. Pes “Şimdi anuñ cānın almaḡa (04) giderin” diyüp ta‘cıl ile gitdi. İki cihân faḡri (05) Muḥammed Muştafâ bu ḡaberi işidicek mübârek göz- (06) lerine yaş tolu bir ridâsın başına örtüp (07) mescid içre girdi. Mübârek yüzün yire ḡoyup (08) zārī zārī aḡladı ve dükeli aşḡâb ḡatına cem‘ (09) olup, başların açup, yüzlerin yire urup (10) (?) idüp aḡlaşdılar ve Resûl Ḥaḡret-i ‘a.s (11) eydür ki: “Ey diriḡâ! Ki ben dünyâda iken böyle az (12) duran ben dünyâdan gidicek ḡa‘îf ümmetimin (13) ḡali nice ola?” diyü ḡatı aḡladı. Mescid içi yaşla (14) ḡarḡ oldı. Pes bu ḡalde iken Cebrâ‘îl ḡaḡret-i (15) ‘a.s mescidden içeri girdi; geldi selām ḡıldı. (16) Ḥaḡreti selām aldı. “Dostumdan ne beşâret (17) getürdüñ yâ ḡarındaşım Cebrâ‘îl?” didi. Andan [109a] (01) Cebrâ‘îl ‘a.s iytdi: “Yâ

Resûlallah! Ağlama ve mübârek (02) gözlerün yaşın sil. Hâk te‘âlâ saña selâm (03) kıldı ve iytdi: ‘Var di ḥabībüme, yeter ağladı’ ve bu (04) hediyyeyi saña virdi ki, her kim ki ümmetiñden bu du‘â’yı (05) yazup bilesinde götüre veyâ okuya, ol kuluñ (06) îmânın kendü hıfz-ı emânım içinde tutup (07) şeytân şerrinden emîn idem’ diyü buyurdu. Andan (08) iki cihân faḥri Muḥammed Muştafâ ‘aleyhi’s-selâm bu sözi (09) işidicek secdeye şükür itdi ve gâyet şâd oldı (10) ve dükeli aşḥâb daḥı feraḥ oldılar ve Hâk subḥānehu (11) ve te‘âlâ içün şükürler itdiler. Andan Resûl (12) ḥazreti iytdi: “Elḥamdülillah ki beni şâd eyledüñ. Oku (13) ol du‘âyı işidelüm” didi. Andan Cebrâ’ıl ‘a.s (14) okudu. Resûl Ḥazret-i ‘a.s diñledi ve öğrendi (15) ve dükeli şaḥâbelere öğrettiler ve öğrendi ve yaz- (16) dılar ve her gice ve gündüz vird idindiler ve her dem (17) müdâvemet iderlerdi ve iki cihân faḥri Muḥammed [109b] (01) Muştafâ ‘aleyhi efḍalü’s-şalat ve’t-teslîman şöyle (02) vaşiiyet kıldı ki: “Her kim benim ümmetimden ola, bu du‘âyı (03) bulıcaḳ ve yazup yazdurup bile götürme ve o- (04) kuyup ve okutmasa benim ümmetimden degildür. Yarın (05) kıyâmet güninde benden şefâ‘at ummasun” (06) didi. Ol du‘â budur; haza du‘â-yı îmân:

- (07)  (08) 
- (09)  (10) 
- (11)  (12) 
- (13)  (14) 
- (15)  (16) 
- (17)  [110a] (01) 
- (02)  (03) 
- (04)  (05) 
- (06)  (07) 
- (08)  (09) 

(10)  (11) 

(12)  ⁶ [110b] -Boş sayfa- [111a] (01) Bāb-ı münacat-ı ilâhiyye ve ba‘zı mev‘ize ve mesā’iller (02) beyânındadır: İlâhi! Meger ki hâzretiñden ola ‘inâyet (03) bizde liyâkat yoğ-ımuş, bildik. Gerçi ihtiyârı elimize (04) virdin. Biz bize takşîrâtılık eyledük. Ol me‘lûn (05) hasûduñ igvāsına aldanup cürm ü haţâlar itdük. (06) Tap diyince günâhı yüklendük. Ne diyelüm liyâkatımız yoğ-ımuş. (07) Ammâ ne kadar günâh itdikse seniñ rahmetiñden artuğ (08) itmedik. Elimiz boş, yüzimiz karalığına hâzretüñe (09) ümîz⁷ tutduñ. Hâbîbiñ Hâzret-i Muḥammedü’l Muştafa şallallahu (10) ‘aleyhi ve sellem hürmeti-çün, anın şefâ‘atin biz mücrimlere (11) Erḥame’r-râḥimîn ismin ḥaqqı-çün iḥsân idüp, (12) etdügimiz ‘işyâna kalmayup, düşmânımız olan (13) İblîs’i sevindürme dağı dilerim ki bu kitâbı okuyanı (14) ve yazanı ve yazduranı ve dinleyeni ve bârî te‘âlânîñ (15) kudretin aňlayup ve ‘azâmetin bile ve bu kitâbı (16) cem‘ iden günâh deryāsına ğarğ olmuş fakîri (17) itdügi günâhına kalmayup rahmetiñden ayırmayup [111b] (01) soñ deminde îmânı-la göndürsin. Hâbîbiñ yüzi (02) şuyuna bağışlayasın cümle îmân ehlini bile ve dağı (03) gözlerimizi göge diküp Ḥaqqıñ emri kaçan gele diyü (04) bu ḥalk deñiz mevci gibi çalқанup, biñ yıl miqdârı (05) diller tamaqlar depserüp⁸ muntazır тұricaқ. Ol maḥalde (06) ‘inâyet hâzretiñden ola. Ümîdümüz sendendür dağı (07) mîzân qurılıp hayırlar ve şerler tartılacaq. Bilürem (08) günâhımız çokdur; tağlardan ağır geliserdür. (09) Seniñ keremin çokdur. “Lâ ilahe illa’l-lah Muḥammed Resûlu’l-lah” (10) kelimesi ile şevâbımız ağır idesin. Ve dağı cehennemi (11) yetmiş biñ zebânî Ḥaqqıñ emri-le çekeler; maḥşer yerine (12) getüreler. Ağır zencîrler ile yitmiş biñ zebânî kim (13) her biri bu dünyâyı alma gibi oynadurdu. Her (14) zencîriñ yetmiş biñ ḥalkası vardır. Bir ḥalka- (15) sını dünyâ demürlerin cem‘ itseler, bir

⁶ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adı ile

Allah’ım! Eğer imanına şüphe girdiyse ve ben fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lâ ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. Allah’ım! Eğer islamda küfre girdiysem ve ben fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lâ ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. Eğer tevhitte şirke girdiysem ve fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lâ ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. (Aynı şekilde) itaatte nifaka girdiysem ve senin için amelimde riya ve ucuba girdiysem ve ben fark etmediysem sana tevbe ediyorum ve “Lâ ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum.

Allah’ım! Sana olan marifetimde (seni bilmede) teşbihe girersem ve bunu fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lâ ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. Allah’tan başka ilah yoktur ve her mekanda mevcuttur, vardır. Allah’tan başka ilah yoktur ve her zamanda mabuttur. Allah’tan başka ilah yoktur ve her ihsanda övülecek olandır. Allah’tan başka ilah yoktur ve her lisanda zikredilendir. Allah’tan başka ilah yoktur ve imanın zevalinden ve şeytanın şerrinden eman verecek olandır. Ey iyilik edenlerin en değerlisi! Ey noksan sıfatlardan münezzeḥ olan! Ey çok bağışlayan! Sen merhamet edenlerin en merhametlisisin. Güç ve kuvvet sadece yüce ve büyük olan Allah’ın yardımıyla elde edilir. Efendimize, ailesine, ashabına salat olsun ve Allah sahabe efendilerimizden razı olsun.”

⁷ Metinde “ümîz” şeklinde yazılmıştır.

⁸ Metinde “depsürüp” şeklinde yazılmıştır.

halka olmaya- (16)-ıdı dağı cehennem bu halkı görüncek zebânîleriñ (17) elinden çekinüp bir kerre çağırıp kaçıya. Kağıduğından [112a] (01) iki päre olup gine bütün olup odlar saçalar. (02) Yalınlar direk direk kılçup kılıcımlar hışâr gibi (03) yalınlar kılçup dağı bu hışımla halkıñ üzerine hücum (04) idincek enbiyâlar ve evliyâlar ol heybetinden yüzleri (05) üzerine düşüp, her kişi “Nefsî! Nefsî!” diyicek. Resûl (06) Ekrem Hâzretleri karşı varup “Tür yâ cehennem! Seniñ (07) ehliñ saña gelür” diyincek. Cehennem iyde: “Git yolımdan! Ben (08) saña haramım” diye Hâk te‘âlâ Hâzretlerinden hitâb-ı ‘izzet (09) gele ki: “Yâ cehennem! Tüt habîbim Muhammediñ emrin” diyü buyura. (10) Cehennem dağı çekilüp, varup ‘arşıñ sol yanında şu- (11) rıncağ ol korkudan biz günâhkârları hâlâş idesin. (12) Dağı her kişiniñ bitisi kiminiñ sağ eline ve kiminin (13) sol elinde virilüp

اِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ

(14) ⁹ اَلْيَوْمَ عَلَيْكُمْ حَسْبًا diyicek. Bitimüzi sağ elimüze (15) viresin.

Rahmetiñi bize ‘atâ eyleyesin dağı cehennem (16) üzerine sırât köprüsi kurulup kıldan ince (17) ve kılıcdan keskün, üç biñ yıllık yol ola uzunluğı. [112b] (01) Altından (?) çıka. Resûl Hâzreti “Sellim! Sellim!” (02) diyecek. Günâh yükü arkamızda yüklenüp anı geçmek (03) muhâl olup, seniñ lutfuñ ve habîbiniñ şefâ‘ati-le (04) geçmek âsân idesin. Muhammede’l-Muştafâ hürmetine bizi (05) bu varılardan kırtarasın ve cümle sancağlar dikilüp (06) Resûlu Ekrem şallallahu ‘aleyhi ve sellemiñ sancağı kamasından (07) yüce ola ve her peygamberiñ ümmeti peygamberiniñ sancağı (08) dibine cem‘ olıcağ. Biz günâhkârları dağı peygamberimiz (09) şalavâtü’l-lahi ‘aleyhi ve sellemiñ sancağı dibinde ‘inâyet (10) idesin. Bizi uçmağ yoluna göndüresin. Âmin! (11)

يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ بِحُرْمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

(12) ¹⁰ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ Mev‘ize: Ey miskîn âdem oğlanı!

(13) Bu didüklerim hep başımıza gelse gerekdir. Bunuñ (14) biñde birin dimedim. İmdi ‘aqlımız başımıza direlim. (15) Birkaç gün bu azacuk ‘ömür içinde ne çekersen (16) çekelim dağı bu fânî dünyânıñ hoşluğına aldanma- (17) yup ğafleti gözümüzden götürelim. Dünya didüğün [113a] (01) tiz geçer. Dünya metâ‘-ı kâlîdür. Nitekim buyur:

قَلِيلٌ مَّا تَشْتَاغُ الدُّنْيَا

(02) ¹¹ قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَى

¹¹ Mal arturursın, binâlar (03) yaparsın. Şanur mısın dünyâda qalursın. Gör- (04) düñ atañ, anañ ve dostlarıñ nice öldi bildüñ. (05) Sen dağı bilirsin ki öyle öleceksin. ‘Aceb kim (06) ğafillik ile bu hây ve hüy ile ve tımtırağ¹² ve tül-ı (07) emel nedür ki bunları kıoyup gideceksin. Helâlden (08) ve haramdan mal

⁹ Kur‘ân-ı Kerim: İsrâ Suresi, ayet: 1. “Oku kitabını! Hesaba çekici olarak bugün nefsin sana yeter.”

¹⁰ “Ey âlemlerin Rabbi! Ey yardım edenlerin en hayırlısı! Resulümüz Muhammedin ve ailesinin, ashabının ve cümlesinin hürmeti için.”

¹¹ Kur‘ân-ı Kerim: Nisâ Suresi ayet: 77. “Dünya metayı pek azdır. Ahiret, takva ehli için daha hayırlıdır.”

¹² Metinde “tımtrık” şeklinde yazılmıştır.

arturursun, şaklırsın. Hayrım (09) ve ihsânım yok dimezsın. Bir gün ahsuzın ecel (10) gelür, bir kefen alup gidersın. Ol dağı naşîb (11) olursa. Sen ol malın helâliniñ hisâbın virür- (12) sin ve harâmınıñ ‘azâbın çekersın ve senden giri (13) kalan eger oğluñ ve eger kıızıñ ve eger hâtunuñ (14) şafâsın sürerler. Zihî ‘akılsuzlık. Bu âdem (15) oğlanı miskîn şol kanaraya gelmiş koyuna beñzer (16) ki bugün birkaçın, irtesi birkaçın boğazlarlar. (17) ‘Aceb ol koyunuñ ‘aklı olaydı, yemin ve şuyın [113b] (01) dağı yimeyeydi ve âdem oğlanınıñ ‘aklı var görü- (02) durur. Bir gün nevbet kendüye dağı gelür. Kaşşâb (03) nicesine giriserdür. Kavmı, kabîlesi ol kanaraya (04) vardı, sürildi. Ne kadar çok yaşarsa ‘akıbet (05) öliserdür. Bu hâli bilürken uzun şanurlar. (06) Tûl-ı emeller gülmek, oynamak. Tefâhür ve tekâşür ğaflet (07) cāhillik degül midür? Ammâ ne diyelim ğaflet bizi almışdur. (08) Göñül aynasını günâh yüki dutmışdur. Şeytân la‘în (09) bize iğvâ ider. Pîr olıncağ tevbe idersın, der. (10) Bir gün ahsuzın ecel irişür. Pîr dağı olsan (11) tākatiñ kalmaz, mahrûm olursın. Müflis aña dirler (12) kim dünyâdan eli boş gide, ‘ameli olmaya. ‘Ameli dağı (13) olursa her kişi gele, haqlu haqqın ala. İtdügi (14) ‘amelin ala.’ Ameli yoğ-ısa ol haqlunuñ günâhın (15) aña vireler. Ğayrılar günâh ide, ‘azâbın sen çeke- (16) sin. Zîrâ anda akçe pul olmaz. Haqlunuñ yirine (17) güzel ‘amelleriñ harc olur. Zihî ğayratsızlık. [114a] (01) İmdi ‘ameli çok gerekdür ki birazın haqlu alursa (02) birazı bāri saña kala. Zîrâ kim ahiretiñ ‘izzeti ve devleti (03) mal ile degildür. A‘māl-i şaliha iledür. Nitekim hadîşde (04) geldi:

عِزُّ الدُّنْيَا بِالمَالِ وَعِزُّ الْآخِرَةِ بِالْأَعْمَالِ

¹³ Saña(05)şığındım

يَا حَافِظُ احْفَظْنَا مِنْ جَمِيعِ الْبَلَاءِ وَالْفَقْصَا

(06)

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بِحُجْمِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَحَاكَمِ النَّبِيِّينَ

(07) مُحَمَّدٌ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

(08)

تَسْلِيمًا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

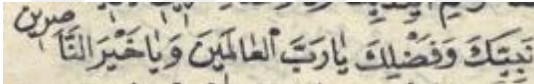
¹⁴ Eger

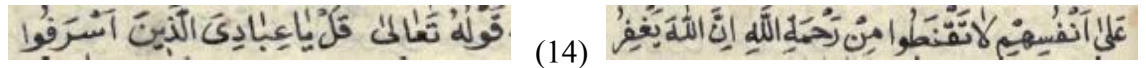
şorarlarsa, kâfiriñ haqqı (09) müslimān üzerinde nice olur? Cevāb budur ki: Kāfire (10) rahmet olacağ degildür ki şevāb virile. Ol kâfiriñ (11) haqqı kadar ‘azāb çekersın. Eger şorarlar ise kâfir- (12) ler dünyâda hayırlar iderler, ol hayır zāyi‘ olur mı? (13) Cevāb budur ki: Kāfire şevāb virilmez; mü’minleriñ müflis (14) kalanına baħş olur ve dağı bezzāzı da getürmiş ki (15) cemī‘ zulimler de kıyāmet güninde kâfir zulmi-le hayvān (16) zulminden eşedd zulüm yoğdur. Zîrâ ki mü’minler zulminde ikiden (17) hālî degül. Zulüm itdügi kimesneye zulmine göre altında olan [114b] (01) tã‘atden virüp helâlleşür yahūd ol zālīm mazlūmuñ (02) günâhın götürür helâlleşür. Kāfire tã‘at virmek maħal

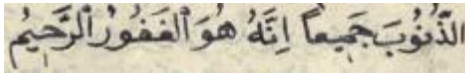
¹³ “Dünyanın izzeti mal ile, ahiretin izzeti de salih ameller iledir.” (Hazret-i Ömer demiştir.)

¹⁴ “Ey koruyucumuz! Bizleri dünyada ve ahirette gönderilenlerin efendisi ve son nebi Muhammed Mustafa hürmetine korusun. Salat ve selam onun ve ailesinin ve ashabının ve dîn gününe teslim olanların üzerine olsun.”

degül (03) ve anuñ küfri günāhın götürmek dağı cāiz degül ve hayvānda (04) hod günāh yokdur ki götüreler. Pes imdi bunlar için ‘ıķab (05) muķarrer oldu. Pes zulmüñ ğāyet eşeddi hayvān zulmıdur (06) ve andan geçse kāfir zulmıdur ve andan geçse müslimān zulmi. (07) Cāmi‘ getürmiş ki: Hayvānuñ zulmi başına vurmaķdur ve aç (08) komaķdur ve tākātinden ziyade yükletmekdür. Ebū Hanīfe kātında (09) aślā vurmaya. Ba‘zı kātında hayvānı te’dīb miķdārı (10) dögmek cāizdür; artuğı zulımdur. Niceler ola kim Allahü te‘ālānuñ (11) luţfı ‘ināyeti-le, niceler ola ki Hāzret-i Peyġamberüñ şefā‘ati ile (12) ve nice dostlar birbirine şefā‘at kılmağı-la, niceler (13) ferişteher şefā‘ati ile ve’l-hāşıl rahmetiñ küllisi gine (14) Haķ te‘ālānuñ ‘ināyeti iledür. İlāhi! Biz müflis mendebür (15) kalmış kullaruña ‘ināyet idüp ve anlarıñ şefā‘atini (16) bize naşib eyle. Biz bize lāyıkın itdiñ, sen saña (17) lāyıkın eyle. Ümiz oldur ki; bir avuç günāh toprağın [115a] (01) rahmetiñ deryāsından maħv it. Düşmānımız olan kör şeytān-ı (02) la‘ini hacil idesin. Hābibiñ, maħbūbiñ Muhammede’l-Muştafa (03) şallallahu te‘ālā ‘aleyhi ve sellimi şād idesin. Anıñ cürmi (04) için aña va‘deler kim itdiñ. Ol va‘de-i kerimi yerine (05)

getüresin.  ¹⁵ (06) Ey bārī Hūdā! Yā cümle maħlūķāt arasında benden ‘āşī (07) ve müfsid kuluñ yokdur. Dār-ı dünyāda ma‘āşiden ğayrı (08) ‘amel-i şālihim yokdur. Uş ‘ömrüm āhir oldu. Yüz kara- (09) sı-la vardım. Ey rahīm! Senüñ keremiñden ğayrı ümīdim (10) yokdur. Ümīd iderim ki fażlıñ ile bu bendenüñ yüz (11) karasına bakmayup nażar-ı ‘ināyetiñ ile cümle günāhlarımı (12) ‘afv idüp bu şaķī kuluña rahmet kılasın. Bu āyet (13) bereķātında:

 (14)

(15)  ¹⁶ [115b] (01) Hikāyet-i Zü’l-kifil. Geldük Zü’l-kifil hikāyetine. Zü’l-kifil (02) üç karındaş¹⁷ idi. İki ‘ābid ve zāhid idi. Birisi (03) müfsid ve zālīm idi. Bir gün babaları öldi. Pādişāhlik (04) mu‘atıl kaldı. Ol iki zāhidler pādişāhlığı kabül (05) kılmadılar kim anıñ biri Zü’l-kifil idi ve ol vilāyetlerüñ (06) halkı zarūretten ol zālīmī tahta geçürüp pādişāh (07) eylediler. Nice yıllar pādişāhlık itdi. Andan soñra işler (08) çıķdı. Çok zulüm ve ta‘addī ve yaramaz işlemedük fesād (09) komadı. Bir gün ol iki karındaşıñ biri ki Zü’l-kifildür, (10) o pādişāh olan karındaşıñıñ kātına geldi. “Ey birāder! (11) Bu ne işdür ki itdigün bu bātil işde ‘ömriñü zāyi‘ (12)

¹⁵ “Senin nebin ve senin lutfun ey ālemlerin rabbi ve yardımcıların en hayırlısı.”

¹⁶ Kur’ān-ı Kerim: Zümer Suresi, ayet.: 53. “De ki: Ey kendileri aleyhine israf eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah sizin bütün günahlarınızı bağışlar. Gerçekten O, çok bağışlayan merhamet sahibidir.”

¹⁷ Metinde “kırındaş” şeklinde yazılmıştır.

eyledün? Niçün tevbe idüp Hâk te‘âlânın kulluğuna (13) bil bağlayup ‘ibâdete meşğul olmazsın? Âhiret yarağın (14) itmezsin? Nefs ‘arzûsında zâlimler bölüğünde kalmış- (15) sın. Allahın ğazabından korkmazsın.” didi. Pâdişâh (16) iytdi: “Ey birâder! Hâk söylersin ammâ dünyâda ma‘âşiden (17) ve fâcirden işlemedük nesne komadım. Bunca kabîh [116a] (01) ‘amellerimin sebebinden Hâk subhânehu ve te‘âlâ benim tevbemi (02) kabûl itmeye.” didi. Zü’l-kifil iytdi: “ Ey birâder! Ma‘şiiyet- (03) lerim çokdur diyü Hâk te‘âlânın rahmetinden ümîz kesme ki (04) küfür-i maḥza.

أَيُّ مُطْلَقٍ قَوْلُهُ تَعَالَى إِنَّهُ لَا يُبَيِّسُ مِنْ

(05)

رُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ

¹⁸ Ya’nî; Hâk te‘âlâ

kulları-çün (06) ra’ufü’l-raḥîmdür. Kulın ne deñlü günâhı çok olsa (07) Hâk te‘âlânın rahmeti katında bir katre bir zerre miḳdârı (08) degüldür. Bu âyet şehâdeti-le:

قَوْلُهُ تَعَالَى قُلْ يَا عِبَادِيَ

(09)

الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

(10)

إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذَّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

¹⁹

(11) Pâdişâh bu haberi işidicek iytdi:

“Ey birâder! Yüri (12) fülân zâhide var benim ahvâlimi aña ‘arz eyle. Eger (13) ol daḥı seniñ didüğüñ gibi dirse gel baña haber (14) vir tâ kim varam anın katında tevbe idem.” didi. Zü’l-kifil (15) zâhide vardı haber virdi. Zâhidiñ cevâbını alup (16) geldi, iytdi: “Ey birâder! Zâhid iytdi ki; günâhı işleyüp (17) peşimân olmak hemân tevbedür. Ne deñlü günâhı çok olsa [116b] (01) şıdḳ-ı ihlâş ile tevbe ideniñ tevbesi maḳbûl olur. (02) Hâk subhânehu ve te‘âlâ ol kulı maḳbûl ve hâş kulları (03) bölüğüne katar.” didi. Pâdişâh çün Zü’l-kifil’den bu haberi (04) işitdi. Dünyâ malından ve esbâbından her ne ki var ise (05) cümlesin dervîşlere ve miskînlere taşadduḳ idüp (06) ihlâş-ı tam ile yüzi ḥazretini niyâza dutup (07) ve dünyâ-yı fânîye ve ğaddariye ve mekkârîye²⁰ kafa çevirdi. (08) Tâcî ve taḥtî ve salṭanatı terk idüp durdı ol (09) zâhidün hizmetine. Varup ziyâret eyledi. Zâhidün (10) öninde şıdḳ-la tevbe eyleyüp ‘ibâdete meşğul oldu. (11) Çün aḥşam oldu zâhid ile emîriñ önüne iki (12) iki ṭabaḳ ṭa‘âm geldi. Zâhid iytdi: “Ey emîr! (13) Hâk subhânehu ve te‘âlâ seniñ tevbeñi kabûl idüp (14) seniñ aduñ zümre-yi hâş defterine yazdı.” didi. (15) Emîr zâhide iytdi: “Bu beşâret bize ne delîl ile (16) kıldıñ? “ didi. Zâhid iytdi: “Bu ṭa‘âm cennetden gelür. (17) Her gün bir ṭabaḳ gelürdi; bugün iki ṭabaḳ geldi. [117a] (01) Bu sebebden bildüm ki Hâk subhânehu ve te‘âlâ seniñ (02) tevbeñi maḳbûl kıldı. Eger tevbeñi kabûl kılmasa-dı (03) seniñ naşîbiñ cennetden gelmezdi.” Emîr bu haberi (04)

¹⁸ Kur’ân-ı Kerim: Yûsuf Suresi, ayet: 87. “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz Allah’ın rahmetinden ancak; kafirler güruhu ümidini keser.”

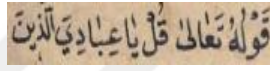
¹⁹ Kur’ân-ı Kerim: Zümer Suresi, ayet.: 53. “De ki: Ey kendileri aleyhine israf eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah sizin bütün günahlarınızı bağışlar. Gerçekten O, çok bağışlayan merhamet sahibidir.”

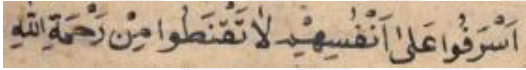
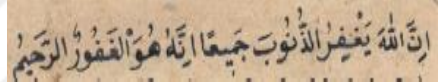
²⁰ Metinde “mekârî” şeklinde yazılmıştır.

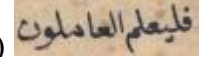
işidicek şükürler kılup hamd ü şenā eyledi. Andan (05) sonra zāhid ile el şunup bile ta‘ām yidiler. (06) Bir zamān bu tarīk-le ‘ibādeti meşğul oldılar. Bir gün (07) emīr zāhide iytdi: “ ‘Acebā Hāk te‘ālānīn maqbūl (08) kulları arasında senden efdāl kimesne varmıdır?” (09) didi. Zāhid: “Fūlān yirde bir zāhid vardır. Anīn (10) maqāmı benden a‘lādur.” didi. Emīr bu haberi (11) işidincek ayağı üzerine tırup zāhiden istiḳā- (12) met taleb itdi. Zāhid daḡı icāzet virüp vedā‘- (13) laşup yüzün ol zāhide dutup gitdi. Varup (14) gördi ki bir ağac dibinde Hāk te‘ālānīn ‘ibādetine (15) meşğul olmış. Emīr ileri vardı; selām virdi. [117b] (01) Zāhid selāmın aldı. Zāhid emīri ḡatına alup (02) aḡvālinde su‘āl eyledi. Emīr daḡı ḡikāyeti tafşīl²¹ (03) eyledi. Zāhid ayrı (?) kılup ḡatına getürüp (04) yir gösterdi. ‘İbādeti meşğul oldı. Çün aḡşam (05) oldı ol ağacdan iki nar bitdi. Zāhid elin (06) uzadup ol iki narı aldı. Birini emīriñ öñine (07) ḡodı ve birini kendi öñine ḡodı, iytdi: “Ey emīr! (08) Beşāret olsun saña ki Hāk subḡānehu ve te‘ālā seniñ (09) tevbeñi ḡabul itmiş ve seni zümre-yi şāliḡīn defterine (10) yazmış.” diyü cevāb virdi. Bu delīl ki benim naşībim (11) her gün bu ağacdan bir nar idi. Bugün iki (12) bitdi. Biri seniñ naşībīñdür Hāk’dan virildi.” didi. (13) Andan sonra her biri kendü naşībini yidiler. Bir nice (14) zamān bu vech-ile ‘ibādeti meşğul oldılar. Andan (15) sonra bir gün emīr zāhide iytdi: “Ey zāhid! Hāk [118a] (01) te‘ālānīn maqbūl kulları arasında ‘acebā ḡazretiñden (02) ziyāde kimesne var mı ola?” didi. Zāhid: “Belī! (03) Vardur.” didi. “Fūlān ḡaḡda bir zāhid vardır. Anīn (04) mertebesi benim mertebemden a‘lādur.” didi. Emīr (05) iytdi: “Ey zāhid! Beni unutma ve ‘ālī himmetiñi benden (06) diriḡ itmeyesin. Himmetiñ ve du‘āñ berekātında Hāk (07) te‘ālā benim söyünmiş ḡiraḡımı rūşen eyle” diyüp (08) zāhid ile vedā‘ eyleyüp, yüzü ol ḡaḡa du- (09) tup gitdi, vardı. Ol ḡaḡ arasında bir miḡrāb (10) gördi. Öñinde bir aḡ şaḡallı pīr gördi. Nūra (11) ḡarḡ olup ‘ibādeti meşğul namāza durmuş. (12) Fāriḡ olıcaḡ emīr ilerü varup selām virdi. (13) Zāhid emīriñ selāmın alup ḡatına getürüp yir (14) gösterdi. Aḡvālin su‘āl idüp emīr daḡı başına (15) gelen şeyi ḡikāyet eyledi. Emīri maqbūl idüp [118b] (01) miḡrāb öñinde yir gösterdi. ‘İbādeti meşğul oldılar. (02) Çün aḡşam oldı zāhidiñ ve emīriñ çevresinde (03) yişil otlar bitdi ve ḡayadan bir ḡeşme revāne oldı. (04) Zāhid iytdi: “Ey emīr! Benim ḡıdām bu otdur ki yirim. (05) Sen de buña ḡanā‘at ider misin benimle bilece ol.” (06) diyüp el uzadup bir deste ot ḡopardı, emīriñ (07) öñine ḡodı. Çün emīr ol a‘lāfı yidi, gördi ki (08) lezzeti şekerden şirin ve ḡoḡusu miskden a‘lādur. (09) Bir nice zamān zāhid ile bile ‘ibādeti meşğul (10) oldılar. Andan sonra zāhide iytdi: “Ey zāhid! (11) Senden bir ḡācetim vardır. Umarım ki idesin.” (12) didi.

²¹ Metinde “tafşil” şeklinde yazılmıştır.

Zāhid iytdi: “Hācetiñ nedür?” Emīr iytdi: (13) “Hācetim oldur ki; benimle bir kâğıd vardır. Kaçan beni (14) kabre koyasın ol kâğıdı dağı bile koyasın.” (15) didi. Zāhid ağladı, iytdi: “Kāşki seni bu deñlü [119a] (01) dağı görmeyeydim; bu kadar āşınalık²² olmayaydı.” diyüp (02) zārılıkı kıldı. Emīr zāhidiñ öñinde cān-ı şirīnin (03) teslīm eyledi. Emīri şoydı ki yuya, bir kâğıd buldı. (04) Yazılmış okudu. Bu yazılmış ki: Ey bārī Hudā! Cemī’ (05) maḥlūqātıñ arasında benden ‘āşī ve benden fācīr (06) ve benden müfsid kuluñ yokdur. Dār-ı dünyāda ma‘ā- (07) şīden ğayrı mişkal-i zerre kadar ‘amel-i şāliḥim (08) yokdur. ‘Ömrim āḥir oldı. Yüzüm karası-la dergāhıña (09) nice varam? Ey kerīm! Ey raḥīm! Seniñ keremiñden (10) ğayrı ümizim yokdur. Ümiz iderim ki kendü keremiñden (11) ve fażlıñdan bu ben yüzi kara, günāh baḥrına ğark (12) olmuş kuluñdan nazār-ı ‘ināyetiñü dūr itmeyüp, günāhları- (13) mı ‘afv idüp bu şakī kuluña raḥmet kılasın.

(14) Bu āyet berekātında:  (15)

 [119b] (01) 

²³(02) Zāhid bunu görincek ağladı. Zārılıkı kıldı. Andan (03) soñra emīri gördi. Cennet hüllelerinden kefen zāhir (04) olup, emīri tekfīn eyledi. Gördi ki bir kabir dağı (05) hazır olmuş. Emīri ol kâğıd ile bile defīn eyledi. (06) Dönüp maḥāmına geldi. Çün gice oldı zāhide (07) uyku ğalebe eyledi. Vākı‘asında gördi emīri (08) firdevs-i a‘lāda taht üzerinde oturmuş hū- (09) riler ile ‘İş u nūşa meşğul olmuş. Zāhid (10) uykudan uyandı, durdı. Emīriñ kabri üzerine (11) vardı, ziyāret eyledi. Gördi ki kabrin üzerinde (12) bir pāre kâğıd durur. Ol kâğıdı aldı. Gördi (13) yeşil ḥaṭṭ-ıla yazılmış ki; “Emīre raḥmet kılup firdevs-i (14) a‘lā uçmağına irişdi.” diyü yazılmış.  (15)  ²⁴ Her kim benim dergāhıma niyāzmendilik [120a] (01) ide ve günāhlarına iḥlāş ile tevbe kıla, ‘amel-i kabīḥa- (02) larına peşīmān ola, biz anı maḥbūl idüp ḥāşlar (03) bölüğine kıataruz.” dir. “Nitekim emīri raḥmet kılduğımız gibi.” (04) diyü buyurdu.

[120b] Boş

²² Metinde “āşnālİK” şeklinde yazılmıştır.

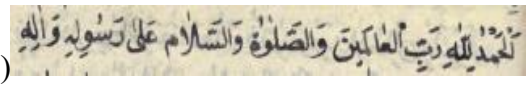
²³ Kur’ān-ı Kerim: Zümer Suresi, ayet.: 53. “De ki: Ey kendileri aleyhine israf eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah sizin bütün günahlarınızı bağışlar. Gerçekten O, çok bağışlayan merhamet sahibidir.”

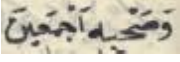
²⁴ İşte bu, amel edenler bilsin diyedir.”

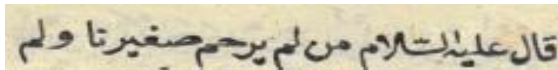
[121a](01)



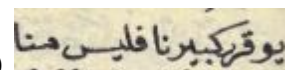
(02)



(03)  ²⁵ Ba‘de’z-zalik bu şeyh fakīr pīr pend-nāme yazmak (04) şadedinde iken İmām-ı A‘zim Hāzretleriniñ nuşh-ı şerīfini (05) cāmi‘ ve cümleden nāfi‘ bulup tercüme eyledim. Bilgil ki Hāzret-i (06) seyyide’l-müctehidiyn (?) kāmīlīn İmām A‘zam Hümām Efham (07) Hāzretleri Ebū Yūsuf Hāzretlerini ta‘allüm ve tekmīl itdikden soñra (08) naşīhatidür. Yā Ebā Yūsuf! Selāṭīne ve ümerāya ta‘zīm eyle ki (09) anlar zīlu’l-lah ve sebeb-i beḳā-yı şeri‘ metīndür ve ihvān-ı dīne (10) hürmet eyle ve zamāne ahvāline ‘ārif olup, emr-i ma‘rūf nehy (11) ‘ani’l-münker nef‘ī kadar idik. ‘İlm-i kelime ḡayrı amān sözden (12) ve kimseniñ mezemmetinden diliñü şakla ki kendi ḡālūñüze meşḡul (13) oluñ ki bu söz şuḡuf-ı İbrāhīm ‘aleyhi’s-selāmda mezkūrdur (14) ve egerçe ḡan vaḳtinde def‘-içün kizb cā‘izdür. Ammā zinhār (15) pādişāh yanında kizbden şaḡına ve seni ḡācet-i ‘ilmiyye içün (16) pādişāh da‘vet itmeyince her zamān varma ki ḡorlīḡa sebebdür. (17) Selāṭīn ateş gibidir; ısınacak kadar yakın ol ve illā [121b] (01) sini yaḡar. Zīrā pādişāhlar kendüye şandūḡın kimseye şanmaz. (02) Zīrā anlar ḡinā ve şafādadur. Fuḡarā mübtelā ḡālīn bilmezler (03) ve daḡı pādişāh yanında çok söyleme ki ḡaṭāñı arayup seni (04) yañıldup teba‘ası ḡatında ḡor düşürür ve pādişāh ḡatında (05) bir ḡayrı ehl-i ‘ilim olsa varma ve eger sen andan a‘lā (06) iseñ. ‘Ucba düşüp riyā idesin ve sen andan ednā (07) iseñ şāyed muḡālebe idesin. Seni maḡlūb ve ḡor ide (08) ve pādişāhıñ kendüsinden ḡayrı ḡuddāmına ṭaḡarrüb itme. (09) Tā ki ḡürmeti vecāhetiñ ve ‘avām beyninde su‘āl (10) olunmadın kelimāt itme ve ḡavādişden tekellüm itme ki taşannu. (11) ‘Ömr ve ta‘līm müsāviḡdür²⁶ ve dūnyā mürāca‘atına²⁷ ve me‘āşına (12) müte‘allīḡ kelimāt itme. Su‘u ḡanna sebebdür ve ḡalk içinde (13) dīḡk²⁸ ve tebessüm itme ve bāzārda ve soḡaḡlarda gezegen olmaya (14) ve şaḡalsuzlar-ile şoḡbet ve kelimāt itme meḡer eṭfāl ola (15) ve ḡaşiye: Şeyn. Ve yollarda pīrlar ile gitme. Zīrā önlerine ḡeḡersin. (16) Tevāzu‘ına ḡarardur. Zīrā anlar senden bir ḡün muḡaddem Allah’ı (17) tevḡīd itmişlerdür. Giri ḡalursañ ‘ilme ḡulüm itmiş [122a] (01) olursın.



(02)



²⁹ Bāzārlarda ve

²⁵ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile Hamd âlemlerin Rabbi Allah içindir. Salat ve selam Resulümüz Muhammedin ve ailesinin, ashabının ve cümlemizin üzerine olsun.”

²⁶ Metinde “mesāvi” şeklinde yazılmıştır.

²⁷ Metinde “mürācāt” şeklinde yazılmıştır.

²⁸ Metinde “dīḡk” şeklinde yazılmıştır.

²⁹ “Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.” Tirmizî, Birr, 15; Ebū Dāvūd, Edeb, 66.

yollarda, mescid- (03) lerde yimek yime ve muşlıklardan ve şakıklar elinden şu (04) içme ve ibrişim ve altun ve gümüş ziynetleri geyme; benlik (05) ve ru‘ūnete götürür ve ‘avratıñla hācetinden ziyāde kelimāt ve mülā- (06) mese itme ki yüzüne çıkar ve cefā da itme ki esīriñdür (07) ve döşegine besmelesiz girme ve ehliñ yanında fülānıñ (08) hātunı ya cāriyesi dime, şāyed ki perdeyi kaldurup. (09) Fülān ‘avratıñ eri güzel diye ‘adāvete fitneye sebep (10) olur. Şakın tūl alma ve babası ve kızısı olan ‘avratı (11) alma. Zīrā şāyed ‘avrat gānī ola, babası “Mal benimdür, (12) kızım da emānetdür” diye. Hem ‘avrat kızına mal virüp (13) erinden alup şakladup. Hādīse mezkūrdur. Me‘lūn- (14) dur şol ‘avrat ki şandığı ğayrı evde ola. Meger eri (15) hārāmi ola alup şata hārcaya. O dem cā’izdür. Meger (16) şu şart-ıla ki ol ‘avratıñ akrabāsından birini haneñe (17) koymayasın ve seniñ akrabāñdan da kaçurasın [122b] (01) ve kayın babañ haremde olmaya ve bir hücrede iki hātūn (02) cem‘ itme ve evvel taleb-i ‘ilim öğren. Şoñra mal eyle. Dağı (03) şoñra tezevvüc eyle ve illā ‘ayālīñ çoğalır. Hem cāhil (04) kalursın ve hem fakre müşevveşi’l-hāl olup, āhir (05) ‘ilim öğrenmeye mecālīñ kalmayup vesvese ve kāsvetü’l-kalb (06) ve ğaflet-ile olup zāyi‘ olursın ve cüz’ī sā‘at dağı (07) meşālīhiñde hālī bulursañ hemān ‘ilme hārc ve her (08) hālde Allah’dan kork ve emānetine hıyānetden şakın. Cümle (09) dostıña düşmānıña hayır şan. Hūlūşıla naşīhat eyle. (10) Kimseye ğarez itme. Kimseyi maşharlığa alma ve olur olmaz (11) işe ve kelimāte karışmağ-ıla halkı yüzüne çıkarup nefsiñi (12) mezelletde düşürüp hürmetiñ ellerine virme. Bir kimse bir mes‘ele (13) şorarsa ğayrı söz katma; hemān cevābın vir ki teşvīşe (14) düşmeye. Meger su‘āl iden ‘ālim ola delā’iller ve baş-ı (15) muḳaddeme lāzım ola. Tafşıl³⁰ cā’izdür. Belāġati muḫātabıñ (16) fehmi kadar söylemekdür. Ekl-i maḳām maḳāl. On yıl aç da (17) kalsan ‘ilmi bırakma. Sa‘ādet vālideyni cümle ‘ilimdedür [123a] (01) ve dünyā ve āhīret ‘izzeti hātīme-i hayır ‘ilimledür. Eger dünyā (02) içün ‘ilmi bırağursañ Hāḳ te‘ālā saña faḳr ve belā (03) ve tarlık virür ve dağı şākirdleriñe muḫabbet ve merḫamet (04) eyle ki ‘ilme raġbetleri ziyāde ola. ‘Avām saña mal ve milki (05) ile tefahḫuritse, sen itme. “Mübārek olsun.” di ve Hāḳ sözi (06) maḫallinde. Kimseden hicāb itme. Bādihe de ğarezsiz söyler- (07) sen Allahü te‘ālā te’sīr itdürür ve ‘ibādet ve zikir ve sūkūt (08) ve teheccüdde ilden ziyāde eyle ki seniñ ‘ilmiñ saña fā’ide (09) virmeyince ‘avāma inkār ve zarar ider. “Ya bizim cehlimiz ile (10) bunıñ ‘ilminiñ farkı nedür ki dīn kaydında degildür” diyüp (11) küfür söylemelerine sen sebep olursın ve bir şehre varsañ (12) metbū‘lik ve riyāset şatup şehri kendigiñ şayma. Şāyed (13) ‘ulemā ve küberāsından seni cāhiller ne kaşd ider. Hem

³⁰ Metinde “tefaşıl” şeklinde yazılmıştır.

elbetde (14) riyāset da‘vā iden kibre düşüp ‘ākıbet ‘adl-ı haq-ile (15) bir semt-ile rüsvâyı olsa gerekdür ve halkıñ aňlamaduğı cevā- (16) hır ‘ilmüñi ‘avāma izhār itme. Şübheye düşerler şoñra (17) ğadır belāsına mübtelā olup anı da aňladamayup nefi‘ süz [123b] (01) kayda düşersin ve halkıñ aňlamayup inkār idecegi (02) maħalle uğrama cā’iz ise de ve kimseniñ üstāzına daħil (03) itme. Anlar da saña ta’n iderler. Halkıñ cāhillerinden şaķın; (04) ‘ālimden zarar gelmez. Zīrā işi ‘ilimledür ve Allah-ile (05) içüñi taşıñı bir it. Tā īmān-ile göçesin. Ya’nī tenhā diyü (06) günāh itme. Hāzret-i Haq’ka hālī yir yokdur ve kalbiñi şaķın (07) ki ³¹dur. Kişiniñ içi taşı bir olmayınca (08) ‘ilim ve islām nāmı aña muħaqqāq olmaz. Cemī’i kitābı okur- (09) sa da ve saña pādīşāh ‘ilmiñe, tarīķıña muħālif hizmet (10) buyurursa qabūl itme. Nazm-ı lisān-ile ‘özür eyle ve mübāḥaṣe-yi (11) ‘ilmiyyeye de qorqaraq söyleşme ki şaşar yañılursıñ. (12) Zinhār çok gülme ki kalbi öldürür ve yürürken edeb ve tuma- (13) nīnet-ile³² yürü; ‘acūl olma. Yabāna bakma ve ardıñdan ça- (14) ğıranlara cevāb virme ki ḥayvāna ardıñdan çağırurlar (15) ve söyleyince güler yüz ve tatlu dil, nerim ve alçaq nefes-ile (16) söyle; āvāzuñ qaldurma, bağıрма. Ḥalim ve selim vaqār (17) ve meskeneti elden qoma ki enbiyā ḥaṣletidür ve haneñden [124a] (01) ḥācetsüz çıkma ve kendüñi olur olmaz ma’rekeye³³ atma. (02) Zabı idemediğñ zamāna ḥālinden tegāfūl ve münāfiķ (03) yārān şoḥbetinden tekāsūl eyle ve aḥvāllerini yüzüne (04) urma; tecāhül³⁴ eyle ve ekseri Allah’ı añup ve añdu- (05) ranlardan ol. İl murā’ī dirlerse elem çekme. Mü’minde (06) riyā olmaz ve tilāvetden, şalāvattan hālī olma. Kendüñe (07) mu’ayyen ba’zı evrād idüp terk itme ve ḥaṣmıñdan (08) intiqām alayım dirseñ çekişme. ‘Ārifāne Haq’ka şal. (09) ‘Adl-ı Haqķı seyr eyle ve tā’atuñın kuşūrına bakup (10) dā’imā ni’met ve iḥsān-ı ‘ālim olan Haq’dan utan ve şükür (11) eyle ve cāhil saña kemlik itse ‘ilmiñe şükür için (12) “Selāmün ‘aleyküm” diyüp geç. Şabır eyle ve ayda birkaç (13) gün şā’im ol. Tā halkdan saña uyalar ve hem kendüñi (14) kayır ve halkı kayır selāmet yoluna irşād eyle. Alup (15) şatmañı ve cümle meşāliḥ-i dünyevīñi bir müstaķim vekīl (16) tutup gör. Bi’z-zāt kendüñ görme; vesveseye dü- (17) şersin. Dünyāña tayanma Allah’a tevekkül eyle. Maḥbūb [124b] (01) kullar alma ve fülān emīre ve pādīşāha yaqınım da’vāsın (02) itme. Yaqın iken ki halk saña maşlahat yükledür. Her (03) maşlahata qarışursañ sultān ihānet ider; qarışmaz- (04) sañ halk ‘ayıplarlar. Halkıñ bed fi’line uyma; anları (05) seniñ eyü ḥālīñe uydura gör. Bir kimseniñ dīninde

³¹ Kur’ān-ı Kerim: Āl-i İmrān Suresi, ayet: 119. “Şüphesiz Allah bütün göğüslerin gizlediklerini bilir.”

³² Metinde “tumāniyyet” şeklinde yazılmıştır.

³³ Metinde “ma’reke” şeklinde yazılmıştır.

³⁴ Metinde “tecāhil” şeklinde yazılmıştır.

(06) hâlel görürseñ tenhâca nuşhı eyle. Ümerâdan³⁵ ise (07) korkma Allah mu‘îniñdür ve dîn gayretin Allah çeker. Bir kerre (08) böyle itseñ Allahü te‘âlâ seni mühîb idüp sende (09) heybet alurlar. Kaçan pâdişâhdan ‘ilme muhâlif ba‘zı (10) hâl var, mes‘ul olmaya. Cā‘iz ise söyleyelim diye (11) icâzet-ile naşîhat eyle. “Hükümü kitâbu’l-lah ve şer‘î (12) Muhammedî budur. Devletiñüz, ‘izzetiñüz dâreynde bunıñladur” (13) diye ve dahı mevtiñi añ üstâdı ki. Ebeveyniñe istiğfâr (14) ve du‘âyı çok eyle ve üzerinde haqqı olan müslimânları (15) unutma. Kûbûri ve mevâzi‘-i maqbere ki meşâyihi ziyâret (16) eyle. Fırka-yı dâlleden ve mashara ve fısıqdan ve ehl-i (17) bid‘atden ırâk ol ve hem-meclis olma meger nuşh içün. [125a] (01) Dıhk³⁶ ve lu‘b³⁷ ve şâtım³⁸ sıfatından ve meclisinden şaķın. (02) Kâlbîñe kâsvet ve nifâķ girer dahı meclise evvel var; (03) tâ hâķ yir tarlıķı çekmeye ve koñşı haqqın gözle ve koñşı- (04) nıñ ‘aybını ört. Tenhâ naşîhat eyle ve kimseniñ sırrın (05) açma ve bir meclisdeki sözi bir âķar meclisde söyleme (06) ki Hâzret-i ‘Alî radıyallahu anhu aña hıyânetdür buyurdı. (07) Baķılden şaķın; kabz-ı haķķa mâ‘nidür ve tama‘dan ve kizib- (08) den şaķın; dünyâda ve âķiretde nikbetdür ve şeytâna (09) ğalebe ve kuvvetdür. Gerekmez gürûha karışma. Kemlere ve eyü- (10) lere mürüvvet ve seĥâ kıl ve ĥayır şan ve aķçe libâslar (11) gey ki mesnûndur ve faķrını hâķdan şaķla, ğınâ (12) göster; faķrını izhâr eyleme. Himmetiñi ‘âlî eyle ki (13) mü‘mine ebedî cennet ve cemâl viren dünyâyı be’is (14) virür. Birkaç ğünlük ‘âriyeti muhtâc itmez. Himmeti alçaķ (15) olaniñ menzili alçaķ olur ve ĥammâmda ilden bir aķçe (16) artuķ vir; sebep-i ĥürmetdür. Saña Ĥudâ ki ‘azîzni vir- (17) mişdür. Dünyâyı haķîre şatma ve dünyâyı taķķır [125b] (01) eyle ki devleti ‘ilim ve âķiretdedür. Delûler ile sefihler (02) ile sarĥoşlar ile ve ķadir bilmezler-ile muĥâvere itme (03) ve ‘ulemâdan münâzara³⁹ ve ĥüccet-i tarîķın bilmeyenler-ile mübâ- (04) ĥase itme ki şoñı ‘inâda varur ve cehîlden ba‘zı (05) muĥâlaķa sözi bellüleyin. Saña ba‘zı temşîlât (06) ve taĥyîlât şüretinde su‘âl itseler sükût (07) eyle ki aĥmak cevâb sükûtdur. Zîrâ murâdları haķ (08) degildür. Seni ĥacâlet ve kendülere ru‘ûnetdür ve küberâ⁴⁰ (09) ve ‘ulemâ meclisine varsañ şadır gözetme. Meger anlar (10) saña elbetde şadır göstereler. Yine mertebeni elden (11) ķoma ki cefâ ve ĥacâlete ve ğaybete sebep olmaya ve bir (12) ķavim içinde olsañ îmâmet anlar iķdâm itmeyince (13) îmâm olma ve ĥammâma gice tenhâ var; ğündüz varma. (14) Selâţîn zulüm meclisine uğrama. Şâyed sözüñ geçmeye (15) sükût iderseñ ‘avâm cā‘iz ańlaya. Fısıķ-ı dâlâl (16)

³⁵ Metinde “ümürâ” şeklinde yazılmıştır.

³⁶ Metinde “dihik” şeklinde yazılmıştır.

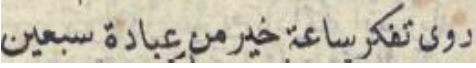
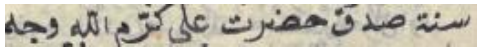
³⁷ Metinde “le‘ub” şeklinde yazılmıştır.

³⁸ Metinde “şatım” şeklinde yazılmıştır.

³⁹ Metinde “münâzıra” şeklinde yazılmıştır.

⁴⁰ Metinde yanlış yazılmıştır.

artmasına sebep ola. Meclis-i ‘ilimde zinhār ғазаб (17) itme. Ednā emir de saña ғалебе itse ҳаққи қабұл eyle. [126a] (01) ‘Avāma қысса-ыı һүнлік itme. Elbetde қысса-ыı һүн yalan (02) қатмайынca olmaz. Buni аһlamayan kim olur? ‘Ömr-i ‘aziziñ қад- (03) rin bil; žāyi‘ geçürme. Yā Ebā Yūsuf! Bu naşihatı (04) benden қабұл eyle dünyāda ve āhiretde rāhat olam (05) dirseñ ve beni şālih du‘ādan unutmā. Bu naşihatim (06) cümle mezhebime tābi‘ olanlara lāzım ve mühimdür. ‘Arabī (07) kitāblardan bu Tercüme-yi Şeyhī faķir zeyliniñdür. Her ki (08) anıñ murādına bir Fātiha oқuya, ‘ākıbet ve dünyāsı ma‘mūr ola. (09) Aristotalis pes İskender-i Zü’l-қarneyn söylediği (10) naşihatleridür: Mevlā’dan ғayrıyı yād itme. Az söyle. (11) Evvel fikir idüp andan söyle. Müstaķīm aһvāl ol. (12) Evvel söziñi şakla. Қavliñde şādıқ ol. Қavқalı (13) yirden nefret eyle. Kimse ile һuşümet itme. (14) Kimseyi zammı itme. Kimseyi rış-һand⁴¹ itme; (15) tevāzu ol. Herkes ile (?) ol. Az kimse ile (16) münāsebet eyle. Fuқarāyı taһķir itme. Ulular ile [126b] (01) mücādele itme. Bilmedüğüñ kimse ile muқārın olma. (02) Tiz i‘tikādli olma. Şol kimse ile ki düşmānlıқ (03) sebқāt itmiş ola, aña i‘timād itme. Kimseniñ muşibetine (04) şād⁴² olma. ‘Avratdan vefā umup söz-ile i‘timād (05) itme. Senden ulularla mücādele itme. Žarūret olmayınca (06) yalan söyleme. Oğlancuқlarıñ sözi-ile yürime. (07) İvengülik eyleme. Һācetiñ olmaduğı yire varma. (08) Her kişiniñ ‘aybını yüzine urma. Olur olmaz (09) nesneleri görüp gülme. Bugün bitecek işi (10) yarına қomayup te’һir eyleme, didi.

(11)  (12) 

⁴³vaşiyet-(13) nāmesidür. Şart itdüm ki kefil olmayım, vekil (14) olmayım ve vaşī olmayayım. Emānet қабұл itmeyim; (15) dost-ile bey‘-i şirā itmeyim. Her gördüğüme (16) meyil itmeyim. İşitdüğüme iltifat⁴⁴ itmeyim. Һaқıķın (17) bilüp mültefit olam. Kimesneye һaddinden ziyāde

[127a] (01) ri‘āyet itmeyim. Kimesneyi şırdāş idinmeyim. (02) Düşmāndan dostlıқ ummayım. Kızbine (03) muṭṭalı‘ olduğım kimesneye i‘timād itmeyim. (04) Ṭā’ife-yi nisādan muṭlaқа vefā ummayım. (05) Aқrabā ile ziyāde muşāһabet⁴⁵ itmeyim. (06) Kimesneye şağduç olmayım. Mümkin ol- (07) duқça sa’y idüp deyn itmeyim. Üç (08)

⁴¹Metinde “rış-i һandān” şeklinde yazılmıştır.

⁴² Metinde “şaz” şeklinde yazılmıştır.

⁴³ “Bir saatlik tefekkür 70 sene ibadetten hayırlıdır diye rivayet etti. Hazreti Ali kerremallahu veche doğru söyledi.”

⁴⁴ Metinde yanlış harekelenmiştir.

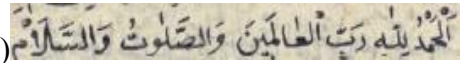
⁴⁵ Metinde “ muşāһibet” şeklinde yazılmıştır.

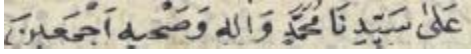
günden ziyāde mihmān kabūl olmayım. (09) Fikirsiz iş itmeyüp ‘ākıbetin tefekkür (10)

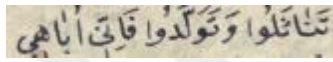
idem. [127b] (01)



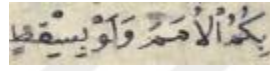
(02)



(03)  ⁴⁶ bundan (04) şöıra ma‘lūm ola ki bir kimesne evlenmek murād (05) eylese şürūṭına ri‘āyet eyleye ki cümleden evvel geyme- (06) sine ve yimesine ve sākin olacaḡ. Mekāna kādīr ola (07) ve daḡı ehl-i ‘ıyāl ḡaḡḡında lāzım olan mesā’ili (08) ögrene ve ögrede ki zīrā kıyāmetde ‘avratlar erler- (09) den su‘āl olunur ve daḡı evlenmede çok fā’ide (10) vardır. Tafşīli kābil degil. Ba‘zı faizletlerin beyān (11) idelūm: Evvel dīnini ḡıfız itmiş olur ve ḡūyu (12) ḡüzel olur ve kārinde berekāt olur. Daḡı (13) sūnnet ile ‘amel itmiş olur. Nitekim Peyḡamber ‘aleyhi- (14) s-selām buyurur ki:



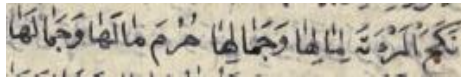
(15)



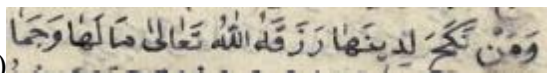
Ya’nī : Peyḡamber ‘aleyhi’s-selām

[128a] (01) buyurur ki: Çok nikāḡ idūñ ve çok evlādıñız olsun. (02) Zīrā kıyāmetde ūmmetimūñ çoklḡı-ıla iftiḡār idirim. (03) Eger bir dūşük daḡı olursa ve bunda daḡı eḡādīs-i (04) keşire vardır. Söyleseñ çok olur. İmdi lāyık (05) olan budur ki kişıye cemi‘ ḡaḡḡında ri‘āyet oluna (06) ve daḡı hem dūnyāda ve hem āḡiretde yüzi aḡ ola (07) ve daḡı bir kimesne evlendüḡi zamān su‘āl ide. (08) Ziyāde dīninde kavī olanı ala; aşlı yaramaz o- (09) lanı almaya ve eger ḡüzel de olursa da ve daḡı malında (10) ve ḡüzelliginden ötüri almaya. Zīrā şöıra zelīl (11) olur. Nitekim Peyḡamber ‘aleyhi’s-selām buyurur ki: 

(12)



(13)



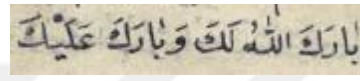
(14) Ya’nī: Bir kimesne malından ve ḡüzelliginden ötü- (15) ri bir ḡātūn alsa, anuñ malından ve ḡüzelliginden [128b] (01) maḡrūm olur ve bir kimesne dīninden ötüri alsa (02) Allahu subḡānehu ve te‘ālā anuñ malını ve ḡüzelligini ziyāde (03) eyler ve bunuñ ḡaḡḡında olanı daḡı söyleseñ çok (04) olur. Murād hemān bir tenbihdür ve daḡı ‘avrat da bir fāsıḡa (05) ve bir yarāmaza varmaya. Daḡı rivāyet olunur ki: ‘Avrat (06) erden dört mertebe aşāḡı gerekdür. Evvel yaşı küç- (07) çük gerekdür ve biri boyı küççük gerekdür ve biri malı (08) erinden az gerekdür ve biri ḡışımı ve aḡrabāsı erinden (09) alçaḡ gerekdür ve daḡı dört şeyde ‘avrat erden ziyāde (10) gerekdür; biri ḡüzel ola ve biri edebli ola ve biri daḡı (11) ḡūyu eyü ola ve biri daḡı ḡarāmdan ve şübhelü- (12) lerden pek şaḡına ve daḡı kızcaḡazların ḡoca (13) ādeme vormeyeler. ‘Ādetā fesāda sebep olur. Daḡı

⁴⁶ “Esirgeyen ve baḡışlayan Allah’ın adı ile

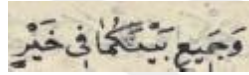
Hamd ālemlerin Rabbi Allah içindir. Salat ve selam Resulümüz Muhammedin ve ailesinin, aḡabının ve cümlemizin üzerine olsun.”

(14) sünnetdür ki şorup su'āl itdükden şöña nikāh'dan (15) evvel göre ve görmede üç fā'ide vardır: Evveli; [129a] (01) ikisi beyninde tā ölünceye deg muḥabbet kesilmeye. İkinci; (02) rızķında berekāt ola. Üçünci; sünnet-i Resül ile (03) 'amel itmiş olur. Andan şöña nikāh ola daḥı (04) nikāh'dan şöña eyüce şeyler göndüre; muḥabbete (05) sebebdür. Daḥı 'avratlar yüzine üstüvec ve kızılca (06) gibi sürünmek eri için cā'izdür; Ebū Su'ūd'un (07) fetvāsında mezkûrdur. Güyegü girdügi gice ta'ām (08) itmek sünnetdür. Daḥı güyegü girdikde ḥalkuñ yinge diyü (09) bir qarı qorlar. Bu cā'iz degildür ve daḥı girdek gicesi (10) sünnetdür. Güyegi girdekden şöña ibtidā iki aya- (11) ğını yuya ve şuyunu evüñ dört köşeye şaça. (12) Zīrā eviñ berekātına sebebdür. Daḥı iki rek'at⁴⁷ (13) namāz kıla ve du'ā eyleye; sünnetdür, terk itmeye ve her ne (14) ki du'ā iderse du'ası

maḥbûldür ve daḥı gü- (15) yegüyi görenler



[129b] (01)

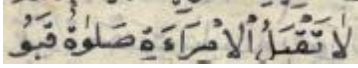


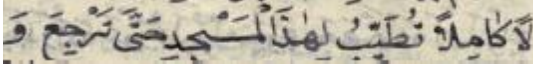
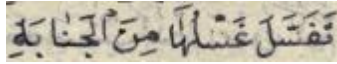
Ya'nī: Allahü te'ālā saña mübā- (02) rek eylesün daḥı senüñ üzeriñe mübārek eylesün (03) ve daḥı sizüñ ḥayır eyleye. İkinüzüñ arasını cemī' (04) eylesün; bir ḥoşça geçinesiz, dimek. Bu cāhillere cevā- (05) bıdur ve daḥı sünnetdür. Maḥşuş olan du'aları (06) bulup okuya. Zīrā biz söz çok olur deyü yaz- (07) maduķ. Bizim murādımız ancak bir aındırmaķdur. Eger (08) evlenmek ḥaķķında olan mesā'ilī bizim bildüğümüz (09) kadar yazmaķ murād eyleseñ, bir deve getürmez ve (10) andan mā'adāsını sen 'āķil iseñ añla ve illā (11) āḥiretde Allahü te'ālā 'afvı itmezse çok zaḥmet (12) çekersiñ. Hemān fırsat elde iken başıña nidā⁴⁸ (13) gör. İmdi cümlesini söylerseñ söz çok olur (14) ve daḥı sünnetdür ki cimā'dan evvel oynaşalar. Zīrā (15) rivāyet olunur: Oynaşmazdan evvel cimā' itmek [130a] (01) cefādur. Daḥı besmeleyi terk itmeye. Rivāyet olunur ki; (02) bismi'l-lāhi dimese şeytān cimā' ide daḥı tizce (03) anı virmeye. Belki qarını üzere tura. Tā ki 'avre- (04) tünde nefsi nāzil ola ve daḥı gelini bir hafta (05) eşkiden ve tuzlıdan şaķınalar. Zīrā iligi (06) bozulan kızıñ raḥmine zarar virir ve daḥı cimā' (07) iderken söylemeye. Zīrā evlādı dilsüz olur (08) ya peltek olur ve daḥı cimā' iderken 'avratuñ (09) fercine bakma. Zīrā evlādı gözsüz olur. (10) Lākin ba'zı 'ulemā bakmaķ gerek didi. Şehvet-i (11) ğālib olmaķ için ve daḥı cimā' iderken u- (12) yumaya. Zīrā evlādı şaĝır olur ve daḥı (13) yemiş ağacı altında cimā' itmeye. Zīrā evlādı (14) zālīm olur ve daḥı ezān ve ikāmet arasında (15) cimā' itmeye. Zīrā evlādı riyācı olur [130b] (01) daḥı Şa'bān ayınuñ ortasında cimā' itmeye. (02) Zīrā evlādı ḥırsız olur ve daḥı yıldız altında (03)

⁴⁷ Metinde "rik'at" şeklinde yazılmıştır.

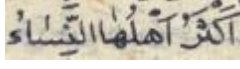
⁴⁸ Metinde "tedā" şeklinde yazılmıştır.

cimā' itmeye. Meger kim örtüsü ola. Zīrā evlādı (04) münāfik hūylu olur ve daḥı sefere gidecek (05) gicede ve gündüzde cimā' itmeye. Zīrā evlādı (06) malını ma'siyyete ḥarc ider ve daḥı karnı pek (07) tok iken cimā' itmeye; zarardur ve evlādı (08) zinā idici olur, dimişler ve menisine çok bakmaya. (09) Zīrā 'aḳla zarardur. Daḥı küççük ma'sūm (10) yanında ve ḥayvān ve muşḥaf-ı şerīf-i mekşūf (11) yanında cimā' itmeye. Meger kim muşḥaf-ı şerīf (12) örte. Daḥı her ayıñ on beşinde ve āḥirinde (13) ve ibtidā gününde cimā' itmeye. Zīrā evlādı (14) mecnūn olur ve daḥı ikisi bir şey ile silinmeye. (15) Zīrā 'āḳıbet ayrılmāğa sebep olur ve daḥı [131a] (01) cimā' itmiş iken üzerinden inmeden bir daḥı (02) cimā' eylese evlādı baḥıl olur ve daḥı cimā' (03) itdükden soñra işeye. Zīrā zekerinde menī ḳalursa (04) südügi tutulmağa sebep olur ve daḥı cimā' (05) itdükden soñra uyusa, sünnet olan ābdest (06) alup da uyuya ve daḥı Ramażān Bayramı gicesi (07) cimā' itmeye. Zīrā evlādı babasına ve anasına 'āsī (08) olur ve daḥı Ḳurbān Bayramı gicesi cimā' itmeye. (09) Zīrā evlādınuñ parmaḳları altı veyā dōrt olur (10) ve daḥı güneşde cimā' itmeye. Zīrā evlādınuñ yüzi (11) kızarıcı olur ve daḥı ayak üzere cimā' itmeye. (12) Zīrā evlādı dōşşege işegen olur ve daḥı göñ- (13) linde kız ḳarındaşınıñ muḥabbeti var iken cimā' itmeye. (14) Evlādı dişi olur ve daḥı müsteḥābb olan, cum'a (15) gicesi ola. Zīrā cum'a gicesi cimā' idenüñ evlādı [131b] (01) 'ābid ola ve daḥı cum'a günü öyleden evvel cimā' (02) idenüñ evlādı sa'īd ola veyā şehīd ola ve daḥı (03) cum'a irtesi cimā' idenüñ evlādı şarāb içici (04) ola ve daḥı bāzār gicesi cimā' idenüñ evlādı (05) ḳātil ola ve daḥı bāzār irtesi gicesi cimā' (06) idenüñ evlādı 'ālim ola ve şāliḥ ola ve şalı (07) gicesi cimā' idenüñ evlādı ziyāde cōmerd ola (08) ve daḥı çihārışenbih gicesi cimā' idenüñ evlādı (09) ḳātil olur ve daḥı öyleden soñra cimā' idenüñ (10) evlādı şaş olur ve perşenbih gicesi cimā' (11) idenüñ evlādı Allah'dan pek ḳorḳucı olur (12) ve daḥı perşenbih gün öyleden evvel cimā' idenüñ (13) evlādı 'ālim ola ve ḥakīm ola; şeyṭān andan (14) ḳaça ve bu cümlesi ḥadīş-i şaḥīḥ ile şābitdür. (15) Meşārīḳ'dan ve Men'i'l-ādāb'dan ve Şeri'ati'l-islām'dan [132a] (01) alınmışdur ve daḥı kitāb çok olmasun diyü (02) bu ḳadar iktifā olundu. Tafşīlini isteyen 'ulemā- (03) ya müraca'at eylesün. Ḥāşıl-ı kelām cemī' umū- (04) r-ı dīni ögrenüp ehline ögrede. Zīrā āḥiretde (05) "Bilmezem" demek 'özür olmaz ve daḥı ehlin taşra (06) şalıvirmeye. Zīrā ḥadīş-i şerīfde Peyḡamber

'aleyhi'- (07) s-selām buyurur ki:  (08)

 (09)  Bu ḥadīşi Ebū

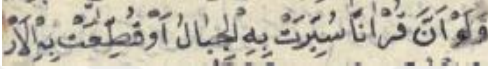
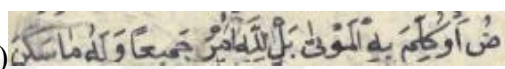
Hüreyre (10) raḳıya'l-lahu 'anhu rivāyet ider. Meşabīḥ ḥadīş- (11) lerindendür. Ziyāde

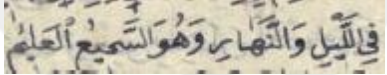
eşahh hadîsdür. Hadîs-i şerîfün (12) ma'nāsı budur ki: Bir 'avrat eyü қоқулар ile mescide (13) gelse, namāzı kılsa, ol 'avratuñ namāzı qabûl (14) olmaz tā ki cünüblükden yayқанur gibi yayқанmayınca. (15) İmdi eyü қоқулар ile cāmi'e gitmek cā'iz [132b] (01) olmayınca ya taşra çıkmak, halka görünmek için (02) ne olmak gerek? Eger 'aqluñ var ise oña göre (03) fikir eyle anuñ için ne kadar 'azāb olunur ve (04) dañı hadîs-i şerîfde Peyğamber 'aleyhi's-selām buyurur (05) ki:  Ya'nī: Cennet ehlinuñ ço- (06) ğı erlerdür dañı cehennem ehlinuñ çoğı 'avrat- (07) lardur. Hāzret-i 'Āiše radıya'l-lahu 'anhā, su'āl (08) eyledükde:“ 'Avratlaruñ çoğı cehennemde, erleriñ (09) çoğı cennetde olmağa sebeb nedür? Resūlu Ekrem (10) 'aleyhi's-selām buyurur ki: Bunlar belāya şabır eylemez- (11) ler ve ni'mete şükür eylemezler. On eylik gördükde (12) bir kemlik görseler, on eyliği unutup bir kemliği (13) dā'imā söylerler ve ziynet-i dünyāyı severler (14) ve āhirete sa'y itmezler ve ğaybeti ve lağvı çok (15) iderler. Erlerden ve 'avratlardan her kimde ki [133a] (01) bu şıfatlar bulına, anlar ehl-i cehennemdür. Hāşıl-ı (02) kelām mü'mine lāyık olan oldur ki; dīninde ve (03) 'amelinde lāzım olan şeylerin cümlesini öğrenmek (04) gerekdür ve lāzımdur. (05) Pes bu taqđırce günleriñ sa'dını ma'lūm (06) eyleyüp her meşāliha sa'dından beşāret ve naħısdan (07) ihtirāz gerekdür. Her ādeme lāzımdur ki dünyāda (08) insānıñ ba'zısı şāliħ ve ba'zısı fāsık ve ba'zı (09) āhi mün'im olup ana rahminde veyāhūd dünyāya (10) geldiklerinden soñra sa'de ve naħsa mufāraķat⁴⁹ (11) olduklarına göredür. Dünyāya geldiklerinden soñra (12) nice kimse meşālihe mübāşeret⁵⁰ idüp sa'din (13) ve naħıs günlerin beyān eyledüm. Bu risāle ile degme (14) her biri bu risāle ile 'amel idinüp külli fā'ide (15) ve müşāhede eyledükde bu faķīri du'ā ile yād ide- [133b] (01) ler kim mücib-i rahmet olalar. Vallahu a'lem (...) (02) (...) (03) Ya'nī: Bāzār günü ki 'īd-ı naşārādur. Dünyā günleriñ (04) ibtidāsıdır; dünyāya maħşūşdur. Binā başlamak (05) ve bağ ve baķca dikmek eyüdür. Zīrā ki Hāķ te'ālā (06) dünyāyı ve arzı ve semavātı bugün halk eyledi. Tağ (07) ve taş vādīsini bugün halk eyledi. Mübārek gün- (08) dür. Her günde bir şerīf sā'at vardır; bu günüñ (09) ibtidāsı şerīfdür. Ammā bugünkü kesilen kaftān (10) mübārek olmayup şāhibi miħnetden ve elemden hā- (11) lī olmaya ve bugün tırāş olan kimesne, gelecek (12) bugüne deĝin ğammı ve ĝuşşadan hālī olmaya ve bugün (13) dırnaķ kesen kimesne malı telef olup bereķātı (14) gelmeye ve bugün ĝarb cānibine sefer memnū'dur (15) ve bu gice ana rahmine düşen oĝlan kıtā'ı't-tarīķ [134a] (01) ola ve bu gice ħurūs bī-vaķit ötse, ol evden (02) bir

⁴⁹ Metinde "mufāriķat" şeklinde yazılmıştır.

⁵⁰ Metinde "mübāşeret" şeklinde yazılmıştır.

kimesne helāk olmasına delâletdür ve bugün yeñi (03) olan ay yigirmi toközda tamâm olur ve Muḥarrem (04) ayınıñ ğurresi bugün yeñi olsa kış ḥüb ola (05) ve yağmur çok yağa ve ba'zı yimişlere âfet irişe (06) ve oğlançuklar çok helāk ola ve ba'zı yirlerde (07) bal az ola ve Ḥorāsān ili iminlik ola ve mağrip (08) vilāyetinde ḥavārīc zuhūr ide; Sulṭān-ı İslām (09) ğalebe ide ve bugün pencşenbih gicesi şemse müte'allik- (10) dūr. Seyir ve sefer kılmak ve şatu bāzār itmek ve eyü (11) maşlaḥatlarda bulunmak ve pādīşāhlar ve begler kıtına (12) varmak eyüdür ve bugün pencşenbih gicesi doğan (13) oğlan 'ālim ve kāmīl ola. Sulṭān cānibine şıgınu (14) ola ve bugün ḥaste olan kimesne iki gün veyā (15) yedi gün veyā toköz gün ḥaste ola; andan sonra eyü [134b] (01) ola bi'ināyeti'l-lahi te'ālā ve bugünün 'azīmetini (02) yazup şuyın içüreler şifā içüreler şifā bula. 'Azīmet budur:

(03)  (04)  51

(05)  52 (06) Ya'nī: Bāzār irtesi sefer itmege maḥşūşdur (07) ve mübārekdür. Ḥaḳ te'ālā ve nebātātı bugün ḥaḳ (08) eyledi ve iki cihān faḥrī Muḥammed Muştafā şalla'l-lahu (09) 'aleyhi ve sellem dünyāya geldi ve bugün Cebrā'īl 'aleyhi'- (10) s-selām vaḥy getürdi ve dünyādan bugün rihlet (11) idüp Ḥaḳ'ka vāşıl oldu. Her kimseniñ 'ameli (12) bugün Ḥaḳ'ka 'arz olunur ve Ḥazret-i İbrāhīm Peyğamber (13) 'aleyhi's-selām Ka'be-yi şerīfī bugün tamām itdi ve (14) Ḥazret-i Mūsā Peyğamber 'aleyhi's-selām Tūr-ı Sīnā'ya (15) bugün çıkdı ve bi'l-cümle necāt günidür ve bugün [135a] (01) ana rahmine düşen oğlan pek baḥtlu ve mübārek, (02) kademlū ola ve şāḥib-i devlet ve ḥāfız-ı kūrān ve (03) maḳbūl-ı yezdān ola ve bugün beyne şalātīn ğāyet (04) ile sa'ıddür ve bugün kesilen kaftān şāḥibi (05) ḥaḳ içinde 'azīz ola ve bugün dırnaḳ kesen (06) kimesneniñ ḥatır-ı ḥüb ḥāfız-ı kārī ola ve bugün (07) her cānibe sefer itmek eyüdür. Ammā şarḳ cānibine (08) memnū'dur ve bu gice ḥurūs bī-vaḳit ötse (09) ev şāḥibine ḥayır⁵³ ḥaber gele ve bugün yeñi olan (10) ay yigirmi toköz günde tamām olur ve Muḥarrem ayınıñ (11) ğurresi bugün yeñi olsa kış ḥüb ola. Bāyi' (12) faşlı issi ola ve balık çok ola ve tereke ve yimiş (13) ve bal çok ola. Uçuzlık ola ve çāryāyı tendürüst (14) ola. Ammā otluğa âfet irişe ve cümle vilāyet (15) dimāğı ola ve Kūhistān ilinde ni'metler çok [135b] (01) ola ve Ḥorāsān vilāyetinde 'avrat çok helāk (02) ola ve Pādes vilāyetinde kaḥit ola ve maşrık (03) tarafında ḥāric zuhūr ide ve bugün cum'a gice- (04) si kāmere

⁵¹ Kur'an-ı Kerim: Ra'd Suresi, ayet: 31. "Bu Kur'an ki: Onun ile dağlar yürütülse, veya onunla arz parçalansa, veya onun ile ölümler konuşturulsun. Fakat bütün emirler Allah'ındır."

⁵² Kur'an-ı Kerim: Enâm Suresi, ayet: 13. "Gece ve gündüzde sükun eden ne varsa hep O'nundur. O, işiten ve layığı ile bilendir."

⁵³ Metinde "ḥayar" şeklinde yazılmıştır.

müte‘allikdür ve bugün ve bu gice sefer ve şa- (05) tu bāzār ve nikāh itmek eyüdü ve tohum ekmek ve bağ (06) ve başka dikmek ve ‘imāret yapmak ve hicāmet aldur- (07) mak ve bir yirden bir yire gitmek ve haber göndürmek (08) ve her işe şurū‘ itmek eyüdü. Ammā gizlū iş (09) işlemeyeler; tīz fāşolur ve bugün ve bu gice (10) toğan oğlan kuvvetlū ve kademlū ola. Halk (11) içinde ‘izzetlū ve hürmetlū ola ve bugün hāste (12) olan kimesne toköz gün elem çeke. Andan şöra (13) eyü ola ve bugünün ‘azīmetin yazup

içüre (14) şifā bula. ‘Azīmet budur:

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ

54 (15)

أَنۢ أَسْرِ بِآيَاتِنَا إِنَّكَ مُشْرِعُونَ وَلَهُ مَا

55

[136a] (01)

سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَلَا

(02)

حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

56 (03)

‘Acemler bu güne seşenbeh didiler evde (04) oturdu. İşlāh itmek eyüdü ve kaçd-ı hacāmet (05) eylemege mahşūşdur. Zīrā Hāk te‘ālā cemī‘i mekr-i (06) hīleyi bugün halk eyledi ve Havvā bugün hayız (07) gördi ve Kābil Hābil‘i bugün katil eyledi ve Cercīs (08) Peygāmbere ‘as ve Yahyā ve Zekeriyā Peygāmbere ‘aleyhi’s-selām (09) bugün şehīd oldılar. Ammā kuşlık vakti gāyet (10) sa‘iddür. Ammā bugün tırāş olan kimesne mürevva‘ (11) ve mūdā‘ hastalık ‘ārīz ola. Ammā kırk gün (12) müdāvemmet iderse şehīd ola. Ammā bugün kesi- (13) len libās uğurlana veyā oda yana veyā deñize gark (14) ola ve bugün dırnak kesen kimesne mevt-i müfā- (15) cāt⁵⁷ a uğrayup helāk ola ve bir kimesne bugün [136b] (01) saçın ve şakalın tarasa tīz ağara ve bugün (02) ana rahmine düşen oğlan seḥī ve rahimli ola (03) ve diline her giz, kizib cārī olmaya ve bugün hurūs (04) bī-vaḳit ötse şāhibiniñ oğlu gāyet eyü (05) ola ve bugün yeñi olan ay yigirmi toköz günde (06) tamām olur ve bugün şimāl cānibine sefer memnū‘ - (07) dur ve Muḥarrem ayınıñ gurreci bugün yeñi olsa (08) kış katı ola, kar çok yağa ve ağaclara āfet (09) irişe ve bal, yağ az ola ve havādīs çok (10) ola ve Kūhistān ilinde tereke çok ola ve bir (11) nice vilāyetlerde havāyic zuhūr ide. Bugün düşenbih (12) gicesi Merīḥ’e müte‘allikdür. Her işden ihtirāz (13) gerekdür. Ammā düşmāna buluşmak eyüdü. Allahū te‘ālā (14) fazlı ile fetih ve zafer hāşıl ola ve bugün ve bu (15) gice kuyı kazmak ve şu raḥtı kesmek eyüdü ve bugün [137a] (01) ve bu gice toğan oğlan cellād ve hırsız ola. (02) Hikāyet olunur ki Hāk te‘ālāya varup şikāyet (03) itdigi: “Ey bārī Hudā! Cümle kullarıñ benim adım naḥıs (04) koyup sāir eyyāmda meşālihlerine mübāşeret⁵⁸ idüp (05) baña geldikde hiçbir nesneye

⁵⁴ Kur’ān-ı Kerim: Tāhā Suresi, ayet: 77. “Yemin olsun! Biz Musa’ya vahy ettik: Kullarımla gece yürü.”

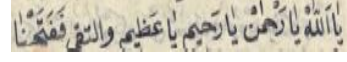
⁵⁵ Kur’ān-ı Kerim: Duhān Suresi, ayet: 23. “Hemen kullarımı geceleyin götür, çünkü siz takip edileceksiniz.”

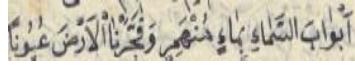
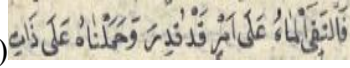
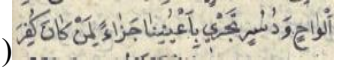
⁵⁶ “Güç ve kuvvet, sadece yüce ve büyük olan Allah’ın yardımıyla elde edilir.”

⁵⁷ Metinde “mefācān” şeklinde yazılmıştır.

⁵⁸ Metinde “mübāşeret” şeklinde yazılmıştır.

mübāşeret⁵⁹ itmeyüp maḥzūn (06) olup taḥkīk saña ‘āşī olurlar ve baña ğayret (07) ve ḥamiyyet gelür.” didükde Ḥaḳ te‘ālā buyurmuş ki: “Yā (08) maḥlūḳum! Kemāl-i ḳudret-i ‘azīmetim ḥaḳḳı-çün ben (09) anlara bir ḥāl idi virem ki cümlesi saña ri‘āyet ve (10) ḥürmet ideler.” diyü buyurmuş. Bugün daḥı tazarru‘ (11) ve āzārī idüp: “Ey bārī Ḥudā! Ol idecegiñ nedür?” (12) “Nidā virem ki anlar daḥı saña raġbet ve ri‘āyet ide- (13) ler.” Daḥı rāzı olup şikāyetinden ferāġat itmiş (14) ve bugün ḥaste olan kimesne ḥasteligi mā‘adāsından (15) ola. Sekiz gün geçdikden soñra ḥoş ola ve bugüniñ [137b] (01)

‘azīmetin yazup şuyın içüreler şifā bula. (02)  ⁶⁰(03)

 (04)  (05) 

⁶¹ (06) ‘Acemler bugüne çihārşenbih (07) dirler. Ammā fā’idesiz gündür. Devā için şerbet (08) ve ot içmek ğāyet nāfi’dür ve ḥammāma girmek (09) eyüdü. Ḥaḳ te‘ālā nārı ve nūrı ve deñizleri bugün (10) ḥaḳ eyledi. Fā’idesiz olduġı oldur ki ‘Ūc bin (11) ‘Unuḳ ve Fir‘avn ve Şeddād kavmi, Ḳārūn ve Şāliḥ ve (12) Hūd ve Lūṭ kavmi cümle çihārşenbih günü helāk (13) oldılar ve her ayıñ āḥir çihārşenbesi ğāyet (14) ile naḥısdur ve bugün Bāyezīd ḳarındaşıya iyder: (15) “Gel seyre gidelim.” Ḳarındaş iyder: “Seyre gitmek mübā- [138a] (01) rek degildür.” Bāyezīd iyder: “Yūnus Peyġamber ‘aleyhi’s-selām (02) bugün doğmadı mı?” Ḳarındaşı iyder: “Bugün doğduġı (03) için balık ḳarnında yatmadı mı?” Bāyezīd iyder: “Yūsuf (04) Peyġamber ‘aleyhi’s-selām bugün doğmadı mı?” Ḳarındaşı (05) iyder: “Doğduġı için Mışır’da sulṭān zindān (06) çekmedi mi?” Bāyezīd iyder: İbrāhīm Peyġamber ‘as (07) bugün doğmadı mı?” Ḳarındaşı iyder: “Doğduġı için (08) Nemrūd oda atmadı mı?” Bāyezīd iyder: “Muḥammed Muşṭafā (09) ş.a.v bugün kāfir-ile ceng idüp kāfirleri (10) kırmadı mı?” Ḳarındaşı iyder: “Anıñ-içün miḥnet çeküp mübā- (11) rek dişi bugün şehīd olmadı mı?” Ve bugün ikindü (12) zamānı ğāyet-ile sa‘īddür ve bugün kesilen libās, (13) şāḥibiniñ rızḳını ziyāde olup artar. ‘İş (14) u ‘işret⁶² ziyāde ola ve bugün tırāş olan (15) kimseniñ rızḳı ziyāde ola; ni‘met bula bugün. [138b] (01) Bugün dırnaḳ kesen kimseniñ vesvesesi olmaya (02) ve vesvesesinden emīn ola ve tālīb-i ‘ilimlere kitāb (03) ibtidā eylemek mübārekdür. Bir kimesne çihārşenbih günü (04) yirden tāb ḳaldurup bir yire ḳoysa ümīddür ki (05) gelecek çihārşenbiye deg yirine gele. Bu taḳdīrce (06) sefer itmek mübārekdür ve bu gice ana raḥmine dü- (07) şen oġlan

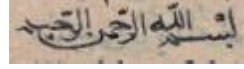
⁵⁹ Metinde “mübāşiret” şeklinde yazılmıştır.

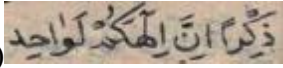
⁶⁰ “Ya Allah, ya rahman, ya rahim, ya azim!”

⁶¹ Kur’ân-ı Kerim: Kamer Suresi, ayet: 11. ve 14. “Bunun üzerine saġanak halinde su boşaltılması için gök kapılarını açtık. Bizim nezaretimizde akıp giderdi. Peygamberliği inkar edilene bir mükafat olarak yaptık.”

⁶² Metinde “ ‘uşret” şeklinde yazılmıştır.

ḥarāmī ola ve bugün yeñi olan (08) ay otuz günde tamām olur ve Muḥarrem ayınıñ gurre-
(09) si bugün yeñi olsa kış güçlü ola ve yağmur (10) çok yağa, ese. Pirinc⁶³ çok ola ve
ni‘met çok (11) ola ve ‘Irāk iline āfet iriše ve bu gice ḥurūs (12) bī-vaḳit ötse oğlı ile ana
cānibine ayrılık (13) düşe ve bugün şimāl cānibine sefer memnū‘dur (14) ve bugün
yikşenbih gicesi ‘aṭṭārī da müte‘allıkdır. (15) Sefer itmek ve ata binmek ve bir yirden bir
yire haber [139a] (01) göndermek ve begler ve ehl-i dīvān ḳatına varmak (02) eyüdüdür.
Ammā ihtirāz gerekdür ḥasūdlara buluşmaḳdan (03) ve bugün ḥaste olan tūz şifā bula.

Bunı yazup (04) şuyın içürelər şifā bula:  (05)

 ⁶⁴ ‘Acemler (07)

bugüne pencşenbe dirler. Ḥācet gūnidür ve bugün (08) ṭaleb olan ḥācet elbetde
maḳbūldür. Muḥammed (09) s.a.v Ka‘be-yi şerīfī bugün feth eyledi ve Yūsuf (10)
‘aleyhi’s-selām bugün Mısır’a girdi ve taḥtına bugün (11) geçdi ve babası Ya‘ḳūb’a
bugün ulaşdı (12) ve İsmā‘īl ‘aleyhi’s-selām dünyāyı bugün feth (13) ve zafer buldı ve
bugün ḥacāmat itmek eyüdüdür (14) ve bugün ḳable’z-zevālde kesilen libās eyüdüdür; (15)
şāḥibine çok ‘ilim erzānī ḳıla.

⁶³ Metinde “punc” şeklinde yazılmıştır.

⁶⁴ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile

Kur’ân-ı Kerim: Sâffât Suresi, ayet: 1-4. “Yemin olsun saf bağlayıp duranlara, sevk ve idare edenlere, zikir okuyanlara. Şüphesiz sizin ilahınız birdir.”

3. GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİ

[104b] (01) (Daha sonra) Azrail, ölünün ağzından duyduğu sözü Yüce Allah’a (02) söyler. Yüce Allah buyurur: “Bir (başka) taraftan da ulaş.” Bu kez (03) ruhunu teslim almak için elinin yanına gelir. O kulun (04) elinin verdiği sadaka karşı gelir. Der: “ Bu taraftan (05) sana yol yoktur. (Çünkü) Bu Allah için sadaka vermiştir; yetimlerin (06) başını okşamıştır ve kafirlere kılıç sallamıştır.” Ondan (sonra) (07) ayaklarına gelir, ruhunu teslim almak için. Ayaklar söyler: “Bu taraf-(08) tan sana yol yoktur. (Çünkü) Bu ayaklar secdelere varıp, (09) cemaatte hazır bulunup, namaz kılıp ve cenaze namazını (10) kılmıştır.” Ondan sonra kulağına gelir. Kulak söyler: (11) “Benden sana yol yoktur. (Çünkü) Benimle Kur’an dinlemiştir.” (12) Ondan (sonra) gözlerine ulaşır. Gözler söyler: “Benden sana yol (13) yoktur. (Çünkü) Benimle Kur’an-ı Kerim’lere baktı; âlimlerin yüzüne baktı” (14) der. Daha sonra Azrail Yüce Allah’ın huzuruna varıp (15) der: “ Ey Rabbim! Falanca kulunun canını almaya gittim, (16) azaları bana yol vermedi” diye o azalardan (17) duyduğu şeyleri söyler. Yüce Allah der: “Ey Azrail! [105a] (01) Benim adımları ona yaz da o kuluma göster” der. Daha sonra (02) Azrail Yüce Allah’ın adını avucunun içine yazar da (03) o müminin ruhuna gösterir de der: “Ey mümin! (04) Seni Rabbin çağırır ne dersin? Dostuna yakın ol” (05) der. Daha sonra (bu sözleri) duyup kolaylıkla (ruhu) çıkıp yola düşer, (06) Yüce Allah’a kavuşur. Adının bereketiyle ölüm acısını (07) da duymaz” der. Bab-ı fi zikir-i hâleti’n-nezi’-i haber’de (08) şöyle gelmiştir: Kişi can çekişmeye başladığı zaman (09) Yüce Allah tarafından bir nidacı “Bırak o (10) kulumu bir an dinlensin” diye nida eder. Daha sonra Azrail o (11) kulu bağışlar. Ondan (sonra) can dizine gelince yine (12) seslenip ‘Bir an dinlensin’ der. Ondan (sonra) can göbeğine (13) gelince yine seslenip ‘Bir an dinlensin’ der. Ne zaman ki (14) can göbeğine gelse yine seslenip, ‘Bırak biraz daha (15) dinlensin’ der. Ondan sonra azalar veda- (16) laşıp sağ göz sol göze söyler: “Selam olsun (17) ta kıyamete değin.” Kulaklar birbiriyle, eller birbiriyle [105b] (01) ayaklar birbiriyle vedalaşır; ruh beden ile, iman (02) dil ile, marifet gönül ile vedalaşırlar. Ondan (sonra) (03) eller ve ayaklar kımıldamaz. Gözler görmez; (04) kulak işitmez. Ondan (sonra) can (05) yaratılışına gelir, can çekişir. Ondan sonra Azra- (06) il (canı) teslim alır. Eğer din imandan ayrılırsa, (07) Allah korusun imansız gider zavallı insanoğlu. (08) Sevgili dostlarından, malından ve ehlinden ayrılıp (09) karanlığın içinde kalırsa dört tarafa bakar, (10) ne ana ne ata ne kardeş ne oğul ne kız görür; (11) ne kavim ne kabile görür; ne örtü ve ne döşek (görür). Bunla- (12) rın hiçbirini görmez ve o kerim Tanrı da görmez (13) ise çok zayıf ölür. Ölü günaha düşer. (14) İmam Fakih-i Ebu Hanife-

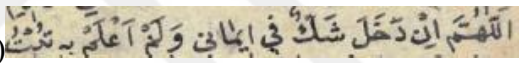
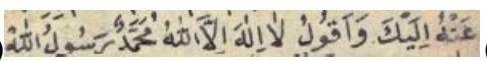
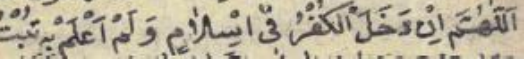
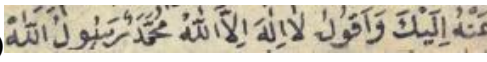
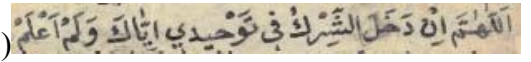
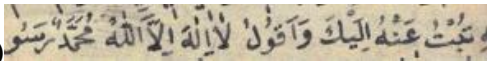
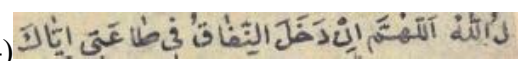
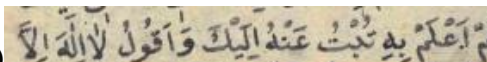
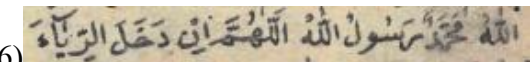
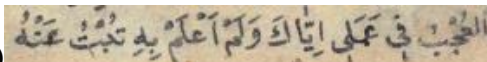
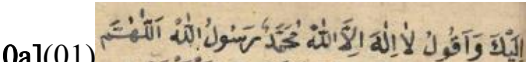
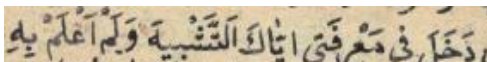
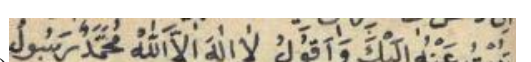
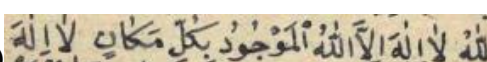
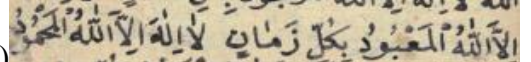
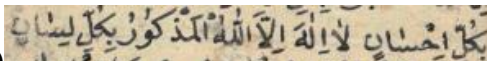
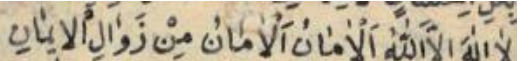
yi Kufi (Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun) buyurdu: (15) “İmansız gitmenin alameti: Coğı can çekiş- (16) erek ölür” dedi. -Allah korusun- Bizi ve bütün müminleri (17) de imansız gitmekten korusun. Amin ey âlemlerin Rabbi. [106a] (01) Bab-ı fi zikir-i şeytan aleyhi'l-la'ne-i haber'de şöyle (02) geçmiştir: Ne zaman ki kul can çekişmeye başlasa şeytan (03) sol tarafında oturur der: “ ‘Tanrı yoktur’ de, (04) de ki bu can acısından kurtulasın” der. Sonra (05) hal böyle olunca sana vaciptir ölmeden önce (06) تنها yerlerde günahını hatırlayıp ağlayasın. İmanını şeytanın şerrinden korusun diye ağlama- (07) larla Yüce Allah'a yalvarasın. Ama İmam Ebu Hanife'ye sordum: “Hangi günah korkuludur (ki kişi) imansız gider? ” (10) Söyler: “ Yüce Allah'ın verdiği nimete şükrü bırakmak ve (11) ahir zamanda korkuyu bırakmak ve de Tanrı'nın (12) kullarına zorluk çıkarmak. Bu üç özellik kimde (13) olursa, dünyadan imansız gider.” Fakat ne zaman ki bir kul (14) can acısında susuzluktan bunalsa, ciğeri (15) yanıp dili damağı kurusa, şeytan başı ucuna (16) gelip bir kadehte buzlu su getirir. Mümin onu gö- (17) rünce şeytan olduğunu bilmez, söyler: “Şu sudan [106b] (01) bana ver içeyim” der. Şeytan söyler: “Âlemin sahibi (02) yoktur”, dersin vereyim.” Mümin kul ise, (o) taraftan (03) yüzünü çevirir cevap vermez. Yine ayak tarafından (04) gelip kadehi gösterir. O zavallı, “Şu su- (05) dan bana da verin” der. Şeytan söyler: “ Söyle, (06) ‘Peygamberler yalandır’ de, sana vereyim içesin” der. (07) Sonra, şunlar kötü huylu kimselerdir. Susuzluğa sabretmeyip (08) şeytan ne derse o hasta onun dediğini (09) derse imansız gitmeye sebeptir, Allah muhafaza. Ama (10) şunlar talihli kullardır. Sonunu düşünüp (11) sonunu fikir edip şeytanın sözüne uymaz; (12) şeytan olduğunu bilip onun dediğini demez, iman ile giderler (ahirete). Nitekim rivayet olundu: Ebu Zekeriyya Zahid (14) ölümü yaklaştığı zaman, can çekişmeye başladı. (15) Dostlarından biri yanındaydı. Ebu Zekeriyya- (16) ya şehadet kelimesini telkin etti: “La ilahe illallah (17) Muhammedü Resulullah” de, dedi. Ebu Zekeriyya yüzünü çevir- [107a] (01) di, demedi. İkinci (kez) telkin etti, yine demedi. Üçüncü (02) kez söyledi, bu defa kızdı “Demem” dedi. O telkin eden (03) dostun aklı gitti. Bir süre sonra yine aklı geldi. (04) Zahidin de hastalığı iyileşir gibi oldu. (05) Gözünü açtı. Yanında olanlara sordu: “Bana siz (06) söylediniz mi?” dedi. Dediler: “Evet! Sana üç kez (07) şehadet kelimesini telkin ettik, ikisinde yü- (08) zünü çevirdin, üçüncüde ‘Demem’ dedin. O dedi: (09) “Bana o İblis geldi. Dedi: ‘Su içer misin?’ (10) Elinde bir kadeh buzlu su tutuyordu. Ben, ‘İçerim’ dedim. (11) Dedi: ‘Söyle şimdi, ‘İsa Tanrı'nın oğludur’ de (12) ki su vereyim sana.’ dedi. O zaman yüzümü çevirdim. (13) Ondan (sonra) ayak tarafımdan gelip sordu: (14) ‘Susadın mı?’ Dedim: ‘Lazım.’ Dedi: ‘De [107b] (01) şimdi Tanrı yoktur.’ Ben ‘Demem’ dedim hemen kadehi yere vurup kaçıp

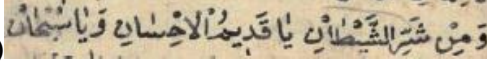
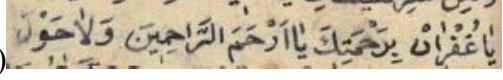
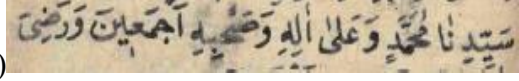
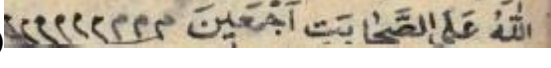
gitti. Ben o vakit ‘İblis (03) sözünü demem’ dedim de şehadet kelimesini (04) getirip, ‘Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedu enne Muhammeden (05) abduhu ve Resulullah’ deyip iman ile gitti, Allah’a şükürler olsun ki.

(06) İşte iman duasının açıklaması:

(07) İki cihanın övünç kaynağı Muhammed Mustafa -Allah’ın salatu ve selamı üzerine olsun- (08) bir gün ashabıyla mescidin önünde oturuyorlar- (09) dı. Ansızın İblis’in - Allah’ın laneti üzerine olsun- çıka-(10) geldiğini gördüler. Bir şişe dolu su getirir, aceleyle (11) giderdi. İki cihanın övünç kaynağı Muhammed Mustafa, bu durumu (12) görünce dedi: “Ey İblis! Bu şişe ile suyu (13) niye alıp gidersin? Dur (da) haber ver” dedi. Ondan (sonra) (14) İblis dedi: “Ey Allah’ın resulü! Önemli işimi eğer diye- (15) cek olursam kötü olur” dedi. Ondan (sonra) iki cihanın (16) övünç kaynağı dedi: “Ey lanetlenmiş! Ne işin ve ne amacın (17) var (ise), elbette demek zorundasın” dedi. Ondan (sonra) İblis [108a] (01) dedi: “ Ey Allah’ın resulü! Falanca şehirde senin ümmetinden (02) bütün ömrünü ibadet, salahat, züht ve takva ile geçirmiş bir kişi vardır. Şimdi de (04) ömrü tamamlanıp son ömrü erişti ve (05) çok hasta olup, can çekişiyor ve (06) çok fazla susamıştır; dili dahi dolaştı. Ev (07) halkından su istemeye gücü yoktur. Bu şişe ile onun (08) karşısına çıkarım. Benden su ister hal diliyle. (09) Ben de ‘İmanını bana ver, sana su vereyim’ derim. (10) O da benden yüzünü çevirip yine ev halkına (11) bakar ve onlardan su ister. Onlar su istediğini bilmeyip (12) can acısından çevresine baktığını sanarlar. (13) Sonra o da benim tarafıma bakıp su ister yine. Ben (14) de ‘İmanını bana ver, sana su vereyim içesin, (15) bu hastalıktan kurtulasın’ derim. O da yine (16) benden yüzünü çevirir, kavmine ve ev halkına bakar. (17) Onlar da su istediğini bilmeyip sonunda çaresiz [108b] (01) kalıp bana imanını verir. Ben de imanını alıp (02) su bile vermeyip dünyadan susuz ve imansız (03) (bir şekilde) can verir.” dedi. Sonra “Şimdi onun canını almaya (04) giderim” deyip aceleyle gitti. İki cihanın övünç kaynağı (05) Muhammed Mustafa bu haberi işitince mübarek göz- (06) lerine yaş dolup, bir örtüsünü başına örtüp (07) mescide girdi. Mübarek yüzünü yere koyup (08) hıçkırığa hıçkırığa ağladı ve bütün ashop yanına toplanıp, (08) başlarını açıp, yüzlerini yere vurup (10) (?) edip ağlaştılar ve Resul Hazret-i ‘a.s (11) der ki: “Ey esirgeyen! Ki ben dünyada iken böyle az (12) duran ben dünyadan gidince zayıf ümmetimin (13) hali nasıl olur?” diyerek çok ağladı. Mescidin içi yaşla (14) doldu. Sonra bu durumdayken Cebrail Hazret-i (15) ‘a.s mescidin içine girdi; geldi selam verdi. (16) Hazret-i Muhammed selamı aldı. “Dostumdan ne müjde (17) getirdin ey kardeşim Cebrail?” dedi. Ondan (sonra) [109a] (01) Cebrail ‘a.s dedi: “Ey

Allah'ın resulü! Ağlama ve mübarek (02) gözlerinin yaşını sil. Yüce Allah sana selam (03) gönderdi ve dedi: 'Git de habibime, yeter ağladığı' ve bu (04) hediyeği sana verdi. Ümmetinden her kim bu duayı (05) yazıp yanında taşısa veya okusa, o kulun (06) imanını kendi emniyetimde tutup (07) şeytanın şerrinden emin ederim' diye buyurdu. Ondan (sonra) (08) iki cihanın övünç kaynağı Muhammed Mustafa -Allah'ın salatı ve selamı üzerine olsun- bu sözü (09) duyunca secdeye (kapanıp) şükretti ve çok mutlu oldu (10) ve bütün ashabı da ferahladılar ve hakkın ta kendisi, her türlü kusur ve eksiklikten uzak ve yüce olan Allah (11) için şükürler ettiler. Ondan (sonra) Hazret-i Muhammed dedi: "Beni mutlu ettiğin için Allah'a şükürler olsun. Oku (13) o duayı duyalım" dedi. Ondan (sonra) Cebrail 'a.s (14) okudu. Resul Hazret-i 'a.s dinledi, öğrendi (15) ve tüm sahabelere öğretiler ve öğrendi, yaz- (16) dılar ve her gece ve gündüz sürekli tekrar ettiler ve her zaman (17) devam ederlerdi ve iki âlemin övünç kaynağı Muhammed [109b] (01) Mustafa - salat ve selamın en faziletlisi onun üzerine olsun- şöyle (02) vasiyet etti: "Her kim benim ümmetimdense, bu duayı (03) bulacak ve yazıp yazdırıp yanında götürmezse ve o- (04) kuyup okutmazsa benim ümmetimden değildir. Yarın (05) kıyamet gününde benden şefa'at ummasın" (06) dedi. O dua budur; işte iman duası:

- (07)  (08) 
- (09)  (10) 
- (11)  (12) 
- (13)  (14) 
- (15)  (16) 
- (17)  [110a](01) 
- (02)  (03) 
- (04)  (05) 
- (06)  (07) 

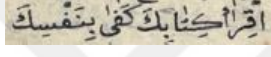
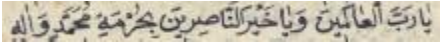
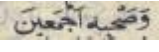
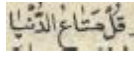
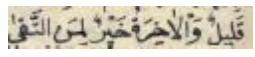
- (08)  (09) 
- (10)  (11) 
- (12)  65

[110b] –Boş sayfa- [111a] (01) Bab-ı münacat-ı ilahiyye ve nasihatler ve meselelerin (02) açıklamasıdır: İlahi! Hazretinden olurmuş lütuf (03) da bizde liyakat yokmuş, öğrendik. Gerçi tercihi bize bıraktın. (04) Biz bize hata ettik. O lanetlenmiş (05) kiskancın yolumuzu şaşırtmasına aldanıp günah ve hatalar ettik. (06) Tap deyince günahı (sırtımıza) yüklendik. Ne diyelim, liyakatımız yokmuş. (07) Ama ne kadar günah işlediysek de senin rahmetinden fazla (08) yapmadık. Elimiz boş, yüzümüzün karalığıyla huzurunda (09) ümit ettik. Habibin Hazret-i Muhammed Mustafa –Allah’ın salatu ve selamı üzerine olsun- (10) hürmeti için, onun şefaatinin biz günahkarlara (11) Erhame’r-rahimin ismin hakkı için ihsan edip, (12) ettiğimiz isyana bakmayıp, düşmanımız olan (13) İblis’i sevindirme ve bu kitabı okuyanı (14) ve yazanı, yazdıranı, dinleyeni ve Yüce Allah’ın (15) kudretini anlayıp yüceliğini bilmesini dilerim ve bu kitabı (16) bir araya getiren günah deryasına batmış (bu) fakirin (17) işlediği günaha bakmayıp rahmetinden ayırmayıp [111b] (01) son anında iman ile gönderesin. Habibinin yüzü (02) suyu için bağışlayasın tüm iman ehlini de ve de (03) gözlerimizi gökyüzüne dikip Allah’ın emri ne zaman gelecek diye, (04) bu halk deniz dalgası gibi çalkalanıp, bin yıl miktarı (05) diller damaklar kuruyup bekleyecek. O durumdayken (06) lütuf hazretinden olsun. Ümidimiz sendedir de (07) mizan kurulup hayırlar tartılacak. Bilirim (08) günahımız çoktur; dağlardan ağır gelecektir. (09) Senin keremin çoktur. “La ilahe illallah Muhammed Resulullah” (10) kelimesi ile sevabımızı ağırlaştırasın. Ve ayrıca cehennemi (11) yetmiş bin zebani Allah’ın emriyle çekecek; mahşer yerine (12) getirecek. Ağır zincirlerle her

⁶⁵ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adı ile

Allah’ım! Eğer imanına şüphe girdiyse ve ben fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lā ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. Allah’ım! Eğer islamda küfre girdiysem ve ben fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lā ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. Eğer tevhitte şirke girdiysem ve fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lā ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. (Aynı şekilde) itaatte nifaka girdiysem ve senin için amelimde riya ve ucuba girdiysem ve ben fark etmediysem sana tevbe ediyorum ve “Lā ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum.

Allah’ım! Sana olan marifetimde (seni bilmede) teşbihe girersem ve bunu fark etmediysem ondan sana tevbe ediyorum ve “Lā ilahe illallah muhammedun resulullah” diyorum. Allah’tan başka ilah yoktur ve her mekanda mevcuttur, vardır. Allah’tan başka ilah yoktur ve her zamanda mabuttur. Allah’tan başka ilah yoktur ve her ihsanda övülecek olandır. Allah’tan başka ilah yoktur ve her lisanda zikredilendir. Allah’tan başka ilah yoktur ve imanın zevalinden ve şeytanın şerrinden eman verecek olandır. Ey iyilik edenlerin en değerlisi! Ey noksan sıfatlardan münezzehe olan! Ey çok bağışlayan! Sen merhamet edenlerin en merhametlisisin. Güç ve kuvvet sadece yüce ve büyük olan Allah’ın yardımıyla elde edilir. Efendimize, ailesine, ashabına salat olsun ve Allah sahabe efendilerimizden razı olsun.”

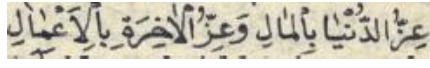
biri bu dünyayı (13) elma gibi oynatan yetmiş bin zebani. Her (14) zincirin yetmiş bin halkası vardır. Bir halka- (15) sını dünya demirlerini biraraya getirseler bir halka olmazdı. (16) Ayrıca cehennem bu halkı görünce zebanilerin (17) elinden çekip bir kez seslenip kızacak. Kızdığı için [112a] (01) iki parça olup yeniden bütün olup ateşler saçacaklar. (02) Alevler sütun sütun kalkıp kıvılcımlar hisar gibi (03) alevler kalkıp da bu hışımla halkın üzerine hücum (04) edince, enbiyalar ve evliyalar onun heybetinden yüzleri (05) üzerine düşüp, herkes “Nefsim! Nefsim!” diyecek. Resul (06) Ekrem Hazretleri karşısında durup “Dur ey cehennem! Senin (07) ehlin sana geliyor” diyecek. Cehennem diyecek: “Git yolumdan! Ben (08) sana haramım” derken Yüce Allah’ın yüce hitabı (09) gelir: “Ey cehennem! Tut habibim Muhammed’in emrini” diye buyuracak. (10) Cehennem de çekilip, gidip yeryüzünün sol tarafında du- (11) runca o korkudan biz günahkarları kurtarasın. (12) Ayrıca herkesin amel defteri kiminin sağ eline kiminin (13) sol eline verilip  (14)  ⁶⁶ diyecek. Beratımızı sağ elimize (15) veresin. Rahmetini bize ihsan eylesin de cehennem (16) üzerine sırat köprüsü kurulup kıldan ince (17) ve kılıçtan keskin, üç bin yıllık yol olacak uzunluğu. [112b] (01) Altından (?) çıkacak. Resul Hazreti “Selam! Selam!” (02) diyecek. Günah yükünü arkamıza yüklenip onu geçmek (03) imkansız olup, senin lütfun ve habibinin şefaatiyle (04) geçmeyi kolaylaştırasın. Muhammed Mustafa hürmetine bizi (05) bu uçurumlardan kurtarasın ve bütün sancaklar dikilip (06) Resulu Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem’in sancağı hepsinden (07) yüksek olacak ve her peygamberin ümmeti peygamberinin sancağı (08) altında toplanacak. Biz günahkarları da peygamberimiz (09) salavatüllahi aleyhi ve sellem’in sancağı altında (olmayı) ihsan (10) edesin. Bizi cennet yoluna gönderesin. Amin! (11)  (12)  ⁶⁷ Öğüt: : Ey zavallı insanoğlu! (13) Bu dediklerim hep başımıza gelecektir. Bunun (14) binde birini demedim. Şimdi aklımızı başımıza toplayalım. (15) Birkaç gün bu azıcık ömür içinde ne çekersek (16) çekelim de bu fani dünyanın hoşluğuna aldanma- (17) yıp gafleti gözümüzden götürelim. Dünya dediğin [113a] (01) çabuk geçer. Dünya malı azdır. Nitekim buyur:  (02)  ⁶⁸ Mal arttırırsın, binalar (03) yaparsın. Sanar mısın dünyada kalırsın. Gör- (04) dün baban, annen ve dostların nasıl öldü bildin. (05) Sen de öyle öleceğini bilirsin. Acaba (06) gafillik ile bu hay ve huy ile

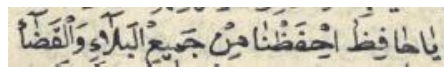
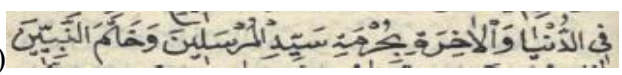
⁶⁶ Kur’ân-ı Kerim: İsrâ Suresi, ayet: 14. “Oku kitabını! Hesaba çekici olarak bugün nefsin sana yeter.”

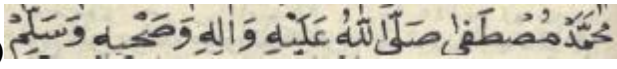
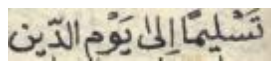
⁶⁷ “Ey âlemlerin Rabbi! Ey yardım edenlerin en hayırlısı! Resulümüz Muhammedin ve ailesinin, ashabının ve cümlesinin hürmeti için.”

⁶⁸ Kur’ân-ı Kerim: Nisâ Suresi, ayet.: 77. “Dünya metâi pek azdır. Ahiret, takva ehli için daha hayırlıdır.”

ve gösteriş ve sonu gelmez (07) emel nedir ki (zaten) bunları bırakıp gideceksin. Helalden (08) ve haramdan mal arttıırırsın, saklırsın. Hayrım (09) ve ihsanım yok demeysin. Bir gün ansızın ecel (10) gelir, bir kefen alıp gidersin. O da nasip (11) olursa. Sen o malın helalinin hesabını verir- (12) sin ve haramının azabını çekersin ve senden geri (13) kalan eğer oğlun ve eğer kızın ve eğer hanımın (varsa) (14) keyfini sürerler. Ne hoş akılsızlık. Bu insan- (15) oğlu bugün birkaçını, ertesi (gün) birkaçını öldürdükleri (16) zavallı şu mezbahaya gelmiş koyuna benzer. (17) Acaba o koyunun akli olsaydı, yemini ve suyunu [113b] (01) da yemeseydi ve insanoğlunun akli var görü- (02) yor. Bir gün sıra kendisine de gelir. Kasap (03) çoğuna gelecektir. Kavmi, kabilesi o mezbahaya (04) vardı, ilerledi. Ne kadar çok yaşarsa (yaşasın) sonunda (05) ölecektir. Bu durumu bilirken uzun sanırlar. (06) Sonu gelmez emeller gülmek, oynamak. Övünme ve malla övünme gaflet (ve) (07) cahillik değil midir? Ama ne diyelim gaflet bizi (içine) almıştır. (08) Gönül aynasını günah yükü doldurmuştur. Lanet şeytan (09) bizi yoldan çıkarır. ‘Yaşlanınca tövbe edersin,’ der. (10) Bir gün ansızın ecel gelir. Yaşlı dahi olsan (11) gücün kalmaz, mahrum olursun. (12) Dünyadan eli boş gidene, ameli olmayana müflis derler. Ameli dahi (13) olursa herkes gelir, haklı hakkını alır. Yaptığı (14) amelini alır. Ameli yoksa o haklının günahını (15) ona verirler. Başkaları günah işler, azabını sen çeker- (16) sin. Çünkü onda akçe pul olmaz. Haklının yerine (17) güzel amellerin harcanır. Ne hoş gayretsizlik. [114a] (01) Şimdi birazını haklı alırsa (02) birazı bari sana kalsın diye amelinin çok (olması) gerektir. Çünkü ahiretin yüceliği ve büyüklüğü (03) mal ile değildir. Uygun ameller iledir.

Nitekim hadiste (04) geldi:  ⁶⁹ Sana(05) sığındım

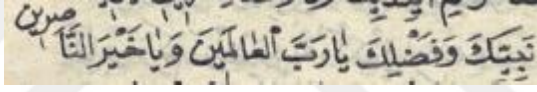
 (06) 

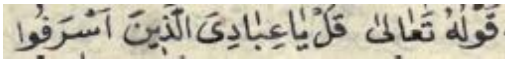
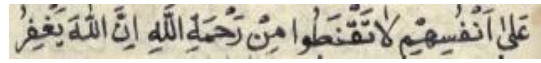
(07)  (08)  ⁷⁰ Eğer sorarlarsa, kafirin hakkı (09) müslüman üzerinde nasıl olur? Cevabı budur: Kafir (10) rahmet olmadığı için sevap verilmez. O kafirin (11) hakkı kadar azabını çekersin. Eğer sorarlarsa kafir- (12) ler dünyada hayırlar ederler, o hayır boşa gider mi? (13) Cevabı budur: Kafir sevap verilmez; müminlerin müflis (14) kalanına bağışlanır ve de tüccarı da getirmiş. (15) Bütün zulümlerde kıyamet gününde kafir zulmüyle hayvan (16) zulmünden şiddetli zulüm yoktur. Çünkü müminler zulmünde ikisinden (17) boş değil.

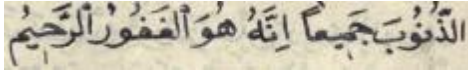
⁶⁹ “Dünyanın izzeti mal ile, ahiretin izzeti de salih ameller iledir.” (Hazret-i Ömer demiştir.)

⁷⁰ “Ey koruyucumuz! Bizleri dünyada ve ahirette gönderilenlerin efendisi ve son nebi Muhammed Mustafa hürmetine koru. Salat ve selam onun ve ailesinin ve ashabının ve din gününe teslim olanların üzerine olsun.”

Zulüm ettiği kimseye zulmüne göre altında olan [114b] (01) ibadetten verip helalleşir veya o zalim, mazlumun (02) günahını yüklenip helalleşir. Kafir ibadet vermek uygun değil (03) ve onun küfrünü günahını yüklenmek de caiz değil ve hayvanın (04) kendisinde günah olmadığı için götüremez. O zaman şimdi bunlar için azap (05) kararlaştırıldı. O yüzden zulmün çok şiddetlisi hayvan zulmüdür (06) ve ondan sonra kafir zulmüdür ve ondan sonra müslüman zulmü. (07) Câmi‘ demiş: Hayvanın zulmü başına vurmaktır ve aç (08) bırakmaktır ve gücünden fazlasını yükletmektir. Ebu Hanife’ye göre (de) (09) asla vurulmaz. Bazılarına göre (de) hayvanı terbiye edecek miktarda (10) dövmek caizdir; fazlası zulümdür. Bazıları vardır Yüce Allah’ın (11) lütfu ve yardımıyla, bazıları vardır Hazret-i Peygamberin şefaatiyle (12) ve bazı dostlar birbirine şefaet kılmakla, bazıları (13) meleklerin şefaatiyle. Kısacası rahmetin hepsi yine (14) Yüce Allah’ın yardımıyla. Ey Allah’ım! Biz iflas etmiş (15) kullarına yardım edip, onların şefaatinin (16) bize nasip et. Bizi bize layık ettin, sen sana (17) layık et. Ümit, bir avuç günah toprağını [115a] (01) rahmetinin denizinde yok etmendir. Düşmanımız olan kör lanet (02) şeytanı mahcup edesin. Habibin, sevgilin Muhammed Mustafa’yı (03) -Allah’ın yüce salatı ve selamı üzerine olsun- şad edesin. Onun günahı (04) için ona vadeler ettin. O

cömert vadeyi yerine (05) getiresin.  ⁷¹ (06) Ey bārī Allah! Bütün mahlukat arasında benden asi (07) ve fesatçı kulun yoktur. Dünya evinde günahlardan başka (08) iyi amelim yoktur. İşte ömrüm son buldu. Yüzümün kara- (09) sıyla vardım. Ey rahim! Senin kereminden başka ümidim (10) yoktur. Lütfunla bu kulunun yüzünün (11) karasına bakmayıp lütfunla bütün günahlarımı (12) affedip bu kötü huylu kuluna rahmet etmeni ümit ederim. Bu ayet (13) bereketiyle:

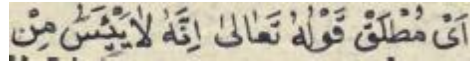
 (14) 

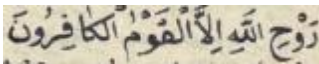
(15)  ⁷² [115b] (01) Zülkifil’in Hikayesi. Geldik Zülkifil hikayesine. Zülkifil (02) üç kardeşti. İki abit ve zahitti. Biri (de) (03) müfsit ve zalimdi. Bir gün babaları öldü. Padişahlık (04) boş kaldı. O iki zahit padişahlığı kabul (05) etmediler; onun biri (de) Zülkifildi ve o vilayetlerin (06) halkı, mecburiyetten o zalimi tahta geçirip padişah (07) yaptılar. Uzun yıllar padişahlık yaptı. Ondaki işler (08) karıştı. Çok zulüm ve zulmetme ve yaramaz işlenmedik kötülük (09) bırakmadı. Bir

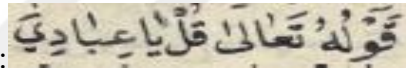
⁷¹ “Senin nebin ve senin lutfun ey âlemlerin rabbi ve yardımcılarının en hayırlısı.”

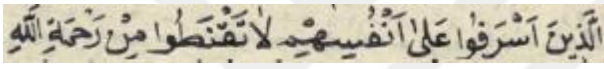
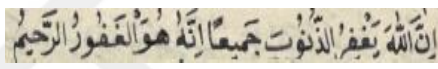
⁷² Kur’ân-ı Kerim: Zümer suresi, ayet: 53. “De ki: Ey kendileri aleyhine israf eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah sizin bütün günahlarınızı bağışlar. Gerçekten O, çok bağışlayan merhamet sahibidir.”

gün o iki kardeşin biri olan Zülkifil, (10) o padişah olan kardeşinin huzuruna geldi. “Ey birader! (11) Bu ne iştir ki ettiğin bu batıl işte ömrünü ziyan (12) ettin? Niçin tövbe edip Yüce Allah’ın kulluğuna (13) bel bağlayıp ibadetle meşgul olmazsın? Ahiret hazırlığını (14) yapmazsın? Nefs arzusunda zalimler bölüğünde kalmış- (15) sın. Allah’ın gazabından korkmazsın.” dedi. Padişah (16) dedi: “Ey birader! Doğru söylersin ama dünyada isyandan (17) ve kötülükten işlemedik şey bırakmadım. Bunca kötü [116a] (01) amellerimin yüzünden Hak subhanehu ve teala benim tövbemi (02) kabul etmez.” dedi. Zülkifil dedi: “ Ey birader! Günah- (03) larım çoktur diye Yüce Allah’ın rahmetinden

ümit kesme ki (04) (bu) küfürdür.  (05)

 ⁷³ Yani; Yüce Allah kulları için (06) çok merhametlidir. Kulunun ne kadar günahı çok olsa (da) (07) Yüce Allah’ın rahmeti katında bir damla bir

zerre miktarı (08) değildir. Bu ayet şahitliğiyle:  (09)

 (10)  ⁷⁴

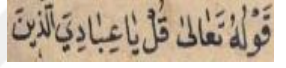
(11) Padişah bu haberi işitince söyledi: “Ey birader! Yürü (12) filan zahide git benim durumumu ona arz et. Eğer (13) o da senin dediğin gibi derse gel bana haber (14) ver ki gideyim onun huzurunda tövbe edeyim.” dedi. Zülkifil (15) zahide gitti haber verdi. Zahidin cevabını alıp (16) geldi, söyledi: “Ey birader! Zahit ‘Günahı işleyip (17) pişman olmak hemen tövbedir’ dedi. Ne kadar günahı çok olsa [116b] (01) saf ihlasla ile tövbe edenin tövbesi kabul olur. (02) Hak subhanehu ve teala o kulu makbul ve has kulları (03) bölüğüne katar.” dedi. Padişah Zülkifil’den bu haberi (04) işitti. Dünya malından ve sebeplerinden her ne varsa (05) hepsini dervişlere ve acizlere sadaka olarak verip (06) saf ihlasla yüzünü huzurunda niyaza tuttu (07) ve fani, gaddar ve hilekar dünyaya yüz çevirdi. (08) Tacı ve tahtı ve saltanatı terk edip o (09) zahidin hizmetine girdi. Gidip ziyaret etti. Zahidin (10) önünde samimiyetle tövbe edip ibadetle meşgul oldu. (11) Akşam olduğunda zahit ile emirin önüne iki (12) iki tabak yemek geldi. Zahit dedi: “Ey emir! (13) Hak subhanehu ve teala senin tövbemi kabul edip (14) senin adını haslar zümresi defterine yazdı.” dedi. (15) Emir zahide dedi: “Bu müjde bize hangi delil ile (16) verildi? “ dedi. Zahit dedi: “Bu yemek cennetten gelir. (17) Her gün bir tabak gelirdi; bugün iki tabak

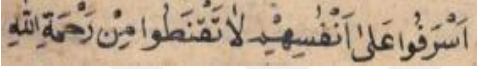
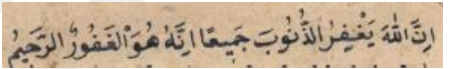
⁷³ Kur’ân-ı Kerim: Yûsuf Suresi, ayet: 87. “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz Allah’ın rahmetinden ancak; kafirler güruhu ümidini keser.”

⁷⁴ Kur’ân-ı Kerim: Zümer Suresi, ayet: 53. “De ki: Ey kendileri aleyhine israf eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah sizin bütün günahlarınızı bağışlar. Gerçekten O, çok bağışlayan merhamet sahibidir.”

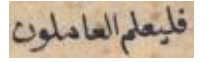
geldi. [117a] (01) Bu sebepten Hak subhanehu ve teala'nın senin (02) tövbeni kabul ettiğini anladım. Eğer tövbeni kabul etmeseydi (03) senin nasibin cennetten gelmezdi.” Emir bu haberi (04) işitince şükürler edip hamd ü sena etti. Ondan (05) sonra zahit ile (yemeğe) el uzatıp beraber yemek yediler. (06) Bir zaman bu yolla ibadetle meşgul oldular. Bir gün (07) emir zahide dedi: “ Acaba Yüce Allah'ın makbul (08) kulları arasında senden üstün kimse var mıdır?” (09) dedi. Zahit: “Filan yerde bir zahit vardır. Onun (10) makamı benden yüksektir.” dedi. Emir bu haberi (11) işitince ayağa kalkıp zahitten izin (12) istedi. Zahit de izin verip veda- (13) laşıp yüzünü o zahite çevirip gitti. Gidip (14) bir ağacın dibinde Yüce Allah'ın ibadetiyle (15) meşgul olduğunu gördü. Emir (daha) ileri gitti; selam verdi. [117b] (01) Zahit selamını aldı. Zahit emiri huzuruna alıp (02) durumunu sordu. Emir de hikayesini anlattı. (03) Zahit ayrı (?) kılıp yanına getirip (04) yer gösterdi. İbadetle meşgul oldu. Akşam (05) olunca o ağaçta iki nar ortaya çıktı. Zahit elini (06) uzatıp o iki narı aldı. Birini emirin önüne (07) koydu ve birini kendi önüne koydu, dedi: “Ey emir! (08) Müjde olsun sana ki Hak subhanehu ve teala senin (09) tövbeni kabul etmiş ve seni salihler zümresi defterine (10) yazmış.” diye cevap verdi. Bu delildir. Benim nasibim (11) her gün bu ağaçtan bir nardı. Bugün iki (12) (tane) çıktı. Biri senin nasibindir Allah'tan verildi.” dedi. (13) Ondan sonra her biri kendi nasibini yediler. Bir (14) zaman bu yolla ibadetle meşgul oldular. Ondan (15) sonra bir gün emir zahide dedi: “Ey zahit! Yüce [118a] (01) Allah'ın makbul kulları arasında acaba senden (02) üstün kimse var mıdır?” dedi. Zahit: “Evet! (03) Vardır.” dedi. “Filan dağda bir zahit vardır. Onun (04) mertebesi benim mertebemden üstündür.” dedi. Emir (05) dedi: “Ey zahit! Beni unutma ve yüce himmetini benden (06) uzak etmeyesin. Himmetin ve duan bereketinde Yüce (07) Allah benim sönmüş ışığımı aydınlatsın” deyip (08) zahit ile vedalaşp, yüzünü o dağa çevi- (09) rip gitti, ulaştı. O dağ arasında bir mihrap (10) gördü. Önünde bir ak sakallı yaşlı gördü. Nura (11) gark olup ibadetle meşgul namaza durmuş. (12) (Namazı) terk edince emir ileriye (doğru) gidip selam verdi. (13) Zahit emirin selamını alıp huzuruna getirip yer (14) gösterdi. Durumunu sordu; emir de başına (15) gelen şeyi anlattı. Emiri kabul edip [118b] (01) mihrap önünde yer gösterdi. İbadetle meşgul oldular. (02) Akşam olunca zahidin ve emirin etrafında (03) yeşil otlar çıktı ve kayadan bir çeşme aktı. (04) Zahit dedi: “Ey emir! Benim gıdam yediğim bu ottur. (05) Sen de buna kanaat eder misin benimle beraber ol.” (06) deyip el uzatıp bir deste ot kopardı, emirin (07) önüne koydu. Emir o hayvan yemini yedi, (08) lezzetinin şekerden tatlı ve kokusunun miskten güzel olduğunu gördü. (09) Bir süre zahit ile beraber ibadetle meşgul (10) oldular. Ondan sonra zahide dedi: “Ey zahit! (11) Senden bir isteğim vardır.

Kabul edeceğini umarım.” (12) dedi. Zahit dedi: “İsteğin nedir?” Emir dedi: (13) “İsteğim şudur: Benim yanımda bir kağıt vardır. Ne zaman beni (14) kabre koyarsın o kağıdı da (benimle) beraber koyarsın.” (15) dedi. Zahit ağladı, dedi: “Keşke seni bu kadar [119a] (01) dahi görmeseydim; bu kadar dostluk olmasaydı.” deyip (02) ağladı. Emir zahidin önünde tatlı canını (03) teslim etti. Emiri yıkamak için soydu; bir kağıt buldu. (04) Yazılmış (kağıdı) okudu. Bu yazılmış: Ey bāri Allah! Bütün (05) mahlukatın arasında benden asi ve benden kötü (06) ve benden fesat kulun yoktur. Dünya evinde günah- (07) lardan başka zerre miktarı kadar salih amelim (08) yoktur. Ömrüm son buldu. Yüzümün karasıyla kapına (09) nasıl varayım? Ey kerim! Ey rahim! Senin kereminden (10) başka ümidim yoktur. Kendi kereminden (11) ve fazlından bu ben yüzü kara, günah deryasına batmış (12) kulundan yardımını uzak etmeyip, günahları- (13) mı affedip bu kötü huylu

kuluna rahmet edeceğini ümit ederim. (14) Bu ayet bereketinde: 

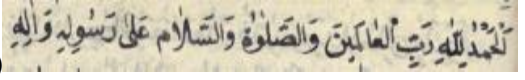
(15)  [119b] (01) 

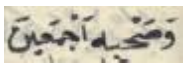
⁷⁵(02) Zahit bunu görünce ağladı. (Tekrar tekrar) ağladı. Ondan (03) sonra emiri gördü. Cennet elbiselerinden kefen ortaya (04) çıktı; emiri kefenledi. Bir kabirin (05) hazır olduğunu gördü. Emiri o kağıt ile beraber defnetti. (06) Dönüp makamına geldi. Gece olunca zahide (07) uyku galip geldi. Rüyasında emiri, (08) firdevs-i alâda taht üzerinde oturmuş hu- (09) riler ile yeme içmeyle meşgul olduğunu gördü. Zahit (10) uykudan uyandı, (ayağa) kalktı. Emirın kabrine (11) gitti, ziyaret etti. Kabrin üzerinde (12) bir parça kağıt durduğunu gördü. O kağıdı aldı. (13) Yeşil yazıyla yazıldığını gördü; “Emire

rahmet edip firdevs-i (14) alâ cennetine erişti.” diye yazılmış.  (15) 

⁷⁶ Her kim benim kapımda yalvarır [120a] (01) ve günahlarına ihlas ile tövbe eder, kötü amel- (02) lerinden (dolayı) pişman olursa biz onu kabul edip haslar (03) bölümüne katarız.” der. “Nitekim emire rahmet ettiğimiz gibi.” (04) diye buyurdu.

[120b] Boş

[121a](01)  (02) 

(03)  ⁷⁷ Bundan sonra bu şeyh fakir yaşlı pendname yazmak (04)

⁷⁵ Kur’ân-ı Kerim: Zümer Suresi, ayet: 53. “De ki: Ey kendileri aleyhine israf eden kullarım! Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin! Çünkü Allah sizin bütün günahlarınızı bağışlar. Gerçekten O, çok bağışlayan merhamet sahibidir.”

⁷⁶ “İşte bu, amel edenler bilsin diyedir.”

⁷⁷ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah’ın adı ile

niyetindeyken İmam-ı Azim Hazretlerinin kıymetli öğüdünü (05) bütün hepsinden faydalı bulup tercüme ettim. Hazret-i (06) iki müctehidin efendisi (?) kamili İmam Azam Hümmam Efham (07) Hazretleri Ebu Yusuf Hazretlerinden ders alıp tamamladıktan sonraki (08) nasihati olduğunu bil. Ey Baba Yusuf! Sultanlara ve emirlere hürmet et. Çünkü (09) onlar Allah'ın gölgesi ve şeriatın devamlılığın sebebi sağlamdır ve din kardeşliğine (10) hürmet et ve devrin durumunu bilip, iyiliği emredecek, (11) kötülüğü men edecek kadardık. Söz ilminden başka bağışlanma sözünden (12) ve insanların kınanacak iş ve davranışından dilini sakla. Kendi halinizle meşgul (13) olun. Çünkü bu söz suhuf-ı İbrahim aleyhisselamda geçmektedir (14) ve kan vaktinde def etmek için yalan caizdir. Ama kesinlikle (15) padişah yanında yalandan sakın ve seni ilim ihtiyacı için (16) padişah davet etmeyince her zaman gitme. Çünkü küçüklüğe sebeptir. (17) Sultanlar ateş gibidir; ısınacak kadar yakın ol ve elbet [121b] (01) seni yakar. Çünkü padişahlar kendine düşündüğünü başkasına düşünmez. (02) Çünkü onlar gına ve sefadadır. Fakirlerin, düşkünlerin halini bilmezler (03) ve de hatanı arayıp seni (04) yanıltıp herkesin önünde küçük düşürür diye padişahın yanında çok konuşma ve padişahın yanında (05) bir başka ilim sahibi varsa gitme ve eğer sen ondan üstün (06) isen. Kendini beğenmişliğe düşüp riya edersin ve sen ondan aşağıda (07) isen şayet yenmeye çalışırsın. Seni mağlup (eder) ve küçük düşürür (08) ve padişahın kendisinden başka hizmet edenlere yaklaşma. (09) Hürmetin itibarın halk arasında sorgulanana kadar (10) söz söyleme ve havadislerden bahsetme. Çünkü yapmacık olur. (11) Ömür ve öğretme eşittir ve dünya işleriyle ve rızkıyla (12) alakalı söz söyleme. Kötü zana sebeptir ve halk içinde (13) gülme ve tebessüm etme ve pazarda ve sokaklarda çok gezen olma (14) ve sakalsızlarla sohbet (etme) ve konuşma. Eğer çocuk olursa (konuş) (15) ve haşiye: Ayıp. Ve yollarda yaşlılar ile gitme. Çünkü önlerine geçersin. (16) Tevazuna zarardır. Çünkü onlar senden bir gün önce Allah'ı (17) bilmişlerdir. Geride kalırsan (da) ilme zulüm etmiş [122a] (01) olursun.

قال عليه السلام من لم يرحم صغيرنا ولم

(02)

يوقر كبيرنا فليس منا

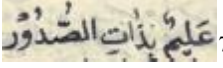
⁷⁸

Pazarlarda ve yollarda, mescit- (03) lerde yemek yeme ve musluklardan ve sakaların elinden su (04) içme ve ipek ve altın ve gümüş ziynetleri giyme; benlik (05) ve bencilliğe götürür ve yüzüne çıkmasın diye eşinle gereğinden fazla konuşma ve temas (06) etme ve esirin olduğu için cefa da etme (07) ve yatağına besmelesiz girme ve halkının yanında filanın

Hamd âlemlerin Rabbi Allah içindir. Salat ve selam Resulümüz Muhammedin ve ailesinin, ashabının ve cümlemizin üzerine olsun.”

⁷⁸ “Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.” Tirmizî, Birr, 15; Ebû Dâvûd, Edeb, 66.

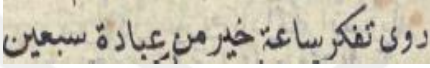
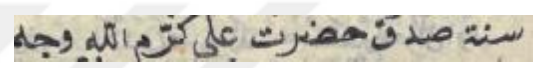
(08) eşi ya da cariyesi deme, perdeyi kaldırıp. (09) Filan kadının kocası güzel diye düşmanlığa fitneye sebep (10) olur. Sakın dul alma ve babası ve kızı olan kadını (11) alma. Çünkü şayet kadın zengin olursa, babası “Mal benimdir, (12) kızım da emanettir” der. Hem kadın kızına mal verip (13) kocasından alıp saklar. Hadiste zikredilmektedir. Lanetlenmiş- (14) tir sandığı başka evde olan kadın. Eğer kocası (15) haram yiyen olursa alıp satıp harcasın. O zaman caizdir. (16) O kadının akrabasından birini evine (17) koymamak şartıyla ve senin akrabandan da uzak tut [122b] (01) ve kayın baban evinde olmasın ve bir odada iki eş (02) bulundurma ve önce ilim öğren. Sonra mal elde et. Daha (03) sonra eş edin ve illa ki çoluk çocuğun çoğalsın. Hem cahil (04) kalırsın ve hem fakirliğe karışıp, sonra (05) ilim öğrenmeye halin kalmayıp vesvese ve kalp sıkıntısı (06) ve gafletle olup ziyan olursun ve bir parça zaman dahi (07) işlerinden vakit bulursan hemen ilme harca ve her (08) durumda Allah’tan kork ve emanetine ihanetten sakın. Bütün (09) dostuna düşmanına hayır düşün. Güzellikle nasihat et. (10) Kimseye garez etme. Kimseyi dalgaya alma ve olur olmaz (11) işe ve söze karışmakla halkı yüzüne çıkarıp nefsinin (12) hakirliğe düşürüp hürmetini ellerine verme. Bir kimse bir mesele (13) sorarsa başka söz katma; karışıklığa düşmesin diye hemen cevabını ver. (14) Eğer soru soran âlim olursa delilleri ve mukaddemeyi (15) uzatmak gerekir. Açıklamak caizdir. Sözü muhatabın (16) anlayacağı şekilde söylemek gerekir. Yeme makamı söz. On yıl aç da (17) kalsan ilmi bırakma. Mutluluk anne babasının hepsi ilimdedir [123a] (01) ve dünya ve ahiret izzetinin hayrının sonu ilimledir. Eğer dünya (02) için ilmi bırakırsan Yüce Allah sana fakirlik ve bela (03) ve darlık verir ve de ilme rağbetleri çok olsun diye şakirtlerine muhabbet ve merhamet (04) et. Halk sana mal ve mülkü (05) ile övünürse, sen (öyle) yapma. “Mübarek olsun.” de ve Hak sözü (06) uygundur; kimseden utanma. Beklenmedik hadisede karşılık beklemeden söyler- (07) sen Yüce Allah etki ettirir ve ibadet ve zikir ve sükut (08) ve teheccütte başkalarından çok yap. Çünkü senin ilmin sana fayda (09) vermeyince halka inkar ve zarar eder. “Ya bizim bilgisizliğimiz ile (10) bunun ilminin farkı nedir ki din derdinde değildir” deyip (11) küfür söylemelerine sen sebep olursun ve bir şehre gitsen (12) kendine uyulduğunu sanıp, reislik taslayıp şehri kendinin sayma. Çünkü (13) âlimler ve büyüklerden (olanlar) seni cahillerden zanneder. Hem elbette (14) reislik iddia edenin kibre düşüp, sonunun Allah’ın adaletiyle (15) bir semt ile rüsva olması gerekir ve halkın anlamadığı ceva- (16) hir ilmini herkese gösterme. Şüpheye düşerler sonra (17) hainlik belasına mübtela olup onu da anlatamayıp faydasız [123b] (01) derde düşersin ve halkın anlamayıp inkar edeceği (02) şekilde uğrama caiz ise de ve kimsenin üstadına dahil (03) etme. Onlar da seni kınarlar. Halkın cahillerinden

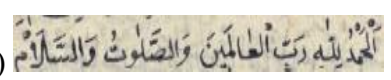
sakın; (04) âlimden zarar gelmez. Çünkü işi ilimledir ve iman ile göçesin diye Allah ile (05) içini dışını bir et. Yani تنها diye (06) günah işleme. Hazret-i Hak'ka boş yer yoktur ve (07)  ⁷⁹ olduğu için kalbini sakın. İnsanın içi dışı bir olmayınca (08) ilim ve islam namı ona kesinlikle olmaz. Bütün kitabı okur- (09) sa da ve sana padişah ilmine, yoluna muhalif hizmet (10) buyurursa kabul etme. Düzgün dille özür dile ve şaşar yanırlsın diye ilim (11) tartışmasından da korkarak söyleşme. (12) Kalbi öldürdüğü için sakın çok gülme ve yürürken edepli ve emin (13) olarak yürü; aceleci olma. Yabancıya bakma ve hayvana ardından seslendikleri için ardından ses- (14) lenenlere cevap verme (15) ve söyleyince güler yüz ve tatlı dil, yumuşak ve alçak nefesle (16) söyle; sesini yükseltme, bağırma. Peygamber özelliği olduğu için yumuşak huyluluğu ve doğru ağırbaşlılığı (17) ve meskeneti elden bırakma ve evinden [124a] (01) ihtiyacın yoksa çıkma ve kendini olur olmaz tehlikeye atma. (02) Zapt edemediğin zaman, halinden bilmemezlikten gelme ve münafık (03) dost sohbetine kayıtsız kal ve hallerini yüzüne (04) vurma; bilmemezlikten gel ve çoğunlukla Allah'ı anıp ve andı- (05) ranlardan ol. Yabancılar saygılı derlerse elem çekme. Müminde (06) riya olmaz ve tilavetten, salavattan boş olma. Kendine (07) belirli bazı (duaları, esmaları) vird edinip terk etme ve düşmanından (08) intikam alayım dersin çekişme. Arife yakışır bir şekilde Allah'a havale et. (09) Allah'ın adaletini seyret ve ibadetinin kusuruna bakıp (10) daima nimet ve her şeyi bilen ihsan sahibi olan Hak'tan utan ve şükret (11) ve cahil sana kötülük etse ilmine şükür için (12) “Selamün aleyküm” deyip geç. Sabret ve ayda birkaç (13) gün oruçlu ol. Halktan (birileri) sana uyana kadar ve hem kendini (14) kayır ve halkı kayır selamet yoluna eriştir. Alıp (15) satmanı ve bütün dünya işlerini bir doğru vekil (16) tutup gör. Bizzat kendin görme; vesveseye dü- (17) şersin. Dünyana dayanma; Allah'a tevekkül et. Sevilen [124b] (01) kulları alma ve filan emire ve padişaha yakınım davasını (02) gütmeye. Yakın iken halk sana iş yükletir. Her (03) işe karışırsan sultan ihanet eder; karışmaz- (04) san halk ayıplar. Halkın kötü hareketine uyma; onları (05) senin iyi haline uydura gör. Bir kimsenin dininde (06) bozukluk görürsen sessizce nasihat et. Emirlerden ise (07) korkma Allah yardımcındır ve din gayretini Allah çeker. Bir kere (08) böyle yapsan Yüce Allah seni dost eder; senden (09) güç alırlar. Padişahıtan ilme karşı bazı (10) hal var olduğu zaman, sorumlu olma. Caiz ise söyleyelim diye (11) mücadele alıp nasihat et. “Allah'ın kitabının hükmü ve Hz. Muhammed'in (12) dinî hükmü budur. Saadetiniz, izzetiniz iki dünyada bununladır” (13) diye ve de ölünü an üstadını (da an). Anne babana

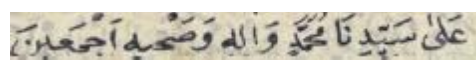
⁷⁹ Kur'an-ı Kerim: Âl-i İmrân Suresi, ayet: 119. “Şüphesiz Allah bütün göğüslerin gizlediklerini bilir.”

istiğfar (14) ve duayı çok et ve üzerinde hakkı olan müslümanları (15) unutma. Kabirleri ve mezar yerlerini ve şeyhleri ziyaret (16) et. Yol gösteren topluluktan ve maskara ve fenalıktan ve bidat (17) ehlinde uzak ol ve aynı mecliste olma nasihat için de olsa. [125a] (01) Gülme ve oyun, eğlence ve küfür eden sıfatından ve meclisinden sakın. (02) Kalbine kasvet ve nifak girer diye meclise önce git, (03) halk yer darlığı çekmeyene kadar ve komşu hakkını gözle ve komşu- (04) nun ayıbını ört. Sessizce nasihat et ve kimsenin sırrını (05) açma ve Hazret-i Ali radiyallahu anhu ona ‘ihanettir’ dediği için (06) bir meclisteki sözü bir diğer mecliste söyleme. (07) Cimrilikten sakın; hakkı almaya engeldir ve aç gözlülüğünden ve yalan- (08) dan sakın; dünyada ve ahirette bahtsızlıktır ve şeytana (09) galebe ve kuvvettir. İşe yaramayan topluluğa karışma. Kötülere ve iyi- (10) lere cömertlik ve el açıklığı göster ve hayır düşün ve sünnet olduğu için temiz elbiseler (11) giy ve fakirliğini halktan sakla, kanaat (12) göster; fakirliğini gösterme. (13) Mümine ebedi cennet ve güzellik veren dünyaya zarar (14) verdiği için yardımını büyük yap. Birkaç günlük ödünç muhtaç etmez. Yardımı alçak (15) olanın menzili alçak olur ve hamamda başkalarından bir akçe (16) fazla ver; hürmete sebeptir. Sana Allah değer ver- (17) miştir. Dünyayı değersiz satma ve [125b] (01) mutluluk, ilim ve ahirette olduğu için dünyayı küçük gör. Deliler ile sefiherler (02) ile sarhoşlar ile ve kadir bilmezler ile konuşma (03) ve âlimlerle münazara (etme) ve sonu inada varır diye yolunun delillerini bilmeyenlerle tartış- (04) ma ve bilgisizlikten bazı (05) yanıltacak şekilde söylenen sözü iyi bilin. Sana bazı temsiller (06) ve akla, fikre getirme şeklinde soru sorsalar, ahmak cevap susmak olduğu için konuşma. (07) Çünkü istekleri doğru (08) değildir. Seni utandırma ve kendilerini öne çıkarmadır ve büyükler (09) ve âlimler meclisine gitsen en yüksek yeri gözetme. Zaten onlar (10) sana elbette yer gösterirler. Cefa ve utanca ve gıybeti sebep olmasın diye yine mertebeni elden (11) bırakma ve bir (12) kavim içinde olursan imamet onlar ikdam etmeyince (13) imam olma ve hamama gece kimse yokken git; gündüz gitme. (14) Padişahların zulüm meclisine uğrama. Şayet sözün geçmeyince (15) susarsan herkes caiz (olduğunu) anlar. Dalalet fenalığının (16) artmasına sebep olur. İlim meclisinde sakın gazap (17) etme. Daha aşağı emir de sana galip gelmeye çalışsa hakkı kabul et. [126a] (01) Halka kan davası gütme. Muhakkak ki kan davası yalan (02) katmayınca olmaz. Bunu anlamayan kim olur? Değerli ömrünün kıyme- (03) tini bil; boşa geçirme. Ey Baba Yusuf! Bu nasihati (04) benden kabul et dünyada ve ahirette rahat olayım (05) dersin ve beni salih duanda unutma. Bu nasihatim (06) bütün mezhebime tabi olanlara lazım ve önemlidir. Arabi (07) kitaplardan bu Tercüme-yi Şeyhi fakir zeylinindir. Her kim (08) onun muradına bir Fatıha okursa, sonu ve dünyası güzel olur.

(09) Aristotalis'ten sonra İskender-i Zülkarneyn'in söylediği (10) nasihatleridir: Allah'tan başkasını yad etme. Az konuş. (11) Önce düşünüp ondan sonra konuş. Doğru vaziyette ol. (12) Önce sözünü sakla. Sözünde sadık ol. Kavga olan (13) yerden nefret et. Kimseyle düşmanlık etme. (14) Kimseyi katma. Kimseyle alay etme; (15) alçak gönüllü ol. Herkes ile (?) ol. Az kimse ile (16) münasebet et. Fukarayı hor görme. Büyüklerle [126b] (01) mücadele etme. Bilmediğin kimseyle yakın olma. (02) Çabuk inanma. Şu kimseyle düşmanlık (03) cereyan etmişse, ona güvenme. Kimsenin (başına gelen) musibete (04) sevinme. Kadından vefa umup sözüne güvenme. (05) Senden büyüklerle mücadele etme. Mecbur olmadıkça (06) yalan söyleme. Oğlancıkların sözüyle yürüme. (07) Acele etme. İhtiyacının olmadığı yere gitme. (08) Herkesin ayıbını yüzüne vurma. Olur olmaz (09) şeyleri görüp gülme. Bugün bitecek işi (10) yarına bırakıp erteleme, dedi.

(11)  (12) 

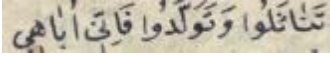
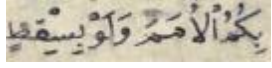
⁸⁰vasiyet-(13) namesidir. Kefil olmayayım, vekil (14) olmayayım ve vasi olmayayım diye şart ettim. Emanet kabul etmeyeyim; (15) dost ile alış veriş etmeyeyim. Her gördüğüme (16) meyletmeyeyim. (Her) İştittiğimle ilgilenmeyeyim. Doğrusunu (17) bilip iltifat eden olayım. Kimseye haddinden fazla [127a] (01) uymayayım. Kimseyi sırdaş edinmeyeyim. (02) Düşmandan dostluk ummayayım. Yalanını (03) bildiğim kimseye güvenmeyeyim. (04) Kadın taifesinden kesinlikle vefa ummayayım. (05) Akraba ile fazla sohbet etmeyeyim. (06) Kimseye dost olmayayım. Mümkün ol- (07) dukça çalışıp borç etmeyeyim. Üç (08) günden fazla misafir kalmayayım. (09) Fikirsiz iş yapmayıp sonunu düşünmeyim. (10) [127b] (01)  (02) 

(03)  ⁸¹ bundan (04) sonra bir kimse evlenmek isterse (05) şartlarına uyacağını bilsin. Hepsinden önce giyme- (06) sine ve yemesine (dikkat etsin) ve sakın olsun. Mekana kadir olsun (07) ve de kıyamette kadınlar eşlerinden sorulacağı için aile hakkında lazım olan meseleleri (08) öğrensin ve öğretsin (09) ve ayrıca evlenmede çok fayda (10) vardır. Açıklaması mümkün değil. Bazı faziletlerini açıklayalım: (11) Önce dinini korumuş olur ve huyu (12) güzel olur ve işinde bereket olur. Ayrıca (13) sünnet ile amel etmiş olur. Nitekim Peygamber aleyhis- (14) selam

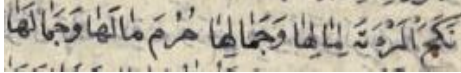
⁸⁰ “Bir saatlik tefekkür 70 sene ibadetten hayırlıdır diye rivayet etti. Hazreti Ali kerremallahu veche doğru söyledi.”

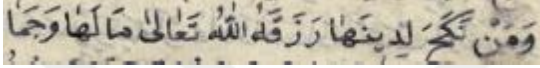
⁸¹ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile

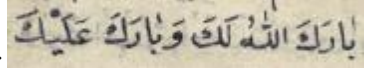
Hamd âlemlerin Rabbi Allah içindir. Salat ve selam Resulümüz Muhammedin ve ailesinin, ashabının ve cümlemizin üzerine olsun.”

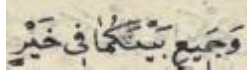
buyurur:  (15)  Yani : Peygamber

aleyhisselam [128a] (01) buyurur: Çok nikah edin ve çok çocuğunuz olsun. (02) Çünkü kıyamette ümmetimin çokluğuyla övünürüm. (03) Eğer bir düşük dahi olursa ve bununla ilgili dahi çok (04) hadis vardır. Söylesen çok olur. Şimdi layık (05) olan insana hepsine hakkıyla uymasındır (06) ve de hem dünyada ve hem ahirette yüzü ak olsun (07) ve ayrıca bir kimse evlendiği zaman sorsun. (08) Fazlasıyla dininde güvenilir olanı alsın; aslı yaramaz ola- (09) nı almasın ve eğer güzel de olursa da ve de malından (10) ve güzelliğinden ötürü almasın. Çünkü sonra aşağılanır. (11) Nitekim Peygamber aleyhis-

selam buyurur:  (12)  (13)

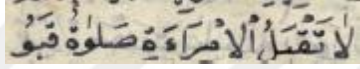
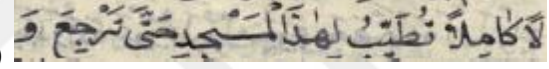
 (14) Yani: Bir kimse malından ve güzelliğinden ötü- (15) rü bir kadını alırsa, onun malından ve güzelliğinden [128b] (01) mahrum olur ve bir kimse dininden ötürü alırsa (02) Allahu subhanehu ve teala onun malını ve güzelliğini fazlalaş- (03) tırır ve bunun hakkında olanı da söylesen çok (04) olur. Muradımız hemen bir tenbihtir ve de kadın da bir günahkarla (05) ve bir yaramazla evlenmesin. Ayrıca rivayet edilir: Kadın (06) erkekten dört mertebe aşağı olmalıdır. İlk olarak yaşı kü- (07) çük olmalıdır ve bir diğeri boyu küçük olmalıdır ve bir diğeri malı (08) eşinden az olmalıdır ve bir diğeri hısmı ve akrabası eşinden (09) aşağıda olmalıdır ve ayrıca dört şeye kadın erkekten fazla (10) olmalıdır; biri güzel olsun ve biri edepli olsun ve biri de (11) huyu iyi olsun ve biri de haramdan ve şüpheli- (12) lerden çok sakınsın ve ayrıca kızcağızlarını koca (13) adama vermesinler. Adeta fesada sebep olur. Ayrıca (14) sorup soruşturduktan sonra, nikahtan (15) önce görmesi sünnettir ve görmede üç fayda vardır: İlki; [129a] (01) ikisi arasında ta ölünceye dek muhabbet kesilmez. İkinci; (02) rızkında bereket olur. Üçüncü; Resul'ün sünneti ile (03) amel etmiş olur. Ondan sonra nikah olur da (04) nikahtan sonra iyi şeyler göndersin; muhabbete (05) sebeptir. Ayrıca kadınların yüzüne üstüvec ve kızılca (06) gibi (şeyleri) sürünmesi kocası için caizdir; Ebu Suud'un (07) fetvasında zikredilmektedir. Güvey girdiği gece yemek (08) yemek sünnettir. Ayrıca güvey girdikten sonra halkın yenge dediği (09) bir karı koyarlar. Bu caiz değildir ve de gerdek gecesi (10) sünnettir. Güvey gerdekten sonra ilk olarak iki aya- (11) ğını yıkasın ve suyunu evin dört köşesine saçsın. (12) Çünkü evin bereketine sebeptir. Ayrıca iki rekat (13) namaz kılsın ve dua etsin; sünnettir, terk etmesin ve her ne

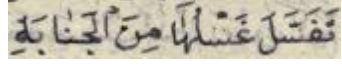
(14) dua ederse duası makbuldür ve de gü- (15) veyi görenler 

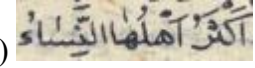


[129b] (01) Yani: Yüce Allah sana müba- (02) rek eylesin de senin üzerine mübarek eylesin (03) ve de sizi hayırlı eylesin. İkinizin arasını bir (04) eylesin; bir güzel geçinesiniz, demek. Bu cahillere ceva- (05) bıdır ve de sünnettir. Özel olan duaları (06) bulup okusun. Çünkü biz söz çok olur diye yaz- (07) madık. Bizim muradımız ancak bir hatırlatmadır. Eğer (08) evlenmek hakkındaki meseleyi bizim bildiğimiz (09) kadar yazmak istersek, bir deve getiremez ve (10) ondan başkasını sen akıllıysan anla ve illa (11) ahirette Yüce Allah affetmezse çok zahmet (12) çekersin. Hemen fırsat eldeyken aklını başına al da (13) gör. Şimdi hepsini söylersen söz çok olur (14) ve ayrıca ilişkiye girmeden önce oynaşmaları sünnettir. Çünkü (15) rivayet edilir: Oynaşmadan önce ilişkiye girmek [130a] (01) cefadır. Ayrıca besmeleyi terk etmesin. Rivayet edilir ki; (02) bismillahi demese şeytan ilişkiye girer de hemen (03) onu vermez. Belki karnının üzerinde durur. Ta ki avret- (04) inde nefsi insin ve de gelini bir hafta (05) ekşiden ve tuzludan uzak tutsunlar. Çünkü iliği (06) bozulan kızın rahmine zarar verir ve de ilişkiye (07) girerken konuşmasın. Çünkü çocuğu dilsiz olur (08) ya da peltek olur ve de ilişkiye girerken kadının (09) fercine bakma. Çünkü çocuğu gözsüz olur. (10) Lakin bazı âlimler bakmak gerek dedi. Cinsel isteği (11) arttırmak için ve de ilişkiye girerken uyu- (12) masın. Çünkü çocuğu sağır olur ve de (13) yemiş ağacı altında ilişkiye girmesin. Çünkü çocuğu (14) zalim olur ve de ezan ve kamet arasında (15) ilişkiye girmesin. Çünkü çocuğu riyacı olur [130b] (01) ve de Şaban ayının ortasında ilişkiye girmesin. (02) Çünkü çocuğu hırsız olur ve de yıldız altında (03) ilişkiye girmesin. Çünkü örtüsü olmalı. Çünkü çocuğu (04) münafık huylu olur ve de sefere gideceği (05) gecede ve gündüzde ilişkiye girmesin. Çünkü çocuğu (06) malını boş yere harcar ve de karnı çok (07) tokken ilişkiye girmesin; zarardır ve çocuğu (08) zina eden olur, demişler ve menisine çok bakmasın. (09) Çünkü akla zarardır. Ayrıca küçük çocuk (10) yanında ve hayvan ve açık mübarek mushafın (11) yanında ilişkiye girmesin. Çünkü mübarek mushafı (12) örtmeli. Ayrıca her ayın on beşinde ve sonunda (13) ve başlangıç gününde ilişkiye girmesin. Çünkü çocuğu (14) deli olur ve de ikisi bir şey ile silinmesin. (15) Çünkü sonra ayrılmaya sebep olur ve de [131a] (01) ilişkiye girmişken üzerinden inmeden bir daha (02) ilişkiye girerse çocuğu cimri olur ve de ilişkiye (03) girdikten sonra işesin. Çünkü zekerinde meni kalırsa (04) sidiğin tutulmasına sebep olur ve de ilişkiye (05) girdikten sonra uyursa, sünnet olan abdesti (06) alıp da uyusun ve de Ramazan Bayramı gecesi (07) ilişkiye girmesin. Çünkü çocuğu babasına ve anasına âsi (08) olur ve de Kurban Bayramı gecesi ilişkiye girmesin. (09) Çünkü çocuğunun parmakları altı veya dört olur (10) ve de güneşte ilişkiye girmesin.

Çünkü çocuğunun yüzü (11) kırmızı olur ve de ayakta ilişkiye girmesin. (12) Çünkü çocuğu yatağa işeyen olur ve de gön- (13) lünde kız kardeşini muhabbeti varken ilişkiye girmesin. (14) Çocuğu kız olur ve de uygun olan, cuma (15) gecesi olsun. Çünkü cuma gecesi ilişkiye girenin çocuğu [131b] (01) abit olur ve de cuma günü öğleden önce ilişkiye (02) girenin çocuğu mübarek olur veya şehit olur ve de (03) cumartesi ilişkiye girenin çocuğu şarap içici (04) olur ve de pazar gecesi ilişkiye girenin çocuğu (05) katil olur ve de pazartesi gecesi ilişkiye (06) girenin çocuğu âlim olur ve salih olur ve salı (07) gecesi ilişkiye girenin çocuğu çok cömert olur (08) ve de çarşamba gecesi ilişkiye girenin çocuğu (09) katil olur ve de öğleden sonra ilişkiye girenin (10) çocuğu şaşı olur ve perşembe gecesi ilişkiye (11) girenin çocuğu Allah'tan çok korkan olur (12) ve de perşembe günü öğleden önce ilişkiye girenin (13) çocuğu âlim olur ve hakim olur; şeytan ondan (14) kaçır ve bunların hepsi gerçek hadis ile sabittir. (15) Meşarık'tan ve Men'i'l-adab'dan ve Şeriatı'l-islam'dan [132a] (01) alınmıştır ve de kitap çok olmasın diye (02) bu kadarla yetindik. Detayını isteyen âlim- (03) lere başvursun. Sözün özü bütün din (04) işlerini öğrenip ev halkına öğretsin. Çünkü ahirette (05) “Bilmiyorum” demek özür olmaz ve de ev halkını dışarı (06) salıvermesin. Çünkü hadis-i şerifte Peygamber aleyhis- (07) selam

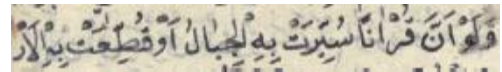
buyurur ki:  (08) 

(09)  Bu hadisi Ebu Hüreyre (10) radiyallahu anhu rivayet eder. Yol gösteren hadis- (11) lerindendir. Çok gerçek hadistir. Hadis-i şerifin (12) manası budur ki: Bir kadın iyi kokular ile mescide (13) gelse, namazı kılsa, o kadının namazı cünüplükten yıkanır gibi (14) yıkanmayıncaya kadar kabul olmaz. (15) Şimdi iyi kokular ile camiye gitmek caiz [132b] (01) olmayınca ya dışarı çıkmak, halka görünmek için (02) nasıl olmak gerekir? Eğer aklın varsa ona göre (03) düşün onun için ne kadar azap olunur

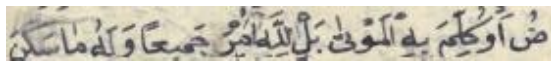
ve (04) de hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselam buyurur: (05)  Yani: Cennet ehlinin ço- (06) ğu erkeklerdir de cehennem ehlinin çoğu kadın- (07) lardır. Hazret-i Ayşe radiyallahu anha, sorduğunda: (08) “Kadınların çoğunun cehennemde, erkeklerin (09) çoğunun cennette olmasına sebep nedir?” Resulu Ekrem (10) aleyhisselam buyurur: Bunlar belaya sabretmez- (11) ler ve nimete şükretmezler. On iyilik gördükten sonra (12) bir kötülük görseler, on iyiliği unutup bir kötülüğü (13) daima söylerler ve dünya ziynetini severler (14) ve ahiret için çalışmazlar ve gıybeti ve dedikoduyu çok (15) ederler. Erkeklerden ve kadınlardan her kimde [133a] (01) bu sıfatlar bulunursa, onlar cehennem ehlidir. Sözün (02) özü mümine layık olan dininde ve

(03) amelinde lazım olan şeylerin hepsini öğrenmesidir (04) ve lazımdır. (05) Yani bu sebepten günlerin mübarekliğini bilip (06) her işte mübarekliğinden müjde ve uğursuzluktan (07) kaçınmak gerektir. Her insana lazımdır. Dünyada (08) insanın bazıları salih ve bazıları günahkar ve bazıları (09) cömert iyilik sahibi olup ana rahminde veya dünyaya (10) geldikten sonra mübarekliğe ve uğursuzluğa ayrılma- (11) larına göredir. Dünyaya geldikten sonra (12) çoğu kimsenin işlere başlayacağı mübarek (13) ve uğursuz günleri açıkladım. Bu risale ile değerli (14) her biri bu risale ile amel edip hep fayda (15) gözlediğinde rahmete vesile olacağı için bu fakiri dua ile yad et- **[133b]** (01) sinler. Allah bilir (...) (02) (...) (03) Yani: Hristiyanların bayramı pazar günüdür. Dünya günlerinin (04) başlangıcıdır; dünyaya mahsustur. Bina (yapamaya) başlamak (05) ve bağ ve bahçe dikmek iyidir. Çünkü Yüce Allah (06) dünyayı ve yeryüzünü ve gökyüzünü bugün yarattı. Dağ (07) ve taş vadisini bugün yarattı. Mübarek gün- (08) dür. Her günde bir mübarek saat vardır; bu günün (09) başlangıcı mübarektir. Ama bugün kesilen kaftan (10) mübarek olmayıp sahibi sıkıntıdan ve elemenden boş (11) kalmaz ve bugün tıraş olan kimse, gelecek (12) bugüne kadar dert ve kederden boş kalmaz ve bugün (13) tırnak kesen kimsenin malı telef olup bereketi (14) gelmez ve bugün batı yönüne sefer yasaktır (15) ve bu gece ana rahmine düşen oğlan yol kesen haydut **[134a]** (01) olur ve bu gece horoz vakitsiz öterse, o evden (02) bir kimsenin helak olmasına işarettir ve bugün yeni (03) olan ay yirmi dokuzda tamamlanır ve Muharrem (04) ayının ilk günü bugün yeni olursa kış güzel olur (05) ve yağmur çok yağar ve bazı yemişlere afet ulaşır (06) ve oğlancıklar çok helak olur ve bazı yerlerde (07) bal az olur ve Horasan ilinde eminlik olur ve batı (08) vilayetinden hariç ortaya çıkar; İslam Sultanı (09) galip gelir ve bugün perşembe gecesi güneşle ilgili- (10) dir. Seyir ve sefer yapmak ve alışveriş yapmak ve iyi (11) işlerde bulunmak ve padişahlar ve beyler huzuruna (12) çıkmak iyidir ve bugün perşembe gecesi doğan (13) oğlan âlim ve kamil olur. Sultan tarafına sığınmış (14) olur ve bugün hasta olan kimse iki gün veya (15) yedi gün veya dokuz gün hasta olur; ondan sonra iyi **[134b]** (01) olur Yüce Allah'ın yardımıyla ve bugünün duasını (02) yazıp suyunu içirsinler şifa içirsinler şifa

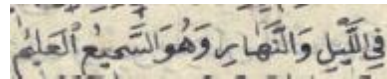
bulur. Dua budur: (03)



(04)



⁸² (05)

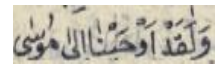


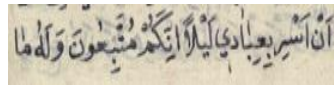
⁸³ (06)

⁸² Kur'an-ı Kerim: Ra'd Suresi, ayet: 31. "Bu Kur'an ki: Onun ile dağlar yürütülse, veya onunla arz parçalansa, veya onun ile ölümler konuşurulsu. Fakat bütün emirler Allah'ındır."

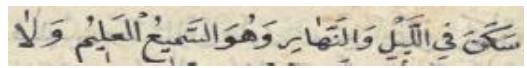
⁸³ Kur'an-ı Kerim: Enâm Suresi, ayet: 13. "Gece ve gündüzde sükun eden ne varsa hep O'nundur. O, işiten ve layığı ile bilendir."

Yani: Pazartesi sefer etmeye mahsustur (07) ve mübarektir. Yüce Allah bitkileri bugün yarattı (08) ve iki cihanın övüncü Muhammed Mustafa -Allah'ın salatı ve selamı üzerine olsun- (09) dünyaya geldi ve bugün Cebrail aleyhis- (10) selam vahiy getirdi ve dünyadan bugün göç (11) edip Allah'a kavuştu. Herkesin ameli (12) bugün Allah'a arz olunur ve Hazret-i İbrahim Peygamber (13) aleyhisselam mübarek Kabe'yi bugün tamamladı ve (14) Hazret-i Musa Peygamber aleyhisselam Tur-ı Sina'ya (15) bugün çıktı ve bütün kurtuluş günüdür ve bugün [135a] (01) ana rahmine düşen oğlan pek bahtlı ve mübarek, (02) uğurlu olur ve saadet sahibi ve Kuran hafızı ve (03) Allah'a makbul olur ve bugün arası sultanlar gayet (04) mübarektir ve bugün kesilen kaftan sahibi (05) halk içinde aziz olur ve bugün tırnak kesen (06) kimsenin güzel hatrı okuyan hafız olur ve bugün (07) her yöne sefer etmek iyidir. Ama doğu yönüne (08) yasaktır ve bu gece horoz vakitsiz öterse (09) ev sahibine hayırlı haber gelir ve bugün yeni olan (10) ay yirmi dokuz günde tamamlanır ve Muharrem ayının (11) ilk günü bugün yeni olursa kış güzel olur. Satıcı (12) faslı sahibi (olur) ve balık çok olur ve tahıl ve yemiş (13) ve bal çok olur. Ucuzluk olur ve çaryayı sağlıklı (14) olur. Ama otluğa afet ulaşır ve bütün vilayet (15) beyni olur ve Kuhistan ilinde nimetler çok [135b] (01) olur ve Horasan vilayetinde kadın çok helak (02) olur ve Pades vilayetinde kıtlık olur ve doğu (03) tarafının dışında ortaya çıkar ve bugün cuma gece- (04) si ayla ilgilidir ve bugün ve bu gece sefer ve alış- (05) veriş ve nikah yapmak iyidir ve tohum ekmek ve bağ (06) ve bahçe dikmek ve imaret yapmak ve hacamat aldır- (07) mak ve bir yerden bir yere gitmek ve haber göndermek (08) ve her işe başlamak iyidir. Ama gizli iş (09) yapmasınlar; çabuk açığa çıkar ve bugün ve bu gece (10) doğan oğlan kuvvetli ve uğurlu olur. Halk (11) içinde izzetli ve hürmetli olur ve bugün hasta (12) olan kimse dokuz gün elem çeker. Ondan sonra (13) iyi olur ve bugünün

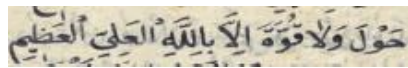
duasını yazıp içirsinler (14) şifa bulur. Dua budur:  ⁸⁴ (15)



⁸⁵ [136a] (01)



(02)



⁸⁶ (03) Acemler bu güne salı dediler evde (04) oturdu.

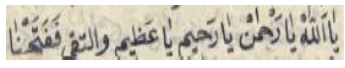
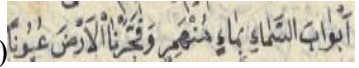
Islah etmek iyidir ve hacamat niyetiyle (05) yapmaya mahsustur. Çünkü Yüce Allah bütün hile (06) düzenini bugün yarattı ve Havva bugün hayız (07) gördü ve Kabil Habil'i bugün katletti ve Cercis (08) Peygamber a.s ve Yahya ve Zekeriya Peygamber

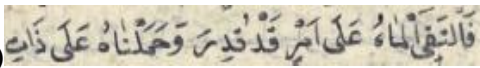
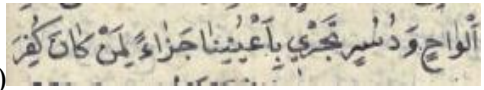
⁸⁴ Kur'an-ı Kerim: Tâhâ Suresi, ayet : 77. "Yemin olsun! Biz Musa'ya vahy ettik: Kullarımla gece yürü."

⁸⁵ Kur'an-ı Kerim: Duhân Suresi, ayet: 23. "Hemen kullarımı geceleyin götür, çünkü siz takip edileceksiniz."

⁸⁶ "Güç ve kuvvet, sadece yüce ve büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir."

aleyhisselam (09) bugün şehit oldular. Ama kuşluk vakti çok (10) mübarektir. Ama bugün tıraş olan kimsenin akli fikri sağlam (olur) (11) ve geçici hastalık ortaya çıkar. Ama kırk gün (12) devam ederse şehit olur. Ama bugün kesi- (13) len elbise çalınır veya ateşte yanar veya denize gark (14) olur ve bugün tırnak kesen kimsenin kalbi (15) durup helak olur ve bir kimse bugün [136b] (01) saçını ve sakalını tarasa çabuk ağarır ve bugün (02) ana rahmine düşen oğlanın boyu fidan gibi ve merhametli olur (03) ve diline her sır, yalan geçerli olmaz ve bugün horoz (04) vakitsiz öterse sahibinin oğlu gayet iyi (05) olur ve bugün yeni olan ay yirmi dokuz günde (06) tamamlanır ve bugün kuzey yönüne sefer yasak- (07) tır ve Muharrem ayının ilk günü bugün yeni olursa (08) kış sert olur, kar çok yağar ve ağaçlara afet (09) ulaşır ve bal, yağ az olur ve haberler çok (10) olur ve Kuhistan ilinde tahıl çok olur ve bir (11) çok vilayetlerde ihtiyaçlar ortaya çıkar. Bugün pazartesi (12) gecesi Merih’le alakalıdır. Her işten kaçınmak (13) gerekir. Ama düşmanla buluşmak iyidir. Yüce Allah’ın (14) fazlı ile fetih ve zafer ortaya çıkar ve bugün ve bu (15) gece kuyu kazmak ve su eşyası kesmek iyidir ve bugün [137a] (01) ve bu gece doğan oğlan cellat ve hırsız olur. (02) (Bu günün) Yüce Allah’a gidip şikayet (03) ettiği hikayet edilir: “Ey bâri Allah! Bütün kulların benim adımı uğursuz (04) koyup diğer günlerde işlerine başlayıp (05) bana gelince hiçbir şeye başalamayıp üzgün (06) olup muhakkak sana asi olurlar ve bana gayret (07) ve hamiyet gelir.” deyince Yüce Allah “Ey (08) mahlukum! Büyüklüğümün kudretinin kemalinin hakkı için ben (09) onlara bir hal söyleyivereyim ki hepsi sana riayet ve (10) hürmet etsinler.” diye buyurmuş. Bugün de yalvarma, yakarma (11) ve muzırlık edip: “Ey bâri Allah! O yapacağın nedir?” (12) “Onlar da sana rağbet ve riayet etsin- (13) ler diye nida vereyim.” Böylece razı olup şikayetinden feragat etmiş (14) ve bugün hasta olan kimse hastalığından başka (da) (15) olur. Sekiz gün geçtikten sonra iyi olur ve bugünün [137b] (01) duasını yazıp suyunu

içirselers şifa bulur. (02)  ⁸⁷(03) 

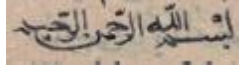
(04)  (05)  ⁸⁸

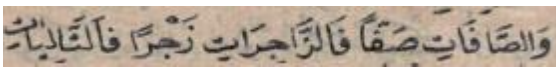
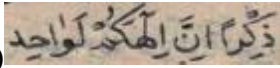
(06) Acemler bugüne çarşamba (07) derler. Ama faydasız gündür. Deva için şerbet (08) ve ot içmek çok faydalıdır ve hamama girmek (09) iyidir. Yüce Allah ateşi ve nuru ve denizleri bugün (10) yarattı. Faydasız olmasının sebebi; Uc bin (11) Unuk ve Firavun ve

⁸⁷ “Ya Allah, ya rahman, ya rahim, ya azim!”

⁸⁸ Kur’ân-ı Kerim: Kamer Suresi, ayet: 11. ve 14. “Bunun üzerine sağanak halinde su boşaltılması için gök kapılarını açtık. Bizim nezaretimizde akıp giderdi. Peygamberliği inkar edilene bir mükafat olarak yaptık.”

Şeddad kavmi, Karun ve Salih ve (12) Hud ve Lut kavminin hepsi çarşamba günü helak (13) olmuşlardır ve her ayın son çarşambası çok (14) uğursuzdur ve bugün Bayezid kardeşine der: (15) “Gel seyre gidelim.” Kardeşi der: “Seyre gitmek müba- [138a] (01) rek değildir.” Bayezid der: “Yunus Peygamber aleyhisselam (02) bugün doğmadı mı?” Kardeşi der: “Bugün doğduğu (03) için balığın karnında yatmadı mı?” Bayezid der: “Yusuf (04) Peygamber aleyhisselam bugün doğmadı mı?” Kardeşi (05) der: “Doğduğu için Mısır’da sultan zindan (06) çekmedi mi?” Bayezid der: İbrahim Peygamber ‘as (07) bugün doğmadı mı?” Kardeşi der: “Doğduğu için (08) Nemrut ateşe atmadı mı?” Bayezid der: “Muhammed Mustafa (09) s.a.v bugün kafirle savaşp kafirleri (10) yenmedi mi?” Kardeşi der: “Onun için sıkıntı çekip müba- (11) rek dışı bugün şehit olmadı mı?” Ve bugün ikindi (12) zamanı gayet mübarektir ve bugün kesilen elbise, (13) sahibinin rızkını fazlasıyla arttırır. Yeme (14) ve içme fazla olur ve bugün tıraş olan (15) kimsenin rızkı çok olur; nimet bulur bugün. [138b] (01) Bugün tırnak kesen kimsenin vesvesesi olmaz (02) ve vesvesesinin olmadığından emin olur ve ilim talep edenler için kitaba (03) başlamak mübarektir. Bir kimse çarşamba günü (04) yerden güç kaldırıp bir yere koysa (05) gelecek çarşambaya kadar yerine gelmesi umulur. Bu sebepten (06) sefer etmek mübarektir ve bu gece ana rahmine dü- (07) şen çocuk haram yiyen olur ve bugün yeni olan (08) ay otuz günde tamamlanır ve Muharrem ayının ilk gü- (09) nü bugün yeni olsa kış güçlü olur ve yağmur (10) çok yağar, eser. Pirinç çok olur ve nimet çok (11) olur ve Irak iline afet erişir ve bu gece horoz (12) vakitsiz öterse oğlu ile anne tarafına ayrılık (13) düşer ve bugün kuzey yönüne sefer yasaktır (14) ve bugün pazar gecesi aktarlıkla alakalıdır. (15) Sefer etmek ve ata binmek ve bir yerden bir yere haber [139a] (01) göndermek ve beyler ve divan ehlinin huzuruna çıkmak (02) iyidir. Ama hasetlere buluşmaktan kaçınmak gerekir (03) ve bugün hasta olan çabuk şifa bulur. Bunu yazıp

(04) suyunu içirsinler şifa bulur:  (05)

 (06)  ⁸⁹ Acemler (07)

bugüne perşembe derler. İhtiyaç günüdür ve bugün (08) talep edilen ihtiyaç elbette makbuldür. Muhammed (09) s.a.v mübarek Kabe’yi bugün fethetti ve Yusuf (10) aleyhisselam bugün Mısır’a girdi ve tahtına bugün (11) geçti ve babası Yakup’a bugün kavuştu (12) ve İsmail aleyhisselam dünyayı bugün fethetti (13) ve zafer buldu ve bugün

⁸⁹ “Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile

Kur'an-ı Kerim: Sâffât Suresi, ayet: 1-4. “Yemin olsun saf bağlayıp duranlara, sevk ve idare edenlere, zikir okuyanlara. Şüphesiz sizin ilahınız birdir.”

hacamat yapmak iyidir (14) ve bugün öğleden evvel kesilen elbise iyidir; (15) sahibi çok ilime layık olur.



4. DİZİN

-A-

ābdest (Far. i.) Müslümanların, ibadetleri yapmadan önce belli bir düzen içerisinde bazı organları yıkayıp mesh etme yoluyla yaptıkları arınma.

ā.+ al- 131a/05

‘ābid (Ar. i.) İbadet eden.

‘ā. 115b/02

‘ā.+ ol- 131b/01

‘aceb (Ar. i.) Acaba.

‘a. 113a/05, 113a/17

‘acebā (Ar. i.) Merak, şüphe, tereddüt bildiren soru zarfı.

‘a. 117a/07, 118a/01

‘Acem (Ar. i.) İranlı.

‘a.+ler 136a/03, 137b/06, 139a/06

acı (i.) Ağrı, acı.

a.+sın 105a/06

a.+sında 106a/14

a.+sından 106a/04, 108a/12

‘āciz (Ar. sf.) Güçsüz.

‘a.+dür 108a/07

‘acül (Ar. sf.) Çok aceleci.

‘a.+ ol- 123b/13

aç (i.) Yemek yeme isteği ve ihtiyacı duyan.

a. 122b/16

a.+ ko- (Ceza olarak veya ihmal ederek yemek vermemek, aç bırakmak.)

114b/07

aç- (f.) 1. Bir şeyi kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.

a.-dı 107a/05

a.-up 108b/09

2. Söylemek.

a.-ma 125a/05

ad (i.) Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim.

a.+ı 105a/06

a.+ım 105a/01, 137a/03

a.+ını 105a/02

a.+uñı 116b/14

‘adāvet (Ar. i.) Düşmanlık.

‘a.+e 122a/09

ādem (Ar. i.) 1. İnsan, insanoğlu.

ā.+ oğlanı 105b/07, 112b/12, 113a/14, 113b/01

ā.+e 133a/07

2. Adam, erkek.

ā.+a 128b/13

‘ādetā (Ar. i.) Neredeyse.

‘ā. 128b/13

‘adl (Ar. i.) Adalet.

‘a.+ı hāḳ 123a/14, 124a/09

āfet (Ar. i.) Önlenmesi elde olmayan büyük felaket.

ā. 134a/05, 135a/14, 136b/08, 138b/11

‘afv (Ar. i.) Af kelimesinin asıl şekli.

‘a.+ it- 115a/12, 119a/13

‘a.+ı(‘afv it-) Affetmek, başışlamak. 129b/11

ağaç (i.) Ağaç.

a.+dan 117b/05, 117b/11

a.+ı 130a/13

a.+ın 117a/14

a.+lara 136b/08

ağar- (f.) Beyazlaşmak.

a.-a 136b/01

ağır (sf.) Tartıda çok gelen.

a. 111b/08, 111b/12

a.+ it- 111b/10

ağız (i.) Ağız.

a.+ından(ağızından) 104b/01

ağla- (f.) Acı, keder, pişmanlık ve bazen de sevinçten gözyaşı dökmek.

a.-dı 108b/08, 108b/13,
109a/03, 118b/15, 119b/02

a.-ma 109a/01

a.-yasın 106a/06

ağlaş- (f.) Birlikte, karşılıklı ağlamak.

a.-dılar 108b/10

āhar (Ar. i.) Başka.

ā. 125a/05

āhi (Far. sf.) Cömert, eli açık kimse.

ā. 133a/09

āhir (Ar. sf.) Son.

ā. 106a/11, 108a/04, 108a/17,
122b/04, 137b/13

ā. ol- (Sona ermek, son
bulmak.) 115a/08, 119a/08

ā.+inde 130b/12

āhiret (Ar. i.) Ölümünden sonra gidilecek
olan âlem, öbür dünya.

ā. 115b/13, 123a/01

a.+de 125a/08, 126a/04,

128a/06, 129b/11, 132a/04

a.+dedür 125b/01

a.+e 132b/14

a.+in 114a/02

ahmak (Ar. sf.) Akıllı kıt, budala.

a. 125b/07

ahşam (i.) Akşam vakti.

a. 116b/11, 117b/04, 118b/02

ahvāl (Ar. i.) Durum, vaziyet, hâl.

a.+ ol- 126a/11

a.+imi 116a/12

a.+in 118a/14

a.+inde 117b/02

a.+ine 121a/10

a.+lerini 124a/03

aķ (sf.) 1. Kar renginde olan rengin adı,
beyaz.

a. 128a/06

a.+ şakallı 118a/10

2. Lekesiz, temiz.

a.+çe 125a/10, 125a/15

aķçe (i.) Selçuklular ve Osmanlılar'da
para birimi olarak kullanılan gümüş
sikke.

a. 113b/16

‘aķıbet (Ar. i.) 1. Son, nihayet.

‘ā. 113b/04, 123a/14, 130b/15

‘ā.+in 106b/11, 127a/09

2. Gelecek.

‘ā. 126a/08

‘aķıl (Ar. sf.) Akıllı.

‘ā. 129b/10

‘aķl (Ar. i.) Akıl.

‘a.+a130b/09
‘a.+ı 107a/03, 107a/03,
113b/01, 113a/17
‘a.+ımız 112b/14
‘a.+uñ 132b/02
‘akılsuzlık (Ar.+T. i.) Akılsız olma durumu.
‘a. 113a/14
akrabā (Ar. i.) Yakınlar, akraba.
a. 127a/05
a.+ñdan 122a/17
a.+sı 128b/08
a.+sından 122a/16
al- (f.) 1. (Herhangi bir şeyi) Tutup yerinden ayırmak.
a.-dı 117b/06, 119b/12
a.-up 122a/13
2. Sağlamak, elde etmek, temin etmek.
a.-a 113b/13, 113b/14
a.-up 122a/15
a.-ursa 114a/01
3. Evlenmek.
a.-a 128a/08
a.-ma 122a/10, 122a/11
a.-maya 128a/09, 128a/10
a.-sa 128a/15, 128b/01
4. Beraberinde götürmek.
a.-ma 124b/01
a.-up 113a/10
5. Etkisi altına almak, kendine çekmek.
a.-mışdur 113b/07
a.-urlar 124b/09
6. (Bir şeyi) Kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

a.-up 107b/13
7. (Para karşılığında) Temin etmek, satın almak.
a.-up 122a/15, 124a/14
8. Zaptetmek.
a.-up 108b/01
9. Kabul etmek.
a.-up 117b/01
10. Almak.
a.-ayım(intikām al-) 124a/08
a.-dı(selām al-) 108b/16,
117b/01
a.-ma(maṣṣarlığa al-) 122b/10
a.-mağa(cānın al-) 104b/15,
108b/03
a.-up(cevābın al-) 116a/15
a.-up(selāmın al-) 118a/13
a.-up(ābdest al-) 131a/06
a‘lā (Ar. s.) (Daha, pek, en) Yüksek.
a. 121b/05
a.(firdevs-i a.) 119b/14
a.+da(firdevs-i a.) 119b/08
a.+dur 117a/10, 118a/04,
118b/08
a‘lāf (Ar. i.) Hayvan yemleri.
a.+ı 118b/07
‘alāmet (Ar. i.) Belirti.
‘a.+i 105b/15
alçaķ (sf.) 1. (Ses için) Kuvvetli ve yüksek tonda olmayan, hafif.
a. 123b/15
2. Düşük seviye.
a. 125a/14, 128b/09
a.+ ol- 125a/15

aldan- (f.) Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak

a.-mayup 112b/16

a.-up 111a/05

aldur- (f.) Almak fiilinin ettirgen hali.

a.-mağ(hicāmet aldur-) 135b/06

ālem (Ar. i.) Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kainat.

ā.+in 106b/01

‘aleyhi efḍalü’s-şalat ve’t-teslīman bk. Arapça İbareler Dizini.

‘a. 109b/01

‘aleyhi’l-la‘ne bk. Arapça İbareler Dizini.

‘a. 107b/09

‘aleyhi’s-selām bk. Arapça İbareler Dizini.

‘a. 109a/08, 127b/13, 127b/15, 128a/11, 132a/06, 132b/04, 132b/10, 134b/09, 134b/13, 134b/14, 136a/08, 138a/01, 138a/04, 139a/10, 139a/12

‘a.+da 121a/13

alın- (f.) Aktarılmak, iktibas edilmek.

a.-mışdur 132a/01

‘ālī (Ar. sf.) Yüce, ulu.

‘ā. 118a/05

‘ā.+ eyle- 125a/12

‘ālim (Ar. i.) İlim sahibi olan, bilici, bilen.

‘ā. 134a/13

‘ā. (‘ālim ol-) 122b/14, 131b/06, 131b/13

‘ā. (iḥsān-ı ‘ā.) 124a/10

‘ā.+den 123b/04

‘ā.+ler 104b/13

Allah (Ar. i.) Her şeyin yaratıcısı olan, eşi ve benzeri bulmayan, Tanrı.

a. 123b/04, 124b/07, 124b/07

a. (Allahü te‘ālā) 104b/01, 104b/02, 104b/14, 104b/17, 105a/02, 105a/06, 105a/09, 106a/07, 106a/10, 114b/10, 123a/07, 124b/08, 129b/01, 129b/11, 136b/13

a.+a 124a/17

a.+dan 122b/08, 131b/11

a.+ı 121b/16, 124a/04

a.+ıñ 115b/15

Allahu subḥānehu ve te‘ālā bk. Arapça İbareler Dizini.

a. 128b/02

alma (i.) Elma.

a. 111b/13

alt (i.) 1. Bir şeyin aşağısında bulunan boşluk veya yer.

a.+ından 112b/01

a.+ında 130a/13, 130b/02

2. Seviye bakımından daha alçakta olan.

a.+ında 114a/17

altı (i.) Beşten sonra, yediden önce gelen sayının adı.

a. 131a/09

altun (i.) Altın.

a. 122a/04

a‘māl (Ar. i.) Ameller.

a.+i şaliḥa 114a/03

amān (Ar. i.) 1. Bağışlamak, affetmek.

a.+ vir- 105a/11

2. Emin olma.

a. 121a/11

‘amel (Ar. i.) Dinin buyruklarını yerine getirmek için yapılan iş, hareket.

‘a.+i kabīḥa 120a/01

‘a.+i şālīḥ 115a/08, 119a/07

‘a.+ edin- 133a/14

‘a.+ it- 127b/13, 129a/03

‘a.+i 113b/12, 113b/12, 113b/14, 114a/01, 134b/11

‘a.+in 113b/14

‘a.+inde 133a/03

‘a.+lerimin 116a/01

‘a.+lerin 113b/17

āmīn (Ar. i.) Dualardan ve hayır temennilerinden sonra, “Allah kabul etsin, öyle olsun!” anlamında kullanılan söz.

ā. 105b/17, 112b/10

ammā (Ar. bağ.) Ancak, fakat, ama.

a. 106a/08, 106a/13, 106b/09, 111a/07, 113b/07, 115b/16, 121a/14, 133b/09, 135a/07, 135a/14, 135b/08, 136a/09, 136a/10, 136a/11, 136a/12, 136b/13, 137b/07, 139a/02

añ- (f.) 1. Hatırlamak, yad etmek.

a. 124b/13

a.-up 106a/06

2. Adını söylemek, zikretmek.

a.-up 124a/04

ana (i.) Anne.

a. 133a/09, 133b/15, 135a/01, 136b/02, 138b/06, 138b/12

a.+n 113a/04

a.+sına 131a/07

aña (zm.) Ona (Ol zamirinin datif hali).

a. 105a/01, 105b/10, 113b/11, 113b/15, 115a/04, 116a/12, 123b/08, 125a/06, 126b/03

ancaḳ (zf.) Sadece.

a. 129b/07

anda (zm.) Onda (Ol zamirinin lokatif hali).

a. 113b/16

andan (zm.) Ondan (Ol zamirinin ablatif hali).

a. 104b/06, 104b/10, 104b/12, 105a/11, 105a/12, 105a/15, 105b/02, 105b/04, 105b/05, 107a/13, 107a/16, 107b/13, 107b/15, 107b/17, 108b/17, 109a/07, 109a/11, 109a/13, 114b/06, 114b/06, 115b/07, 117a/04, 117b/13, 117b/14, 118b/10, 119b/02, 121b/05, 121b/06, 126a/11, 129a/03, 129b/10, 131b/13, 134a/15, 135b/12

añdır- (f.) Hatırlatmak, hatıra getirmek.

a.-maḳdur 129b/07

añdur- bk. **añdır-**

a.-anlardan 124a/04

anı (zm.) Onu (Ol zamirinin akkuzatif hali).

a. 106a/16, 112b/02, 120a/02, 123a/17, 130a/03

anıñ (zm.) Onun (Ol zamirinin genitif hali).

a. 106b/08, 106b/12, 111a/10, 115a/03, 115b/05, 116a/14, 117a/09, 118a/03, 126a/08, 138a/10

añla- (f.) Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

- a. 129b/10
- a.-maduğı 123a/15
- a.-mayan 126a/02
- a.-mayup 123b/01
- a.-ya 125b/15
- a.-yup 111a/15

anlar (zm.) Onlar. (“Ol” zamirinin çokluk şekli).

- a. 108a/11, 108a/17, 121a/09, 121b/02, 121b/16, 123b/03, 125b/09, 125b/12, 133a/01, 137a/12
- a.+a 126a/06, 137a/09
- a.+dan 108a/11
- a.+ı 124b/04
- a.+ıñ 114b/15

añlat- (f.) (Birinin bir şeyi) Anlamasını, kavramasını sağlamak.

- a.-amayup(añladamayup)
- 123a/17

añsuzın (zf.) Beklenmedik bir zamanda, ansızın.

- a. 113a/09, 113b/10

anuñ bk. anıñ

- a. 108a/07, 108b/03, 114b/03, 128a/15, 128b/02, 132b/03

ara (i.) 1. İç.

- a.+sında 115a/06, 117a/08, 118a/01, 118a/09, 119a/05

2. Bir oluştan diğer bir oluşa kadar geçen zaman fasılası.

- a.+sında 130a/14

3. İki kişi veya taraf arasındaki yakınlık.

- a.+sını 129b/03

ara- (f.) Arama, bir şeyi bulmaya çalışma.

- a.-yup 121b/03

‘Arabī (Ar. sf.) Araplara, Arap kavmine ait.

- ‘a. 126a/06

art (i.) Arka.

- a.+ından(ardından) 123b/13, 123b/14

‘arīz (Ar. i.) (Bir hastalık) Görülmeye başlamak.

- ‘ā.+ ol- 136a/1

‘arīf (Ar. sf.) İrfan sahibi.

- ‘ā.+ ol- 121a/10

‘arīfāne (Ar. zf.) Arif olana yakışacak şekilde, arifçe.

- ‘ā. 124a/08

Aristotalis bk. Kişi Adları Dizini.

- a. 126a/09

‘āriyet (Ar. i.) Geçici olarak başkasından alınan veya başkasına verilen şey, ödünç.

- ‘ā.+i 125a/14

arķa (i.) Vücudun belden boyuna kadar olan sırt kısmı.

- a.+mızda 112b/02

‘arş (Ar. i.) İslam inancına göre göğün en yüksek katı, âlem tasavvurunda en yüksek nokta.

- ‘a.+ıñ 112a/10

art- (f.) Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak.

- a.-ar 138a/13

- a.-masına 125b/16

artuk (i.) 1. Fazla.

a. 125a/16

a.+ı(artuğı) 114b/10

2. (e.) –den başka, gayri.

a.+ it- 111a/07

artur- (f.) Belli bir ölçünün üstüne çıkarmak, yükseltmek.

a.-ursın 113a/02, 113a/08

‘arz (Ar. i.) Sunma, bir büyüğe takdim etme.

‘a.+ eyle- 116a/12

‘a.+ olun- 134b/12

arz (Ar. i.) Yeryüzü.

‘a.+ı 133b/06

‘arzū (Ar. i.) İnsanın bir şeye karşı duyduğu istek.

‘a.+sında 115b/14

āsān (Far. i.) Kolay.

ā.+ it- (Kolaylaştırmak.)

112b/04

āsānlık (Far+T. i.) Kolaylık.

ā.+ıla(āsānlığ-ıla) 105a/05

aşhāb (Ar. i.) Sahabe.

a. 108b/08, 109a/10

a.+ı 107b/08

aşl (Ar. i.) Soy.

a.+ı 128a/08

‘āşī (Ar. sf.) 1. Allah’ın emirlerine uymayan, günahkar (kimse).

‘ā. 115a/06, 119a/05

2. Baş kaldıran, isyan eden (kimse).

‘ā.+ ol- 131a/07, 137a/06

aşlā (Ar. zf.) Hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

a. 114b/09

aşağı (i.) Bulunulan yere göre seviye bakımından daha alçakta olan.

a. 128b/06

āşinālık (Far.+T. i.) Ahbablık.

ā. 119a/01

at (i.) Atgillerden tek tırnaklı hayvan, beygir.

a.+a(ata bin-) 138b/15

at- (f.) 1. Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

a.-madı 138a/08

2. Tehlikeye düşürmek.

a.-ma 124a/01

ata (i.) Baba.

a. 105b/10

a.+ñ 113a/04

‘atā (Ar. i.) Cömertçe verme, ihsan.

‘a.+ eyle- 112a/15

‘attārī (Ar. i.) Aktarlık.

‘a. 138b/14

ateş (Far. i.) Ateş, yakıcı olan şey.

a. 121a/17

‘avām (Ar. i.) Halk, umum, herkes.

‘a. 121b/09, 123a/04, 125b/15

‘a.+a 123a/09, 123a/16,

126a/01

āvāz (Far. i.) Ses.

ā.+un 123b/16

avrat (Ar. i.) Kadın, karı.

a. 122a/11, 122a/12, 122a/14,

128b/05, 128b/09, 132a/12, 135b/01

a.+da 128b/04

a.+dan 126b/04

a.+ı 122a/10

a.+ıñ 122a/09, 122a/16
a.+ıñla 122a/05
a.+lar 127b/08, 129a/05
a.+lardan 132b/15
a.+lardur 132b/06
a.+laruñ 132b/08
a.+uñ 130a/08, 132a/13
‘avret (Ar. i.) Vücutun mahrem yerleri, edep yerleri.
‘a.+üñde 130a/03
avuç (i.) Elin iç kısmı.
a. 114b/17
ay (i.) Yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri.
a. 134a/03, 135a/10, 136b/05, 138b/08
a+niñ.+(Muḥarrem ayı) 134a/03, 135a/10, 136b/07, 138b/08
a.+nuñ.+(Şa‘bān ayı) 130b/01
a.+da 124a/12
a.+ıñ 130b/12, 137b/13
aya (i.) Avuç içi.
a.+sına 105a/02
ayak (i.) Vücutun, bacadan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi sağlayan kısmı.
a.+(ayak üzere) 131a/11
a.+ı(ayağı) 117a/11
a.+ımdan(ayağımdan) 107a/13
a.+ımdan(ayağımdan) 106b/03
a.+ını(ayağını) 129a/10
a.+lar 104b/07, 104b/08, 105b/01, 105b/03
a.+larına 104b/07

‘ayāl (Ar. i.) Aile reisinin geçimlerini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk.

‘a.+ıñ 122b/03

‘ayb (Ar. i.) Ayıp.

‘a.+ını 125a/04, 126b/08

āyet (Ar. i.) Kur’an-ı Kerim’deki sureleri oluşturan kelime veya cümlelerden her biri.

ā. 115a/12, 116a/08, 119a/14

ayıpla- (f.) Kusurlu bulup kınamak.

a.-rlar 124b/04

ayır- (f.) Birbirinden uzaklaştırmak.

a.-mayup 111a/17

ayna (i.) Bir durumun, bir niteliğin zihinde canlanmasına, gözler önüne serilmesine yarayan şey.

a.+sını 113b/08

ayrı (sf.) Farklı ve değişik.

a. 117b/03

ayrıl- (f.) 1. Uzaklaşmak.

a.-up 105b/08

2. İlgisini kesmek.

a.-ursa 105b/06

3. Evlilik bağına koparmak, boşanmak.

a.-mağa 130b/15

ayrılık (i.) Birbirinden uzak düşme durumu.

a. 138b/12

‘Āiše bk. Kişi Adları Dizini.

‘ā.+(ḥazret-i ‘ā.) 132b/07

az (sf.) Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan.

a. 108b/11, 126a/10, 126a/15,
128b/08, 134a/07, 136b/09

a'zā (Ar. i.) Vücudu meydana getiren
parçalar, organ.

a.+lar 105a/15

a.+lardan 104b/16

a.+ları 104b/16

'azāb (Ar. i.) 1. Kafirlerle ve
günahkarlara ölümden sonra verilecek
ceza.

'a.+ olun- 132b/03

2. Pişmanlık, çaresizlik, korku vb.
durumların verdiği sıkıntı, işkence,
keder.

'a.+ çek- 114a/11

'a.+ın çek- 113a/12,

113b/15

azacuk (sf.) Pek az, az miktarda olan.

a. 112b/15

'azāmet (Ar. i.) Büyüklük.

'a.+in 111a/15

āzārī (Ar. i.) Muzırlık.

ā.+ et- 137a/11

'azīmet (Ar. i.) 1. Kulun, Allah
tarafından kendisine yüklenen vazifeleri
azimle yerine getirmesi.

'a.+im(kemāl-i kudret-i 'a.)

137a/08

2. Cinlerden, bir kısım
hastalıklardan ve zararlı şeylerden
korunmak için okunan dua, efsun.

'a. 134b/02, 135b/14

'a.+in 135b/13, 137b/01

'a.+ini 134b/01

'azīz (Ar. sf.) 1. Saygı duyulan, hürmet
edilen.

'a.+ ol- 135a/05

2. Değer, kıymet.

'a.+in(ömr-i 'a.) 126a/02

'a.+ni 125a/16

'Azrā'ī bk. Kişi Adları Dizini.

'a. 104b/17, 105a/10, 105b/05

-B-

Bāb-ı münacat-ı ilāhiyye Ar. Eser adı.

b. 111a/01

baba (i.) Baba.

b.+ları 115b/03

b.+sı 122a/10, 122a/11,

139a/11

b.+sına 131a/07

Bāb-ı fī zikir-i hāleti'n-nezī'-i haber Ar.
Eser adı.

b.+de 105a/07

**Bāb-ı fī zikir-i şeytān 'aleyhi'l-la'ne-i
haber** Ar. Eser adı.

b.+de 106a/01

ba'de'z-zalīk bk. Arapça İbareler Dizini.

b. 121a/03

bādihe (Ar. i.) Beklenmedik hadise.

b.+de 123a/06

bağ (i.) Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve
çiçeklik yer, bostan.

b. 133b/05, 135b/05

bağır (f.) Konuşurken sesini gereğinden
fazla yükseltmek, bağırarak.

b.-ma 123b/16

bağışla- (f.) Ceza vermemek, affetmek.

b.-yasın 111b/02

bağla- (f.) Bağlamak.

b.-yup(bil bağla-) Bel bağlamak; birisinin kendisine yardımcı olacağına inanmak. 115b/13

bahtl (Ar. sf.) Eli sıkı kimse, cimri.

b.+ ol- 131a/02

b.+den 125a/07

bahr (Ar. i.) Deniz, derya.

b.+ına 119a/11

baḥş (Far. i.) Verme, ihsan.

b.+ ol- (Vermek, ihsan etmek.)

114a/14

bahtlu (Far. sf.) Bahtı açık olan, talihli.

b. 135a/01

baḳ- (f.) Gözleri bir şey üzerine çevirmek, bakmak.

b.-ar 105b/09, 108a/11, 108a/12

b.-dı 104b/13

b.-ma 123b/13, 130a/09

b.-maḳ 130a/10

b.-maya 130b/08

b.-mayup 115a/11

b.-up 108a/13

b.-up(ḳusura baḳ-) 124a/09

baḳca (i.) Bahçe.

b. 133b/05, 135b/06

bal (i.) Bal.

b. 134a/07, 135a/13, 136b/09

balıḳ (i.) Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan canlı, balık

b. 135a/12, 138a/03

baña (zm.) Bana. (Ben zamirinin datif hali).

b. 104b/16, 106b/01, 106b/05, 107a/05, 107a/09, 108a/09, 108a/14, 108b/01, 116a/13, 137a/05, 137a/06

bāri (Far. zf.) Hiç olmazsa.

b. 114a/02

bārī (Ar. i.) “Her şeyi takdir ettiği şekle uygun olarak yaratıp varlığa çıkaran, yaratan” anlamında Allah’ın isimlerindendir.

b. ḥudā 115a/06, 119a/04, 137a/03, 137a/11

b. te‘ālā+nın 111a/14

başt (Ar. i.) Sözü uzatma, uzun uzun anlatma.

b.+ı muḳaddeme 122b/14

baş (i.) 1. İnsan vücudunun üst; hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa.

b.+ı 106a/15

b.+ın 104b/06

b.+ların 108b/09

b.+ımıza 112b/14

b.+ına 108b/06, 114b/07

2. Kişinin kendi şahsı.

b.+ımıza 112b/13

b.+ına 118a/14, 129b/12

başla- (f.) Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, başlamak.

b.-maḳ(binā başla-) 133b/04

bāṭıl (Ar. i.) Doğru ve sahih olmayan, gerçekte ilgisi bulunmayan şey.

b. 115b/11

bāyi’ (Ar. i.) Satan, satıcı.

b. 135a/11, 135a/13
Bāyezīd bk. Kişi Adları Dizini.
b. 137b/14, 138a/01, 138a/03,
138a/06, 138a/08
bāzār (Far. i.) Pazar, çarşı.
b. 131b/04, 133b/03
b. (şatu b.) 135b/05
b. (şatu bāzār it-) 134a/10
b.+da 121b/13
b.+larda 122a/02
bāzār irtesi (Far.+T. i.) Pazarla salı
arasındaki günün adı, haftanın ikinci
günü.
b. 131b/05, 134b/06
ba'zı (Ar. sf.) Bir şeyin küçük kısmı,
parçası.
b. 111a/01, 114b/09, 124b/09,
127b/10, 130a/10, 133a/08, 134a/05,
134a/06
b.+sı 133a/08, 133a/08
ba'zı krş. **ba'zı**
b. 124a/07, 125b/04, 125b/05
be-cidd (Far.+Ar. sf.) Önemli.
b. 107b/14
bed (Far. sf.) Kötü.
b. 124b/04
bi'dat (Ar. i.) İslam dininde Hz.
Muhammed zamanında bulunmayıp
sonradan ortaya konan hüküm ve âdet.
b.+den(ehl-i b.) 124b/17
beden (Ar. i.) Vücut.
b. 105b/01
beg (i.) Bey.

b.+ler 134a/11, 139a/01
be'is (Ar. i.) Zarar.
b.+ vir- 125a/13
beḳā (Ar. i.) Devamlılık.
b.+(sebeb-i beḳā-yı şeri')
121a/09
belā (Ar. i.) Dert, gam.
b. 123a/02
b.+sına 123a/17
b.+ya 132b/10
belāḡat (Ar. i.) Sözün etkili, güzel ve
hitap edilen kimseye, içinde bulunulan
duruma uygun düşecek şekilde
söylenmesi.
b.+i 122b/15
belī (Ar. ünl.) Evet, hay hay, peki.
b. 107a/06, 118a/02
belki (Ar.+F. zf.) Belki.
b. 130a/03
bellüle- (f.) Öğrenip akılda tutmak,
bellemek.
b.-yin 125b/05
ben (zm.) Ben (birinci teklik şahıs
zamiri).
b. 107a/10, 107a/14, 107a/16,
107b/01, 107b/02, 108a/09, 108a/13,
108b/01, 108b/11, 108b/12, 112a/07,
119a/11, 137a/08
b.+den 104b/11, 104b/12,
108a/08, 108a/10, 108a/13, 108a/16,
109b/05, 115a/06, 117a/10, 118a/05,
119a/05, 119a/05, 119a/06, 126a/04
b.+i 109a/12, 118a/05,
118b/13, 126a/05

b.+im 105a/01, 109b/02,
109b/04, 116a/01, 116a/12, 117b/10,
118a/04, 118a/07, 118b/04, 119b/15,
137a/03

b.+imdür 122a/11

b.+imle 104b/11, 104b/13,
118b/05, 118b/13

bende (Far. i.) Kul.

b.+nün 115a/10

benlik (i.) Kişiliği, ferdiyeti meydana
getiren şey, insanın öz varlığı.

b. 122a/04

beñze- (f.) Ortak tarafları sebebiyle
birbirini hatırlatmak, benzetmek.

b. 113a/15

bereķāt (Ar. i.) Bereketler.

b. 127b/12, 129a/02

b.+ı 133b/13

b.+ına 129a/12

b.+ında 105a/06, 115a/13,
118a/06, 119a/14

besmele (Ar. i.) “Bağışlayan ve
esirgeyen Allah’ın adıyla” manasına
gelen Bismillahirrahmanirrahim
sözünün ismi.

b.+yi 130a/01

b.+siz 122a/07

beşāret (Ar. i.) Müjde, iyi haber.

b. 108b/16, 116b/15, 133a/06

b.+ ol- 117b/08

Bey’-i şirā (Ar. i.) Alım satım, alış veriş.

b.+ it- 126b/15

beyān (Ar. i.) Açıklama, bildirme, beyan.

b.+ it- 127b/10

b.+ eyle- 133a/13

b.+ındadır 111a/02

beyn (Ar. i.) Ara.

b.+e 135a/03

b.+inde 121b/09, 129a/01

beyt (Ar. i.) Ev.

b.+inden(ehl-i b.) 108a/07

b.+ine(ehl-i b.) 108a/10,
108a/16

bezzāz (Ar. i.) Tüccar.

b.+ı 114a/14

bırak- (f.) Bırakmak.

b.-ma 122b/17

b.-ursan(bırığursan) 123a/02

biçāre (Far. sf.) Çaresiz.

b. 105b/07

bi’ināyeti’l-lahi te‘ālā bk. Arapça
İbareler Dizini.

b. 134b/01

bil (i.) Bel.

b.+ bağla- (Bel bağlamak,
ümitle bağlanmak, güvenmek)
115b/13

bil- (f.) 1. Anlamak, gerçeğine erişmek,
idrak etmek.

b.-dik 111a/03

b.-düm 117a/01

b.-dün 113a/04

b.-e 111a/15, 111b/02

b.-gil 121a/05

b.-meyüp 108a/11, 108a/17

b.-mez 106a/17

b.-mezler 121b/02

b.-üp 106b/12

b.-ürken 113b/05
b.-ürsin 113a/05
2. Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak.
b.-dügümüz 129b/08
b.-medügün 126b/01
b.-meyenler 125b/03
b.-mezem 132a/05
b.-ürem 111b/07
3. Değerlendirmek, takdir etmek.
b.-(kadir bil-) 126a/03
b.-mezler(kadir bil-) 125b/02
b.-üp(haķıķın bil-) 126b/17
bi'l-cümle *bk.* Arapça İbareler Dizini.
b. 134b/15
bile (zf.) Birlikte, beraber.
b. 109b/03, 117a/05, 118b/09, 118b/14, 119b/05
b.+sinde 109a/05
b.+ce 118b/05
biñ (i.) Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı.
b. 111b/04, 111b/11, 111b/12, 111b/14, 112a/17
b.+de 112b/14
bin- (f.) Bir hayvanın üstüne çıkıp oturmak, binmek.
b.-mek(ata bin-) 138b/15
binā (Ar. i.) Yapı, bina.
b.+(binā başla-) 133b/04
b.+lar 113a/02
bir (i. ve sf.) Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren; sayıların ilki, bir.

b. 104b/02, 105a/09, 105a/10, 105a/12, 105a/13, 106a/13, 106a/16, 107a/03, 107a/10, 107b/08, 107b/10, 108a/02, 108b/06, 111b/14, 111b/15, 111b/17, 113a/09, 113a/10, 113b/02, 113b/10, 114b/17, 115b/03, 115b/09, 116a/07, 116a/07, 116b/17, 117a/06, 117a/06, 117a/09, 117a/14, 117b/11, 117b/13, 117b/15, 118a/03, 118a/09, 118a/10, 118b/03, 118b/06, 118b/09, 118b/11, 118b/13, 119a/03, 119b/04, 119b/12, 121b/05, 121b/16, 122b/01, 122b/12, 122b/12, 123a/11, 123a/15, 123b/05, 123b/07, 124a/15, 124b/05, 124b/07, 125a/05, 125a/05, 125a/15, 125b/11, 126a/08, 127b/04, 128a/03, 128a/07, 128a/14, 128a/15, 128b/01, 128b/04, 128b/04, 128b/05, 129a/09, 129b/04, 129b/07, 129b/09, 130a/04, 130b/14, 131a/01, 132a/12, 132b/12, 132b/12, 133b/08, 134a/02, 135b/07, 135b/07, 136a/15, 136b/10, 137a/09, 138b/03, 138b/04, 138b/15, 138b/15
b.+in 112b/14
birāder (Far. i.) Erkek kardeş.
b. 115b/10, 115b/16, 116a/02, 116a/11, 116a/16
biraz (sf. ve zf.) Bir parça, azıcık.
b. 105a/14
b.+ı 114a/02
b.+ın 114a/01
birbiri (birl. zm.) Karşılıklı olarak bir ötekini, öteki de onu, birbiri.
b.+ne 114b/12

b.+yle 105a/17, 105a/17,
105b/01

biri (zm.) Biri.

b. 106b/15, 115b/05, 115b/09,
117b/12, 117b/13, 128b/07, 128b/07,
128b/08, 128b/10, 128b/10, 128b/10,
128b/11

b.+(her biri) 111b/13, 133a/14

b.+ni 117b/06, 117b/07,
122a/16

b.+si 115b/02

birkaç (birl. sf.) Üç beş tane kadar, az
sayıda.

b. 112b/15, 124a/12, 125a/14

b.+ın 113a/16, 113a/16

birle (e.) İle, birlikte.

b. 106a/07, 108a/03

bismi'l-lāhi bk. Arapça İbareler Dizini.

b. 130a/02

bit- (f.) 1. Sona ermek, tamamlanmak.

b.-ecek 126b/09

2. Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, bitmek.

b.-di 117b/05, 117b/12,
118b/03

biti (i.) Amel defteri.

b.+müzi 112a/14

b.+si 112a/12

bī-vakīṭ (Far.+Ar. zf.) Vakitsiz.

b. 134a/01, 135a/08, 136b/04,
138b/12

biz (zm.) Biz (birinci çokluk şahıs
zamir).

b. 111a/04, 111a/10, 112a/11,
112b/08, 114b/14, 114b/16, 120a/02,
129b/06

b.+de 111a/03

b.+e 111a/04, 112a/15,
113b/09, 114b/16, 114b/16, 116b/15

b.+i 105b/16, 112b/04,
112b/10, 113b/07

b.+im 123a/09, 129b/07,
129b/08

bī'z-zāt (Ar. i.) Şahsen.

b. 124a/16

boğazla- (f.) Eti yenecek hayvanı
boğazını keserek öldürmek, boğazlamak.

b.-rlar 113a/16

boş (sf.) Boş.

b. 111a/08, 113b/12

boy (i.) Endam, boy.

b.+ı 128b/07

bozul- (f.) Değişikliğe uğratılmak,
bozulmak.

b.-an 130a/06

bölük (i.) Cemaat, zümre.

b.+inde(bölüğünde) 115b/14

b.+ine (bölüğüne) 120a/03

b.+üne(bölüğüne) 116b/03

böyle (zf.) Böyle.

b. 106a/05, 108b/11, 124b/08

bu (sf. ve zf.) Bu.

b. 104b/02, 104b/04, 104b/05,
104b/07, 104b/08, 106a/04, 106a/12,
107a/02, 107b/11, 107b/12, 108a/07,
108a/15, 108b/05, 108b/14, 109a/03,
109a/04, 109a/08, 109b/02, 111a/13,

111a/15, 111b/04, 111b/13, 111b/16,
112a/03, 112b/05, 112b/13, 112b/15,
112b/16, 113a/06, 113a/14, 113b/05,
115a/10, 115a/12, 115a/12, 115b/11,
115b/11, 116a/08, 116a/11, 116b/03,
116b/15, 116b/16, 117a/01, 117a/03,
117a/06, 117a/10, 117b/10, 117b/11,
117b/14, 118b/04, 118b/15, 119a/01,
119a/04, 119a/11, 119a/13, 119a/14,
121a/03, 121a/13, 126a/03, 126a/05,
126a/07, 129a/09, 129b/04, 131b/14,
132a/02, 132a/09, 133a/01, 133a/05,
133a/13, 133a/14, 133a/15, 133b/08,
133b/15, 134a/01, 135a/08, 135b/04,
135b/09, 136a/03, 136b/14, 137a/01,
138b/05, 138b/06, 138b/11

b.+dur 109b/06, 114a/09,
114a/13, 124b/12, 128a/05, 132a/12,
134b/02, 135b/14

b.+ña 118b/05

b.+nca 115b/17

b.+nda 128a/03

b.+ndan 127b/03

b.+nı 119b/02, 126a/02,

139a/03

b.+nıñ 123a/10

b.+nıñladur 124b/12

b.+nlar 114b/04, 132b/10

b.+nları 113a/07

b.+nlarıñ 105b/11

b.+nuñ 112b/13, 128b/03

bugün (i.) İçinde bulunulan gün ve zaman.

b. 113a/16, 116b/17, 117b/11,
126b/09, 133b/06, 133b/07, 133b/11,
133b/12, 133b/14, 134a/02, 134a/04,
134a/09, 134a/12, 134a/14, 134b/07,
134b/09, 134b/10, 134b/12, 134b/13,
134b/15, 134b/15, 135a/03, 135a/04,
135a/05, 135a/06, 135a/09, 135a/11,
135b/03, 135b/04, 135b/09, 135b/11,
136a/06, 136a/06, 136a/07, 136a/09,
136a/10, 136a/12, 136a/14, 136a/15,
136b/01, 136b/03, 136b/05, 136b/06,
136b/07, 136b/11, 136b/14, 136b/15,
137a/10, 137a/14, 137b/09, 137b/14,
138a/02, 138a/02, 138a/04, 138a/07,
138a/09, 138a/11, 138a/11, 138a/12,
138a/14, 138a/15, 138b/01, 138b/07,
138b/09, 138b/13, 138b/14, 139a/03,
139a/07, 139a/09, 139a/10, 139a/10,
139a/11, 139a/12, 139a/13, 139a/14

b.+e 133b/12, 137b/06,

139a/07

b.+in 137a/15

b.+ki 133b/09

b.+ün 134b/01, 135b/13

bul- (f.) 1. Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak.

b.-ıcağ 109b/03

b.-dı 119a/03

2. Sağlamak, tedarik etmek, temin etmek.

b.-a 138a/15

b.-up 129b/06

b.-ursan 122b/07

3. Yardımcı fiil. –e ermek, elde etmek, kazanmak.

b.-a(şifā bul-) 134b/02,
135b/14, 137b/01, 139a/03, 139a/04

b.-dı(zafer bul-) 139a/13

b.-up(nāfi‘ bul-) 121a/05

b.-ur(ifākat bul-) 107a/04

bulın- (f.) Bir yerde mevcut olmak, bulunmak.

b.-a 133a/01

b.-mağ 134a/11

buluş- (f.) Belli bir yerde bir araya gelmek, buluşmak.

b.-mağ 136b/13

b.-mağdan 139a/02

buñal- (f.) Sıkılmak, bunalmak.

b.-sa 106a/14

buyur- (f.) Söylemek, demek.

b. 113a/01

b.-a 112a/09

b.-dı 120a/04, 125a/06

b.-du 109a/07

b.-mış 137a/10

b.-muş 137a/07

b.-ur 127b/14, 128a/01,
128a/11, 132a/07, 132b/04, 132b/10

b.-ursa 123b/10

buzlu (sf.) Buzla soğutulmuş veya içine buz atılmış.

b. 106a/16, 107a/10

bütün (i.) Bütünlük.

b. 112a/01

cāhil (Ar. sf. ve i.) Bilgisiz.

c. 124a/11

c.+ kal- 122b/03

c.+ler 123a/13

c.+lere 129b/04

c.+lerinden 123b/03

cāhillik (Ar. i.) Bilmezlik, bilgisizlik.

c. 113b/07

cā’iz (Ar. sf. ve i.) Din ve törece işlenmesinde bir sakınca bulunmayan şey.

c. 114b/03, 123b/02, 124b/10,
125b/15, 129a/09

c.+ ol- 132a/15

c.+dür 114b/10, 121a/14,
122a/15, 122b/15, 129a/06

cāmi‘ (Ar. i.) Cami.

c. 121a/05

c.+e 132a/15

Cāmi‘ bk. Kişi Adları Dizini.

c. 114b/07.

cān (Far. i.) Can, ruh.

c. 105a/11, 105a/12, 105a/14,
105b/04, 106a/04, 106a/14, 108a/12

c.+ı şirīn 119a/02

c.+ çekiş- 105b/15

c.+ nezi‘ 105a/08, 106a/02

c.+ vir- 108b/03

c.+(cānın al-) 104b/15,
108b/03.

cānib (Ar. i.) Yön, taraf.

c.+e 135a/07

c.+ine 133b/14, 134a/13,
135a/07, 136b/06, 138b/12, 138b/13

Cercīs *bk.* Kişi Adları Dizini.

c. 136a/07

cārī (Ar. sf.) Geçerli.

c.+ ol- 136b/03

cāriye (Ar. i.) Para ile alınıp satılan, her konuda sahibinin isteklerine bağlı bulunan kız.

c.+si 122a/08

Cebrā'īl *bk.* Kişi Adları Dizini.

c. 108b/14, 108b/17, 109a/01,
109a/13, 134b/09

cefā (Ar. i.) Eziyet, sıkıntı.

c. 125b/11

c.+ it- 122a/06

c.+dur 130a/01

cehennem (Ar. i.) Cehennem, tamu.

c. 111b/16, 112a/06, 112a/07,
112a/09, 112a/10, 112a/15, 132b/06

c.+de 132b/08

c.+dür(ehl-i c.) 133a/01

c.+i 111b/10

cehl (Ar. i.) Bilgisizlik, cehil.

c.+den(cehilden) 125b/04

c.+imiz 123a/09

cellād (Ar. i.) Cana kıyıcı.

c. 137a/01

cem' (Ar. i.) Toplama, toplanma, bir araya getirilme.

c.+ it- 111a/16

c.+ it- 111b/15, 122b/02

c.+ ol- 108b/08, 112b/08

cemā'at (Ar. i.) Bir imama uyup namaz kılan müslümanların bütünü.

c.+e 104b/09

cemāl (Ar. i.) Güzellik.

c. 125a/13

cemi' (Ar. sf.) Bütün, hep, cümle.

c. 114a/15, 119a/04, 128a/05,
132a/03

c.+ eyle- 129b/03

c.+i 123b/08, 136a/05

cenāze (Ar. i.) Cenaze, ölü.

c.+ namāzı kıl- 104b/09

ceng (Far. i.) Savaş, cenk.

c.+ it- 138a/09

cennet (Ar. i.) Cennet.

c. 119b/03, 125a/13, 132b/05

c.+de 132b/09

c.+den 116b/16, 117a/03

cevāb (Ar. i.) Yanıt, cevap.

c. 114a/09, 114a/13, 125b/07

c.+ vir- 106b/03, 117b/10,
123b/14

c.+ıdur 129b/04

c.+ın(cevāb al-) 116a/15

c.+ın(cevāb vir-) 122b/13

c.+ını 116a/15

cevāhīr (Ar. i.) Cevherler.

c. 123a/15

cihān (Far. i.) Evren, kainat, dünya.

c. 107b/07, 107b/11, 107b/15,
108b/04, 109a/08, 109a/17, 134b/08

cimā' (Ar. i.) Cinsel ilişkide bulunma, çiftleşme.

c.+ eyle- 131a/02

c.+ it- 129b/15, 130a/02, 130a/06, 130a/08, 130a/11, 130a/13, 130a/15, 130b/01, 130b/03, 130b/05, 130b/07, 130b/11, 130b/13, 131a/01, 131a/02, 131a/04, 131a/07, 131a/08, 131a/10, 131a/11, 131a/13, 131a/15, 131b/01, 131b/03, 131b/04, 131b/05, 131b/07, 131b/08, 131b/09, 131b/10, 131b/12

c.+dan 129b/14

cömerd (Far. i.) Eli açık, cömert.

c.+ ol- 131b/07

cum'a (Ar. i.) Perşembe ile cumartesi arasındaki günün adı, haftanın altıncı günü, cuma.

c. 131a/14, 131a/15, 131b/01, 135b/03

cum'a irtesi (Ar.+T. i.) Cuma ile pazar arasındaki günün adı, haftanın yedinci günü, cumartesi.

c. 131b/03

cümle (Ar. sf.) Bütün, hep, tüm.

c. 105b/16, 111b/02, 112b/05, 115a/06, 115a/11, 122b/08, 122b/17, 124a/15, 126a/06, 135a/14, 137a/03, 137b/12

c.+den 121a/05, 127b/05

c.+si 131b/14, 137a/09

c.+sin 116b/05

c.+sini 129b/13, 133a/03

cünüblük (Ar.+T. i.) Cünüp olma durumu.

c.+den 132a/14

cürm (Ar. i.) Suç, günah.

c.+ ü ḥaṭā 111a/05

c.+i 115a/03

cüz'ı (Ar. sf.) Az miktarda.

c. 122b/06

-Ç-

çağır- (f.) Seslenmek, çağırmak.

ç.-anlara 123b/13

ç.-up 105a/12, 105a/13, 105a/14, 111b/17

ç.-urlar 123b/14

çalқан- (f.) Çalkanmak, çalkalanmak.

ç.-up 111b/04

çār (Far. sf.) Dört.

ç.135a/13

çek- (f.) 1. (Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.

ç.-eler 111b/11

2. Bir halin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak.

ç.-e(elem çek-) 135b/12

ç.-ersin('azāb çek-) 113a/12, 114a/11

ç.-ersin(zahmet çek-) 129b/12

ç.-esin('azāb çek-) 113b/15

ç.-me(elem çek-) 124a/05

ç.-medi(zindān çek-) 138a/06

ç.-üp(mihnet çek-) 138a/10

3. Üstlenmek, taşımak.

ç.-er 124b/07

4. Katlanmak, tahammül etmek.

ç.-elim 112b/16
 ç.-ersen 112b/15
 ç.-meye 125a/03
çekil- (f.) Bulunduğu yerden ayrılıp yerini değiştirmek.
 ç.-üp 112a/10
çekin- (f.) Korkmak, çekinmek.
 ç.-üp 111b/17
çekiş- (f.) Münakaşa etmek.
 ç.-düginde(cân çekiş-) 105b/15
 ç.-me 124a/08
çeşme (Far. i.) Çeşme.
 ç. 118b/03
çevir- *bk. çevür-*
 ç.-di(kafa çevir-) 116b/07
çevre (i.) Etraf, çevre.
 ç. 108a/12
 ç.+sinde 118b/02
çevür- (f.) Döndürmek, çevirmek.
 ç.-di 106b/17
 ç.-düm 107a/16, 107a/12
 ç.-dün 107a/08
 ç.-üp 108a/10
 ç.-ür 108a/16
çık- (f.) 1. (Bulunduğu yerden) Dışarıya varmak, içeriden dışarıya doğru gitmek.
 ç.-a 112b/01
 ç.-a(çıkagel-) 107b/09
 ç.-ma 124a/01
 ç.-mağ 132b/01
 ç.-up 105a/05
 2. Bulunduğu yerden yukarı gitmek, çıkmak.
 ç.-dı 134b/15

3. (İş için) Yapılmak.
 ç.-dı 115b/08
 4. Çıkmak.
 ç.-ar(yüzüne çık-) 122a/06
çıkar- (f.) Çıkarmak.
 ç.-up(yüzüne çıkar-) 122b/11
çiger (Far. i.) Bağır, ciğer.
 c.+i 106a/14
çihārşenbih *bk. çihārşenbih*
 ç. 131b/08
çihārşenbe *bk. çihārşenbih*
 ç.+si 137b/13
çihārşenbi *bk. çihārşenbih*
 ç.+ye 138b/05
çihārşenbih (Far. i.) Çarşamba.
 ç. 137b/06, 137b/12, 138b/03
çirağ (Far.i.) teşmil. Işık.
 ç.+ımı 118a/07
çoğ (sf. ve i.) Çoğu.
 ç. 105b/15, 132b/05, 132b/06, 132b/08, 132b/09
çok (sf. ve i.) Çok, fazla.
 ç. 113b/04, 114a/01, 115b/08, 116a/06, 116a/17, 121b/03, 123b/12, 124b/14, 127b/09, 128a/01, 128a/01, 128a/04, 128b/03, 129b/06, 129b/11, 129b/13, 130b/08, 132a/01, 134a/05, 134a/06, 135a/12, 135a/13, 135a/15, 135b/01, 136b/08, 136b/09, 136b/10, 138b/10, 138b/10, 138b/10, 139a/15
 ç.+ it- 132b/14
 ç.+dur 111b/08, 111b/09, 116a/03
çokal- (f.) Artmak, çoğalmak.

ç.-ur 122b/03

çoklık (i.) Çokluk, fazlalık.

ç.+ı(çoğlığı) 128a/02

çün (zf.) Ne vakit ki, vakta ki.

ç. 116b/11, 117b/04, 118b/02,
118b/07, 119b/06

-D-

da (e.) de, üstelik, ayrıca, daha, bile.

d. 106b/05, 114a/14, 122a/06,
122a/12, 122a/17, 122b/16, 123a/17,
123b/03, 123b/09, 128a/09, 131a/06,
138b/14

dahı (e.) Fazla olarak, üstelik, daha, bile,
ayrıca, de.

d. 104b/02, 105a/01, 105a/02,
105a/03, 105a/07, 105a/13, 105a/14,
105b/12, 105b/17, 106a/11, 107a/04,
107a/14, 107b/03, 108a/06, 108a/09,
108a/10, 108a/13, 108a/14, 108a/15,
108a/17, 108b/01, 108b/02, 109a/10,
111a/13, 111b/02, 111b/06, 111b/10,
111b/16, 112a/03, 112a/10, 112a/12,
112a/15, 112b/08, 112b/16, 113a/05,
113a/10, 113b/01, 113b/02, 113b/10,
113b/12, 114a/14, 114b/03, 116a/13,
117a/12, 117b/02, 118a/14, 118b/14,
119a/01, 119b/04, 121b/03, 122b/02,
122b/06, 123a/03, 124b/13, 125a/02,
127b/07, 127b/09, 127b/12, 128a/03,
128a/03, 128a/06, 128a/07, 128a/09,
128b/03, 128b/04, 128b/05, 128b/09,
128b/10, 128b/11, 128b/12, 128b/13,

129a/03, 129a/05, 129a/08, 129a/09,
129a/12, 129a/14, 129b/02, 129b/03,
129b/05, 129b/14, 130a/01, 130a/02,
130a/04, 130a/06, 130a/08, 130a/11,
130a/12, 130a/14, 130b/01, 130b/02,
130b/04, 130b/06, 130b/09, 130b/12,
130b/14, 130b/15, 131a/01, 131a/02,
131a/04, 131a/06, 131a/08, 131a/10,
131a/11, 131a/12, 131a/14, 131b/01,
131b/02, 131b/04, 131b/05, 131b/08,
131b/09, 131b/12, 132a/01, 132a/05,
132b/04, 132b/06, 137a/10, 137a/12,
137a/13

dahil (Ar. i.) İçinde, içinde bulunan.

d.+ it- 123b/02

dā'imā (Ar. zf.) Her zaman, sürekli.

d. 124a/10, 132b/13

dalāl (Ar. i.) Sapıklık, dalalet.

d.+(fışk-ı d.) 125b/15

dālle (Ar. i.) Tayin ve tarif eden, yol
gösteren.

d.+den(fırça-yı d.) 124b/16

damak (i.) Damak.

d.+ı(damağı) 106a/15

dār (Ar. i.) Mesken, ev.

d.+ı dünyā 115a/07, 119a/06

dāreyn (Ar. i.) “İki ev”, dünya ve ahiret.

d.+de 124b/12

da'vā (Ar. i.) Doğruluğuna inanılıp
gerçekleşmesine uğraşılan görüş, ülkü.

d.+ it-123a/14

d.+sın(da'vā it-) 124b/01

da'vet (Ar. i.) Davet.

d.+ it- 121a/16

de (e.) de, ayrıca, daha, bile.
 d. 107a/14, 114a/15, 118b/05, 123b/02, 123b/11, 128a/09
def (Ar. i.) Ortadan kaldırma, def etme.
 d. 121a/14
defin (Ar. i.) Gömme.
 d.+ eyle- 119b/05
defter (Far. i.) Defter.
 d.+ine 116b/14, 117b/09
deg (e.) Dek, kadar.
 d. 129a/01, 138b/05
degil (e.) Değil.
 d. 127b/10
 d.+dür 109b/04, 114a/03, 114a/10, 123a/10, 125b/08, 129a/09, 138a/01
degin (e.) Değın, -e dek.
 d. 105a/17, 133b/12
degme (sf.) Değerli.
 d. 133a/13
degül bk. degil
 d. 113b/07, 114a/17, 114b/02, 114b/03
 d.+dür 116a/08
delā'il (Ar. i.) Deliller.
 d.+ler 122b/14
delālet (Ar. i.) Delil, işaret.
 d.+dür 134a/02
delil (Ar. i.) Alamet, delil.
 d. 116b/15, 117b/10
delü (i.) Mecnun, deli.
 d.+ler 125b/01
dem (Far. i.) Zaman.
 d. 109a/16, 122a/15

d.+de 106a/11
 d.+inde 111b/01
demür (i.) Demir.
 d.+lerin 111b/15
deñiz (i.) Derya, deniz.
 d. 111b/04
 d.+e 136a/13
 d.+leri 137b/09
deñlü (e.) Denli, kadar.
 d. 116a/06, 116a/17, 118b/15
depren- (f.) Kımıldamak, deprenmek.
 d.-mekden kal-
 (Kımıldamamak.) 105b/03
depser- (f.) (Dil, dudak hakkında) Kuruyup buruşmak.
 d.-üp 111b/05
dergāh (Far. i.) Bir büyüğün, büyük bir yerin huzuru, eşiği.
 d.+ıma 119b/15
 d.+ıña 119a/08
dervīş (Far. i.) Tarikat müntesibi, derviş.
 d.+lere 116b/05
deryā (Far. i.) Deniz.
 d.+sına 111a/16
 d.+sından 115a/01
deste (Far. i.) Demet, tutam.
 d. 118b/06
devā (Ar. i.) Şifa.
 d. 137b/07
deve (i.) Deve.
 d. 129b/09
devlet (Ar. i.) Ululuk, büyüklük.
 d.+(şāhib-i d.) 135a/02
 d.+i 114a/02, 125b/01

d.+iñüz 124b/12

deyn (Ar. i.) Borç.

d.+ it- 127a/07

deyü (zf.) Diye.

d. 129b/06

dıhık (Ar. i.) Gülme.

d. 121b/13, 125a/01

dırnağ (i.) Tırnak.

d. 133b/13, 135a/05, 136a/14, 138b/01

di- (f.) Demek, söylemek.

d. 106a/04, 106b/06, 106b/17, 107a/11, 107a/11, 107a/14, 107a/15, 107a/17, 109a/03, 123a/05

d.-di 105b/16, 106b/17, 107a/02, 107a/06, 107a/12, 107a/15, 107b/13, 107b/15, 107b/17, 108b/03, 108b/17, 109a/13, 109b/06, 115b/15, 116a/02, 116a/14, 116b/03, 116b/14, 116b/16, 117a/09, 117a/10, 117b/12, 118a/02, 118a/03, 118a/04, 118b/12, 118b/15, 126b/10, 130a/10

d.-diler 136a/03

d.-dim 107a/10, 107a/14, 107b/03

d.-diñ 107a/08

d.-dügin 106b/08, 106b/12

d.-dügün 116a/13

d.-dükde 137a/07

d.-düklerim 112b/13

d.-dükün+(didügün) 112b/17

d.-düm 107b/01

d.-me 122a/08

d.-medi 107a/01, 107a/01

d.-medim 112b/14

d.-mek 107b/17, 129b/04, 132a/05

d.-mese 130a/02

d.-mez 106b/12

d.-mezem 107a/02, 107a/08, 107b/01, 107b/03

d.-mezsın 113a/09

d.-mişler 130b/08

d.-r 104b/14, 105a/07, 106b/01, 106b/05, 106b/06, 120a/03

d.-rin 108a/09

d.-rlar 113b/11, 137b/07, 139a/07

d.-rlerse 124a/05

d.-rsen 124a/08, 126a/05

d.-ye 104b/16, 105a/01, 105a/05, 105a/12, 105a/13, 105a/15, 106a/04, 122a/09, 122a/12

d.-yecek 107b/14, 112b/02

d.-yelim 113b/07

d.-yelüm 111a/06

d.-yicek 112a/05, 112a/07, 112a/14

d.-yince 111a/06

d.-yüp 107b/05, 108b/04, 118a/07, 118b/06, 119a/01, 123a/10, 124a/12

dip (i.) Bir şeyin en alt kısmı veya hemen yanı.

d.+inde(dibinde) 112b/09, 117a/14

d.+ine(dibine) 112b/08

dik- (f.) Dikmek.

d.-mek 133b/05, 135b/06
d.-üp 111b/03
dikil- (f.) (Bir şey) Dik olarak bir yere konup yerleştirilmek, dikilmek.
d.-üp 112b/05
dil (i.) 1. Dil uzvu.
d.+i 106a/15, 108a/06
d.+ine 136b/03
d.+iñü 121a/12
d.+ler 111b/05
2. Hal ve duruşun sözsüz olarak karşındakinde bıraktığı etki, sözsüz ifade.
d.+(tatlu dil) 123b/15
d.+iyle(hāl dili) 108a/08
dile- (f.) İstemek.
d.-dügin 108a/11, 108a/17
d.-mege 108a/07
d.-r 108a/08, 108a/11, 108a/13
d.-rim 111a/13
dilsüz (i.) Dilsiz, lâl.
d. 130a/07
dimāğ (Ar. i.) Beyin.
d.+ı 135a/15
dīn (Ar. i.) Din, iman.
d. 105b/06, 123a/10, 124b/07
d.+e(ihvān-ı d.) 121a/09
d.+i(umūr-ı d.) 132a/04
d.+inde 124b/05, 128a/08, 133a/02
d.+inden 128b/01
d.+ini 127b/11
diñle- (f.) Dinlemek.
d.-di 109a/14
d.-mişdür 104b/11

d.-yeni 111a/14
diñlen- (f.) Dinlenmek, yorgunluk gidermek.
d.-sün 105a/10, 105a/12, 105a/13, 105a/15
dir- (f.) Dermek, toplamak.
d.-elim 112b/14
d.-em 108a/15
d.-se 106b/08, 106b/09, 116a/13
d.-sen 106b/02
d.-sin 105a/04
direk (i.) Direk, sütun.
d.+(direk direk) 112a/02, 112a/02
diriğ (Far. i.) Esirgeme, kıyamama.
d.+ it- 118a/06
dirīgā (Far. i.) Esirgeyen.
d. 108b/11
diş (i.) Diş.
d.+i 138a/11
dişi (i.) Kız.
d. 131a/14
dīvān (Far. i.) Yüksek meclis, yüce meclis.
d.+(ehl-i d.) 139a/01
diye bk. diyü
d. 112a/08, 124b/10, 124b/13
diyü (zf.) Diye.
d. 108b/13, 109a/07, 111b/03, 112a/09, 116a/03, 117b/10, 119b/14, 120a/04, 123b/05, 129a/08, 132a/01, 137a/10

diz (i.) Bacakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım.

d.+ine 105a/11

doğ- (f.) Doğmak, doğum.

d.-an 134a/12

d.-duğı 138a/02, 138a/05,
138a/07

d.-madı 138a/02, 138a/04,

138a/07

dost (Far. i.) Dost, yaren.

d. 126b/15

d.+iñ 107a/03

d.+iña 122b/09

d.+lar 114b/12

d.+larıñ 113a/04

d.+larından 105b/08, 106b/15

d.+umdan 108b/16

d.+uña 105a/04

dostlık (Far.+T. i.) Dostluk, ahbablık.

d. 127a/02

dög- (f.) Dövmek, dayak atmak.

d.-mek 114b/10

dön- (f.) Geri gitmek.

d.-üp 119b/06

döndür- (f.) Döndürmek, bir tarafa doğru yöneltmek, çevirmek.

d.-ür 106b/03

dört (sf.) Dört.

d. 105b/09, 128b/06, 128b/09,
129a/11

(i.) d. 131a/09

döşek bk. **döşsek**

d.+ine(döşegine) 122a/07

döşsek (i.) Yatak.

d. 105b/11

d.+e(döşsege) 131a/12

du‘ā (Ar. i.) Dua, yakarış, niyaz.

d. 109b/06, 133a/15

d.+ eyle- 129a/13

d.+ it-129a/14

d.+dan 126a/05

d.+ları 129b/05

d.+ñ 118a/06

d.+sı 129a/14

d.+yı 109a/04, 109a/13,

109b/02, 124b/14

dūr (Far. sf.) Uzak.

d.+ it- 119a/12

dur- (f.) 1. Kalkmak, ayağa kalkmak.

d.-dı 119b/10

d.-miş(namāza dur-) 118a/11

2. Bir yerde olmak, bir yerde bulunmak.

d.-du 116b/08

d.-ur 119b/12

3. Şu veya bu durumda bulunmak.

d.-an 108b/12

dut- (f.) 1. Doldurmak.

d.-mışdur 113b/08

2. Çevirmek.

d.-up 117a/13, 118a/08

d.-up(niyāza dut-) 116b/06

duy- (f.) Duymak.

d.-maya 105a/07

dükeli (sf.) Bütün.

d. 108a/02, 108b/08, 109a/10,
109a/15

dünyā (Ar. i.) Dünya, cihan.

d. 111b/15, 112b/17, 113a/01,
116b/04, 121b/11, 123a/01, 123a/01,
133b/03

d.+yī fānī 116b/07

d.+da 108b/11, 113a/03,
114a/12, 115b/16, 125a/08, 126a/04,
128a/06, 133a/07

d.+da(dār-ı d.) 115a/07,
119a/06

d.+dan 106a/13, 108b/02,
108b/12, 113b/12, 134b/10

d.+ña 124a/17

d.+nıñ 112b/16

d.+sı 126a/08

d.+ya 133a/09, 133a/11,
133b/04

d.+ya(dünyāya gel-) 133a/10,
133a/11, 134b/09

d.+yī 111b/13, 125a/13,
125a/17, 125a/17, 133b/06, 139a/12

d.+yī(ziynet-i d.) 132b/13

dünyevī (Ar. sf.) Dünya ile ilgili.

d.+ñi(meşāliḥ-i d.) 124a/15

düş- (f.) 1. Düşmek.

d.-üp 112a/05

2. Meydana gelmek.

d.-en 133b/15, 135a/01,
136b/02, 138b/06

3. İçinde bulunmak.

d.-erler(şübheye düş-) 123a/16

d.-ersin(kayda düş-) 123b/01

d.-ersin(vesveseye düş-)
124a/16

d.-meve(teşvīşe düş-) 122b/14

d.-üp(kibre düş-) 123a/14

d.-üp('ucba düş-) 121b/06

d.-di 106b/14

d.-e 138b/13

d.-er 105b/05, 105b/13

d.-se 105a/08, 106a/02

düşenbih (Far. i.) Pazartesi, ikinci gün.

d. 136b/11

düşmān (Far. i. ve sf.) Düşman, hasım.

d.+a 136b/13

d.+dan 127a/02

d.+ımız 111a/12, 115a/01

d.+ıña 122b/09

düşmānlık (Far.+T. i.) Düşmanlık,
husumet.

d. 126b/02

düşük (i.) Yaşayabilecek duruma
gelmeden vücudun ana rahminden dışarı
attığı yavru, sakıt.

d. 128a/03

düşür- (f.) Düşürmek, kötü bir hale
sokmak.

d.-üp(mezelletde düşür-)
122b/12

d.-ür(ḥor düşür-) 121b/04

-E-

ebedī (Ar. sf.) Sonsuz, baki.

e. 125a/13

ebā (Ar. i.) Baba.

e. 121a/08, 126a/03

ebeveyn (Ar. i.) Anne ile baba.

e.+ıñe 124b/13

Ebū Ḥanīfe *bk.* Kişi Adları Dizini.

e. 114b/08

e.+ye 106a/08

Ebū Hüreyre *bk.* Kişi Adları Dizini.

e. 132a/09

Ebū Su‘ūd *bk.* Kişi Adları Dizini.

e.+uñ 129a/06

Ebū Yūsuf *bk.* Kişi Adları Dizini.

e. 121a/07

Ebū Zekerıyya *bk.* Kişi Adları Dizini.

e. 106b/17

e.+ya 106b/15

Ebū Zekerıyya Zāhid *bk.* Kişi Adları Dizini.

e. 106b/13

ecel (Ar. i.) Ecel, ölüm zamanı.

e. 113a/09, 113b/10

edeb (Ar. i.) Edep, terbiye.

e. 123b/12

edebli (Ar. sf.) Edepli, terbiyeli.

e.+ ol- 128b/10

ednā (Ar. sf.) Daha aşağı.

e. 121b/06, 125b/17

efdal (Ar. sf.) Daha faziletli.

e. 117a/08

eger (e.) Eğer, şayet.

e. 105b/06, 107b/14, 113a/13, 113a/13, 113a/13, 114a/06, 114a/11, 116a/12, 117a/02, 121b/05, 123a/01, 128a/03, 128a/09, 129b/07, 132b/02

e.+çe 121a/14

eḥādīs (Ar. i.) Hadisler, Hz. Muhammed’in sözleri.

e.+i keşire 128a/03

ehl (Ar. i.) Halk, topluluk.

e.+i bed‘at 124b/16

e.+i beyt 108a/06, 108a/10, 108a/16

e.+i cehennem 133a/01

e.+i divān 139a/01

e.+i ‘ıyāl 127b/07

e.+i ‘ilim 121b/05

e.+in 112a/07, 122a/07, 132a/05

e.+inden 105b/08

e.+ine 132a/04

e.+ini 111b/02

e.+inüñ 132b/05, 132b/06

ek- (f.) Toprağa tohum atmak.

e.-mek 135b/05

ekl (Ar. i.) Yeme.

e.+i maḳām 122b/16

ekşeri (Ar. zf.) Çoğunlukla, ekseriya.

e. 124a/04

el (i.) El uzvu.

e.+ şun- 117a/05

e.+ uzat- 118b/06

e.+de 129b/12

e.+den 123b/17, 125b/10

e.+i 104b/04, 105a/02, 113b/12

e.+imiz 111a/08

e.+imize 111a/03

e.+imüze 112a/14

e.+in 117b/05

e.+inde 107a/10, 112a/13

e.+inden 104b/03, 111b/17,
122a/03

e.+ine 112a/12

e.+ler 105a/17, 105b/03

e.+lerine 122b/12

elbetde (Ar. zf.) Elbette, şüphesiz,
muhakkak.

e. 107b/17, 123a/13, 125b/10,
126a/01, 139a/08

elem (Ar. i.) İztırap, keder.

e.+ çek- 124a/05, 135b/12

e.+den 133b/10

Elḥamdülillah *bk.* Arapça İbareler
Dizini.

e. 109a/12

Elḥamdülillahi *bk.* **Elḥamdülillah**

e. 107b/05

emān *bk.* **amān**

e.+ım(hıfz-ı e.) 109a/06

emānet (Ar. i.) Emanet.

e. 126b/14

e.+dür 122a/12

e.+ine 122b/08

emel (Ar. i.) Arzu, emel.

e.+(tül-ı e.) 113a/06

e.+ler(tül-ı e.) 113b/06

emīn (Ar. sf.) Emin, güvenilir.

e.+ it- 109a/07

e.+ ol- 138b/02

emīr (Ar. i.) Bir kavmin başkanı.

e. 116b/12, 116b/15, 117a/03,
117a/07, 117a/10, 117a/15, 117b/02,
117b/07, 117b/15, 118a/04, 118a/12,

118a/14, 118b/04, 118b/07, 118b/12,
119a/02

e.+e 119b/13, 124b/01

e.+i 117b/01, 118a/15,
119a/03, 119b/03, 119b/04, 119b/05,
119b/07, 120a/03

e.+iñ 116b/11, 117b/06,
118a/13, 118b/02, 118b/06, 119b/10

emr (Ar. i.) Buyruk, emir.

e.+de 125b/17

e.+i 111b/03, 111b/11

e.+in 112a/09

emr-i ma'rūf nehy 'anī'l-münker nef'i *bk.*
Arapça İbareler Dizini.

e. 121a/10

enbiyā (Ar. i.) Peygamberler.

e. 123b/17

e.+lar 112a/04

er (i.) Erkek, koca.

e.+den 128b/06, 128b/09

e.+i 122a/09, 122a/14, 129a/06

e.+inden 122a/13, 128b/08,
128b/08

e.+lerden 127b/08, 132b/15

e.+lerdür 132b/06

e.+leriñ 132b/08

Erḥame'r-rāḥimīn *bk.* Arapça İbareler
Dizini.

e. 111a/11

erzānī (Far. sf.) Layık.

e.+ kıl- 139a/15

es- (f.) Esmek.

e.-e 138b/10

eṣaḥḥ (Ar. sf.) Pek sahih.

e. 132a/11

esbāb (Ar. i.) Sebepler.

e.+ından 116b/04

esīr (Ar. i.) Esir.

e.+iñdür 122a/06

eşedd (Ar. sf.) Eşed, çok şiddetli.

e. 114a/16

e.+i 114b/05

Eşhedü en lâ ilahe illallahu ve eşhedu enne Muhammeden ‘abduhu ve Resûlullah *bk.* Arapça İbareler Dizini.

e. 107b/04

eşki (i.) Ekşi.

e.+den 130a/05

eṭfāl (Ar. i.) Çocuklar.

e.+ ol- 121b/14

ev (i.) Ev, mesken.

e.+(ev şāḥibi) 135a/09

e.+de 122a/14, 136a/03

e.+den 134a/01

e.+iñ 129a/12

e.+üñ 129a/11

evlād (Ar. i.) Evlatlar, çocuk.

e.+ı 130a/07, 130a/09, 130a/12, 130a/13, 130a/15, 130b/02, 130b/03, 130b/05, 130b/07, 130b/13, 131a/02, 131a/07, 131a/12, 131a/14, 131a/15, 131b/02, 131b/03, 131b/04, 131b/06, 131b/07, 131b/08, 131b/10, 131b/11, 131b/13

e.+iñız 128a/01

e.+inuñ 131a/09, 131a/10

evlen- (f.) Evlenmek.

e.-dügi 128a/07

e.-mek 127b/04, 129b/08

evlenme (i.) Evlenme işi, izdivaç.

e.+de 127b/09

evliyā (Ar. i.) Veliler.

e.+lar 112a/04

evrād (Ar. i.) Okunması âdet edinilmiş olan belli ayet, sure ve dualar.

e.+ it- 124a/07

evvel (Ar. e. ve zf.) Önce, ilk.

e. 122b/02, 125a/02, 126a/11, 126a/12, 127b/05, 127b/11, 128b/06, 128b/15, 129b/14, 129b/15, 131b/01, 131b/12

e.+i 128b/15

ey (ünl.) Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır.

e. 105a/03, 108b/11, 112b/12, 115a/06, 115a/09, 115b/10, 115b/16, 116a/02, 116a/11, 116a/16, 116b/12, 117b/07, 117b/15, 118a/05, 118b/04, 118b/10, 119a/04, 119a/09, 119a/09, 137a/03, 137a/11

ey- (f.) Söylemek, demek.

e.-dür 108b/11

eyle- (f.) 1. Yapmak, etmek.

e. 123a/08, 124b/14

e.-diler 115b/07

e.-dük 111a/04

2. “Etmek, yapmak” anlamında yardımcı fiil.

e.-(‘ālī eyle-) 125a/12

e.-(‘arż eyle-) 116a/12

e.-(fikir eyle-) 132b/03

e.-(hürmet eyle-) 121a/10
e.-(irşād eyle-) 124a/14
e.-(ķabūl eyle-) 125b/17,
126a/04
e.-(lāyık eyle-) 114b/17
e.-(mal eyle-) 122b/02
e.-(merḥamet eyle-) 123a/04
e.-(münasebet eyle-) 126a/16
e.-(naşīb eyle-) 114b/16
e.-(naşīḥat eyle-) 122b/09,
124b/11, 125a/04
e.-(nefret eyle-) 126a/13
e.-(nuşḥ eyle-) 124b/06
e.-(‘özür eyle-) 123b/10
e.-(rūşen eyle-) 118a/07
e.-(şabır eyle-) 124a/12
e.-(seyr eyle-) 124a/09
e.-(sükūt eyle-) 125b/07
e.-(şükür eyle-) 124a/11
e.-(taḥķīr eyle-) 125b/01
e.-(ta‘zīm eyle-) 121a/08
e.-(tecāhül eyle-) 124a/04
e.-(tekāsül eyle-) 124a/03
e.-(tevekkül eyle-) 124a/17
e.-(tezevvüc eyle-) 122b/03
e.-(ziyāret eyle-) 124b/16
e.-di(defīn eyle-) 119b/05
e.-di(feth eyle-) 139a/09
e.-di(ġalebe eyle-) 119b/07
e.-di(ḥalk eyle-) 133b/06,
133b/07, 134b/08, 136a/06, 137b/10
e.-di(ḥamd ü şenā eyle-)
117a/04
e.-di(ḥikāyet eyle-) 118a/15

e.-di(ķatil eyle-) 136a/07
e.-di(su’āl eyle-) 117b/02
e.-di(tafşīl eyle-) 117b/03
e.-di(tekfīn eyle-) 119b/04
e.-di(teslīm eyle-) 119a/03
e.-di(ziyāret eyle-) 116b/09,
119b/11
e.-dikde(müşāhede eyle-)
133a/15
e.-dim(tercūme eyle-) 121a/05
e.-dükde(su’āl eyle-) 132b/08
e.-düm(beyān eyle-) 133a/13
e.-dün(şād eyle-) 109a/12
e.-dün(żāyi‘ eyle-) 115b/12
e.-me(ivengülik eyle-) 126b/07
e.-me(iżhār eyle-) 125a/12
e.-me(te’ḥīr eyle-) 126b/10
e.-mege(ķaşd-ı ḥacāmet eyle-)
136a/05
e.-mek(ibtidā eyle-) 138b/03
e.-mezler(şabır eyle-) 132b/10
e.-mezler(şükür eyle-) 132b/11
e.-r(nazar eyle-) 108a/17
e.-r(ziyāde eyle-) 128b/03
e.-se(murād eyle-) 127b/05
e.-se(cimā‘ eyle-) 131a/02
e.-sen(murād eyle-) 129b/09
e.-sün(cemī‘ eyle-) 129b/04
e.-sün(mübārek eyle-)
129b/02, 129b/02
e.-sün(mürāca‘at eyle-)
132a/03
e.-ye(du‘ā eyle-) 129a/13
e.-ye(ḥayır eyle-) 129b/03

e.-ye(ri‘āyet eyle-) 127b/05
e.-yesin(‘aṭā eyle-) 112a/15
e.-yüp(ma‘lūm eyle-) 133a/06
e.-yüp(tevbe eyle-) 116b/10
e.-yüp(vedā‘ eyle-) 118a/08
eylik (i.) İyilik.
e. 132b/11
e.+i(eyligi) 132b/12
eyü (sf.) İyi.
e. 124b/05, 132a/12, 132a/15,
134a/10
e.+ ol- 128b/11, 134a/15,
135b/13, 136b/04
e.+ce 129a/04
e.+dür 133b/05, 134a/12,
135a/07, 135b/05, 135b/08, 136a/04,
136b/13, 136b/15, 137b/09, 139a/13,
139a/14
e.+dür 139a/02
e.+lere 125a/09
eyyām (Ar. i.) Günler.
e.+da 137a/04
ezān (Ar. i.) Ezan.
e. 130a/14

-F-

fācīr (Ar. sf.) Kötü işler yapan, zina ve
işrete düşkün olan.
f. 119a/05
f.+den 115b/17
fahṛ (Ar. i.) Övünç, iftihar kaynağı.

f.+i 107b/07, 107b/11,
107b/16, 108b/04, 109a/08, 109a/17,
134b/08
fā’ide (Ar. i.) Fayda, yarar.
f. 127b/09, 128b/15, 133a/14
f.+ vir- 123a/08
fā’idesiz (Ar.+T. sf.) Faydasız.
f. 137b/07
f.+ ol- 137b/10
fakīr (Ar. i. ve sf.) Zavallı, aciz.
f. 121a/03, 126a/07
f.+i 111a/16, 133a/15
fakr (Ar. i.) 1. Fakirlik.
f. 123a/02
f.+e 122b/04
2. Eksiklik.
f.+ıñı 125a/11, 125a/12
fānī (Ar. sf.) Baki olmayan, ölümlü.
f. 112b/16
f.+ye(dünyā-yı f.) 116b/07
fāriğ (Ar. sf.) Terk etmiş.
f.+ ol- 118a/12
farḳ (Ar. i.) Farklılık.
f.+ı 123a/10
fāsık (Ar. sf.) Günahkar, doğru yoldan
sapmış.
f. 133a/08
f.+a 128b/04
faşl (Ar. i.) Mevsim.
f.+ı 135a/12
fāşol- (Ar.+T. f.) (Bir sır) meydana
çıkma.
f. 135b/09

Fātiḥa (Ar. i.) Kur'an'ın ilk suresi, elham.

f. 126a/08

faẓilet (Ar. i.) Değer ve üstünlük.

f.+lerin 127b/10

faẓl (Ar. i.) İyilik, lütuf.

f.+ı 136b/14

f.+ın 115a/10

f.+ından 119a/11

feh̄m (Ar. i.) Anlayış.

f.+i 122b/16

ferāḡat (Ar. i.) Vazgeçme.

f.+ it- 137a/13

ferah̄ (Ar. sf.) İç açan, aydınlık.

f.+ ol- 109a/10

ferc (Ar. i.) Dişilerde üreme organının dış kısmı.

f.+ine 130a/09

feriṣteḥ (Far. i.) Melek.

f.+ler 114b/13

fesād (Ar. i.) Karışıklık, fitne.

f. 115b/08

f.+a 128b/13

feth̄ (Ar. i.) Müslümanların bir memleket şehir ya da bölgeyi düşman elinden alması.

f. 139a/12

f.+ eyle- 139a/09

fetiḥ bk. feth̄

f. 136b/14

fetvā (Ar. i.) Bir mesele hakkında şeriatın hükmünü anlamak için sorulan soruya müftü tarafından muhatap zikredilmeden verilen cevap.

f.+sında 129a/07

fevt (Ar. i.) Bir şeyi bir daha ele geçmeyecek şekilde kaybetme, elden kaçırma.

f.+ ol- 107b/15

fırka (Ar. i.) İnsan topluluğu.

f.+yı dālle 124b/16

fısıḳ (Ar. i.) Fenalık.

f.+dan 124b/16

fıṣḳ bk. fısıḳ

f.+ı dālāl 125b/15

fikir (Ar. i.) Düşünme.

f.+ it- 106b/11, 126a/11

f.+ eyle- 132b/03

fıkırsız (Ar.+T. sf.) Bir görüşü olmayan, düşüncesiz.

f. 127a/09

fi'1 (Ar. i.) Fiil, eylem.

f.+ine 124b/04

Fir'avn bk. Kişi Adları Dizini.

f. 137b/11

firdevs (Ar. i.) Cennet.

f.+i a'lā 119b/08, 119b/13

fitne (Ar. i.) Karışıklık, fesat.

f.+ye 122a/09

fuḳarā (Ar. i.) Fakir, yoksul.

f. 121b/02

f.+yı 126a/16

furṣat (Ar. i.) Fırsat, vesile.

f. 129b/12

fūlān (Ar. i.) Belirtilmesi gerekli görülmeyen isimlerin önüne getirilerek onları niteler, filan, falanca.

f. 104b/15, 108a/01, 116a/12,
117a/09, 118a/03, 122a/09, 124b/01
f.+in 122a/07

-G-

ğaddar (Ar. i.) Geniş yüzlü, ağır, iki
tarafı da keskin kısa kılıç.

ğ.+iye 116b/07

ğadır (Ar. i.) Hainlik.

ğ. 123a/17

ğāfillik (Ar.+T. i.) Gafil olma durumu,
gaflet.

ğ. 113a/06

ğaflet (Ar. i.) Basiretsizlik, gafillik.

ğ. 113b/06, 113b/07, 122b/06

ğ.+i 112b/17

galebe (Ar. i.) Galip gelme, galibiyet.

ğ. 125a/09

ğ.+ it- 134a/09

ğ.+ eyle- 119b/07

ğ.+ it- 125b/17

ğālib (Ar. i.) Galip, üstün gelen.

ğ.+((şehvet-i gālib ol-)

130a/11

gam (Ar. i.) Gam, keder.

ğ.+ı(ğammı) 133b/12

ganī (Ar. sf.) Zengin.

ğ.+ ol- 122a/11

ğarb (Ar. i.) Batı, mağrip.

ğ. 133b/14

ğarez (Ar. i.) Gaye, maksat.

ğ.+ it- 122b/10

ğarezsiz (Ar.+T. zf.) Gizli bir maksadı
olmadan, karşılık beklemeden.

ğ. 123a/06

ğark (Ar. i.) **mec.** Bir şeyle aşırı derecede
dolmuş olma, bir şeye batmış, boğulmuş
halde bulunma.

ğ.+ ol- 108b/14, 111a/16,

118a/11, 119a/11, 136a/13

ğaybet (Ar. i.) Gıybet, dedikodu.

ğ.+e 125b/11

ğ.+i 132b/14

ğāyet (Ar. zf.) Son derece, çok fazla.

ğ. 108a/05, 108a/06, 109a/09,

114b/05, 135a/03, 136a/09, 136b/04,

137b/08, 137b/13, 138a/12

ğayratsızlık (Ar.+T. i.) Gayret
göstermeme, gevşeklik, tembellik.

ğ. 113b/17

ğayret (Ar. i.) Gayret, çaba.

ğ. 137a/06

ğ.+in 124b/07

ğayrı (Ar. sf. ve i.) Başka, özge.

ğ. 115a/07, 115a/09, 119a/07,

119a/10, 121a/11, 121b/05, 121b/08,

122a/14, 122b/13

ğ.+lar 113b/15

ğ.+yı 126a/10

ğāzab (Ar. i.) Gazap, aşırı hiddet,
kızgınlık.

ğ.+ it- 125b/16

ğ.+ından 115b/15

geç- (f.) 1. Bir yerden başka bir yere
gitmek.

g. 124a/12

g.-mek 112b/02, 112b/04

2. Geçerli olmak, hükmü yürütmek.

g.-meye 125b/14

3. Bir yer veya makamın gerektirdiği işi üstüne almak.

g.-di 139a/11

4. Birinin önüne geçip geride bırakmak.

g.-ersin 121b/15

5. (Zaman) Geçmek.

g.-dikden 137a/15

g.-er 113a/01

6. Geçmek.

g.-se 114b/06, 114b/06

geçin- (f.) Birlikte yaşadığı kimselerle anlaşmak, uyuşmak.

g.-esiz 129b/04

geçür- (f.) 1. Geçirmek, bir yere yerleştirmek.

g.-üp 115b/06

2. Yaşamak, yaşayıp tüketmek.

g.-me(zāyi‘ geçür-) 126a/03

g.-mişdür 108a/03

gel- (f.) 1. Konuşana göre uzak bir yerden yakına doğru yol almak, daha yakın bir yere varmak.

g. 116a/13, 137b/15

g.-di 107a/03, 107a/09, 108b/15, 114a/04, 115b/10, 116a/16, 116b/12, 116b/17, 119b/06

g.-di(çıkgel-) 107b/09, 107b/10

g.-dikde 137a/05

g.-miş 113a/15

g.-üp 106a/16, 107a/13, 107a/17

g.-ür 104b/03, 104b/07, 104b/10, 105b/05, 112a/07, 113a/10, 113b/02, 116b/16

2. Varmak, ulaşmak, erişmek, vasıl olmak.

g.-e 105a/13, 111b/03, 112a/09, 113b/13, 135a/09

g.-en 118a/15

g.-incek 105a/11

g.-meye 133b/14

g.-mez(zarar gel-) 123b/04

g.-mezdi 117a/03

g.-mişdür 105a/08, 106a/02

g.-se 105a/14, 112b/13, 132a/13

g.-ür 137a/07

g.-ürdi 116b/17

3. Doğmak, dünyaya gelmek.

g.-di(dünyāya gel-) 134b/09

g.-diklerinden(dünyāya gel-) 133a/10, 133a/11

4. Ele almak, üzerinde durmak.

g.-dük 115b/01

g.-e(yirine gel-) 138b/05

g.-iserdür 111b/08

g.-ür(karşu gel-) 104b/04

gelecek (i.) 1. Gelecek, istikbal.

g. 138b/05

2. Gelmesi beklenen, gelişinin gerçekleşeceği düşünülen.

g. 133b/11

gelin (i.) Gelin, yeni evlenmiş kadın.

g.+i 130a/04

gerçi (Far. zf.) Aslına bakılırsa, aslında.
g. 111a/03

gerek (i.) Herhangi bir şeyin yapılabilmesi için şart olan, lazım, gerek.
g. 107a/14, 107a/17, 130a/10, 132b/02

g.+dür 112b/13, 114a/01, 123a/15, 128b/06, 128b/07, 128b/07, 128b/08, 128b/09, 128b/10, 133a/04, 133a/07, 136b/13, 139a/02

g.+sin 107b/17

gerek- (f.) Gerekmek, lazım gelmek.
g.-mez 125a/09

getür- (f.) 1. Getirmek.
g.-dün 108b/17
g.-eler 111b/12
g.-mez 129b/09
g.-miş 114a/14, 114b/07
g.-üp 107b/04, 117b/03, 118a/13
g.-ür 106a/16, 107b/10, 122a/05

2. Getirmek yardımcı fiili.
g.-di(vaḥy getür-) 134b/10
g.-esin(yerine getür-) 115a/05

gey- (f.) Giymek.
g. 125a/11
g.-me 122a/04
g.-mesine 127b/05

gezegen (sf.) Çok gezen, gezenti.
g.+(gezegen ol-) 121b/13

ğidā (Ar. i.) Besin, gıda.
ğ.+m 118b/04

ğınā (Ar. i.) 1. Zenginlik.
ğ. 121b/02

2. Sahip olduğu şeyle yetinme.
ğ.+(ğınā göster-) 125a/11

gibi (e.) Gibi.
g. 107a/04, 111b/04, 111b/13, 112a/02, 116a/13, 120a/03, 129a/06, 132a/14
g.+dir 121a/17

gice (i.) Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar devam eden zaman, gece.
g. 109a/16, 119b/06, 125b/13, 129a/07, 133b/15, 134a/01, 135a/08, 135b/04, 135b/09, 136b/15, 137a/01, 138b/06, 138b/11
g.+de 130b/05
g.+si 131a/06, 131a/08, 131a/15, 131a/15, 131b/04, 131b/05, 131b/07, 131b/08, 131b/10, 134a/09, 134a/12, 135b/03, 136b/12, 138b/14
g.+si(girdek gicesi) 129a/09

gine (zf.) Gene, yine, tekrar.
g. 107a/17, 108a/10, 108a/13, 112a/01, 114b/13

gir- (f.) 1. Dışarıdan içeriye geçmek.
g.-di 108b/07, 108b/15
g.-dikde 129a/08
g.-dügi 129a/07
g.-er 125a/02
g.-iserdür 113b/03
g.-me 122a/07
g.-mek 137b/08

2. Varmak, ulaşmak.

g.-di 139a/10

girdek (Far. i.) Gerdek, zifaf.
g.+(girdek gicesi) 129a/09
g.+den 129a/10

giri (i.) Geri, arkada bulunan.
g. 113a/12
g.+ kal- 121b/17

git- (f.) Varmak, ulaşmak.
g. 112a/07
g.-di 107a/03, 107b/02, 107b/05, 108b/04, 117a/13, 118a/09
g.-e(gide) 106a/09, 106a/13, 113b/12
g.-ecek(gidecek) 130b/04
g.-eceansin(gideceansin) 113a/07
g.-elim(gidelim) 137b/15
g.-er(gider) 105b/07
g.-erdi(giderdi) 107b/11
g.-erin(giderin) 108b/04
g.-erler(giderler) 106b/13
g.-ersin(gidersin) 107b/13, 113a/10
g.-icek(gidicek) 108b/12
g.-me 121b/15
g.-mege 106b/09
g.-mek 132a/15, 135b/07
g.-mek(seyre git-) 137b/15
g.-mekden 105b/17
g.-menin 105b/15

giz (i.) Sır, gizem.
g. 136b/03

gizlü (sf.) Gizli, saklı.
g. 135b/08

göbek (i.) Göbek.
g.+ine(göbegine) 105a/12

göç- (f.) Göçmek, ölmek.
g.-esin 123b/05

gök (i.) Gökyüzü, sema.
g.+e(göge) 111b/03

gögüs (i.) Göğüs, sine.
g.+ine(gögsine) 105a/14

gönder- *bk. göndür-*
g.-mek(haber gönder-) 139a/01

göndür- (f.) Göndermek, ulaştırmak.
g.-e 129a/04
g.-esin 112b/10
g.-mek(haber göndür-) 135b/07
g.-sin 111b/01

göñül (i.) Gönül, yürek.
g. 105b/02, 113b/08
g.+inde(göñlinde) 131a/12

gör- (f.) 1. Gözle bir şeyin varlığını algılamak.
g. 124a/16, 124b/05, 129b/13
g.-di 117a/14, 118a/10, 118a/10, 119b/03, 119b/04, 119b/07, 119b/11, 119b/12
g.-di(hayız gör-) 136a/07
g.-diler 107b/09
g.-dügüme 126b/15
g.-dükde 132b/11
g.-e 128b/15
g.-enler 129a/15
g.-icek 106a/16
g.-incek 107b/12, 111b/16, 119b/02

g.-me 124a/16
g.-mede 128b/15
g.-mekden kal- (Görmemek.)
105b/03
g.-meye 105b/12
g.-meyeydim 119a/01
g.-mez 105b/12
g.-seler 132b/12
g.-üdurur 113b/01
g.-üp 126b/09
g.-ür 105b/10, 105b/11
2. Fark etmek.
g.-di 118b/07
g.-dün 113a/03
g.-ürsen 124b/06
göre (e.) 1. Uygun şekilde, uygun olarak.
g. 114a/17
g.+dür 133a/11
2. (...) düşüncesince.
g.+(oña göre) 132b/02
görün- (f.) Görünmek, gözükmek.
g.-mek 132b/01
göster- (f.) 1. Göstermek, görmesini sağlamak.
g. 105a/01
g.-di(yir göster-) 117b/04,
118a/14, 118b/01
g.-e 105a/03
g.-ür 106b/04
2. Bir halini, bir niteliğini
ortaya koyacak tarzda davranmak.
g.-(ğınā göster-) 125a/12
g.-eler 125b/10
götür- (f.) Götürmek, taşımak.

g.-e 109a/05
g.-eler 114b/04
g.-elim 112b/17
g.-mek 114b/03
g.-mese 109b/03
g.-ür 114b/02
göz (i.) Görme organı, göz.
g. 105a/16
g.+e 105a/16
g.+in 107a/05
g.+ler 104b/12, 105b/03
g.+lerimizi 111b/03
g.+lerine 104b/12, 108b/05
g.+lerün 109a/02
g.+ümüzden 112b/17
gözet- (f.) Gözetmek, kollamak.
g.-me 125b/09
gözle- (f.) Gözetmek, riayet etmek.
g. 125a/03
gözsüz (sf.) Kör, âmâ.
g. 130a/09
gurre (Ar. i.) Arabi ayların birinci günü.
ğ.+si 134a/04, 135a/11,
136b/07, 138b/08
guşsa (Ar. i.) Gam, keder.
ğ.+dan 133b/12
güç (i.) Güç.
g.+ it- 106a/12
güçli (sf.) Güçlü, etkili.
g.+ ol- 138b/09
gül- (f.) Gülmek.
g.-me 123b/12, 126b/09
g.-mek 113b/06

güler yüz (birl. i.) Gülen, asık olmayan yüz.

g. 123b/15

gümüş (i.) Gümüş, sim.

g. 122a/04

gün (i.) 24 saatlik zaman parçası.

g. 107b/08, 112b/15, 113a/09, 113b/02, 113b/10, 115b/03, 115b/09, 116b/17, 117a/06, 117b/11, 117b/15, 121b/16, 124a/13, 131b/12, 134a/14, 134a/15, 134a/15, 135b/12, 136a/11, 137a/15

g.+de 133b/08, 135a/10, 136b/05, 138b/08

g.+den 127a/08

g.+dür 137b/07

g.+dür(mübârek gün) 133b/07

g.+e 136a/03

g.+i 131b/01, 133b/03, 137b/12, 138b/03

g.+idür 139a/07

g.+dür(necât günü) 134b/15

g.+inde(kıyâmet günü) 109b/05

g.+inde(kıyâmet günü) 114a/15

g.+lerin 133a/05, 133a/13

g.+leriniñ 133b/03

g.+üñ 133b/08

g.+ünde 130b/13

günâh (Ar. i.) Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış.

g. 106a/09, 111a/16, 112b/02, 113b/08, 114b/04, 114b/17, 119a/11

g.+ it- 111a/07, 113b/15

g.+ it- 123b/06

g.+ı 111a/06, 116a/06, 116a/17

g.+ı(günâh işle-) 116a/16

g.+ımız 111b/08

g.+ıñ 106a/06, 113b/14, 114b/02, 114b/03

g.+ına 111a/17

g.+larına 120a/01

g.+larımı 115a/11, 119a/12

günâhkâr (Far. i.) Günah işleyen.

g.+ları 112a/11, 112b/08

gündüz (i.) Gündüz.

g. 109a/16, 125b/13

g.+de 130b/05

güneş (i.) Güneş.

g.+de 131a/10

günlük (i.) ... gün sürecek olan.

g. 125a/14

gürûh (Far. i.) Topluluk.

g.+a 125a/09

güyegü *bk. güyegü*

g. 129a/10

güyegü (i.) Güvey, yeni evlenen erkek.

g. 129a/07, 129a/08

g.+yi 129a/15

güzel (sf.) İyi, hoş.

g. 113b/17, 122a/09, 127b/12, 128a/09

g.+ ol- 128b/10

güzellik (i.) Güzellik.

g.+inden(güzelliginden)

128a/10, 128a/14, 128a/15

g.+ini(güzelligini) 128b/02

-H-

haber (Ar. i.) Bilgi, haber.

h. 135a/09

h.+ gönder- 138b/15

h.+ göndür- 135b/07

h.+ vir- 107b/13, 116a/13,
116a/15

h.+i 108b/05, 116a/11,
116b/03, 117a/03, 117a/10

h.+i(haber vir-) 104b/17

habîb (Ar. i.) Hz. Muhammed.

h.+im 112a/09

h.+iñ 111a/09, 111b/01,
115a/02

h.+iniñ 112b/03

h.+üme 109a/03

Hâbil bk. Kişi Adları Dizini.

h.+i 136a/07

hacâlet (Ar. i.) Utanma, utanç.

h. 125b/08

h.+e 125b/11

hacâmat (Ar. i.) Vücudun herhangi bir yerini bir aletle hafifçe kesip boynuz, bardak veya şişe oturtarak kan alma.

h.+ it- 139a/13

hacâmet bk. hacâmat

h.+(kaşd-ı hacâmet eyle-)
136a/04

hâcet (Ar. i.) 1. Gerek duyulan, ihtiyaç.

h. 139a/07, 139a/08

h.+i ilmiyye 121a/15

h.+iñ 126b/07

h.+inden 122a/05

2. Allah'tan veya büyük bir makamdan yerine getirilmesi, gerçekleştirilmesi istenen dilek, istek.

h.+im 118b/11, 118b/13

h.+iñ 118b/12

hâcetsüz (Ar.+T. zf.) İhtiyaçsız, gerek olmadan.

h. 124a/01

hacîl (Ar. i.) Küçük düşüp utanmış, mahcup olmuş kimse.

h.+ it- 115a/02

had (Ar. i.) Sınır.

h.+inden(haddinden) 126b/17

hadîs (Ar. i.) Hz. Muhammed'in sözleri.

h.+i şahîh 131b/14

h.+i şerîf 132a/06, 132a/11,
132b/04

h.+de 114a/03, 122a/13

h.+dür 132a/11

h.+i 132a/09

h.+lerindendür 132a/10

hâfız (Ar. i.) Kur'an'ın tamamını ezberlemiş olan ve ezberden okuyabilen kimse.

h.+ı kârî 135a/06

h.+ı kûrân 135a/02

hafta (Far. i.) Hafta.

h. 130a/04

hak (Ar. i.) 1. Doğru, gerçek.

h. 115b/16, 125b/07

2. Bir kimseye sarfedilen ve ancak ona layık olmakla ödenebilecek büyük emek ve gayret.

h.+a(hakka)(kabz-ı h.) 125a/07

h.+ı 111a/11
h.+ı(hakķı) 114a/08, 114a/11,
124b/14, 125b/17, 137a/08
h.+ın(hakķın)(koñşı hakķı)
125a/03
Hak (Ar. i.) Allah, Huda.
h. 123a/05
h.+(‘adl-ı h.) 123a/14
h.+a(hakķa) 104b/05, 124a/08,
134b/11, 134b/12
h.+a(hakķa)(hazret-i h.)
123b/06
h.+dan 117b/12, 124a/10
h.+ı(hakķı)(‘adl-i h.) 124a/09
h.+ te‘ālā 109a/02, 112a/08,
114b/14, 115b/12, 116a/03, 116a/05,
116a/07, 117a/07, 117a/14, 118a/01,
118a/06, 123a/02, 133b/05, 134b/07,
136a/05, 137a/02, 137a/07, 137b/09
h.+ıñ(hakķıñ) 111b/03,
111b/11, 113b/13
hakķı (Ar. sf.) Doğru.
h.+n(hakķın bil-) 126b/16
hakīm (Ar. i.) Akıllı, derin düşünceli,
hükümleri sağlam, basiret ve sağ duyu
sahibi kimse.
h.+ ol- 131b/13
hakır (Ar. sf.) Değersiz.
h.+e 125a/17
hakķında (zf.) Hususunda, dair.
h. 127b/07, 128a/05, 128b/03,
129b/08
haklu (Ar.+T. sf.) Hak sahibi olan, hakkı
olan.

h. 113b/13, 114a/01
h.+nuñ 113b/14, 113b/16
Hak subhānehu ve te‘ālā bk. Arapça
İbareler Dizini.
h. 109a/10, 116a/01, 116b/02,
116b/13, 117a/01, 117b/08
hāl (Ar. i.) Durum, hâl.
h. 106a/05, 124b/10, 137a/09
h.+(hāl dili) 108a/08
h.+(müşevveşi’l-h.) 122b/04
h.+de 108a/03, 108b/14,
122b/08
h.+i 107b/11, 108b/13,
113b/05
h.+in 121b/02
h.+inden 124a/02
h.+ine 124b/05
h.+üñüze 121a/12
halāş (Ar. i.) Kurtulma, kurtuluş.
h.+ it- 112a/11
hālel (Ar. i.) Bozukluk.
h. 124b/06
hālet (Ar. i.) Hâl.
h.+i nez‘ 105b/05, 106b/14,
108a/05
hālī (Ar. sf. ve i.) Boş.
h. 114a/17, 122b/07, 123b/06
h.+ ol- 124a/06, 133b/10,
133b/12
halim (Ar. sf.) Yumuşak huylu,
yumuşak.
h. 123b/16
halk (Ar. i.) Yaratma, yok iken var etme.

h.+ eyle- 133b/06, 133b/07,
134b/07, 136a/06, 137b/10

halk (Ar. i.) Bir milleti meydana getiren
insan topluluğu, halk, millet.

h. 111b/04, 121b/12, 124b/02,
124b/04, 125a/03, 135a/05, 135b/10

h.+a 132b/01

h.+dan 124a/13, 125a/11

h.+ı 111b/16, 115b/06,
122b/11, 124a/14

h.+ın 112a/03, 123a/15,
123b/01, 123b/03, 124b/04

h.+uñ 129a/08

halka (Ar. i.) Halka, ortası delikli maden.

h. 111b/15

h.+sı 111b/14

h.+sını 111b/14

halvet (Ar. i.) Tenha, ıssız.

h. 106a/06

hamd (Ar. i.) Kulun yaradanına minnet
ve şükran duygularını bildirmesi.

h.+ ü şenā eyle- 117a/04

hamiyyet (Ar. i.) Hamiyet, milli şeref ve
haysiyet.

h. 137a/07

hammām (Ar. i.) Hamam, yıkanılacak
yer.

h.+a 125b/13, 137b/08

h.+da 125a/15

handān (Far. sf.) Şen, neşeli.

h.+(reyş-i h.)+(reyş-i handān
it-) 126a/14

hane (Far. i.) Ev.

h.+ñden 123b/17

h.+ne 122a/16

harām (Ar. i.) 1. Dinin kesin bir delille
yasakladığı, işlenmesi azabı, inkar
edilmesi küfrü gerektiren şeyler.

h.+dan 113a/08, 128b/11

h.+ınıñ 113a/12

2. Yasak.

h.+ım 112a/08

harāmi (Ar. i.) Haydut, yol kesen kimse.

h.+ ol- 122a/15, 138b/07

harc (Ar. i.) Sarfetme.

h.+ it- (Harcamak.) 130b/06

h.+ ol- (Tüketmek.) 113b/17

harca- (Ar. f.) Elden çıkarmak,
sarfetmek.

h. 122b/07

h.-ya 122a/15

hareem (Ar. i.) Herkesin girmesine izin
verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken
yer, ev.

h.+inde 122b/01

hāric (Ar. zf.) ...-ın dışında.

h. 135b/03

hāş (Ar. sf.) Seçkin, temayüz etmiş.

h. 116b/02

h.+(zümre-yi h.) 116b/14

h.+lar 120a/02

hāşıl (Ar. i.) Husule gelen, olan.

h.+ı kelām) 132a/03, 133a/01

h. ol- 136b/14

haşlet (Ar. i.) Huy, tabiat.

h. 106a/12

h.+idür 123b/17

haşm (Ar. i.) Düşman.

h.+ından 124a/07

haste (Far. i.) Hasta, sağlığı yerinde olmayan.

h. 106b/08

h.+ ol- 108a/05, 134a/14, 134a/15, 135b/11, 137a/14, 139a/03

hastelik (Far.+T. i.) Sağlık durumu bozuk olma hali.

h. 136a/11

h.+den(hastelikden) 108a/15

h.+i(hasteligi) 107a/04, 137a/14

hasūd (Ar. i.) Haset eden, kıskanan kimse.

h.+lara 139a/02

h.+uñ 111a/05

haşiye (Ar. i.) Bir sayfanın kenarlarına veya altına, yazılan açıklama ve ekleme.

h. 121b/15

haṭā (Ar. i.) Hata, kabahat.

h.+lar(cürm ü h.) 111a/05

h.+ñı 121b/03

hāṭır (Ar. i.) Düşünme, hafıza.

h.+ı hūb 135a/06

hātime (Ar. i.) Son, nihayet.

h.+i hayır 123a/01

haṭṭ (Ar. i.) Yazı.

h. 119b/13

hātun (Far. i.) Eş, kadın.

h. 122b/01, 128a/15

h.+ı 122a/08

h.+uñ 113a/13

havādiş (Ar. i.) Olaylar.

h. 136b/09

h.+den 121b/10

havārīc (Ar. i.) Hariciler, isyan edenler.

h. 134a/08

havāyic (Ar. i.) İhtiyaçlar, gerekli şeyler.

h. 136b/11

Havvā *bk.* Kişi Adları Dizini.

h. 136a/06

hāy (Ar. sf.) Diri, canlı.

h. 113a/06

hayır (Ar. i.) Karşılık beklemeden yapılan yardım.

h. 114a/12, 122b/09, 125a/10, 135a/09

h.+(hātime-i h.) 123a/01

h.+ eyle- 129b/03

h.+lar 111b/07

h.+lar(hayır it-) 114a/12

hayız (Ar. i.) Âdet hali, aybaşı.

h.+ gör- 136a/06

hayr *krş.* **hayır**

h.+ım 113a/08

hayvān (Ar. i.) Hayvan.

h. 114a/15, 114b/05, 130b/10

h.+a 123b/14

h.+da 114b/03

h.+ı 114b/09

h.+uñ 114b/07

hāzır (Ar. i.) Hazır, mevcut.

h.+ i- 106b/15

h.+ ol- 104b/09, 119b/05

hazret (Ar. i.) 1. Şahıs veya kutsal sayılan varlıklarla birlikte kullanılan saygı ifade eden bir sözcük.

h.+-i ‘a.s 108b/10, 108b/14,
109a/14

h.+-i ‘Alī 125a/06

h.+-i ‘Āiše 132b/07

h.+-i Hakk 123b/06

h.+-i İbrāhīm 134b/12

h.+-i Muḥammedü’l- Muṣṭafā

111a/09

h.+-i Mūsā 134b/14

h.+-i peygamber 114b/11

h.+-i seyyide’l-müctehideyn

121a/05

h.+leri 112a/06, 121a/07

h.+lerinden 112a/08

h.+lerini 121a/07

h.+leriniñ 121a/04

2. Bir büyük zattan bahsedilirken isim
yerine kullanılır.

h.+i 108b/16, 109a/12,

112b/01

3. (Allah için) Kat, huzur.

h.+iñden 111a/02, 111b/06,

118a/01

h.+ine 104b/14

h.+ini 116b/06

h.+üne 111a/08

hediyye (Ar. i.) Hediye.

h.+yi 109a/04

helāk (Ar. i.) Mahvolma, yok olma.

h. 135b/01

h.+ ol- 134a/02, 134a/06,

136a/15, 137b/12

helāl (Ar. i.) Dinin yasaklamadığı şey.

h.+den 113a/07

h.+iniñ 113a/11

helālleş- (Ar.+T. f.) Karşılıklı olarak
haklarını birbirine bağışlamak, helal
etmek.

h.-ür 114b/01, 114b/02

hem (Far. zf.) Kullanıldığı cümleye
“üstelik, bir de, şu da var ki, zaten” gibi
manalar katarak anlamı kuvvetlendirir.

h. 122a/12, 122b/03, 122b/04,

123a/13, 124a/13, 128a/06, 128a/06

hemān (Far. zf.) Hemen.

h. 107b/01, 116a/17, 122b/07,

122b/13, 128b/04, 129b/12

hem-meclis (Far.+Ar. i.) Aynı meclisten.

h.+ ol- 124b/17

hep (Far. zf.) Her zaman.

h. 112b/13

her (Far. sf.) Önüne geldiği ismin
benzerlerini "teker teker hepsi, birer
birer hepsi, birer birer tamamı"
anlamıyla kapsayacak biçimde
genelleştiren söz.

h. 106a/12, 109a/04, 109a/16,

109a/16, 109b/02, 111b/13, 112a/05,

112a/12, 112b/07, 113b/13, 116b/04,

116b/17, 117b/11, 117b/13, 119b/15,

121a/16, 122b/07, 124b/02, 126a/07,

126b/08, 126b/15, 129a/13, 130b/12,

132b/15, 133a/06, 133a/07, 133b/08,

134b/11, 135a/07, 135b/08, 136b/03,

136b/12, 137b/13

h.+(her bir) 111b/13

h.+(her biri) 133a/14

herkes (Far. zm.) Kim varsa hepsi,
mevcut olan bütün insanlar.

h. 126a/15

heybet (Ar. i.) Ululuk, azamet.

h. 124b/09

h.+inden 112a/04

hıfız *krş.* **hıfz**

h.+ it- 127b/11

hıfz (Ar. i.) Koruma, saklama.

h.+ı emān 109a/06

hırsız (i.) Hırsız, uğru.

h.+ ol- 130b/02, 137a/01

hışım (i.) Aynı soydan gelen veya
evlenme yoluyla aralarında yakınlık
bulunanlardan her biri.

h.+ı 128b/08

hışım (Far. i.) Hışım, kızgınlık.

h.+la 112a/03

hıyānet (Ar. i.) Ahdini tutmama, ihanet
etme.

h.+den 122b/08

h.+dür 125a/06

hicāb (Ar. i.) Utanma.

h.+ it- 123a/06

hicāmet *bk.* **hacāmat**

h.+ aldur- 135b/06

hiçbir (birl. sf.) Olumsuz cümlelerde
ismin başına getirildiği zaman o cinsten
olan şeylerden birinin bile cümlede
verilen hükmün dışında kalmadığını, bu
hükmün o şeyin bütününe ait olduğunu
anlatır.

h. 137a/05

h.+in 105b/12

hikāyet (Ar. i.) Rivayet, hikaye.

h.+ı Zü'l-kifil 115b/01

h.+ eyle- 118a/15

h.+ olun- 137a/02

h.+i 117b/02

h.+ine 115b/01

hile (Ar. i.) Bir kimseyi aldatmak,
kandırmak amacıyla yapılan düzen.

h.+yi(mekr-i h.) 136a/06

himmet (Ar. i.) Yardım, ihsan.

h.+i 125a/14

h.+in 118a/06

h.+iñi 118a/05, 125a/12

hisāb (Ar. i.) Hesap.

h.+ın(hisāb vir-) 113a/11

hişār (Ar. i.) Bir yerin korunması için
taştan yapılan yüksek duvarlı, kuleli,
küçük kale.

h. 112a/02

hiṭāb (Ar. i.) Sözü veya yazıyı bir
kimseye yöneltme.

h.+ı 'izzet 112a/08

hizmet (Ar. i.) Bir kimsenin yapmakla
sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen
görev, hizmet.

h. 123b/09

h.+ine 116b/09

hod (Far. zm.) Kendi.

h. 114b/04

hor (Far. sf.) Değersiz, hakir.

h.+ düşür- 121b/04

h.+ it- 121b/07

Horāsān Yer adı.

h. 134a/07

h. 135b/01
horlık (Far.+T. i.) Hor olma durumu,
hakirlik.
h.+a(horlığa) 121a/16
hoş (Far. sf.) Güzel, iyi.
h.+ ol- 137a/15
h.+ça 129b/04
hoşluk (Far.+T. i.) Hoş olma durumu.
h.+ına(hoşluğına) 112b/16
hüb (Far. sf.) Güzel.
h.+(hâtır-ı h.) 135a/06
h.+ ol- 134a/04, 135a/11
Hüd bk. Kişi Adları Dizini.
h. 137b/12
Ḥudā (Far. i.) Allah.
h. 125a/16
hulk (Ar. i.) Doğuştan olan huy, yaratılış.
h.+uma 105b/05
hulle (Ar. i.) Cennette giyilecek elbise.
h.+lerinden 119b/03
hūluş (Ar. i.) Halis ve saf olma.
h.ıla 122b/09
hūn (Far. i.) Kan.
h.+(kışsa-yı h.) 126a/01
hūnlık (Far.+T. i.) Kanlı olma.
h.+(kışsa-yı hūnlık it-) 126a/01
hūri (Ar. i.) Cennet kızı.
h.+ler 119b/08
hurūs (Far. i.) Horoz.
h. 134a/01, 135a/08, 136b/03,
138b/11
huşūmet (Ar. i.) Düşmanlık.
h.+ it- 126a/13

hūy krş. hūy
h. 113a/06
hūy (Far. i.) Doğuştan olan tabiat, mizaç.
h.+u 127b/11, 128b/11
hūylu (Far.+T. i.) Huylu, mizaçlı.
h. 130b/04
hūccet (Ar. i.) Delil.
h.+i-tarīk 125b/03
hūcre (Ar. i.) Oda.
h.+de 122b/01
hūcum (Ar. i.) Saldırı.
h.+ it- 112a/03
huddām (Ar. i.) Hizmet edenler,
hizmetçiler.
h.+ına 121b/08
hūkūm (Ar. i.) Emir, buyruk.
h.+ü(hükümü)(hükümü kitābu'l-
lah) 124b/11
hürmet (Ar. i.) Hürmet, saygı.
h.+ it- 137a/10
h.+ eyle- 121a/10
h.+dür(sebeb-i h.) 125a/16
h.+i 111a/10, 121b/09
h.+in 122b/12
h.+ine 112b/04
hürmetlü (Ar.+T. sf.) Hürmetli.
h. 135b/11

-I-

‘īd (Ar. i.) Bayram.
‘ī.+ı maşārā 133b/03
ırak (i.) Uzak.
ı.+ ol- 124b/17

‘**Irāk** *Ar.* Yer adı.

‘i. 138b/11

ışın- (f.) Isınmak, yakınlık duymak.

ı.-acağ 121a/17

ışlāh (Ar. i.) Düzeltme, iyileştirme.

ı.+ it- 136a/04

‘**İş** (Ar. i.) Yiyip içme.

‘ī. 119b/09, 138a/13

‘**ıyāl** *bk.* ‘**ayāl**

ı.+(ehl-i ’ı.) 127b/07

-**İ-**

i- (f.) İmek yardımcı fiili.

i.-di 115b/02, 115b/02,

115b/03, 115b/05, 117b/11

i.-di(ḥāzır i-) 106b/15

i.-di(dı) 117a/02

i.-di(ıdı) 111b/15

i.-dik 121a/11

i.-dügın 106a/17, 106b/12

i.-ken 108b/11, 108b/14,

121a/04, 124b/02, 129b/12, 130b/07,

131a/01, 131a/13

i.-se 105b/13, 114a/11,

116b/04, 123b/02, 124b/06, 124b/10,

132b/02

i.-se(ısa) 113b/14

i.-señ 121b/06, 121b/07,

129b/10

‘**ibādet** (Ar. i.) İbadet.

‘i. 108a/02, 123a/07

‘i.+e 115b/13, 116b/10,

117a/06, 117b/04, 117b/14, 118a/11,

118b/01, 118b/09

‘i.+ine 117a/14

İblīs *bk.* **Şeytān**

i. 107a/09, 107b/02, 107b/09,

107b/12, 107b/14, 107b/17

i.+i 111a/13

İbrāhīm *bk.* Kişi Adları Dizini.

i. 138a/06

i.+(ḥāzret-i i.) 134b/12

i.+(şuhuf-ı i.) 121a/13

ibrīşim (Ar. i.) Bükülmüş ipek iplik.

i. 122a/04

ibtidā (Ar. i.) 1. Başlama, başlangıç.

i.130b/13

i.+ eyle- (Başlamak.) 138b/03

i.+sı 133b/09

i.+sıdur 133b/04

2. İlk başta, en evvel.

i. 129a/10

icāzet (Ar. i.) İzin, müsaade.

i. 124b/11

i.+ vir- 117a/12

iç (i.) İç, dahil.

i.+i 108b/13, 123b/07

i.+inde 105b/09, 109a/06,

112b/15, 121b/12, 125b/12, 135a/05,

135b/11

i.+üñi 123b/05

iç- (f.) İçmek.

i.-er 107a/09

i.-erem 107a/10

i.-esin 106b/06, 108a/14
i.-eyim 106b/01
i.-me 122a/04
i.-mek 137b/08
içeri (i.) İç kısım, iç taraf.
i. 108b/15
içici (sf.) İçici, içen.
i.+(şarāb içici) 131b/03
içre (e.) İçinde.
i. 108b/07
içün (e.) İçin.
i. 109a/11, 115a/04, 121a/14,
121a/15, 123a/02, 124a/11, 124b/17,
129a/06, 130a/11, 132b/01, 132b/03,
137b/07, 138a/03, 138a/05, 138a/07,
138a/10
i.+(çün) 111a/10, 111a/11,
116a/05, 116b/03, 137a/08
içür- (f.) İçirmek.
i.-e 135b/13
i.-eler 134b/02, 134b/02,
137b/01, 139a/04
idici (sf.) Edici, eden.
i.+(zinā idici) 130b/08
idin- (f.) Edinmek, devamlı yapar olmak.
i.-diler(vird idin-) 109a/16
i.-meyim(şirdāş idin-) 127a/01
i.-üp('amel idin-) 133a/14
ifākat (Ar. i.) Sağlığına kavuşma,
iyileşme.
i.+ bul- 107a/04
iftihār (Ar. i.) Övünme, övünç.
i.+ it- 128a/02

iğvā (Ar. i.) İğva, baştan çıkarma, yolunu
şaşırtma.
i.+ it- 113b/09
i.+sına 111a/05
ihānet (Ar. i.) Hainlik etme, arkadan
vurma.
i.+ it- 124b/03
ihlāş (Ar. i.) İbadetlerdeki içtenlik.
i. 120a/01
i.+ı tam 116b/06
i.+(şıdk-ı i.) 116b/01
ihsān (Ar. i.) Bağışlama, iyilik.
i.+ı 'ālim 124a/10
i.+ it- 111a/11
i.+ım 113a/09
ihtirāz (Ar. i.) Çekinme, kaçınma.
i. 133a/07, 136b/12, 139a/02
ihtiyār (Ar. i.) Seçme, tercih etme.
i.+ı 111a/03
ihvān (Ar. i.) Kardeşler.
i.+ı dīn 121a/09
'ikab (Ar. i.) Azap.
'i. 114b/04
ikāmet (Ar. i.) Kâmet.
i. 130a/14
ikdām (Ar. i.) Gayretle çalışma.
i.+ it- 125b/12
iki (i. ve sf.) İki.
i. 107b/07, 107b/11, 107b/15,
108b/04, 109a/08, 109a/17, 112a/01,
115b/04, 115b/09, 116b/11, 116b/12,
116b/17, 117b/05, 117b/06, 117b/11,
122b/01, 129a/10, 129a/12, 134a/14,
134b/08

i.+den 114a/16
i.+nüzüñ 129b/03
i.+si 115b/02, 129a/01,
130b/14

i.+sinde 107a/07

ikinci (sf.) İkinci.

i. 107a/01, 129a/01

ikindü (i.) Öğle ile akşam arasındaki zaman; ikindi.

i. 138a/11

iktifa (Ar. i.) Fazlasını istememe, yetinme.

i.+ olun- 132a/02

il (i.) Vilayet.

i. 124a/05

i.+den 123a/08, 125a/15

i.+i 134a/07

i.+inde 135a/15, 136b/10

i.+ine 138b/11

İlahi (Ar. ünl.) “Ey benim Allah’ım” anlamındaki hitap sözü.

i. 111a/02, 114b/14

ile (bağ.) İki kelimeyi, iki ögeyi birbirine bağlar.

i. 105b/01, 105b/02, 105b/02,
106b/12, 107b/05, 107b/08, 107b/12,
108a/07, 108b/04, 111b/01, 111b/10,
111b/11, 111b/12, 112b/03, 113a/06,
113a/06, 114a/03, 115a/10, 115a/11,
116b/01, 116b/06, 116b/11, 116b/15,
117a/05, 117b/14, 118a/08, 118b/09,
119b/05, 119b/09, 120a/01, 121b/14,
121b/15, 122b/06, 123a/05, 123a/09,
123a/14, 123a/15, 123b/04, 123b/05,

123b/10, 123b/15, 124b/11, 125b/01,
125b/02, 125b/02, 125b/02, 125b/03,
126a/13, 126a/15, 126a/15, 126a/16,
126b/02, 126b/04, 126b/06, 126b/15,
127a/05, 127b/01, 127b/13, 129a/02,
130b/14, 131b/14, 132a/12, 132a/15,
133a/13, 133a/14, 133a/15, 135a/04,
136b/14, 137b/14, 138a/09, 138a/12,
138b/12

i.(ıla) 114b/12, 116b/10,
119a/08, 119b/13, 122a/16, 122b/11,
128a/02

i.+dür 114a/03, 114b/14

i.(la) 115a/09

i.(le) 114a/15, 114b/11,
114b/11, 114b/13, 116a/08, 117a/06

ileri (i.) İleri, ön.

i. 117a/15

ilerü *krş.* **ileri**

i. 118a/12

ilik (i.) Kızlık zarı.

i.+i (iligi) 130a/05

‘ilim *bk.* **‘ilm**

‘i. 123b/08, 125b/01, 139a/15

‘i.+(ehl-i ‘i.) 121b/05

‘i.+ öğren- 122b/05

‘i.+(taleb-i ‘i.) 122b/02

‘i.+de(meclis-i ‘i.) 125b/16

‘i.+dedür 122b/17

‘i.+ledür 123a/01, 123b/04

‘i.+lere(tālib-i ‘i.) 138b/02

illā (Ar. zf.) Mutlaka.

i. 121a/17, 122b/03, 129b/10

‘ilm (Ar. i.) 1. Bilme, biliş.

‘i.+i kelime 121a/11
‘i.+iñ 123a/08
‘i.+ine 123b/09, 124a/11
‘i.+iniñ 123a/10
‘i.+üñi 123a/16
2. Okumakla elde edilen nazari bilgi.
‘i.+e 121b/17, 122b/07,
123a/04, 124b/09
‘i.+i 122b/17, 123a/02
‘i.+iyyeye(mübāḥaṣe-yi
‘ilmiyye) 123b/11
‘i.+iyye(hacet-i ilmiyye)
121a/15
iltifāt (Ar. i.) İlgilenme.
i.+ it- 126b/16
imām (Ar. i.) 1. Cemaate namaz kıldıran
kişi.
i. 106a/08
i.+ ol- 125b/13
2. Mezhep kurmuş kişi.
i.+ı a‘zım 121a/04
i.+ A‘zam Hümām Efham
121a/06
i.+ Faḫīh-i Ebū Ḥanīfe-yi Kūfī
105b/14
īmāmet (Ar. i.) İmamlık.
ī. 125b/12
īmān (Ar. i.) Allah’a inanma, dini inanç.
ī. 105b/01, 107b/05, 111b/02,
123b/05
ī.+dan 105b/06
ī.+ı 106b/12, 111b/01
ī.+in 108b/01, 108b/01,
109a/06

ī.+iñi 106a/07
ī.+uñ 108a/09, 108a/14
īmānsız (Ar.+T. sf.) Allah’a inanmadan
kafir olarak ölen.
ī. 105b/07, 105b/15, 106a/09,
106a/13, 106b/09, 108b/02
ī.(imansuz) 105b/17
‘imāret (Ar. i.) Bulunduğu yeri bayındır
duruma getiren cami, medrese,
hastahane, misafirhane, hankah, türbe,
kale vb. eser.
‘i.+ yap- 135b/06
imdi (zf.) Şimdi.
i. 107a/11, 107a/14, 107b/01,
112b/14, 114a/01, 114b/04, 128a/04,
129b/13, 132a/15
iminlik (Ar.+T. i.) Eminlik, emin olma
durumu.
i. 134a/07
in- (f.) Bir yerden aşağı inmek.
i.-meden 131a/01
‘ināt (Ar. i.) Ayak direme, direnme.
‘i.+a(‘ināda) 125b/04
‘ināyet (Ar. i.) Lütuf, ihsan.
‘i. 111a/02, 111b/06
‘i.+ it- 112b/09, 114b/15
‘i.+i 114b/11, 114b/14
‘i.+iñ(naẓar-ı ‘i.) 115a/11
‘i.+iñü(naẓar-ı ‘i.) 119a/12
ince (sf.) İnce.
i. 112a/16
inkār (Ar. i.) Kabul ve tasdik etmeme,
tanımama.
i. 123a/09

i.+ it- 123b/01
insān (Ar. i.) Beşer, insan.
i.+in 133a/08
intikām (Ar. i.) İntikam, öç.
i.+ al- 124a/08
irîş- (f.) 1. Erişmek, ulaşmak.
i.-e 134a/05, 135a/14, 136b/09,
138b/11
2. Belli bir zamana veya merhaleye
ulaşmak.
i.-di 108a/04, 119b/14
i.-ür 113b/10
irşād (Ar. i.) Doğru yolu gösterme.
i.+ eyle- 124a/14
irtesi (sf.) Sonrası, ertesi.
e. 113a/16
‘İsā bk. Kişi Adları Dizini.
‘ī. 107a/11
isim (Ar. i.) Ad, isim.
i.+in(ismin) 111a/11
İskender-i Zü’l-karneyn bk. Kişi Adları
Dizini.
i. 126a/09
İslām (Ar. i.) Müslümanlık.
i. 123b/08
i.+(sultān-ı i.) 134a/08
İsmā‘īl bk. Kişi Adları Dizini.
i. 139a/12
issi (i.) Sahip.
i. 135a/12
iste- (f.) İstemek.
i.-yen 132a/02

istigfār (Ar. i.) Allah’tan günahlarının
bağışlanmasını isteme.
i. 124b/13
istikāmet (Ar. i.) Yön.
i. 117a/11
‘işyān (Ar. i.) İsyan, karşı gelme.
‘i.+a 111a/12
iş (i.) İş, amel.
i. 135b/08
i.+ it- 127a/09
i.+de 115b/11
i.+den 136b/12
i.+dür 115b/11
i.+e 122b/11, 135b/08
i.+i 123b/04, 126b/09
i.+im 107b/14
i.+in 107b/16
i.+ler 115b/07
işe- (f.) İşemek, çiş etmek.
i.-ye 131a/03
işegen (sf.) Çok işeyen.
i. 131a/12
işit- (f.) Duymak, işitmek.
i.-di 116b/04
i.-digi 104b/01, 104b/17
i.-dügime 126b/16
i.-üp(işidüp) 105a/05
i.-elüm(işidelüm) 109a/13
i.-icek(işidicek) 108b/05,
109a/09, 116a/11, 117a/04
i.-incek(işidincek) 117a/11
i.-mekden kal- (İşitmemek.)
105b/04
işle- (f.) Yapmak, işlemek.

i.-medük 115b/08, 115b/17	i.-e(ide)(galebe it-) 134a/09
i.-meyeler 135b/09	i.-e(ide)(günāh it-) 113b/15
i.-yüp(günāh işle-) 116a/16	i.-e(ide)(ğor it-) 121b/07
işret (Ar. i.) İçki.	i.-e(ide)(kabz it-) 104b/07
i. 138a/14	i.-e(ide)(kabz-ı rūḥ it-) 104b/03
it- (f.) Yapmak, etmek.	i.-e(ide)(niyāzmendilik it-)
i. 123b/05	120a/01
i. (maḥv it-) 115a/01	i.-e(ide)(su'āl it-) 128a/07
i.-erlerdi(iderlerdi)	i.-e(ide)(zuhūr it-) 134a/08,
(müdāvemmet it-) 109a/17	135b/03, 136b/11
i.-di 109a/09	i.-ecegi(idecegi)(inkār it-)
i.-di(pādişāhlık it-) 115b/07	123b/01
i.-di(ṭaleb it-) 117a/12	i.-ecegiñ(idecegiñ) 137a/11
i.-di(tamām it-) 134b/13	i.-eler(ideler)(hürmet it-)
i.-di(telkīn it-) 106b/16,	137a/10
107a/01	i.-eler(ideler)(ri'āyet it-)
i.-digi(şikāyet it-) 137a/03	)137a/12
i.-digün 115b/11	i.-eler(yād it-) 133a/15
i.-dikden(tekmīl it-) 121a/07	i.-elüm(idelüm)(beyān it-)
i.-dikse(günāh it-) 111a/07	127b/11
i.-diler(şükür it-) 109a/11	i.-em(idem)(emīn it-) 109a/07
i.-diñ 115a/04	i.-em(idem) (tefekür it-)
i.-din(lāyıkın it-)114b/16	127a/10
i.-dügi 111a/17, 113b/13	i.-em(idem)(tevbe it-) 116a/14
i.-dügi(zulüm it-) 114a/17	i.-emedigiñ(ḡabṭ it-) 124a/02
i.-dügimiz 111a/12	i.-en(iden)(cem' it-) 111a/16
i.-dük 111a/05	i.-en(iden)(da'vā it-) 123a/14
i.-dük(telkīn it-) 107a/07	i.-en(iden)(su'āl it-) 122b/14
i.-dükden(cimā' it-) 131a/03,	i.-en(iden)(telkīn it-) 107a/02
131a/05	i.-enin(ideniñ)(tevbe it-)
i.-dükden(su'āl it-) 128b/14	116b/01
i.-düm(şart it-) 126b/13	i.-enüñ(idenüñ)(cimā' it-)
i.-dürür(te'şīr it-) 123a/07	131a/15, 131b/02, 131b/03, 131b/04,
i.-e(ide)(cimā' it-) 130a/02	

131b/06, 131b/07, 131b/08, 131b/09, 131b/11, 131b/12	i.-er(harc it-) 130b/06 i.-er(ıg̃vā it-) 113b/09 i.-er(ider)(ihānet it-) 124b/03 i.-er(ider)(ķabz it-) 105b/06 i.-er(ider)(ķanā‘at it-) 118b/05 i.-er(ķaşd it-) 123a/13 i.-er(ider)(nidā it-) 105a/09 i.-er(ider)(rivāyet it-) 132a/10 i.-er(ider)(żarar it-) 123a/09 i.-erim(iderim)(iftihār it-) 128a/02 i.-erim(iderim)(ümīd it-) 115a/10 i.-erim(iderim)(ümīz it-) 119a/10 i.-erken(iderken)(cimā‘ it-) 130a/07, 130a/08, 130a/11 i.-erler(iderler)(çok it-) 132b/15 i.-erler(iderler)(hayır it-) 114a/12 i.-erler(iderler)(ta‘n it-) 123b/03 i.-erse(iderse)(du‘ā it-) 129a/14 i.-erse(iderse)(müdāvemmet it-) 136a/12 i.-erseñ(iderseñ)(sükūt it-) 125b/15 i.-ersin(tevbe it-) 113b/09 i.-esin(idesin) 118b/11 i.-esin(idesin)(ağır it-) 111b/10	i.-esin(idesin)(āsān it-) 112b/04 i.-esin(idesin)(hacīl it-) 115a/02 i.-esin(idesin)(halāş it-) 112a/11 i.-esin(idesin)(‘ināyet it-) 112b/10 i.-esin(idesin)(muğālibe it-) 121b/07 i.-esin(idesin)(riyā it-) 121b/06 i.-esin(idesin)(şād it-) 115a/03 i.-incek(idincek)(hücum it-) 112a/03 i.-me 123a/05 i.-me(kışşa-yı hūnlık it-) 126a/01 i.-me(tahķīr it-) 126a/16 i.-me(cefā it-) 122a/06 i.-me(cem‘ it-) 122b/02 i.-me(daħil it-) 123b/03 i.-me(da‘vā it-) 124b/02 i.-me(ğarez it-) 122b/10 i.-me(ğazab it-) 125b/17 i.-me(günāh it-) 123b/06 i.-me(hicāb it-) 123a/06 i.-me(huşūmet it-) 126a/13 i.-me(i‘timād it-) 126b/03, 126b/05 i.-me(iżhār it-) 123a/16 i.-me(ķabūl it-) 123b/10 i.-me(kelimāt it-) 121b/10, 121b/12 i.-me(muḥāvere it-) 125b/02 i.-me(mübāḥaşe it-) 125b/04
---	---	--

i.-me(mücādele it-) 126b/05,
127b/01
i.-me(mülāmehe it-) 122a/06
i.-me(reyš-i ḥandān it-)
126a/14
i.-me(şoḥbet it-) 121b/14
i.-me(ṭaḡarrub it-) 121b/08
i.-me(tebessüm it-) 121b/13
i.-me(tekellüm it-) 121b/10
i.-me(terk it-) 124a/07
i.-me(yād it-) 126a/10
i.-me(zammi it-) 126a/14
i.-medik(artuḡ it-) 111a/08
i.-mege(sefer it-) 134b/06
i.-mek(cimā' it-) 129b/15
i.-mek(güç it-) 106a/12
i.-mek(ḥacāmat it-) 139a/13
i.-mek(ıslāḥ it-) 136a/04
i.-mek(nikāḥ it-) 135b/05
i.-mek(şatu bāzār it-) 134a/10
i.-mek(sefer it-) 135a/07,
138b/06, 138b/15
i.-mek(şurū' it-) 135b/08
i.-mek(ta'ām it-) 129a/08
i.-mek(terk it-) 106a/10,
106a/11
i.-meye(cimā' it-) 130a/13,
130a/15, 130b/01, 130b/03, 130b/05,
130b/07, 130b/11, 130b/13, 131a/07,
131a/08, 131a/10, 131a/11, 131a/13
i.-meye(ḡabūl it-) 116a/02
i.-meye(terk it-) 129a/13,
130a/01
i.-meyesin(diriğ it-) 118a/06

i.-meyim(bey'-i şirā it-)
126b/15
i.-meyim(deyn it-) 127a/07
i.-meyim(iltifāt it-) 126b/16
i.-meyim(i'timād it-) 127a/03
i.-meyim(ḡabūl it-) 126b/14
i.-meyim(meyil it-) 126b/16
i.-meyim(müşāhibet it-)
127a/05
i.-meyim(ri'āyet it-) 127a/01
i.-meyince(da'vet it-) 121a/16
i.-meyince(iḡdām it-) 125b/12
i.-meyüp(dūr it-) 119a/12
i.-meyüp(iş it-) 127a/09
i.-meyüp(mübāşiret it-)
137a/05
i.-meyüp(şabır it-) 106b/07
i.-mez(muḥtāç it-) 125a/14
i.-mezler(sa'y it-) 132b/14
i.-mezse('afv it-) 129b/11
i.-mezsın(yaraḡ it-) 115b/14
i.-miş('amel it-) 127b/13,
129a/03
i.-miş(cimā' it-) 131a/01
i.-miş(ferāğat it-) 137a/13
i.-miş(hıfız it-) 127b/11
i.-miş(ḡabūl it-) 117b/09
i.-miş(sebḡāt it-) 126b/03
i.-miş(zulüm it-) 121b/17
i.-mişlerdür(tevhīd it-) 121b/17
i.-se(tefaḡḡur it-) 123a/05
i.-se(ḡalebe it-) 125b/17
i.-se(kemlik it-) 124a/11
i.-seler(cem' it-) 111b/15

i.-seler(su'āl it-) 125b/06
i.-señ 124b/08
i.-ün(idüñ)(niḳāh it-) 128a/01
i.-üp(idüp) 108b/10
i.-üp(idüp)(‘afv it-) 115a/12,
119a/13
i.-üp(idüp)(avrād it-) 124a/07
i.-üp(idüp)(āzārī it-) 137a/11
i.-üp(ceng it-) 138a/09
i.-üp(idüp)(fikir it-) 106b/11,
126a/11
i.-üp(idüp)(ḥikāyet it-) 118a/15
i.-üp(idüp)(iḥsān it-) 111a/11
i.-üp(idüp)(‘ināyet it-) 114b/15
i.-üp(idüp)(ḳabūl it-) 116b/13
i.-üp(idüp)(maḳbūl it-)
120a/02
i.-üp(idüp)(mübāṣiret it-)
133a/12, 137a/04
i.-üp(mühīb it-) 124b/08
i.-üp(rıḥlet it-) 134b/11
i.-üp(idüp)(sa’y it-) 127a/07
i.-üp(idüp)(vedā‘ it-) 105b/01
i.-üp(idüp)(su’āl it-) 118a/14
i.-üp(idüp)(taṣadduḳ it-)
116b/05
i.-üp(idüp)(terk it-) 116b/08
i.-üp(idüp)(tevbe it-) 115b/12
i’tikādī (Ar.+T. sf.) İtikadı olan, inançlı.
i.+ ol-126b/02
i’timād (Ar. i.) Güvenme, emniyet etme.
i.+ it- 126b/03, 126b/04,
127a/03
ivengülik (i.) Acelecilik.

i.+ eyle- 126b/07
iyt- (f.) Söylemek, demek.
i.-di 105b/14, 106a/10,
107a/02, 107a/08, 107a/09, 107a/11,
107a/14, 107a/17, 107b/12, 107b/14,
107b/16, 108a/01, 109a/01, 109a/03,
109a/12, 115b/16, 116a/02, 116a/11,
116a/16, 116a/16, 116b/12, 116b/15,
116b/16, 117a/07, 117b/07, 117b/15,
118a/05, 118b/04, 118b/10, 118b/12,
118b/12, 118b/15
i.-diler 107a/06
i.-dim 107a/17
i.-e(iyde) 104b/12, 104b/15,
104b/17, 105a/03, 112a/07
i.-er(eyder) 106a/17
i.-er(iyder) 104b/02, 104b/04,
104b/07, 104b/10, 105a/16, 106a/03,
106b/01, 106b/05, 107a/17, 137b/14,
137b/15, 138a/01, 138a/02, 138a/03,
138a/05, 138a/06, 138a/07, 138a/08,
138a/10
i.-gil 106a/03, 106b/05
i.-ti(iydi ver-) 137a/09
iẓhār (Ar. i.) Açığa vurma, gösterme.
i.+ eyle-125a/12
i.+ it- 123a/16
‘izzet (Ar. i.) 1. Büyüklük, yücelik.
i.+(ḥiṭāb-ı i.) 112a/08
i.+i 114a/02, 123a/01
2. Mertebe ve rütbe yüksekliği.
i.+iñüz 124b/12
‘izzetlū (Ar.+T. sf.) Şeref sahibi, itibarlı.
i. 135b/11

-K-

ka‘be (Ar. i.) Mekke’de bulunan, Müslümanlarca kible kabul edilen kutsal yer.

k.+i şerîf 134b/13, 139a/09

ķabīh (Ar. sf.) Yakışksız, kötü.

ķ. 115b/17

ķabīha (Ar. i.) Yakışık almayan, çirkin iş ve davranış.

ķ.+larına(‘amel-i ķ.) 120a/01

ķābil (Ar. sf.) Mümkün.

ķ. 127b/10

ķābil bk. Kişi Adları Dizini.

ķ. 136a/07

ķabīle (Ar. i.) Aynı soydan gelen topluluk, boy.

ķ. 105b/11

ķ.+si 113b/03

ķabir (Ar. i.) Kabir, mezar.

ķ. 119b/04

ķ.+e(ķabre) 118b/14

ķ.+i(ķabri) 119b/10

ķ.+in(ķabrin) 119b/11

ķable’z-zevāl bk. Arapça İbareler Dizini.

ķ.+de 139a/14

ķabūl (Ar. i.) 1. Razı olma, muvafakat etme.

ķ.+ eyle- 125b/17

ķ.+ kııl- 115b/04, 117a/02

2. Verilen bir şeyi alma, geri çevirmeme.

ķ.+ eyle- 126a/04

3. Bir ziyaretçiyi ağırlama işi.

ķ.+ ol- 127a/08

4. (Allah) Katında makbul saymak.

ķ.+ it- 116a/02, 116b/13, 117b/09, 123b/10, 126b/14

ķ.+ kııl- 117a/02

ķ.+ ol- 132a/13

ķabz (Ar. i.) Teslim alma.

ķ.+ı hāķ 125a/07

ķ.+ı rūh 104b/03

ķ.+ it- (Bir kimsenin ruhunu teslim alma.)104b/07, 105b/06

ķaç- (f.) Kaçmak.

ķ.-a 131b/14

ķ.-up 107b/02

ķaçan (zf.) Ne vakit, ne zaman ki.

ķ. 105a/08, 105a/13, 106a/02, 106a/13, 111b/03, 118b/13, 124b/09

ķaçur- (f.) Kaçırarak, bir şeyden uzaklaştırmak.

ķ.-asın 122a/17

ķadar (Ar. e.) Ölçüde, derecede.

ķ. 111a/07, 113b/04, 114a/11, 119a/01, 119a/07, 121a/11, 121a/17, 122b/16, 129b/09, 132a/02, 132b/03

ķadeh (Ar. i.) Bardak.

ķ. 107a/10

ķ.+i 106b/04, 107b/01

ķ.+le 106a/16

ķademlū (Ar.+T. sf.) Kademli, uğurlu.

ķ. 135a/02, 135b/10

ķadir (Ar. i.) Değer, kıymet.

ķ.+ bil- 125b/02

ķ.+in(ķadřin)(ķadir bil-) 126a/02

ķādir (Ar. i.) Kudret ve kuvvet sahibi, muktedir.

ķ.+ ol- 127b/06

ķafa (Ar. i.) Baş, kafa.

ķ.+ ķevir- 116b/07

ķāfir (Ar. i.) Allah'ın varlığını ve birliğini inkar eden kimse.

k. 114a/15, 114b/06, 138a/09

ķ.+e 114a/09, 114a/13, 114b/02

ķ.+iñ 114a/08, 114a/10

ķ.+ler 114a/11

ķ.+lere 104b/06

ķ.+leri 138a/09

ķaftān (Far. i.) Ekserisi süslü ve kıymetli kumaştan, boyu diz kapağına veya topuklara kadar inen, önden açık, bazısının kolları yarıya kadar yırtmaçlı, astarsız hafif üst giyeceği.

ķ. 133b/09, 135a/04

ķāğid (Far. i.) Yazılı kağıt.

k. 118b/13, 119a/03, 119b/05, 119b/12

ķ.+ı 118b/14, 119b/12

ķahıt (Ar. i.) Kuraklık sebebiyle ürünün yetişmemesinden ileri gelen kıtlık ve açlık.

ķ. 135b/02

ķakı- (f.) Kakımak, kızmak.

ķ.-dı 107a/02

ķ.-duğından 111b/17

ķ.-ya 111b/17

ķal- (f.) 1. (Olduğu yerde ve olduğu halde) Durmak.

ķ.-ur 105b/03, 105b/04, 105b/04

2. (Bir yerde) Olmak veya bulunmak.

ķ.-mışsın 115b/14

ķ.-ursa 105b/09, 131a/03

ķ.-ursın 113a/03

3. Artmak.

ķ.-a 114a/02

4. Birinden diğerine geķmek, intikal etmek.

ķ.-dı 115b/04

5. Muhtaķ olmak, itibar etmek durumunda bulunmak.

ķ.-mayup 111a/12, 111a/17

6. Var durumda olmak, mevcut bulunmak.

ķ.-mayup 122b/05

ķ.-maz 113b/11

7. ... durumuna gelmek, ... durumda olmak.

ķ.-mış 114b/15

ķ.-san 122b/17

ķ.-ursan(giri ķal-) 121b/17

ķ.-ursın(cāhil ķal-) 122b/04

ķalan (sf.) Kalan, kalmış.

k. 113a/13

ķ.+ına 114a/14

ķalb (Ar. i.) Kalp, gönöl.

ķ.+ (ķasvetü'l-ķ.) 122b/05

ķ.+i 123b/12

ķ.+ine 125a/02

ķ.+iñi 123b/06

kaldur- (f.) 1. Bulunduğu seviyeden daha yüksek bir seviyeye çıkarmak, kaldırmak.

ķ.-ma 123b/16

ķ.-up 138b/04

2. Açmak.

ķ.-up 122a/08

ķalīl (Ar. sf.) Çok olmayan, az.

metā‘-ı ķ.+dür 113a/01

ķalk- (f.) Kalkmak, bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

ķ.-up 112a/02, 112a/03

ķamer (Ar. i.) Ay, mah.

ķ.+e 135b/04

kāmīl (Ar. sf.) İlim, fazilet ve hüner sahibi, olgunluk seviyesine erişmiş kimse.

ķ.+ ol- 134a/13

ķamu (sf.) Hep.

ķ.+sından 112b/06

ķan (i.) Kan.

ķ. 121a/14

ķanā‘at (Ar. i.) Kanaat, az şeyle yetinme.

ķ.+ it- 118b/05

ķanara (Ar. i.) Hayvan kesilen yer, mezbaha.

ķ.+ya 113a/15, 113b/03

ķanda (zf.) Nerede.

ķ. 107b/13

ķankı (sf.) Hangi.

ķ. 106a/09

ķar (i.) Atmosferdeki su buharının donmasından meydana gelen ve

yeryüzüne beyaz ve hafif tanecikler biçiminde donarak düşen su buharı.

ķ. 136b/08

ķār (Far. i.) İş.

ķ.+inde 127b/12

ķara (i.) Ayıp, kusur.

ķ. 119a/11

ķ.+sı 115a/08, 119a/08

ķ.+sına 115a/11

ķaralīķ (sf.) Ayıplı, kusurlu olma.

ķ.+ına(ķaralığına) 111a/08

ķarañu (i.) Karanlık.

ķ.+sın 105b/09

ķardaş *krş.* **ķarındaş**

ķ. 105b/10

ķarı (i.) Kadın.

ķ. 129a/09

ķarın (i.) Karın, batin.

ķ.+ı+(ķarını) 130a/03, 130b/06

ķ.+ında+(ķarında) 138a/03

ķarındaş (i.) Kardeş.

ķ. 115b/02, 137b/15

ķ.+ı 138a/02, 138a/04,

138a/07, 138a/10

ķ.+ım 108b/17

ķ.+ıñ 115b/09

ķ.+ına 137b/14

ķ.+ınıñ 115b/10

ķ.+ınıñ(ķız ķarındaş) 131a/13

ķarış- (f.) 1. Kendini katmak, katılmak, iştirak etmek.

ķ.-mazsan 124b/03

ķ.-ursañ 124b/03

ķ.-ma 125a/09

2. Bir işin kendi görüşüne göre olmasını isteyip el atmak, karışmak.

ķ.-maķ+(ķarışmağ) 122b/11

ķārī (Ar. i.) Usulünce okuyan, kıraat bilen kimse.

ķ.+(hāfız-ı ķārī) 135a/06

ķarşu (i.) 1. Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

ķ. 112a/06

ķ.+sına 108a/08

2. Baş kaldırmak, itaatsizlik etmek.

ķ.+(ķarşu gel-) 104b/04

ķārūn bk. Kişi Adları Dizini.

ķ. 137b/11

ķaşd (Ar. i.) Niyet, amaç.

ķ.+ı hacāmet eyle- 136a/04

ķ.+ it- 123a/13

ķaşşāb (Ar. i.) Kasap.

ķ. 113b/02

ķasvet (Ar. i.) Sıkıntı, keder.

ķ. 125a/02

ķ.+ü'l-ķalb 122b/05

ķāşki (Far. ünl.) Keşke.

k. 118b/15

ķat (i.) Huzur, yan.

ķ.+ına 108b/08, 115b/10,

117b/01, 117b/03, 118a/13, 134a/11, 139a/01

ķ.+ında 114b/08, 114b/09,

116a/07, 116a/14, 121b/04, 121b/0

ķat- (f.) Bir şeye veya bir yere eklemek, katmak.

ķ.-ar 116b/03

ķ.-aruz 120a/03

ķ.-ma 122b/13

ķ.-mayınca(yalan ķat-)

126a/02

ķatı (sf.) Sert.

ķ. 108b/13

ķ.+ ol- 136b/08

ķatil (Ar. i.) Öldürme.

ķ.+ eyle- 136a/07

ķātil (Ar. i.) Cana kıyan, birini öldüren kimse.

ķ.+ ol- 131b/05, 131b/09

ķatre (Ar. i.) Damla.

ķ. 116a/07

ķavī (Ar. sf.) Güvenilir.

ķ.+ ol- 128a/08

ķavim (Ar. i.) Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağılı insan topluluğı.

ķ. 125b/12

ķ.(ķavm) 105b/11

ķ.+ı(ķavmı) 113b/03

ķ.+i(ķavmi)(Lūt ķavmi)

137b/12

ķ.+i(ķavmi)(Şeddād ķavmi)

137b/11

ķ.+ine(ķavmine) 108a/16

ķavķalı (sf.) Kavgalı.

ķ. 126a/12

ķavl (Ar. i.) Söz.

ķ.+iinde 126a/12

ķavuş- (f.) Kavuşmak, bir araya gelip buluşmak.

ķ.-a 105a/06
ķaya (i.) Sert ve iri taş kütlesi.
ķ.+dan 118b/03
ķayd (Ar. i.) Kaygı, endişe.
ķ.+a(ķayda dűő-) 123b/01
ķ.+ında 123a/10
ķayın baba (birl. i.) Kaynata, kayın peder.
ķ.+ñ 122b/01
ķayır- (f.) Kayırmak, iltimas etmek.
ķ. 124a/14, 124a/14
ķaz- (f.) Hendek, kuyu, çukur vb. şeyleri toprağı eşip çıkarmak suretiyle meydana getirmek, kazmak.
ķ.-maķ 136b/15
ķefen (Ar. i.) Kefen.
ķ. 113a/10, 119b/03
ķefil (Ar. i.) Bir kimsenin borcunu ödememesi durumunda ödemeyi veya yapması gereken şeyi yerine getirmediği takdirde yapmayı üzerine alan kimse.
ķ.+ ol- 126b/13
ķelām (Ar. i.) Söz.
ķ.+(ķāşıl-ı ķ.) 132a/03, 133a/02
ķelimāt (Ar. i.) Kelimeler, sözler.
ķ. 122a/05
ķ.+ it- 121b/10, 121b/12, 121b/14
ķ.+e 122b/11
ķelime (Ar. i.) Cümle, söz.
ķ.+(‘ilm-i ķ.) 121a/11
ķ.+si 111b/10
ķ.+sin 106b/16, 107b/03

ķ.+sin 107a/07
ķem (Far. sf.) Kötü.
ķ.+lere 125a/09
ķemāl (Ar. i.) Yetkinlik, eksiksizlik.
ķ.+i ķudret-i ‘aźimet 137a/08
ķemlik (Far.+T. i.) Kötülük.
ķ. 132b/12
ķ.+ it- 124a/11
ķ.+i(ķemligi) 132b/12
ķendi *ķrř.* **ķendü**
ķ. 117b/07, 121a/12
ķ.+giñ 123a/12
ķendü (zm.) Kendi.
ķ. 109a/06, 117b/13, 119a/10
ķ.+lere 125b/08
ķ.+ñ 124a/16
ķ.+ne 124a/06
ķ.+ñi 124a/01, 124a/13
ķ.+sinden 121b/08
ķ.+ye 113b/02, 121b/01
ķerem (Ar. i.) Lütuf, ihsan.
ķ.+in 111b/09
ķ.+inden 115a/09, 119a/09, 119a/10
ķerīm (Ar. i.) Kerem sahibi, cömert.
ķ. 105b/12, 119a/09
ķ.+i(va‘de-i ķ.) 115a/04
ķerre (Ar. i.) Defa, kez.
ķ. 107a/02, 111b/17, 124b/07
ķes- (f.) Kesmek.
ķ.-en 133b/13, 135a/05, 136a/14, 138b/01
ķ.-me(ümīz kes-) 116a/03
ķ.-mek 136b/15

kesil- (f.) Kesilmek, biçilmek.
k.-en 133b/09, 135a/04,
136a/12, 138a/12, 139a/14
k.-meye 129a/01
keşîr (Ar. sf.) Çok.
k.+e(ehādîş-i keşîre) 128a/04
keskün (sf.) Çok kesici, keskin.
k. 112a/17
kez (i.) Defa, kere.
k. 104b/02, 107a/02, 107a/06
kıbel (Ar. i.) Taraf, yön.
k.+inden 105a/09
kıl (i.) Kıl.
k.+dan 112a/16
kıl- (f.) Etmek, yapmak.
k.-(seḥā kıl-) 125a/10
k.-a(erzānī kıl-) 139a/15
k.-a(namāz kıl-) 129a/13
k.-a(tevbe kıl-) 120a/01
k.-asın(rahmet kıl-) 115a/12,
119a/13
k.-dı(makbûl kıl-) 117a/02
k.-dı(selām kıl-) 108b/15,
109a/03
k.-dı(vaşîyyet kıl-) 109b/02
k.-dı(zārîlık kıl-) 119a/02,
119b/02
k.-dîñ 116b/16
k.-dugımız(rahmet kıl-)
120a/03
k.-madılar(kabûl kıl-) 115b/05
k.-mağî(şefâ‘at kıl-) 114b/12
k.-mak(sefer kıl-) 134a/10
k.-masa(kabûl kıl-) 117a/02

k.-mışdur(cenāze namāzı kıl-)
104b/10
k.-sa(namāz kıl-) 132a/13
k.-up(namāz kıl-) 104b/09
k.-up(rahmet kıl-) 119b/13
k.-up(şükür kıl-) 117a/04
kılıcım (i.) Kılıcım, ateş zerresi.
k.+lar 112a/02
kılıç (i.) Kılıç.
k.+ şal- 104b/06
k.+dan 112a/17
kır- (f.) Kırmak.
k.-madı 138a/10
kırk (i.) Kırk.
k. 136a/11
kışsa (Ar. i.) Kısa hikaye.
k.+yı ḥūn 126a/01
k.+yı ḥūnlık it- 126a/01
kış (i.) Kış.
k. 134a/04, 135a/11, 136b/08,
138b/09
kıṭā‘ı’t-tarîk bk. Arapça İbareler Dizini.
k. 133b/15
kıyāmet (Ar. i.) Dünyanın sonu, kıyamet
günü.
k.+(kıyāmet günü) 109b/05,
114a/15
k.+de 127b/08, 128a/02
k.+e 105a/17
kız (i.) Kız.
k. 105b/10
k.+(kız karındaş) 131a/13
k.+ı 122a/10
k.+ım 122a/12

ķ.+ıñ 113a/13, 130a/06
ķ.+ına 122a/12
ķızarıcı (sf.) Rengi kırmızı olan,
kırmızıya yakın bir renk alan.
ķ. 131a/11
ķızcağaz (i.) Kızcağız, zavallı kız.
ķ.+ların 128b/12
ķızılca (i.) Yanağa sürülen bir nevi
düzgün, allık.
ķ. 129a/05
ķi (Far. bağ.) Bağlaç.
ķ. 104b/03, 105a/08, 105a/09,
105a/10, 106a/03, 106a/04, 106a/07,
106a/09, 106a/12, 106a/13, 106b/05,
106b/10, 106b/14, 107a/05, 107a/12,
107a/13, 107a/15, 107b/09, 108a/02,
108b/11, 108b/11, 109a/04, 109a/04,
109a/12, 109b/02, 111a/02, 111a/13,
112a/09, 113a/05, 113a/07, 113a/16,
114a/01, 114a/09, 114a/10, 114a/13,
114a/14, 114a/16, 114b/04, 114b/07,
114b/11, 114b/17, 115a/10, 115b/09,
115b/11, 116a/03, 116a/16, 116b/04,
117a/01, 117a/14, 117b/08, 117b/10,
118b/04, 118b/07, 118b/11, 118b/13,
119a/03, 119a/04, 119a/10, 119b/04,
119b/11, 119b/13, 121a/05, 121a/08,
121a/12, 121a/13, 121a/16, 121b/03,
121b/09, 121b/10, 122a/06, 122a/06,
122a/08, 122a/14, 122a/16, 122b/13,
123a/04, 123a/08, 123a/10, 123b/07,
123b/11, 123b/12, 123b/14, 123b/17,
124b/02, 124b/13, 124b/15, 125a/06,
125a/11, 125a/12, 125a/16, 125b/01,

125b/04, 125b/07, 125b/11, 126a/07,
126b/02, 126b/13, 127b/04, 127b/05,
127b/08, 127b/14, 128a/01, 128a/05,
128a/11, 128b/05, 128b/14, 129a/14,
129b/14, 130a/01, 130a/03, 132a/07,
132a/12, 132a/14, 132b/05, 132b/10,
132b/15, 133a/02, 133a/07, 133b/03,
133b/05, 137a/02, 137a/07, 137a/09,
137a/12, 137b/10, 138b/04
ķibir (Ar. i.) Büyüklük taslama, kibir.
ķ.+e(kibre)(kibre düş-)
123a/14
ķim (zm.) Kim.
ķ. 109a/04, 109b/02, 111b/12,
113a/05, 113b/12, 114a/02, 114b/10,
115a/04, 115b/05, 116a/14, 119b/15,
126a/02, 130b/03, 130b/11, 133b/01
ķ.+de 106a/12, 132b/15
ķimesne (i.) Kimse.
ķ. 117a/08, 118a/02, 127b/04,
128a/07, 128a/14, 128b/01, 133b/11,
133b/13, 134a/02, 134a/14, 135b/12,
136a/10, 136a/14, 136a/15, 137a/14,
138b/03
ķ.+nin 135a/06
ķ.+ye 114a/17, 126b/17,
127a/03, 127a/06
ķ.+yi 127a/01
ķimi (zm.) Kimi.
ķ.+niñ 112a/12, 112a/12
ķimse (zm.) Herhangi bir kişi, kim
olduğı belirtilmeyen şahıs.
ķ. 122b/12, 126a/13, 126a/15,
126b/02, 127b/01, 133a/12

k.+den 123a/06
k.+niñ 121a/12, 123b/02,
124b/05, 125a/04, 126b/03, 134b/11,
138a/15, 138b/01
k.+ye 121b/01, 122b/10
k.+yi 122b/10, 126a/14,
126a/14
kişi (i.) Kişi, kimse.
k. 105a/08, 108a/02, 112a/05,
113b/13
k.+niñ 112a/12, 123b/07,
126b/08
k.+ye 128a/05
kitāb (Ar. i.) Kitap.
k. 132a/01, 138b/02
k.+ı 111a/13, 111a/15, 123b/08
k.+lardan 126a/07
kitābu'l-lah *bk.* Arapça İbareler Dizini.
k.+(hükümü k.) 124b/11
kizb (Ar. i.) Yalan.
k. 121a/14
k.+den 121a/15
k.+ine 127a/02
kizib *krş.* **kizb**
k. 136b/03
k.+den 125a/07
ko- (f.) 1. Koymak, yerleştirmek.
k.-dı 117b/07, 117b/07,
118b/07
k.-rlar 129a/09
k.-yasın 118b/14, 118b/14
k.-yup 108b/07, 113a/07
2. Bırakmak.
k. 105a/09, 105a/14

k.-ma 123b/17, 125b/11
k.-madı 115b/09
k.-madım 115b/17
k.-mağdur 114b/08
k.-mayup 126b/10
k. (aç ko-) Ceza olarak veya
ihmal ederek yemek vermemek, aç
bırakmak. 114b/07
koca (sf.) Yaşça büyük, yaşlı.
k. 128b/12
koğu *krş.* **koku**
k.+sı 118b/08
koğu (i.) Koku.
k.+lar 132a/12, 132a/15
koñşı (i.) Komşu.
k.+(koñşı haqqı) 125a/03
k.+niñ 125a/03
kopar- (f.) Koparmak.
k.-dı 118b/06
kork- (f.) Korkmak.
k. 122b/08
k.-arak 123b/11
k.-ma 124b/07
k.-mazsın 115b/15
korku (i.) Korku.
k.+dan 112a/11
k.+yı 106a/11
korkucı (sf.) Korkan.
k. 131b/11
korkulu (sf.) Korku dolu.
k.+dur 106a/09
koy- (f.) 1. Bir yere bırakmak, koymak.
k.-sa 138b/04
2. İzin vermek.

ķ.-mayasın 122a/17

3. ... duruma getirmek, o hal üzere kalmasına sebep olmak.

ķ.-up(nahıs koy-) 137a/04

ķoyun (i.) Koyun.

ķ.+a 113a/15

ķ.+ıñ 113a/17

ķör (Far. sf.) Kör.

k. 115a/01

ķöşe (i.) Köşe.

ķ.+ye 129a/11

ķuyı (i.) Kuyu.

ķ. 136b/15

ķubūr Ar. i. Kabirler.

ķ.+i 124b/15

ķudret (Ar. i.) Güç, kudret.

ķ.+(kemāl-i ķudret-i ‘aẓīmet)

137a/08

ķ.+in 111a/15

ķūhistān Far. Yer adı.

k. 135a/15, 136b/10

ķul (i.) Allah tarafından yaratılmış olan insan.

ķ. 106a/13, 106b/02

ķ.+ ol- 106a/02

ķ.+a 105a/11

ķ.+ı 116b/02

ķ.+ıñ 104b/03, 104b/15,

116a/06, 119a/06

ķ.+ına 119a/13

ķ.+ıñdan 119a/12

ķ.+lar 124b/01

ķ.+lardur 106b/10

ķ.+ları 116a/05, 116b/02, 117a/08, 118a/01

ķ.+larıñ 137a/03

ķ.+larına 106a/12

ķ.+laruña 114b/15

ķ.+uma 105a/01

ķ.+umı 105a/10

ķ.+uñ 109a/05, 115a/07

ķ.+uña 115a/12

ķulak (i.) İşitmeye yarayan organ, kulak.

ķ. 104b/10, 105b/04

ķ.+ına(ķulağına) 104b/10

ķ.+lar 105a/17

ķulluķ (i.) Kulun Allah’ın emir ve yasaklarına uyma sorumluluķu.

ķ.+ına(ķulluķına) 115b/12

ķurān (Ar. i.) Allah tarafından Hz. Muhammed’e vahyedilen kutsal kitap, İslam dininin temel kitabı.

ķ. 104b/11

ķ.+(ħāfız-ı ķ.) 135a/02

ķurbān Bayramı (Ar. i.) Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvanın kesildiķi dini bayram.

k. 131a/08

ķurıl- (f.) Kurulmak, hazırlanmak.

ķ.-up 111b/07

ķurtal- krş. **ķurtul-**

ķ.-asın 106a/04

ķurtar- (f.) Kurtarmak.

ķ.-asın 112b/05

ķurtul- (f.) Kurtulmak.

ķ.-asın 108a/15

ķuru- (f.) Kurumak.

1. 106a/15
kurul- (f.) Kurulmak, inşa edilmek.
 1. 112a/16
kuşūr (Ar. i.) Kusur.
 1. 124a/09
 1. 124a/09
kuşluk vakti (birl. i.) Günün sabahla öğle arasındaki saatleri, kuşluk vakti.
 1. 136a/09
kuvvet (Ar. i.) Dayanıklılık.
 1. 125a/09
kuvvetlü (Ar.+T. sf.) Güçlü, kuvvetli.
 1. 135b/10
küberā (Ar. i.) Büyükler, ileri gelenler.
 1. 125b/08
 1. 123a/13
küçük (sf.) Küçük.
 1. 128b/06, 128b/07, 130b/09
küfür (Ar. i.) Allah'ın varlığını, birliğini kabul etmeme, dinin esaslarına inanmama.
 1. 123a/11
 1. 116a/04
 1. 114b/03
külli (Ar. sf.) Bütün, hep.
 1. 133a/14
 1. 114b/13

-L-

lağv (Ar. i.) Faydasız boş söz.
 1. 132b/14

lahza (Ar. i.) An.
 1. 105a/10, 105a/12, 105a/13
Lā ilahe illa'l-lah Muḥammed Resūlu'l-lah bk. Arapça İbareler Dizini.
 1. 111b/09
Lā ilahe illallah Muḥammedü Resulu'l-lah krş. **Lā ilahe illa'l-lah Muḥammed Resūlu'l-lah**
 1. 106b/16
la'in (Ar. sf.) Lanetlenmiş.
 1. 107b/16, 113b/08
 1. 115a/01
lākin (Ar. bağ.) Fakat.
 1. 130a/10
lāyık (Ar. sf.) Uygun, yaraşır.
 1. 128a/04, 133a/02
 1. 114b/16
 1. 114b/17
lāzım (Ar. sf.) Gerekli, lüzumlu.
 1. 126a/06
 1. 122b/15, 127b/07, 133a/03
 1. 133a/04, 133a/07
lezzet (Ar. i.) Tat.
 1. 118b/08
libās (Ar. i.) Elbise.
 1. 136a/13, 138a/12, 139a/14
 1. 125a/10
lisān (Ar. i.) Dil, lisan.
 1. 123b/10
liyākat (Ar. i.) Layık olmaya sebep teşkil eden yetenek, yeterlilik.
 1. 111a/03
 1. 111a/06

lu‘b (Ar. i.) Oyun, eğlence.

l. 125a/01

Lūṭ *bk.* Kişi Adları Dizini.

l.+(Lūṭ kavmi) 137b/12

luṭf (Ar. i.) Bağış, ihsan.

l.+ı 114b/11

l.+uñ 112b/03

-M-

mā‘adā (Ar. e.) –den başka, –den gayri.

m.+sından 137a/14

m.+sını 129b/10

ma‘āṣi (Ar. i.) Günahlar, isyanlar.

m.+den 115a/07, 115b/16,

119a/06

mağlūb (Ar. sf.) Mağlup, yenilmiş.

m. 121b/07

mağrip (Ar. i.) Batı, garp.

m. 134a/07

maḥal (Ar. sf.) Yerinde, uygun, münasip.

m. 114b/02

m.+de 111b/05

m.+le 123b/02

m.+linde 123a/06

maḥbūb (Ar. i.) Sevgili.

m. 124a/17

m.+ıñ 115a/02

maḥlūḳ (Ar. sf.) Allah tarafından yaratılmış, yok iken var edilmiş.

m.+um 137a/08

maḥlūḳāt (Ar. i.) Yaratılmış olan şeyler, mahluklar.

m. 115a/06

m.+ıñ 119a/05

maḥrūm (Ar. sf. ve i.) İyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan.

m.+ ol- 113b/11, 128b/01

maḥşūş (Ar. sf.) Has, özgü.

m.+ ol- 129b/05

m.+dur 133b/04, 134b/06,

136a/05

maḥşer (Ar. i.) Ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

m.+(maḥşer yeri) 111b/11

maḥv (Ar. i.) Yok etme.

m.+ it- 115a/01

maḥzūn (Ar. sf.) Hüzünlü.

m.+ ol- 137a/05

maḳāl (Ar. i.) Söz, laf.

m. 122b/16

maḳām (Ar. i.) 1. Makam, yer.

m.+(ekl-i m.) 122b/16

m.+ına 119b/06

2. Salikin Allah yolunda ulaştığı kalıcı mertebe, manevi rütbe.

m.+ı 117a/10

maḳber *Ar.* Mezar.

m.+e(mevāzi‘-i m.) 124b/15

maḳbūl (Ar. sf.) Kabul edilen, reddedilmeyen.

m. 116b/02, 117a/07, 118a/01

m.+ı yezdān 135a/03

m.+ it- 118a/15, 120a/02

m.+ kıl- 117a/02

m.+ ol- 116b/01
m.+dür 129a/14, 139a/08
mal (Ar. i.) Mal, varlık.
m. 113a/02, 113a/08, 114a/03,
122a/11, 122a/12, 123a/04
m.+ eyle- 122b/02
m.+ı 128b/07, 133b/13
m.+ın 113a/11
m.+ında 128a/09
m.+ından 105b/08, 116b/04,
128a/14, 128a/15
m.+ını 128b/02, 130b/06
ma'lûm (Ar. sf.) Herkes tarafından
bilinen, öğrenilmiş olan.
m.+ eyle- 133a/05
m.+ ol- 127b/04
ma'mûr (Ar. sf.) Gelişip güzelleşmiş.
m.+ ol- 126a/08
ma'nâ (Ar. i.) Anlam, mana.
m.+sı 132a/12
mâ'ni (Ar. i.) Engel, mani.
m.+dür 125a/07
ma'rifet (Ar. i.) Marifet, hüner.
m. 105b/02
ma'reke (Ar. i.) Savaş meydanı.
m.+ye 124a/01
naşārâ (Ar. i.) Hristiyanlar, Nasraniler.
m.+dur('îd-ı m.) 133b/03
maşhara (Ar. i.) Şeref ve itibarını ayaklar
altına alıp gülünç duruma düşmüş
kimseler için "soytarı, kepaze, rezil,
haysiyetsiz" anlamlarında kullanılan
hakaret sözü, maskara.
m. 124b/16

maşharlık (Ar.+T. i.) Maskaralık, alaya
alma.

m.+a(maşharlığa)(maşharlığa
al-) 122b/10

ma'siyyet (Ar. i.) Günah.

m.+e 105b/13, 130b/06

m.+lerim 116a/02

maşlahat (Ar. i.) İş, mesele.

m. 124b/02

m.+a 124b/03

m.+ın 107b/16

m.+larda 134a/11

ma'sûm (Ar. i.) Suç ve günah işlemesi
düşünülemeyecek kadar küçük olan
çocuk, sabi.

m. 130b/09

maşnık (Ar. i.) Doğu, şark.

m. 135b/02

mazlûm (Ar. sf.) Haksızlığa uğramış,
zulüm görmüş kimse.

m.+uñ 114b/01

me'âş (Ar. i.) Yaşamak ve geçinmek için
gerekli olan şey, rızık.

m.+ına 121b/11

mecâl (Ar. i.) Güç, takat.

m.+ın 122b/05

meclis (Ar. i.) 1. Bir konu hakkında
konuşmak, görüşmek üzere bir araya
gelmiş kimseler topluluğu.

m.+(meclis-i 'i.) 125b/16

2. Sohbet etmek, eğlenmek amacıyla bir
araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu.

m.+de 125a/05

m.+deki 125a/05

m.+e 125a/02
m.+inden 125a/01
m.+ine 125b/09, 125b/14
mecnūn (Ar. sf.) Deli, divane.
m.+ ol- 130b/14
müfâcât (Ar. i.) Oluverme.
m.+a (mevt-i müfâcât: Kalbin durması) 136a/14
meger (Far. bağ.) “Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa” gibi anlamlarla istisna belirtir.
m. 111a/02, 121b/14, 122a/14, 122a/15, 122b/14, 124b/17, 125b/09, 130b/03, 130b/11
mekr (Ar. i.) Hile, düzen.
m.+i hîle 136a/05
mekân (Ar. i.) Mesken.
m.+a 127b/06
mekkârî (Ar. i.) Hilekarlık, hile.
m.+ye 116b/07
mekşûf (Ar. sf.) Açık.
m.+(muşhaf-ı şerîf-i m.) 130b/10
melek (Ar. i.) Melek.
m.+‘ül mevt (Ölüm meleği; Azrail) 104b/01, 104b/14, 105a/02
me‘lûn (Ar. sf.) Lanetlenmiş.
m. 111a/04
m.+dur 122a/13
memnû‘ (Ar. sf.) Menedilmiş, yasaklanmış.
m.+dur 133b/14, 135a/08, 136b/06, 138b/13
mendebûr (Far. sf.) Müflis, iflas etmiş.

m. 114b/14
menî (Ar. i.) Neslin devamını sağlayan erkeklik tohumu, er suyu.
m. 131a/03
m.+sine 130b/08
Men’i’l-âdâb Ar. Eser adı.
m.+dan 131b/15
menzil (Ar. i.) Mevki, makam.
m.+i 125a/15
merhamet (Ar. i.) Merhamet, acıma.
m.+ eyle- 123a/03
Merîh (Ar. i.) Dünyadan sonra güneşe en yakın gezegen, Mars.
m.+e 136b/12
mertebe (Ar. i.) 1. Derece, basamak.
m. 128b/06
2. Rütbe, paye.
m.+mden 118a/04
m.+ñi 125b/10
m.+si 118a/04
meşabîh (Ar. i.) Yol gösteren.
m. 132a/10
mesâ’il (Ar. i.) Meseleler.
m.+i 127b/07, 129b/08
m.+ler 111a/01
meşâlih (Ar. i.) İşler.
m.+i dünyevî 124a/15
m.+a 133a/06
m.+e 133a/12
m.+inde 122b/07
m.+lerine 137a/04
müsâvî (Ar. sf.) Eşit.
m.+dür 121b/11
mescid (Ar. i.) Mescit.

m. 107b/08, 108b/07, 108b/13
m.+den 108b/15
m.+e 132a/12
m.+lerde 122a/02
mes'ele (Ar. i.) Bir kimseye veya bir makama sorulup cevabı istenen şey.
m. 122b/12
meskenet (Ar. i.) Allah karşısında aczini, yokluğunu bilme.
m.+i 123b/17
mesnūn (Ar. sf.) Hz. Muhammed tarafından söylendiği, yapıldığı veya tasvip edildiği için sünnet olmuş, onun sünnetinin gereği olarak kabul edilmiş.
m.+dur 125a/11
mes'ul (Ar. sf.) Sorumlu.
m.+ ol- 124b/10
meşārık (Ar. i.) Doğuda bulunan memleketler, doğu ülkeleri.
m.+dan 131b/15
meşāyih (Ar. i.) Şeyhler.
m.+i 124b/15
meşğul (Ar. sf.) Bir işle uğraşan, bir işle meşgul olan.
m. 118a/11
m.+ ol- (Bir işle meşgul olmak.) 115b/13, 116b/10, 117a/06, 117a/15, 117b/04, 117b/14, 118b/01, 118b/09, 119b/09, 121a/12
metā' (Ar. i.) Maddi manevi sermaye, varlık.
m.+ı kalil 113a/01
metbū'lik (Ar.+Tür. i.) Kendisine tābī olunan, uyulan.

m. 123a/12
metin (Ar. sf.) Sağlam.
m.+dür 121a/09
mevāzi' (Ar. i.) Yerler.
m.+i maḵber 124b/15
mevc (Ar. i.) Dalga.
m.+i 111b/04
mev'ize (Ar. i.) Öğüt, nasihat.
m. 111a/01, 112b/12
Mevlā (Ar. i.) Allah.
m.+dan 126a/10
mevt (Ar. i.) Ölüm.
m. 136a/14
m.+(melek'ül-m.) 104b/01, 104b/14, 105a/02
m.+i müfācāt(Kalbin durması) 136a/14
m.+iñi 124b/13
meyil (Ar. i.) Bir kimse veya şeye diğerlerinden fazla eğilim, sevgi, istek ve ilgi gösterme.
m.+ it- 126b/16
mezellet (Ar. i.) Hakir ve zelil olma durumu, hakirlik.
m.+de(mezelletde düşür-) 122b/12
mezemmet (Ar. i.) Kınanacak, ayıplanacak iş ve davranış.
m.+inden 121a/12
mezheb (Ar. i.) Gidilen, benimsenen yol.
m.+ime 126a/06
mezḵūr (Ar. sf.) Zikrolunan, zikredilmiş olan.

m.+dur 121a/13, 122a/13,
129a/07

mı Soru eki.

m. 107a/14, 107a/17, 114a/12,
118a/02, 138a/02, 138a/03, 138a/04,
138a/07, 138a/08, 138a/10, 138a/11

m.+dur 117a/08

m.+sın 113a/03

maḥẓa (Ar. zf.) Sadece.

m.+(küfür-i m.) 116a/04

Mışır Ar. Yer adı.

m.+a 139a/10

m.+da 138a/05

mi Soru eki.

m. 107a/06, 138a/06

m.+dür 113b/07

m.+sin 107a/09, 118b/05

mihmān (Far. i.) Misafir, konuk.

m. 127a/08

miḥnet (Ar. i.) Sıkıntı, zorluk.

m.+ çek- 138a/10

m.+den 133b/10

miḥrāb (Ar. i.) Cami, mescit gibi yerlerde kıbleyi gösteren, duvarda bulunan ve imama ayrılmış olan zeminden biraz yüksek girintili yer.

m. 118a/09, 118b/01

miḫdār (Ar. i.) Bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen durumu, miktar.

m.+ı 111b/04, 114b/09,
116a/07

misk (Ar. i.) Asya dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altında

bulunan bir bezden çıkarılan güzel kokulu siyah madde.

m.+den 118b/08

mişkal (Ar. i.) Son zamanlarda sadece altın, gümüş, inci gibi kıymetli maden ve mücevherleri tartmakta kullanılan ve kullanıldığı yere, zamana göre değişiklik gösteren, yaklaşık 1,3 veya 1,5 dirhem yahut 20 veya 24 kirat ya da 4,009 veya 4,80 gr. karşılığı olarak kabul edilen ağırlık ölçüsü birimi

m.+i zerre 119a/07

miskīn (Ar. sf. ve i.) 1. Aciz, zavallı.

m. 106b/04, 112b/12, 113a/15

2. Dinen zekat verilecek derecede yoksul, muhtaç kimse.

m.+lere 116b/05

mīzān (Ar. i.) Mahşer günü herkesin dünyada yaptığı iyilik ve kötülüklerin tartılıp değerlendirileceği manevi terazi.

m. 111b/07

mu‘aṭṭal (Ar. sf.) Bırakılmış, terkedilmiş.

m. 115b/04

mu‘ayyen (Ar. sf.) Belirli.

m. 124a/07

mūcib (Ar. i) Vesile.

m.+i rahmet ol- 133b/01

mufāraḳat (Ar. i.) Ayrılma.

m.+ ol- 133a/10

muḡālaṭa (Ar. i.) Yanıtacak şekilde söz söyleme.

m. 125b/05

muḡālebe (Ar. i.) Birbirine üstün gelmeye, birbirini geçmeye çalışma.

m.+ it- 121b/07
muḥabbet (Ar. i.) Sevgi.
m. 123a/03, 129a/01
m.+e 129a/04
m.+i 131a/13
muḥakkak (Ar. zf.) Kesinlikle.
m. 123b/08
muḥāl (Ar. sf.) İmkansız.
m.+ ol- 112b/03
muḥālif (Ar. sf.) Aykırı, uygun olmayan.
m. 123b/09, 124b/09
Muhammed *krş.* **Muḥammed Muṣṭafā**
m. 139a/08
m.+iñ 112a/09
Muḥammede'l-Muṣṭafā *krş.* **Muḥammed Muṣṭafā**
m. 112b/04, 115a/02
Muḥammed Muṣṭafā *bk.* Kişi Adları Dizini.
m. 107b/07, 107b/11, 108b/05, 109a/08, 109a/17, 134b/08, 138a/08
Muḥarrem (Ar. i.) Hicri senenin veya kameri yılın birinci ayı, aşure ayı.
m.+(Muḥarrem ayı) 134a/03, 135a/10, 136b/07, 138b/08
muḥāṭab (Ar. i.) Kendisine söz söylenen, kendisiyle konuşulan, hitap edilen kimse.
m.+iñ 122b/15
muḥāvere (Ar. i.) Karşılıklı konuşma.
m.+ it- 125b/02
muḥtāç (Ar. i.) Bir kimseye, bir şeye ihtiyaç duyar hale gelme.

m.+ it- 125a/14
mu‘īn (Ar. i.) Yardım eden, yardımda bulunan.
m.+iñdür 124b/07
muḳaddem (Ar. sf.) Önce, evvel.
m. 121b/16
muḳaddeme (Ar. i.) Başlangıç, giriş.
m.+(baş-ı m.) 122b/15
muḳārīn (Ar. sf.) Yakın.
m.+ ol- 126b/01
muḳarrer (Ar. sf.) Karar verilmiş, kararlaştırılmış.
m.+ ol- 114b/05
muntazır (Ar. sf.) Bekleyen, intizar eden.
m. 111b/05
murād (Ar. i.) İstek, amaç.
m. 128b/04
m.+ eyle- 127b/04, 129b/09
m.+ımız 129b/07
m.+ına 126a/08
m.+ları 125b/07
murā‘ī (Ar. sf.) Saygılı olan.
m. 124a/05
Mūsā *bk.* Kişi Adları Dizini.
m.+(Ḥazret-i m.) 134b/14
muṣāḥabet (Ar. i.) Sohbet.
m.+ it- 127a/05
muṣḥaf (Ar. i.) Kur’an-ı Kerim.
m.+ı şerīf 130b/11
m.+ı şerīf-i mekṣūf 130b/10
m.+lara 104b/13
muṣībet (Ar. i.) Sıkıntı.
m.+ine 126b/03

muşlık (i.) Musluk.

m.+lardan 122a/03

müte'allik (Ar. sf.) Alakalı, ilgili.

m. 121b/12

m.+dür 134a/09, 135b/04,
136b/12, 138b/14

muṭlaḳa (Ar. zf.) Kesinlikle.

m. 127a/04

muṭṭali (Ar. sf.) Bilen, vakıf ve haberdar
olan.

m.+ ol- 127a/03

mübāḥaṣe (Ar. i.) İlmi, fikri, edebi bir
konu üzerinde tartışma.

m.+yi 'ilmiyye 123b/10

m.+ it- 125b/03

mübārek (Ar. sf.) Hayırlı, kutlu.

m. 108b/05, 108b/07, 109a/01,
123a/05, 135a/01, 137b/15, 138a/10

m.+ eyle- 129b/01, 129b/02

m.+(mübārek gün) 133b/07

m.+ ol- 123a/05, 133b/10

m.+dür 134b/07, 138b/03,
138b/06

mübāṣeret (Ar. i.) Bir işe başlama,
yapmaya girişme.

m.+ it- 137a/04

m.+ it- 133a/12, 137a/05

mübtelā (Ar. sf.) Bir derde, bir hastalığa
tutulmuş.

m. 121b/02

m.+ ol- (Düşkün olmak.)
123a/17

mücādele (Ar. i.) Bir mesele üzerinde
karşılıklı tartışma, didişme.

m.+ it- 126b/01, 126b/05

mücrim (Ar. i.) Suç işlemiş olan,
kabahatli kimse.

m.+lere 111a/10

mūdā' (Ar. sf.) Bir kimseye emanet
olarak bırakılmış.

m. 136a/11

müdāvemmet (Ar. i.) Devamlı yapma.

m.+ it- 109a/17, 136a/12

müflis (Ar. sf. ve i.) İflas eden.

m. 113b/11, 114a/13, 114b/14

müfsid (Ar. sf.) Fesatçı, fitneci.

m. 115a/07, 115b/03, 119a/06

mühīb (Ar. i.) Dost.

m.+ it- 124b/08

mühim (Ar. sf.) Önemli.

m.+dür 126a/06

mülānese (Ar. i.) Birbirine dokunma,
temas etme.

m.+ it- 122a/05

mülk (Ar. i.) Mal, mülk.

m.+i(milki) 123a/04

mültefit (Ar. sf.) İltifat eden.

m.+ ol- 126b/17

mü'min (Ar. i. ve sf.) İman eden.

m. 105a/03, 106a/16, 106b/02

m.+de 124a/05

m.+e 125a/13, 133a/02

m.+iñ 105a/03

m.+ler 114a/16

m.+leri 105b/16

m.+leriñ 114a/13

mümkin (Ar. sf.) Olması, gerçekleşmesi
imkan dahilinde olan, mümkün.

m.+ ol- 127a/06
münādī (Ar. i.) Çağırın, davet eden kimse.
m. 105a/09
münāfık (Ar. sf.) Ara bozucu, ikiyüzlü.
m. 124a/02, 130b/04
münāsebet (Ar. i.) Yakınlık.
m.+ eyle- 126a/16
münāzara (Ar. i.) Bir konu üzerinde belirli usul ve kurallara uyularak yapılan tartışma.
m. 125b/03
mün‘im (Ar. sf.) Cömert, iyilik sahibi kimse.
m.+ ol- 133a/09
mürāca‘at (Ar. i.) Bir istek için bir kimse veya makama başvurma, başvuru.
m.+ eyle- 132a/03
m.+ına 121b/11
mürevva‘ (Ar. sf.) Akli, fikri, düşüncü, görüşü sağlam kimse.
m. 136a/10
mürüvvet (Ar. i.) İyilik ve ihsanda bulunma, cömertlik.
m. 125a/10
müslimān (Ar. i.) İslam dininden olan kimse, müslim.
m. 114a/09, 114b/06
m.+ları 124b/14
müstakim (Ar. sf.) Doğru, hak.
m. 124a/15, 126a/11
müsteḥābb (Ar. sf.) Sevap kazandıran, dince makbul davranış.
m.+ ol- 131a/14

müşāhede (Ar. i.) Gözlem.
m.+ eyle- 133a/15
müşevveş (Ar. sf.) Karışık.
m.+(müşevveşi'l-ḥāl ol-)
122b/04

-N-

nā-çar (Far. sf.) Çaresiz.
n.+ ol- 108a/17
nāfi‘ (Ar. sf.) Faydalı.
n.+ bul- 121a/05
n.+dür 137b/08
nā-gāh (Far. zf.) Birdenbire.
n. 107b/09
naḥıs (Ar. i. ve sf.) 1. Uğursuzluk.
n.+a(naḥsa) 133a/10
n.+dan 133a/06
n.+dur 137b/14
2. Uğursuz.
n. 133a/13
n.+ koy- 137a/03
nām (Far. i.) Ad.
n.+ı 123b/08
namāz (Far. i.) Namaz.
n.+ kııl- 104b/09, 129a/13
n.+a(namāza dur-) 118a/11
n.+ı 132a/13
n.+ı(namāz kııl-) 132a/13
n.+ın(cenāze namāzı kııl-)
104b/09
nar (Far. i.) İçinde sıra halinde dizili ve üzeri yenmeye elverişli kırmızımsı

saydam etsi bir kısımla kaplı çok sayıda çekirdek bulunan, portakal büyüklüğündeki sert kabuklu meyve.

n. 117b/05, 117b/11

n.+ı 117b/06

nār (Ar. i.) Ateş, od.

n.+ı 137b/09

naşīb (Ar. i.) Allah'ın bir kimseye tayin ve kısmet ettiği şey, baht.

n.+ eyle- 114b/16

n.+ ol- 113a/10

n.+im 117b/10

n.+iñ 117a/03

n.+iñdür 117b/12

n.+ini 117b/13

naşīhat (Ar. i.) Öğüt, pend.

n.+ eyle- 122b/09, 124b/11, 125a/04

n.+i 126a/03

n.+idür 121a/08

n.+im 126a/05

n.+leridür 126a/10

nazar (Ar. i.) Bakış, bakma.

n.+ eyle- 108a/16

n.+ı 'ināyet 115a/11, 119a/12

nāzil (Ar. sf.) Yukarıdan aşağıya inen.

n.+ ol- (İnmek, nüzul etmek.) 130a/04

nazm (Ar. sf.) Düzgün.

n.+ı lisān 123b/10

ne Ne (soru zamiri ve soru sıfatı).

n. 105a/04, 105b/10, 105b/10, 105b/10, 105b/10, 105b/10, 105b/11, 105b/11, 105b/11, 105b/11, 106b/08,

107b/16, 107b/16, 108b/16, 111a/06, 111a/07, 112b/15, 113b/04, 113b/07, 115b/11, 116a/06, 116a/17, 116b/04, 116b/15, 123a/13, 129a/13, 132b/02, 132b/03

n.+dür 113a/07, 118b/12,

123a/10, 132b/09, 137a/11

nebātāt (Ar. i.) Bitkiler.

n.+ı 134b/07

necāt (Ar. i.) Kurtuluş.

n.+(necāt günü) 134b/15

nefes (Ar. i.) Ses.

n. 123b/15

nefs (Ar. i.) 1. Bedene ait yeme, içme vb. ihtiyaçların bütünü.

n. 115b/14

n.+i 130a/04

2. Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği.

n.+iñi 122b/11

nefsi (Ar. ünl.) “Nefsim!” manasında söylenen söz.

n.+i 112a/05, 112a/05

nefi'süz (Ar.+T. sf.) Faydasız.

n. 123a/17

nefret (Ar. i.) Nefret.

n.+ eyle- 126a/13

Nemrūd *bk.* Kişi Adları Dizini.

n. 138a/08

nerim (Far. sf.) Nerm, yumuşak.

n. 123b/15

nesne (i.) Her türlü cansız varlık, şey.

n. 115b/17

n.+leri 126b/09
n.+ye 137a/05
neüzü bi'l-lah bk. Arapça İbareler Dizini.
n. 105b/16, 106b/09
ne'üzü bi'l-lahi krş. **neüzü bi'l-lah**
n. 105b/07
nevbet (Ar. i.) Nöbet, sıra.
n. 113b/02
nez' (Ar. i.) Can çekişme.
n.+e(hâlet-i n.) 105b/05,
106b/14, 108a/05
n.+ine(cân nez'i) 105a/08,
106a/02
nice (sf.) Çok, pek çok.
n. 108b/13, 113a/04, 114a/09,
114b/12, 115b/07, 117b/13, 118b/09,
119a/09, 133a/12, 136b/11
n.+ler 114b/10, 114b/11,
114b/12
n.+sine 113b/03
niçün (zf.) Niçin.
n. 115b/12
nidâ (Ar. i.) Seslenme.
n. 129b/12
n.+ it- 105a/09
n.+ vir- 137a/12
nifâk (Ar. i.) İnsanlar arasında
anlaşmazlıktan gelen ayrılık, ara
bozukluğu.
n. 125a/02
nikâh (Ar. i.) Bir kadınla bir erkeğin
Allah katında ve kanun nazarında karı
koca sayılmalarını sağlayan işlem.
n.+ it- 135b/05

n.+ it- 128a/01
n.+ ol- 129a/03
n.+dan 128b/14, 129a/04
nikbet (Ar. i.) Talihsizlik, bahtsızlık.
n.+dür 125a/08
ni'met (Ar. i.) İnsanın iyi yaşamasını
sağlayacak her türlü şey.
n. 124a/10, 138a/15, 138b/10
n.+e 106a/10, 132b/11
n.+ler 135a/15
nisâ (Ar. i.) Kadınlar.
n.+dan(ṭā'ife-yi n.) 127a/04
nitekim (bağ.) Nitekim.
n. 106b/13, 113a/01, 114a/03,
120a/03, 127b/13, 128a/11
niyâz (Far. i.) Dua, tazarru.
n.+a.(niyâza dut-) 116b/06
niyâzmendilik (Far.+Tür. i.) Yalvarma.
n. + it- 119b/15
nūr (Ar. i.) Işık, ziya.
n.+a 118a/10
n.+ı 137b/09
nuşh (Ar. i.) Nasihat, öğüt.
n. 124b/17
n.+ı şerîf 121a/04
n.+ı(nuşh eyle-) 124b/06
nüş (Far. i.) İçme.
n.+a 119b/09

-O-

o Üçüncü tekil şahıs zamiri.
o. 115b/10, 122a/15

od (i.) Ateş.

o.+a 136a/13, 138a/08

o.+lar 112a/01

oğlan (i.) 1. Erkek çocuk.

o. 133b/15, 134a/13, 135a/01,
135b/10, 136b/02, 138b/07

2. İnsan oğlu.

o.+ı(âdem oğlanı) 105b/07,
112b/12, 113a/15

o.+ının(âdem oğlanı) 113b/01

oğlancuk (i.) Çocuk.

o.+larıñ 126b/06

oğlançuk *krş.* **oğlancuk**

o.+lar 134a/06

oğul (i.) Erkek çocuk.

o. 105b/10

o.+a(oğla) 137a/01

o.+ı(oğlı) 136b/04, 138b/12

o.+ıdur(tanrının oğlu) 107a/11

o.+uñ(oğluñ) 113a/13

oku- (f.) 1. Okumak.

o. 109a/12

o.-dı 109a/14, 119a/04

o.-rsa 123b/08

o.-ya 109a/05, 126a/08,
129b/06

o.-yanı 111a/13

o.-yup 109b/03

2. Çağırarak, davet etmek.

o.-r 105a/04

okut- (f.) Okumak işini başkasına
yaptırmak, okutmak.

o.-masa 109b/04

ol Üçüncü tekil şahıs zamiri ve işaret
sıfatı o'nun eski şekli.

o. 104b/03, 104b/16, 105a/01,
105a/03, 105a/09, 105a/10, 105b/12,
106b/04, 106b/08, 107a/02, 107a/08,
107a/09, 107a/12, 107b/02, 108a/10,
108a/13, 108a/15, 109a/05, 109a/13,
109b/06, 111a/04, 111b/05, 112a/04,
112a/11, 113a/10, 113a/11, 113a/17,
113b/03, 113b/14, 114a/10, 114a/12,
114b/01, 115a/04, 115b/04, 115b/05,
115b/06, 115b/09, 116a/13, 116b/02,
116b/08, 117a/13, 117b/05, 117b/06,
118a/08, 118a/09, 118b/07, 118b/14,
119b/05, 119b/12, 122a/16, 132a/13,
134a/01, 137a/11

o.+dur 114b/17, 118b/13,
133a/02, 137b/10

o.+maya 111b/15

ol- (f.) 1. Meydana gelmek.

o. 124a/05

o.-a 111a/02, 134a/01

o.-acağsın 113a/05

o.-ıcak 106a/05

o.-dı 107a/04

2. Gerçekleşmek.

o.-a 108b/13, 109b/02,
126b/03, 128a/06, 131b/04, 135a/02,
135a/03, 135a/06, 135a/12, 135a/12,
135a/13, 135a/13, 135a/15, 135b/01,
135b/02, 135b/02, 135b/10, 135b/11,
136b/02, 136b/09, 136b/10, 136b/10,
137a/15, 137a/15, 138b/10, 138b/11

o.-incak 113b/09

o.-masun 132a/01
o.-mayaydı 119a/01
o.-mayınca 123b/07
o.-maz 113b/16, 123b/08,
124a/06, 126a/02, 132a/14
o.-ur 114a/09, 125a/15,
126a/02, 127b/11, 127b/12, 127b/12,
127b/13, 128a/04, 128b/04, 129a/03,
129b/06, 129b/13, 130a/07, 130a/08,
130a/09, 130b/04, 130b/08, 131a/09,
131a/11, 131a/12, 131a/14, 131b/11
o.-ursam 107b/15
o.-ursın 122a/01

3. Bulunmak, var olmak.
o. 118b/05
o.-a 109b/02, 111b/06,
112a/17, 114b/10, 114b/11, 118a/02,
122a/14, 129a/02, 130b/03, 134a/07,
134a/07, 134a/14
o.-an 111a/12, 114a/17,
115a/01, 122a/10, 124b/14, 129b/08
o.-anı 128b/03
o.-anlara 107a/05
o.-aydı 113a/17
o.-maduğı 126b/07
o.-mağa 132b/09
o.-mağ 132b/02
o.-maya 113b/12, 122b/01,
138b/01
o.-sa 106a/13, 116a/06,
116a/17, 121b/05
o.-san 113b/10, 125b/12
o.-sun 128a/01

o.-up 112a/01, 112a/01,
122b/06
o.-ursa 113b/13, 128a/03,
128a/09

**4. (Zaman bildiren kelimelerle) Geçmek,
tamamlanmak.**
o.-a 131a/15
o.-dı 116b/11, 117b/05,
118b/02, 119b/06

5. Olmak yardımcı fiili.
o.-(aḥvāl ol-) 126a/11
o.-(ırak ol-) 124b/17
o.-(şādık ol-) 126a/12
o.-(şā'im ol-) 124a/13
o.-(tābi' ol-) 126a/06
o.-(tevāzu ol-) 126a/15
o.-(yakın ol-) 105a/04, 121a/17
o.-a(‘ābid ol-) 131b/01
o.-a(‘ālim ol-) 122b/14,
131b/06, 131b/13
o.-a(‘ārīz ol-) 136a/11
o.-a(‘azīz ol-) 135a/05
o.-a(cömerd ol-) 131b/07
o.-a(edebli ol-) 128b/10
o.-a(emīn ol-) 138b/02
o.-a(eṭfāl ol-) 121b/14
o.-a(eyü ol-) 128b/11, 134b/01,
135b/13, 136b/05
o.-a(ġanī ol-) 122a/11
o.-a(ġarḳ ol-) 136a/14
o.-a(güçli ol-) 138b/09
o.-a(güzel ol-) 128b/10
o.-a(hakīm ol-) 131b/13

o.-a(ḥarāmī ol-) 122a/15,
138b/07
o.-a(ḥāşıl ol-) 136b/14
o.-a(ḥaste ol-) 134a/15
o.-a(helāk ol-) 134a/06,
136a/15
o.-a(ḥırsız ol-) 137a/01
o.-a(ḥüb ol-) 134a/04, 135a/11
o.-a(ḳādīr ol-) 127b/06
o.-a(kāmīl ol-) 134a/13
o.-a(ḳatı ol-) 136b/08
o.-a(ḳātīl ol-) 131b/05
o.-a(ḳul ol-) 106b/02,
o.-a(lāzım ol-) 122b/15
o.-a(maḳbūl-ı yezdān ol-)
135a/03
o.-a(ma‘lūm ol-) 127b/04
o.-a(ma‘mūr ol-) 126a/08
o.-a(nāzil ol-) 130a/04
o.-a(nikāḥ ol-) 129a/03
o.-a(peşīmān ol-) 120a/02
o.-a(revān ol-) 105a/05
o.-a(sa‘īd ol-) 131b/02
o.-a(şāliḥ ol-) 131b/06
o.-a(sebeb ol-) 125b/16
o.-a(şehīd ol-) 131b/02,
136a/12
o.-a(tendürüst ol-) 135a/14
o.-a(yüce ol-) 112b/07
o.-a(ziyāde ol-) 123a/04,
138a/14, 138a/15
o.-acaḳ(rahmet ol-) 114a/10
o.-acaḳ(sākin ol-) 127b/06

o.-alar(mücib-i rahmet ol-)
133b/01
o.-am(mültefit ol-) 126b/17
o.-am(rāḥat ol-) 126a/04
o.-an(ḥaste ol-) 134a/14,
135b/12, 137a/14, 139a/03
o.-an(iḥsān-ı ‘ālim ol-) 124a/10
o.-an(lāyık ol-) 128a/05,
133a/02
o.-an(lāzım ol-) 127b/07,
133a/03
o.-an(maḥşūş ol-) 129b/05
o.-an(müstehābb ol-) 131a/14
o.-an(pādişāh ol-) 115b/10
o.-an(sünnet ol-) 131a/05
o.-an(ṭaleb ol-) 139a/08
o.-an(tırāş ol-) 133b/11,
136a/10, 138a/14
o.-an(yeñi ol-) 134a/03,
135a/09, 136b/05, 138b/07
o.-anı(yaramaz ol-) 128a/09
o.-anı(ḳavī ol-) 128a/08
o.-anıñ(alçaḳ ol-) 125a/15
o.-dı(āḥir ol-) 115a/08,
119a/08
o.-dı(ğarḳ ol-) 108b/14
o.-dı(meşğul ol-) 116b/10,
117b/04
o.-dı(muḳarrer ol-) 114b/05
o.-dı(revāne ol-) 118b/03
o.-dı(şād ol-) 109a/09
o.-dı(vāşıl ol-) 134b/11
o.-dılar(ferah ol-) 109a/10
o.-dılar(helāk ol-) 137b/13

o.-dılar(meşğul ol-) 117a/06,
117b/14, 118b/01, 118b/10
o.-dılar(şehīd ol-) 136a/09
o.-dugı(fā'idesiz ol-) 137b/10
o.-dugım(muṭṭali' ol-) 127a/03
o.-dukça(mümkin ol-) 127a/06
o.-duklarına(mufāriḳat ol-)
133a/11
o.-ıcak(cem' ol-) 112b/08
o.-ıcak(fāriğ ol-) 118a/12
o.-ma(hem-meclis ol-)124b/17
o.-ma(imām ol-)125b/13
o.-ma('acül ol-) 123b/13
o.-ma(hālī ol-) 124a/06
o.-ma(i'tikādli ol-) 126b/02
o.-ma(muḳārīn ol-) 126b/01
o.-ma(şād ol-) 126b/04
o.-madı(şehīd ol-) 138a/11
o.-maḳ(peşīmān ol-) 116a/17
o.-maḳ(şehvet-i gālib ol-)
130a/11
o.-masına(helāk ol-) 134a/02
o.-maya(cārī ol-) 136b/03
o.-maya(gezegen ol-) 121b/13
o.-maya(hālī ol-) 133b/11,
133b/12
o.-maya(mes'ül ol-) 124b/10
o.-maya(sebeb ol-) 125b/11
o.-mayayım(vaşī ol-) 126b/14
o.-mayım(ḳabül ol-) 127a/08
o.-mayım(kefīl ol-) 126b/13
o.-mayım(şağdūç ol-) 127a/06
o.-mayım(vekīl ol-) 126b/14
o.-mayınca(cā'iz ol-) 132b/01

o.-mayınca(zarūret ol-)
126b/05
o.-mayup(mübārek ol-)
133b/10
o.-maz('özür ol-) 132a/05
o.-mazsın(meşğul ol-) 115b/13
o.-mış(ğarḳ ol-) 111a/16,
119a/12
o.-mış(hāzır ol-) 119b/05
o.-mış(meşğul ol-) 117a/15,
119b/09
o.-sa(rüsvāyı ol-) 123a/15
o.-sa(yeñi ol-) 134a/04,
135a/11, 136b/07, 138b/09
o.-sun(beşāret ol-) 117b/08
o.-un(meşğul ol-) 121a/13
o.-sun(mübārek ol-) 123a/05
o.-sun(selām ol-) 105a/16
o.-undı(rivāyet ol-) 106b/13
o.-up('ārif ol-) 121a/10
o.-up(cem' ol-) 108b/09
o.-up(ğarḳ ol-) 118a/11
o.-up(haste ol-) 108a/05
o.-up(hāzır ol-) 104b/09
o.-up(maḥzūn ol-) 137a/06
o.-up(muḥāl ol-) 112b/03
o.-up(mübtelā ol-) 123a/17
o.-up(mün'im ol-) 133a/09
o.-up(müşevveşi'l-hāl ol-)
122b/04
o.-up(nā-çar ol-) 108b/01
o.-up(rāzı ol-) 137a/13
o.-up(tamām ol-) 108a/04
o.-up(telef ol-) 133b/13

o.-up(zāhir ol-) 119b/04
o.-up(ziyāde ol-) 138a/13
o.-ur(‘āsī ol-) 131a/08
o.-ur(baḥl ol-) 131a/02
o.-ur(baḥş ol-) 114a/14
o.-ur(fevt ol-) 107b/15
o.-ur(ḥarc ol-) 113b/17
o.-ur(ḥırsız ol-) 130b/02
o.-ur(kātil ol-) 131b/09
o.-ur(maḥrūm ol-) 128b/01
o.-ur(maḥbūl ol-) 116b/01
o.-ur(mecnūn ol-) 130b/14
o.-ur(riyācı ol-) 130a/15
o.-ur(sağır ol-) 130a/12
o.-ur(sebeb ol-) 122a/10,
128b/13, 130b/15, 131a/04
o.-ur(şaş ol-) 131b/10
o.-ur(tamām ol-) 134a/03,
135a/10, 136b/06, 138b/08
o.-ur(zālim ol-) 130a/14
o.-ur(zāyi‘ ol-) 114a/12
o.-ur(zelīl ol-) 128a/11
o.-urlar(‘āsī ol-) 137a/06
o.-ursa(naşīb ol-) 113a/11
o.-ursın(maḥrūm ol-) 113b/11
o.-ursın(sebeb ol-) 123a/11
o.-ursın(zāyi‘ ol-) 122b/06
olun- (f.) Olma işine konu olmak.
o.-a(ri‘āyet olun-) 128a/05
o.-dı(iktifā olun-) 132a/02
o.-madın(su’āl olun-) 121b/10
o.-ur(‘arz olun-) 134b/12
o.-ur(‘azāb olun-) 132b/03
o.-ur(ḥikāyet olun-) 137a/02

o.-ur(rivāyet olun-) 128b/05,
129b/15, 130a/01
o.-ur(su’āl olun-) 127b/09
olur olmaz (sf.) İyi veya kötü olduğuna
bakılmadan seçilen.
o. 122b/10, 124a/01, 126b/08
on (i.) On.
o. 122b/16, 132b/11, 132b/12
oña krş. aña
o. 132b/02
on beş (i.) On beş sayısı.
o.+inde 130b/12
orta (i.) Bir yerin içi, orta.
o.+sında 130b/01
ot (i.) 1. Bir iki mevsim veya bir yıl, pek
azı da daha fazla yaşadıktan sonra
kuruyan, toprak üstündeki kısımları
odunlaşmayıp yumuşak kalan küçük
bitkilerin ortak adı.
o. 118b/06
o.+dur 118b/04
o.+lar 118b/03
2. İlaç.
o. 137b/08
otluk (i.) Otu bol olan yer.
o.+a(otluğa) 135a/14
otur- (f.) Oturmak.
o.-dı 136a/04
o.-mış 119b/08
o.-ur 106a/03
o.-urlardı 107b/08
otuz (i.) Otuz.
o. 138b/08

oyna- (f.) Eğlenmek, oyalanmak
maksadıyla bir şeyle meşgul olmak.

o.-mak 113b/06

oynat- (f.) Oynatmak.

o.-urdı(oynadurdu) 111b/13

oynaş- (f.) Sevişmek, aşıktaşlık etmek.

o.-alar 129b/14

o.-mazdan 129b/15

-Ö-

öğren- (f.) Bir husus hakkında bilgi
sahibi olmak, bilgi edinmek, öğrenmek.

ö. 122b/02

ö.-di 109a/14, 109a/15

ö.-e 127b/08

ö.-mek 133a/03

ö.-meye(‘ilim öğren-) 122b/05

ö.-üp 132a/04

öğret- (f.) Bir konu hakkında bilgi sahibi
etmek, öğretmek.

ö.-diler 109a/15

ö.-e(ögrede) 127b/08, 132a/04

öl- (f.) Hayatı sona ermek, ölmek.

ö.-di 113a/04, 115b/03

ö.-iserdür 113b/05

ö.-mezden 106a/05

ö.-ünceye 129a/01

ö.-ür 105b/13, 105b/16

öldür- (f.) Yok olmasına sebep olmak,
öldürmek.

ö.-ür 123b/12

ölü (sf.) Hayatı sona ermiş bulunan, ölü.

ö. 104b/01, 105b/13

ölüm (i.) Ölüm, vefat.

ö. 105a/06

ö.+i 106b/14

‘ömr (i.) *Ar.* Hayat, ömür.

‘ö. 121b/11

‘ö.(‘ömür) 112b/15

‘ö.+i ‘azîz 126a/02

‘ö.+i 108a/02, 108a/04

‘ö.+im 115a/08, 119a/08

‘ö.+iñü 115b/11

öñ (i.) Karşıtı arka olan, ön.

ö.+inde 107b/08, 116b/10,

118a/10, 118b/01, 119a/02

ö.+ine 116b/11, 117b/06,

117b/07, 118b/07

ö.+lerine 121b/15

öñdin (e.) Evvel.

ö. 106a/05

ört- (f.) 1. Örtü yardımıyla örtülü duruma
getirmek.

ö.-üp 108b/06

ö.-e 130b/12

2. Açığa çıkması istenmeyen bir durumu
başkasına belli etmemek, gizlemek.

ö. 125a/04

örtü (i.) Örtmeye yarayan şey, örtü.

ö. 105b/11

ö.+si 130b/03

öt- (f.) Değişik tonlarda nağmeli sesler
çıkarmak, ötmek.

ö.-se 134a/01, 135a/08,

136b/04, 138b/12

ötürü (e.) -den dolayı, -in yüzünden, -in sebebiyle.

ö. 128a/10, 128a/14, 128b/01

öyle I (sf.) Öyle, o şekilde.

ö. 113a/05

öyle II (i.) Öğle vakti, öğle.

ö.+den 131b/01, 131b/09,
131b/12

‘özür (Ar. i.) Özür dileme, özür.

‘ö.+ eyle- 123b/10

‘ö.+ ol- 132a/05

-P-

Pādes Ar. Yer adı.

p. 135b/02

pādišāh (Far. i.) Hükümdar, padişah.

p. 115b/06, 115b/10, 115b/15,
116a/11, 116b/03, 121a/15, 121a/16,
121b/03, 121b/04, 123b/09

p.+ ol- 115b/10

p.+a 124b/01

p.+dan 124b/09

p.+ıñ 121b/08

p.+lar 121b/01, 134a/11

pādišāhlık (Far.+T. i.) Padişah olma durumu, hükümdarlık.

p. 115b/07

p.(padişahlık) 115b/03

p.+ it- 115b/07

p.+ı(padişahlığı) 115b/04

pāre (Far. i.) Parça.

p. 112a/01, 119b/12

parmak (i.) İnsanın ve bazı hayvanların el ve ayaklarının son bölümünü oluşturan eklemli uzantılardan her biri, parmak.

p.+ları 131a/09

pek (zf.) Çok, fazla.

p. 128b/12, 130b/06, 131b/11,
135a/01

peltek (sf.) v, s, z gibi bazı sesleri çıkaklarını değiştirerek, dilini dişlerinin arasına alır gibi konuşan ve kusurlu konuşan kimse.

p. 130a/08

pencşenbe krş. **pencşenbih**

p. 139a/07

pencşenbih (Far. i.) Perşembe.

p. 134a/09, 134a/12

pend-nāme (Far. i.) Nasihat kitabı.

p. 121a/03

perde (Far. i.) Bir yerin dışarıdan görünmesini önlemek, ışığı engellemek veya iki yeri birbirinden ayırmak için gerilen kumaş, naylon vb.

p.+yi 122a/08

perşenbih krş. **pencşenbih**

p. 131b/10, 131b/12

pes (Far. zf.) Şu halde, öyleyse.

p. 104b/14, 105a/01, 105a/05,
105a/10, 105a/15, 106a/04, 106b/07,
108a/13, 108b/03, 108b/14, 114b/04,
114b/05, 133a/05

peşīmān (Far. sf.) Yaptığına üzülüp hayıflanan, pişman.

p.+ ol- 116a/17, 120a/02

peygamber (Far. i.) 1. Peygamber.

p. 134b/12, 134b/14, 138a/01,
138a/03

p.+ler 106b/06, 107a/15

p.+iñ 112b/07

p.+iniñ 112b/07

2. Hz. Muhammed.

p.+imüz 112b/08

p.+üñ(ḥazret-i p.) 114b/11

p. 127b/13, 127b/15, 128a/11,
132a/06, 132b/04

peygāmbēr *krş.* **peygamber**

p. 136a/08, 136a/08, 138a/06

pīr (Far. i. ve sf.) Yaşlı, ihtiyar kimse.

p. 113b/09, 113b/10, 118a/10,
121a/03

p.+ler 121b/15

pul (i.) Eskiden kullanılan küçük madeni
para, kuruşun küsuratından biri.

p. 113b/16

pirinc (Far. i.) Pirinç.

p. 138b/10

-R-

Rabb (Ar. i.) Allah.

r.+iñ 105a/04

Rabbi (Ar. ünl.) Rabbim.

r. 104b/15

raḍīya'l-lahu 'anhā *bk.* Arapça İbareler
Dizini.

r. 132b/07

raḍīya'l-lahu 'anhu *bk.* Arapça İbareler
Dizini.

r. 125a/06, 132a/10

rağbet (Ar. i.) İlgi, alaka.

r. 137a/12

r.+leri 123a/04

rāḥat (Ar. i.) Üzüntüsüz ve sıkıntısız
olma durumu, huzur.

r.+ ol- 126a/04

raḥīm (Ar. i.) “Ahirette mümin kullarına
acıyan, merhamet eden” anlamındaki
Allah’ın esması.

r. 115a/09, 119a/09

r.+dür(ra’üfü’l-r.) 116a/06

raḥim (Ar. i.) Memelilerde yavrunun
içinde olduğu ve doğuncaya kadar
büyüyüp geliştiği ana karnındaki etten
torba, döl yatağı.

r.+inde(raḥminde) 133a/09

r.+ine(raḥmine) 130a/06,

133b/15, 135a/01, 136b/02, 138b/06

raḥimli (Ar.+T. sf.) Merhametli.

r. 136b/02

raḥmet (Ar. i.) Allah’ın yaratıklarına
olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

r.+(mūcib-i raḥmet ol-)

133b/01

r.+ kıl- 115a/12, 119a/13,

119b/13, 120a/03

r.+ ol- 114a/10

r.+i 116a/07

r.+iñ 114b/13, 115a/01

r.+inden 111a/07, 111a/17,

116a/03

r.+iñi 112a/15

raḥmetullahi ‘aleyhi *bk.* Arapça İbareler Dizini.

r. 105b/14

raḥt (Far. i.) Her türlü ev eşyası, elbise ve süs malzemesi.

r.+1 136b/15

Ramaḏān Bayramı (Ar. i.) Ramazan ayının sonunda kutlanan dini bayram.

r. 131a/06

ra’ūf (Ar. i.) “Yarattıklarına karşı çok merhametli olan” anlamında esma-i hüсна.

r.+’ü’l-raḥīm 116a/06

rāzı (Ar. sf.) Kabul eden, uygun bulup benimseyen.

r.+ ol- 137a/13

rek’at (Ar. i.) Namazda kıyam, rüku ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm.

r. 129a/12

Resūl (Ar. i.) Peygamber.

r. 108b/10, 109a/11, 109a/14, 112b/01

r.+(sünnet-i r.) 129a/02

Resūlallah *bk.* Arapça İbareler Dizini.

r. 107b/14, 109a/01

Resūl Ekrem *krş.* **Resūlu Ekrem**

r. 112a/05

Resūllallah *krş.* **Resūlallah**

r. 108a/01

Resūlu Ekrem (Ar. i.) Hz. Muhammed.

r. 112b/06, 132b/09

revān (Far. sf.) Yürüyen, giden.

r.+ ol- 105a/05

revāne (Far. sf.) Akan.

r.+ ol- 118b/03

rīṣ-ḥand (Far. i.) Bıyık altından gülme, alay.

r.+ it- 126a/14

rīḥlet (Ar. i.) Dünyadan ahirete göçme, ölme.

r.+ it- 134b/10

rızk (Ar. i.) Allah tarafından herkese takdir edilen nimet, rızık.

r.+1 138a/15

r.+ında 129a/02

r.+ını 138a/13

ri’āyet (Ar. i.) Uyuma, itaat etme.

r. 137a/09

r.+ it- 137a/12

r.+ eyle- 127b/05

r.+ it- 127a/01

r.+ olun- 128a/05

ridā (Ar. i.) Örtü.

r.+sın 108b/06

risāle (Ar. i.) Genellikle belli bir konuda yazılmış küçük kitap.

r. 133a/13, 133a/14

rivāyet (Ar. i.) Hz. Peygamber’in hadislerinin vb. haberlerin senetli olarak bir sonraki nesle nakli.

r.+ it- 132a/10

r.+ ol- 106b/13

r.+ olun- 128b/05, 129b/15, 130a/01

riyā (Ar. i.) Bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılması.

r. 124a/06

r.+ it- 121b/06

riyācı (Ar.+T. sf.) İkiyüzlü.

r.+ ol- 130a/15

riyāset (Ar. i.) Reislik, baş olma.

r. 123a/14

r.+ şat- 123a/12

rūḥ (Ar. i.) Can, ruh.

r. 105b/01

r.+(kabz-ı rūḥ it-) 104b/03

r.+ı 104b/07

r.+ına 105a/03

rūşen (Far. i.) Parlak, aydın.

r.+ eyle- 118a/07

ru‘ūnet (Ar. i.) Bencillik, benliğini öne çıkarma durumu.

r.+dür 125b/08

r.+e 122a/05

rüsvā (Far. i.) Rezil, rüsva.

r.+yı(rüsvā ol-) 123a/15

-S-

sa‘ādet (Ar. i.) Mutluluk, bahtiyarlık.

s. 122b/17

sa‘ādetlü (Ar.+T. sf.) Mutlu.

s. 106b/10

sā‘at (Ar. i.) Bir günün yirmi dörtte birine eşit olan altmış dakikalık zaman birimi.

s. 122b/06, 133b/08

şabır (Ar. i.) Katlanılması zor olan durumlar karşısında şikayet etmeden, sızlanmadan tahammül gösterme.

ş.+ it- 106b/07

ş.+ eyle- 124a/12, 132b/10

şābit (Ar. i.) Kesin bir delil ile doğruluğu ortaya konmuş, kanıtlanmış olan.

ş.+dür 131b/14

şaç (i.) Başı kaplayan kıllar, saç.

ş.+ın 136b/01

şaç- (f.) Bir şeyi ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek.

ş.-a 129a/11

ş.-alar 112a/01

sa‘d (Ar. i.) Kutluluk, bahtiyarlık.

s.+e 133a/10

s.+ından 133a/06

s.+ını 133a/05

s.+in 133a/12

şadaḳa (Ar. i.) Allah rızası için, yardım amacıyla verilen şey.

ş. 104b/04, 104b/05

şaded (Ar. i.) Niyet, meram.

ş.+inde 121a/04

şādīḳ (Ar. sf.) Sadakatli.

ş.+ ol- 126a/12

şadır (Ar. i.) Bir şeyin başı, en yüksek yeri.

ş. 125b/09, 125b/10

şafā (Ar. i.) Eğlence, zevk.

ş.+dadur 121b/02

ş.+sın 113a/14

şāḡ (i.) Karşıtı sol olan, sağ.

ş. 105a/16, 112a/12, 112a/14

şāḡduḥ (i.) Sağdıç, dost.

ş.+ ol- 127a/06

şāḡır (sf.) Kulağı duymayan, sağır.

ş.+ ol- 130a/12

şahābe (Ar. i.) Hz. Muhammed'in sohbetinde bulunmuş olan müslümanlar.

ş.+lere 109a/15

şāhib (Ar. i.) Bir şeyin mülkiyetine sahip kimse, malik.

ş.+i devlet 135a/02

ş.+i 133b/10, 135a/04

ş.+ine 139a/15

ş.+ine(ev şāhibi) 135a/09

ş.+iniñ 136b/04, 138a/13

şahīh (Ar. sf.) Gerçek, doğru.

ş.+(hādīs-i ş.) 131b/14

sa'īd (Ar. sf.) 1. Hak katında makbul olan, kurtulmuşlardan sayılan.

s.+ ol- 131b/02

2. Kutlu, mübarek.

s.+dür 135a/04, 136a/10, 138a/12

şā'im (Ar. sf.) Oruçlu.

ş.+ ol- 124a/13

sāir (Ar. sf.) Başka, diğer.

s. 137a/04

şakal (i.) Erkeklerde çene ve yanaklarda çıkan kılların bütünü.

ş.+ın 136b/01

şakallı (sf.) Sakalı olan, sakal bırakmış olan.

ş.+(ak şakallı) 118a/10

şakalsuz (sf.) Sakalı olmayan, sakalsız.

ş.+lar 121b/14

şakın- (f.) 1. Yapmaktan veya vermekten kaçınmak.

ş. 122a/10, 122b/08

2. Olabilecek şeyleri düşünerek kendini korumak için tedbirli olmak.

ş. 123b/06

3. Uzak durmak, kaçınmak.

ş. 123b/03, 125a/01, 125a/07, 125a/08

ş.-a 121a/15, 128b/12

ş.-alar 130a/05

sākin (Ar. sf.) Sakin duruma gelen.

s.+ ol- 127b/06

şakka (Ar. i.) Evlere dışarıdan su taşıyan kimse, saka.

s.+lar 122a/03

şakla- (f.) Saklamak, korumak.

s. 121a/12, 125a/11, 126a/12

s.-dup 122a/13

s.-rsın 113a/08

s.-ya 105b/17, 106a/08

şal- (f.) 1. Salmak, bırakmak.

ş.-ı(şaliver-) 132a/06

2. Havale etmek.

ş. 124a/08

3. Sallamak.

ş.-mışdur(kılıç şal-) 104b/06

şalāhat (Ar. i.) Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dinin yasakladığı şeylerden kaçınma, salah.

ş. 108a/02

şalātın krş. selātın

ş. 135a/03

şalāvat (Ar. i.) "Allahım, (Efendimiz) Hz. Muhammed'e ve (Efendimiz) Hz. Muhammed'in soyundan gelenlere salat eyle, onların şeref ve kadrini yücelt"

anlamına gelen “Allahümme salli ala (seyyidina) Muhammedin ve ala ali (seyyidina) Muhammed” cümlesi veya aynı anlama gelebilen dualardan her biri.

ş.+tan 124a/06

şalavātü’l-lahi ‘aleyhi ve sellem *bk.* Arapça İbareler Dizini.

ş.+iñ 112b/09

şalı (Ar. i.) Haftanın üçüncü günü.

ş. 131b/06

şālih (Ar. sf.) 1. Dinin emirlerine uygun davranan, günah işlemekten kaçınan.

ş. 133a/08

ş.+ ol- 131b/06

2. İyi, uygun olan.

ş. 126a/05

ş.+im(‘amel-i ş.) 115a/08, 119a/07

Şālih *bk.* Kişi Adları Dizini.

ş. 137b/11

şaliha (Ar. sf.) Salih kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan müennes şekli.

ş.+(a‘māl-i ş.) 114a/03

şālihīn (Ar. sf.) Salihler.

ş.+(zümre-yi ş.) 117b/09

şallallahu ‘aleyhi ve sellem *bk.* Arapça İbareler Dizini.

ş. 107b/07, 111a/09, 134b/08

ş.+iñ 112b/06

şallallahu te‘ālā ‘aleyhi ve sellim *bk.* Arapça İbareler Dizini.

ş.+i 115a/03

salṭanat (Ar. i.) Hükümdarlık, sultanlık.

s.+ı 116b/08

şan- (f.) 1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, sanmak.

ş.-duğın 121b/01

ş.-maz 121b/01

ş.-ur 113a/03

ş.-urlar 108a/12, 113b/05

2. Düşünmek.

ş. 122b/09, 125a/10

ş.-up 106b/10

saña Sana (Teklik ikinci şahıs zamirinin datif hali).

s. 104b/05, 104b/08, 104b/11, 104b/12, 106a/05, 106b/06, 107a/06, 107a/12, 107a/15, 108a/09, 108a/14, 109a/02, 109a/04, 112a/07, 112a/08, 114a/02, 114a/04, 114b/16, 117b/08, 123a/02, 123a/04, 123a/08, 123b/03, 123b/09, 124a/11, 124a/13, 124b/02, 125a/16, 125b/05, 125b/10, 125b/17, 129b/01, 137a/06, 137a/09, 137a/12

sancağ (i.) Bayrak.

s.+ı(sancağı) 112b/06, 112b/07, 112b/09

s.+lar 112b/05

şanduk (Ar. i.) İçine saklanması istenen şeyler konan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası.

ş.+ı(şanduğı) 122a/14

şani (Ar. sf.) Yaratıcı, halkeden.

ş.+i 106b/01

sarhoş (Far. sf.) Alkollü bir içki veya keyif verici bir madde etkisiyle az veya çok kendini bilmez, sarhoş.

s.+lar 125b/02

şat- (f.) 1. Satmak; bir şeyi belli bir bedel karşılığında başkasına devretmek.

ş.-a 122a/15

ş.-ma 125a/17

ş.-mañı 124a/15

2. Övünmek maksadıyla kendinde olmayan bir şeyi var gibi göstermek, gösteriş yapmak.

ş.-up 123a/12

şatu (i.) Satış, satım.

ş.+(şatu bāzār) 135b/04

ş.+(şatu bāzār it-) 134a/10

sa'y (Ar. i.) Çalışma, çalışıp çabalama.

s.+ it- 127a/07

s.+ it- 132b/14

şay- (f.) Zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle sanmak, saymak.

s.-ma 123a/12

sebeb (Ar. i.) Neden, sebep.

s. 132b/09

s.+i beķā-yı şeri'-i metīn
121a/09

s.+i hürmet 125a/16

s.+ ol- 122a/09, 123a/11,
125b/11, 125b/16, 128b/13, 130b/15,
131a/04

s.+den 117a/01

s.+dür 106b/09, 121a/16,
121b/12, 129a/05, 129a/12

s.+inden 116a/01

sebķāt (Ar. i.) Önceden olma, cereyan etme.

s.+ it- 126b/03

secde (Ar. i.) Allah'ın büyüklüğü, yüceliğı önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma.

s.+lere 104b/08

s.+ye 109a/09

sefer (Ar. i.) Yolculuk, seyahat.

s. 133b/14, 135b/04, 136b/06,
138b/13

s.+ it- 135a/07, 138b/06,
138b/15

s.+ it- 134b/06

s.+ kıl- 134a/10

s.+e 130b/04

sefiħ (Ar. sf.) Malını nereye harcadığını bilmeyecek kadar aptal olan, akılsız.

s.+ler 125b/01

seħā (Ar. i.) El açıklığı, cömertlik.

s.+ kıl- 125a/10

seħī (Far. sf.) Boyu doğru, düzgün, fidan gibi olan.

s. 136b/02

sekiz (i.) Sekiz.

s. 137a/15

selām (Ar. i.) Sağlık, esenlik dileyen sevgi, saygı ve nezaket sözü.

s.+ al- 108b/16

s.+ kıl- 108b/15, 109a/02

s.+ ol- 105a/16

s.+ vir- 117a/15, 118a/12
s.+in 117b/01, 118a/13
selāmet (Ar. i.) Kurtuluş.
s.+(selamet yolu) 124a/14
selāmūn ‘aleykūm *bk.* Arapça İbareler Dizini.
s. 124a/12
selāṭīn (Ar. i.) Sultanlar, padişahlar.
s. 121a/17, 125b/14
s.+ine 121a/08
selim (Ar. sf.) Maddi ve manevi kusuru, noksanı olmayan, doğru.
s. 123b/16
sellim (Ar. i.) Selam.
s. 112b/01, 112b/01
semavāt (Ar. i.) Her bir katında seviyelerine göre ruhların ve meleklerin bulunduğu inanılan yedi kat sema, semalar.
s.+ı 133b/06
semt (Ar. i.) Taraf, cihet.
s. 123a/15
sen Sen, (Tekil ikinci şahsı zamiri).
s. 113a/05, 113a/11, 113b/15, 114b/16, 118b/05, 121b/05, 121b/06, 123a/05, 123a/11, 129b/10
s.+den 113a/12, 117a/08, 118b/11, 121b/16, 124b/08, 126b/05
s.+dendür 111b/06
s.+i 105a/04, 117b/09, 118b/15, 121a/15, 121b/03, 121b/07, 123a/13, 124b/08, 125b/08
s.+i(sini) 121b/01

s.+iñ 108a/01, 111a/07, 111b/09, 112a/06, 112b/03, 116a/13, 116b/13, 116b/14, 117a/01, 117a/03, 117b/08, 117b/12, 119a/09, 122a/17, 123a/08, 124b/05
s.+üñ 115a/09, 129b/02
ṣenā (Ar. i.) Övme.
s.+(ḥamd ü ṣenā eyle-) 117a/04
seṣenbeh (Far. i.) Salı günü.
s. 136a/03
sev- (f.) Bir şeye sevgi duymak, sevmek.
s.-erler 132b/13
ṣevāb (Ar. i.) Allah tarafından mükafatlandırılan hareket.
ṣ. 114a/10, 114a/13
ṣ.+ımız 111b/10
sevgülü (sf.) Sevgi duyulan, kendisine sevgi beslenen.
s. 105b/08
sevindür- (f.) Birinin sevinmesine sebep olmak.
s.-me 111a/13
seyir *krş.* **seyr**
s. 134a/10
seyr (Ar. i.) Gezip dolaşma, gezinme.
s.+(seyr eyle-) 124a/09
s.+e 137b/15
s.+e(seyre git-) 137b/15
seyyide’l-müctehidiyn *bk.* Arapça İbareler Dizini.
s.+(ḥazret-i s.) 121a/06
şıdḳ (Ar. i.) Her türlü kötülükten arınmış olma, saflık.
ṣ. 116b/10

ş.+ı ihlâş 116b/01
şîfat (Ar. i.) Bir kimsenin sahip olduğu nitelik, ona ait olan özellik.
ş.+ından 125a/01
ş.+lar 133a/01
şığa- (f.) Sıgamak, okşamak.
ş.-mışdur 104b/06
şıgın- (f.) Birinin veya bir makamın himayesine, kolu kanadı altına girmek, sığınmak.
ş.-dım 114a/05
ş.-up 134a/13
sır (Ar. i.) Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey, sır.
s.+ın(sırın) 125a/04
şîrât köprüsi (Ar.+T. i.) İslam inancına göre, ahirette cehennem üzerinde kurulacak olan ve mahşer günü üstünden geçilecek olan köprü.
ş. 112a/16
şirdâş (i.) Birbirinin sırlarını bilen ve saklayan kimselerden her biri, sır ortağı.
ş.+ idin- 127a/01
sil- (f.) Islak bir şeyi üzerinde havlu, mendil gibi kuru ve emici başka bir şey gezdirmek suretiyle kuru duruma getirmek, silmek.
s. 109a/02
silin- (f.) Islak bir şey bez, havlu, mendil vb. şeyle üzerindeki yaşlık alınarak kuru hale getirilmek.
s.-meye 130b/14
siz Siz (Çokluk ikinci şahsı).

s. 107a/05
s.+üñ 129b/03
şohbet (Ar. i.) Arkadaşça yapılan konuşma, hasbihal.
ş. 121b/14
ş.+inden 124a/03
soğak (Ar. i.) Sokak.
s.+larda 121b/13
şol (i.) Karşıtı sağ olan, sol.
ş. 105a/16, 106a/03, 107a/16, 112a/10, 112a/13
soñ (sf.) 1. Karşıtı ilk olan, son.
ş. 111b/01
(i.) 2. Akıbet.
ş.+ın 106b/10
ş.+ı 125b/04
soñra (zf.) Sonra.
ş. 104b/10, 105a/15, 105b/04, 105b/05, 107a/03, 107a/16, 115b/07, 117a/05, 117b/13, 117b/15, 118b/10, 119b/03, 121a/07, 122b/02, 122b/03, 123a/16, 127b/04, 128a/10, 128b/14, 129a/03, 129a/04, 129a/10, 131a/03, 131a/05, 131b/09, 133a/10, 133a/11, 134a/15, 135b/12, 137a/15
şor- (f.) Birine soru yöneltmek, sormak.
ş.-arlar 114a/11
ş.-arlarsa 114a/06
ş.-arsa 122b/13
ş.-dı 107a/05, 107a/13
ş.-dum 106a/09
ş.-up 128b/14
şoy- (f.) Birinin elbisesini çıkarmak, soymak.

ş.-dı 119a/03

söyle- (f.) Söylemek, konuşmak.

s. 123b/16, 126a/10, 126a/11

s.-digi 126a/09

s.-diniz 107a/06

s.-me 121b/03, 125a/05

s.-me(yalan söyle-) 126b/06

s.-mekdür 122b/16

s.-melerine 123a/11

s.-meye 130a/07

s.-rler 132b/13

s.-rsen 123a/06, 129b/13

s.-rsin 115b/16

s.-señ 128a/04, 128b/03

s.-ye 104b/02

s.-yelim 124b/10

s.-yince 123b/15

söyleş- (f.) Karşılıklı konuşma.

ş.-me 123b/11

söyün- (f.) Söyünmek, sönmek.

s.-miş 118a/07

söz (i.) 1. Ağızdan çıkan kelime veya kelime dizisi.

s. 121a/13, 122b/13, 126b/04, 129b/06, 129b/13

s.+den 121a/11

s.+i 104b/01, 109a/08, 123a/05, 125a/05, 125b/05, 126b/06

s.+in 107b/03

s.+ine 106b/11

s.+ün 125b/14

2. Bir işi yapacağını veya yapmayacağını kesin olarak bildirme, vaat.

s.+iñi 126a/12

şu (i.) Su.

ş. 106a/16, 107a/09, 107a/10, 107a/12, 107a/15, 107b/10, 108a/07, 108a/08, 108a/09, 108a/11, 108a/11, 108a/13, 108a/14, 108a/17, 108b/02, 122a/03, 136b/15

ş.+dan 106a/17, 106b/04

ş.+yı 107b/12

ş.+yın 113a/17, 134b/02, 137b/01, 139a/04

ş.+yuna 111b/02

ş.+yunı 129a/11

su'âl (Ar. i.) Soru.

s.+ eyle- 117b/02, 132b/07

s.+ it- 118a/14, 122b/14, 125b/06, 128a/07, 128b/14

s.+ olun- 121b/09, 127b/09

şuhuf (Ar. i.) Allah'ın Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim isimleriyle bilinen dört büyük kitaptan başka bazı peygamberlere gönderdiği vahiyleri ihtiva eden sahifeler, risaleler [Bunların tamamının Hz. Adem'e 10, Hz. Şit'e 50, Hz. İdris'e 30 ve Hz. İbrahim'e 10 sahife olmak üzere 100 adet olduğu rivayet edilmektedir].

ş.+ı İbrāhīm 121a/13

sultān (Ar. i.) Sultan, hükümdar.

s. 124b/03, 134a/13, 138a/05

s.+ı islām 134a/08

şun- (f.) Bir şeyi birine doğru uzatmak, sunmak.

ş.-up(el şun-) 117a/05

şüret (Ar. i.) Şekil, biçim.

ş.+inde 125b/06

şuşa- (f.) Su içme ihtiyacı duymak, susamak.

ş.-duñ 107a/14, 107a/17

ş.-mışdur 108a/06

şusız (sf.) Suya, su içmeye ihtiyacı olan, susuz.

ş. 108b/02

şusuzlık (i.) Susuz olma, susuzluk.

ş.+a(şusuzlığa) 106b/07

ş.+dan 106a/14

su’i zan (Ar. i.) Kötü zan besleme.

s. 121b/12

südük (i.) Sidik, idrar.

s.+i+(südügi) 131a/04

süküt (Ar. i.) Susma, konuşmama.

s. 123a/07

s.+ eyle- 125b/06

s.+ it- 125b/15

s.+dur 125b/07

sünnet (Ar. i.) Hz. Muhammed’in müslümanlarca uyulması gereken sözleriyle örnek iş ve davranışlarının tamamı.

s. 127b/13, 131a/05

s.+i resül 129a/02

s.+dür 128b/14, 129a/08, 129a/10, 129a/13, 129b/05, 129b/14

s.+ ol- 131a/05

sür- (f.) İçinde bulunup yaşamak.

s.-erler 113a/14

süril- (f.) Güdülmek suretiyle götürülmek, sürülmek.

s.-di 113b/04

sürün- (f.) Kendi üzerine sürmek, sürünmek.

s.-mek 129a/06

-Ş-

Şa‘bân (Ar. i.) Arabi ayların recep ile ramazan arasında kalan sekizincisi.

ş.+(Şa‘bân ayı) 130b/01

şād (Far. sf.) Sevinçli, mesrur.

ş.+ eyle- 109a/12

ş.+ it- 115a/03

ş.+ ol- 109a/09, 126b/04

şakī (Ar. i.) Her türlü kötülüğü işleyebilecek yaratılıştaki olan, kötü huylu kimse.

ş. 115a/12, 119a/13

ş.+lerdür 106b/07

şākird (Far. i.) Bir mektebe, bir medreseye veya bir hocaya devam edip ders okuyan kimse.

ş.+leriñe 123a/03

şarāb (Ar. i.) Şarap.

ş.+(şarāb içici) 131b/03

şark (Ar. i.) Doğu.

ş. 135a/07

şart (Ar. i.) 1. Koşul.

ş. 122a/16

2. Yemin.

ş.+ it- 126b/13

şaş (sf.) Gözleri aynı doğrultuya bakmayan, şaşıl.

ş.+ ol- 131b/10

şaş- (f.) Yanılmak, şaşmak.

ş.-ar 123b/11
şātim (Ar. sf.) Sövüp sayan, küfür eden.
ş. 125a/01
şāyed (Far. bağ.) Eğer.
ş. 121b/07, 122a/08, 122a/11,
123a/12, 125b/14
Şeddād (Ar. i.) Kavim adı.
ş.+(Şeddād kavmi) 137b/11
şefā‘at (Ar. i.) Peygamberlerin ve
Allah’ın izin vereceği kimselerin, birinin
suçunun bağışlanması veya dileğinin
yerine getirilmesi için o kimseyle Allah
arasında yaptığı aracılık.
ş. 109b/05
ş.+ kıl- 114b/12
ş.+i 112b/03, 114b/11, 114b/13
ş.+in 111a/10
ş.+ini 114b/15
şehādet (Ar. i.) 1. Şahitlik, tanıklık etme.
ş.+i 116a/08
2. Kelime-i şahadet.
ş. 106b/16, 107b/03, 107a/07
şehīd (Ar. i.) Allah yolunda ve din
uğrunda savaşırken ölen kimse, şehit.
ş.+ ol- 131b/02, 136a/09,
136a/12, 138a/11
şehir (Far. i.) İnsanların toplu olarak
yaşadığı yerlerinden, idari olarak köy ve
kasabadan sonra en büyük yerleşim.
ş.+i(şehri) 123a/12
ş.+de 108a/01
ş.+e(şehre) 123a/11
şehvet (Ar. i.) Cinsel istek.
ş.+i gālib ol- 130a/10,

130a/11
şeker (Far. i.) Şeker kamışı, şeker pancarı
vb. bitkilerin sap ve köklerinin öz
suyundan veya nişastasından çıkarılan
madde.
ş.+den 118b/08
şems (Ar. i.) Güneş.
ş.+e 134a/09
şer (Ar. i.) Kötülük.
ş.+ler 111b/07
ş.+inden(şerrinden) 106a/08,
109a/07
şerbet (Ar. i.) Sıvı halinde ilaç, bilhassa
müshil.
ş. 137b/07
şerī‘ (Ar. i.) Şeriatla ilgili.
ş.+(sebeb-i beķā-yı şerī‘)
121a/09
Şerī‘atī’l-islām bk. Arapça İbareler
Dizini.
ş.+dan 131b/15
şerīf (Ar. sf.) Kutsal, mübarek.
ş. 133b/08
ş.+(muşhaf-ı ş.) 130b/11
ş.+(muşhaf-ı şerīf-i mekşūf)
130b/10
ş.+de(ḥadīs-i ş.) 132a/06,
132b/04
ş.+dür 133b/09
ş.+i(ka‘be-yi ş.) 134b/13,
139a/09
ş.+ini(nuşḥ-ı ş.) 121a/04
ş.+üñ(ḥadīs-i ş.) 132a/11

şer‘ī Muhammedī (Ar. i.) Hz. Muhammed’in getirdiği dini hüküm.

ş. 124b/11

şey (Ar. i.) Şey.

ş. 130b/14

ş.+de 128b/09

ş.+i 118a/15

ş.+ler 129a/04

ş.+lerin 133a/03

şeyh (Ar. i.) Yaşlı kimse, ihtiyar.

ş. 121a/03

şeyn (Ar. i.) Ayıp.

ş. 121b/15

Şeytān (Ar. i.) İblis, şeytan.

ş. 106a/02, 106a/08, 106a/15,

106a/17, 106b/01, 106b/05, 106b/08,

106b/11, 106b/12, 109a/07, 113b/08,

130a/02, 131b/13

ş+-ı la‘īn 115a/01

ş.+a 125a/08

şifā (Ar. i.) 1. Hastalıktan kurtulma, iyi olma.

ş.+ bul- 134b/02, 135b/14,

137b/01, 139a/03, 139a/04

2. Derman, deva.

ş. 134b/02

şikāyet (Ar. i.) Bir kimsenin yaptığı haksız veya kötü haksız işleri yazılı veya sözlü olarak bildirip çaresine bakılmasını isteme.

ş.+ it- 137a/02

ş.+inden 137a/13

şimāl (Ar. i.) Kuzey.

ş. 136b/06, 138b/13

şimdi (zf.) Şimdi.

ş. 108b/03

şimdiki (zf.) Bu andaki.

ş. 108a/03

şirīn (Far. sf.) Tatlı.

ş. 118b/08

ş.+in(cān-ı ş.) 119a/02

şişe (Far. i.) İçine su ve her türlü sıvı madde konan kap.

ş. 107b/10, 107b/12, 108a/07

şol (sf. ve zm.) Şu.

ş. 106b/04, 106b/14, 113a/15,

122a/14, 126b/02

şöyle (zf.) Şöyle.

ş. 105a/08, 106a/01

şu (sf. ve zm.) Şu.

ş. 106a/17, 122a/16

ş.+nlar 106b/07, 106b/10

şurū‘ (Ar. i.) Başlama.

ş.+ it- 135b/08

şürūṭ (Ar. i.) Şartlar.

ş.+ına 127b/05

şübhelü (Ar.+T. sf.) Şüphe uyandıran.

ş.+lerden 128b/11

şükr bk. şükür

ş.+i 106a/10

şükür (Ar. i.) Allah’a karşı duyulan minneti dile getirme.

ş. 124a/11

ş.+ it- 109a/09

ş.+ eyle- 124a/10, 132b/11

ş.+ler(şükür it-) 109a/11

ş.+ler(şükür kı1-) 117a/04

şübhe (Ar. i.) Şüphe.

ş.+ye(şübheye düş-) 123a/16

-T-

tā (Far. zf.) Bir fiilin, bir hareketin, bir yerin, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.

t. 105a/17, 107a/12, 107a/15, 116a/14, 121b/09, 123b/05, 124a/13, 125a/03, 129a/01, 130a/03, 132a/14

ta‘addī (Ar. i.) Zulmetme, hak ve insaf sınırını aşma.

t. 115b/08

ta‘allūm (Ar. i.) Ders olarak öğrenme.

t. 121a/07

ta‘ām (Ar. i.) Yemek, aş.

ṭ. 116b/12, 116b/16, 117a/05

ṭ.+ it- 129a/07

tā‘at (Ar. i.) İbadet, takva.

ṭ. 114b/02

ṭ.+den 114b/01

ṭ.+uñın 124a/09

tāb (Ar. i.) Güç, kuvvet.

t. 138b/04

ṭabak (Ar. i.) İçine yiyecek konan yayvan kap.

ṭ. 116b/12, 116b/17, 116b/17

tābi‘ (Ar. sf.) Birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden.

t.+ ol- 126a/06

tāc (Far. i.) Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi, taç.

t.+ı 116b/08

ta‘cīl (Ar. i.) Acele ettirme, acele.

t. 108b/04

t.+le 107b/10

tafşīl (Ar. i.) Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama.

t. 122b/15

t.+ eyle- 117b/02

t.+i 127b/10

t.+ini 132a/02

ṭağ (i.) Dağ.

ṭ. 118a/09, 133b/06

ṭ.+a 118a/08

ṭ.+da 118a/03

ṭ.+lardan 111b/08

taḥkīk (Ar. zf.) Muhakkak.

t. 137a/06

taḥkīr (Ar. i.) Küçük görme.

t.+ eyle- 125a/17

t.+ it- 126a/16

taḥt (Far. i.) Taht.

t. 119b/08

t.+a 115b/06

t.+ı 116b/08

t.+ına 139a/10

taḥyīlāt (Ar. i.) Akla, fikre getirmeler.

t. 125b/06

tā‘ife (Ar. i.) Grup halindeki insan topluluğu.

ṭ.+yi nisā 127a/04

ṭaḥarrīb (Ar. i.) Yaklaşma.

ʔ.+ it- 121b/08
ʔākāt (Ar. i.) Güç, kuvvet.
 ʔ.+iñ 113b/11
 ʔ.+inden 114b/08
ʔaḳḍirce (Ar.+T. zf.) Sebepten.
 t. 133a/05, 138b/05
ʔaḳṣīrātılık (Ar.+T. i.) Kusurluluk.
 t. 111a/04
ʔaḳvā (Ar. i.) Dünyadan el etek çekip bir yere kapanma ve ibadetle meşgul olma, züht.
 t. 108a/03
ʔaleb (Ar. i.) İsteme, dileme.
 ʔ.+i ‘ilim 122b/02
 ʔ.+ it- 117a/12
 ʔ.+ ol- 139a/08
ʔālib (Ar. i.) Talebe.
 ʔ.+i ‘ilim 138b/02
ʔa‘līm (Ar. i.) Öğretme.
 t. 121b/11
tam (Ar. sf.) Tam.
 t.+(ihlāş-ı t.) 116b/06
ʔama‘ (Ar. i.) Aç gözlülük, tamah.
 ʔ.+dan 125a/07
ʔamaḳ (i.) Ağız boşluğunun üstünü tavan gibi kuşatan kısım; damak.
 ʔ.+lar 111b/05
tamām (Ar. i.) Tamam.
 t.+ it- (Tamamlamak.) 134b/13
 t.+ ol- (Sona ermek, bitmek, tamamlanmak.) 108a/04, 134a/03, 135a/10, 136b/06, 138b/08
ʔumṭuraḳ (Far. i.) Gösteriş.
 ʔ. 113a/06

ʔa‘n (Ar. i.) Kınama.
 ʔ.+ it- 123b/03
Taḥrī (i.) Allah.
 t. 105b/12, 106a/03, 107b/01
 t.+nıñ 106a/11
 t.+nıñ(taḥrırınıñ oğlu) 107a/11
tap- (f.) Kulluk etmek, tapmak.
 t. 111a/06
ʔara- (f.) Tarakla tellerini birbirinden ayırmak, karışıklığını gidermek.
 ʔ.-sa 136b/01
ʔaraf (Ar. i.) Cihet, yön.
 ʔ.+dan 107a/13
 ʔ.+ında 135b/03
ʔarīḳ (Ar. i.) Takip edilen yol, usul.
 ʔ. 117a/06
 ʔ.+ın(hüccet-i ʔ.) 125b/03
 ʔ.+ıña 123b/09
ʔarlıḳ (i.) Darlık,sıkıntı.
 ʔ. 123a/03
 ʔ.+ı(ʔarlığı) 125a/03
ʔartıl- (f.) Tartılmak, tartmak işi yapılmak.
 ʔ.-ıcaḳ 111b/07
ʔaṣadduḳ (Ar. i.) Sadaka olarak verme.
 t.+ it- 116b/05
ʔaṣannu (Ar. i.) Bir şeyi olduğundan daha kıymetli göstermek uğruna suniliğe kaçma, yapmacık.
 t. 121b/10
ʔaş I (i.) Taş.
 ʔ. 133b/07
ʔaş II (i.) Dış.
 ʔ.+ı 123b/07

t.+ıñı 123b/05

taşra (i.) Dışarı.

t. 132a/05, 132b/01

tatlu *mec.* İnsanın üzerinde iyi etki bırakan, hoş a giden.

t.+(tatlu dil) 123b/15

taayan- (f.) Dayanmak, ona güvenmek.

t.-ma 124a/17

tažarru‘ (Ar. i.) Yalvarma, yakarma.

t. 137a/10

ta‘zīm (Ar. i.) Hürmet etme, saygı gösterme.

t.+ eyle- 121a/08

te‘ālā (Ar. ünl.) “Şanı yüce olsun” anlamında, Allah, Hak, kelimelerinden sonra kullanılır.

t.+(Allahü te‘ālā) 104b/01, 104b/02, 104b/14, 104b/17, 105a/02, 105a/09, 106a/10, 123a/07, 124b/08, 129b/01, 129b/11, 136b/13

t.+(Hak te‘ālā) 109a/02, 112a/08, 116a/05, 118a/07, 123a/02, 133b/05, 134b/07, 136a/05, 137a/07, 137b/09 t.+nñ(Hak te‘ālā) 115b/12, 116a/03, 116a/07, 117a/07, 117a/14, 118a/01

t.+nuñ(Allahü te‘ālā) 114b/10

t.+nuñ(Hak te‘ālā) 114b/14

t.+ya(Allahü te‘ālā) 105a/06, 106a/07

t.+ya(Hak te‘ālā) 137a/02

teba’a (Ar. i.) Bir devletin idaresi altında bulunanların bütünü, uyruk.

t.+sı 121b/04

tebessüm (Ar. i.) Gülümseme.

t.+ it- 121b/13

tecāhül (Ar. i.) Bilmezlikten gelme, bilmiyormuş gibi görünme.

t.+ eyle- 124a/04

te’dīb (Ar. i.) Yola getirmek için gerekeni yapma, terbiyesini verme.

t. 114b/09

tefaḥḥur (Ar. i.) Övünme.

t.+ it- 123a/05

tefaḥūr (Ar. i.) Övünme.

t. 113b/06

tefekḳür (Ar. i.) Düşünme.

t.+ it- 127a/09

tegāfül (Ar. i.) Anlamazlıktan, bilmezlikten gelme.

t. 124a/02

teheccüd (Ar. i.) Gece kalkıp namaz kılma.

t.+de 123a/08

te’hīr (Ar. i.) Erteleme, sonraya bırakma.

t.+ eyle- 126b/10

tekāsül (Ar. i.) Kayıtsızlık.

t.+ eyle- 124a/03

tekāşür (Ar. i.) Birbirine karşı mal çokluğu ile övünme.

t. 113b/06

tekellüm (Ar. i.) Söyleme.

t.+ it- 121b/10

tekfin (Ar. i.) Kefenleme.

t.+ eyle- 119b/04

tekmīl (Ar. i.) Tamamlama.

t.+ it- 121a/07

telef (Ar. i.) Yok etme.

t.+ ol- 133b/13

telkīn (Ar. i.) Bir kimseye bir fikri aşılama, öğretme.

t.+ it- 107a/01, 107a/02

t.+ it- 106b/16, 107a/07

temşīlāt (Ar. i.) Temsiller.

t. 125b/05

tenbih (Ar. i.) Tembih, uyarı.

t.+dür 128b/04

tendürüst (Far. sf.) Sağlıklı, sıhhatli.

t.+ ol- 135a/13

tenhā (Ar. sf.) 1. Issız.

t. 123b/05

(zf.) 2. Tek başına, yalnız.

t. 125a/04, 125b/13

t.+ca 124b/06

tercūme (Ar. i.) Bir metin veya sözü bir dilden başka bir dile çevirme, çeviri.

t.+ eyle- 121a/05

Tercūme-yi Şeyhī Ar. Eser adı.

t. 126a/07

tereke (i.) Tahıl.

t. 135a/12, 136b/10

terk (Ar. i.) Bırakma, terk etme.

t.+ it- 106a/11, 130a/01

t.+ it- 106a/10, 116b/08, 124a/07, 129a/13

te'sīr (Ar. i.) Etki, tesir.

t.+ it- 123a/07

teslīm (Ar. i.) Emaneti yerine verme.

t.+ eyle- 119a/03

teşvīş (Ar. i.) Karıştırma.

t.+e(teşvīşe düş-) 122b/13

tevāzu' (Ar. i.) Alçak gönüllülük.

t.+ ol- 126a/15

t.+ına 121b/16

tevbe (Ar. i.) İşlediği bir hatadan, suç veya günahattan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme.

t.+ it- 113b/09

t.+ eyle- 116b/10

t.+ it- 115b/12, 116a/14, 116b/01

t.+ kıl- 120a/01

t.+dür 116a/17

t.+mi 116a/01

t.+ñi 116b/13, 117a/02, 117a/02, 117b/09

t.+si 116b/01

tevekkül (Ar. i.) Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra Allah'a bırakma.

t.+ eyle- 124a/17

tevḥīd (Ar. i.) Allah'ın birliğine inanma, kabul edip söyleme.

t.+ it- 121b/17

tezevvüc (Ar. i.) Zevce olarak alma.

t.+ eyle- 122b/03

tīrāş (Far. i.) Sakal, bıyık, kıl gibi şeyleri kesme, kazıma.

t.+ ol- 133b/11, 136a/10, 138a/14

tīlāvet (Ar. i.) Kur'an-ı Kerim'i güzel, yüksek sesle ve kurallara göre okuma.

t.+den 124a/06

tiz (Far. zf.) Tez, çabuk.

t. 113a/01, 126b/02, 135b/09, 136b/01, 139a/03

t.+ce 130a/02

toğ- (f.) Doğmak, dünyaya gelmek.

t.-an 135b/10, 137a/01

tohum (Far. i.) Bitkilerde döllenme sonunda çiçekten sonra oluşan ve toprağa gömülünce kendisinden yeni bir bitki üreyen tane.

t. 135b/05

tok (sf.) Karşıtı aç olan, tok.

t. 130b/07

tokuz (i.) Dokuz.

t. 134a/15, 135a/10, 135b/12, 136b/05

t.+da 134a/03

tol- (f.) Bir şey bir yeri kaplamak; dolmak.

t.-up(yaş tol-) 108b/06

tolaş- (f.) Söyleyeceğini şaşırıp karıştırmak; dolaşmak.

t.-dı 108a/06

tolu (sf.) İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede şey bulunan, dolu.

t. 107b/10

toprak (i.) Toprak.

t.+ın(toprağın) 114b/17

tul (sf.) Eşinden ölüm veya boşanma yoluyla ayrılmış; dul.

t. 122a/10

tül (Ar. sf.) Sonu gelmez.

t.+ı emel 113a/06, 113b/06

tumanînet (Ar. i.) Emin olma.

t.+ile 123b/12

tur (ünl.) “Yerinde kal” anlamında kumanda sözü; dur.

t. 107b/13, 112a/06

Tür-ı Sînâ (Ar. i.) Hz. Musa’nın vahye ve Allah’ın tecellisine mazhar olduğu dağ.

t. 134b/14

tur- (f.) 1. Şu veya bu durumda bulunmak, belli bir durumda olmak.

t.-a 130a/03

t.-ıcak 111b/05

t.-ıncak 112a/10

2. Kalkmak, ayağa kalkmak.

t.-up 117a/11

tut- (f.) 1. Elde bulundurmak, eline almak.

t.-ar 107a/10

2. Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

t. 112a/09

3. Saklamak.

t.-up 109a/06

4. ... olarak göstermek, ... olarak kullanmak.

t.-duñ(ümîz tut-) 111a/09

t.-up(vekîl tut-) 124a/16

tutul- (f.) Tutulmak, tutuk hale gelmek.

t.-mağa 131a/04

tuzlu (sf.) Tuzlu, tuzu olan.

t.+dan 130a/05

-U-

uc (i.) Kenar.

u.+una 106a/15

‘ucb (Ar. i.) Kendini beğenmişlik.

‘u.+a düş- 121b/06

Üc bin ‘Unuk bk. Kişi Adları Dizini.

ū. 137b/10

uçmak (i.) Cennet.
u. 112b/10
u.+ına(uçmağına) 119b/14

uçuzluk (i.) Ucuzluk.
u. 135a/13

uğra- (f.) Uğramak.
u.-ma 123b/02, 125b/14
u.-yup 136a/15

uğurlan- (f.) Uğrulanmak, çalınmak.
u.-a 136a/13

ulaş- (f.) Belli bir kimse erişmek, ulaşmak.
u.-dı 139a/11

‘ulemā (Ar. i.) Alimler, bilginler.
‘u. 123a/13, 125b/09, 130a/10
‘u.+dan 125b/03
‘u.+ya 132a/02

ulu (i.) Bir topluluğun maddi veya manevi büyüğü, saygı duyulacak niteliklere sahip kimse.
u.+lar 126a/16
u.+larla 126b/05

um- (f.) Ummak, ümit etmek.
u.-arım 118b/11
u.-masun 109b/05
u.-mayım 127a/02
u.-mayım(vefā um-) 127a/04
u.-up(vefā um-) 126b/04

umūr (Ar. i.) İşler.
u.+ı dīn 132a/03

unut- (f.) Unutmak.
u.-ma 118a/05, 124b/15, 126a/05

u.-up(unudup) 132b/12

ur- (f.) Vurmak.
u.-dı 107b/02
u.-ma(yüzine ur-) 126b/08
u.-ma(yüzüne ur-) 124a/04
u.-up 108b/09

uş (ünl.) İşte.
u. 115a/08

utan- (f.) Utanmak.
u. 124a/10

uy- (f.) Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, uymak.
u.-alar 124a/13
u.-ma 124b/04
u.-maz 106b/11

uyan- (f.) Uykudan uyanmak.
u.-dı 119b/10

uydur- (f.) Ayak uydurmasını sağlamak.
u.-a 124b/05

uyku (i.) Uyku.
u. 119b/07
u.+dan 119b/10

uyu- (f.) Uyumak.
u.-maya 130a/12
u.-sa 131a/05
u.-ya 131a/06

uzat- (f.) İleriye doğru yöneltmek, uzatmak.
u.-up(uzadup)(el uzat-) 118b/06
u.-up(uzadup) 117b/06

uzun (sf.) Çok süren.
u. 113b/05

uzunluk (i.) Bir yer veya nesnenin bir ucundan öbür ucuna kadar olan mesafe.
u.+ı(uzunluğu) 112a/17

-Ü-

üç (i.) Üç.
ü. 106a/12, 107a/06, 112a/17,
115b/02, 127a/07, 128b/15

üçüncü (sf.) Üçüncü.
ü. 107a/01, 129a/02
ü.+de 107a/08

ümerā (Ar. i.) Emirler, beyler.
ü.+dan 124b/06
ü.+ya 121a/08

ümīd (Far. i.) 1. Ümit, umut.
ü.+ it- 115a/10
ü.+dür 138b/04

2. Bu duyguyu uyandıran kimse.
ü.+im 115a/09
ü.+ümüz 111b/06

ümīz (Far. i.) Umut.
ü. 114b/17
ü.+ it- 119a/10
ü.+ kes- 116a/03
ü.+ tut- 111a/09
ü.+im 119a/10

ümmet (Ar. i.) Hz. Muhammed'e inanarak, onun yaptıklarını ve söylediklerini uygulayan Müslümanların tümü.

ü.+i 112b/07
ü.+imden 109b/02, 109b/04
ü.+imin 108b/12

ü.+imüñ 128a/02
ü.+iñden 108a/01, 109a/04

üstād (Ar. i.) Hoca.

ü.+ı 124b/13

üstāz (Ar. i.) Üstat, hoca.

ü.+ına 123b/02

üstüvec (i.) Kadınların yüzüne sürdüğü makyaj malzemesi.

ü. 129a/05

üzere (e.) Üzerinde, üstünde.

ü. 130a/03

ü.(ayağ üzere) 131a/11

üzeri (i.) Bir şeyin yukarıya doğru bakan yüzü, üst tarafı.

ü.+nde 114a/09, 119b/08,
119b/11, 124b/14

ü.+nden 131a/01

ü.+ne 112a/03, 112a/05,
112a/16, 117a/11, 119b/10, 129b/02

-V-

vācīb (Ar. i.) Yapılması gerekli olan, terkedilmesi caiz olmayan husus.

v.+dür 106a/05

va'de (Ar. i.) 1. Söz verme.

v.+ler 115a/04

2. Ölüm vakti, ecel.

v.+i kerim 115a/04

v.+si 108a/04

vādī (Ar. i.) İki dağ arasında uzanan arazi.

v.+sini 133b/07

vahy (Ar. i.) Bir fikrin veya bir buyruğun Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.

v.+getür- 134b/10

vakār (Ar. i.) Ağırbaşlılık.

v. 123b/16

vākī'a (Ar. i.) Rüya.

v.+sında 119b/07

vakīit (Ar. i.) Vakit, zaman.

v. 106b/14, 107a/12, 107b/02

v.+inde(vakīinde) 121a/14

vālideyn (Ar. i.) Anne baba.

v.+i 122b/17

vallahu a'lem bk. Arapça İbareler Dizini.

v. 133b/01

var (i.) Yok karşıtı, var.

v. 107b/17, 113b/01, 116a/12, 116b/04, 117a/08, 118a/02, 124b/10, 131a/13, 132b/02

v.+dı 108a/05

v.+dur 108a/02, 111b/14, 117a/09, 118a/03, 118a/03, 118b/11, 118b/13, 127b/10, 128a/04, 128b/15, 133b/08

var- (f.) 1. Varmak, ulaşmak.

v. 104b/02, 109a/03, 125a/02, 125b/13

v.-a 104b/12

v.-am 116a/14, 119a/09

v.-dı 113b/04, 116a/15, 117a/15, 118a/09, 119b/11

v.-dım 104b/15, 115a/09

v.-ma 121a/16, 121b/05, 125b/13, 126b/07

v.-mağ 134a/12, 139a/01

v.-sañ 123a/11, 125b/09

v.-up 104b/08, 104b/14, 106b/04, 112a/06, 112a/10, 116b/09, 117a/13, 118a/12, 137a/02

v.-ur 125b/04

v.-urın 108a/08

2. (Kadın) Biriyle evlenmek.

v.-maya 128b/05

varṭa (Ar. i.) Uçurum.

v.+lardan 112b/05

vāşıl (Ar. sf.) Ulaşan.

v.+ ol- 134b/11

vaşī (Ar. i.) Ölen bir kişinin vasiyetini yerine getirmeye memur edilen kimse.

v.+ ol- 126b/14

vaşīyyet (Ar. i.) Nasihat.

v.+ kıl- 109b/02

vaşīyyet-nāme (Ar.+T. i.) Yazılı vasiyet, vasiyet belgesi.

v.+sidür 126b/12

ve (bağ.) Ve.

v. 104b/06, 104b/09, 105b/03, 105b/08, 105b/08, 105b/10, 105b/11, 105b/12, 105b/16, 106a/11, 106a/11, 107b/16, 108a/02, 108a/03, 108a/03, 108a/04, 108a/05, 108a/11, 108a/16, 108b/02, 108b/08, 108b/10, 109a/01, 109a/03, 109a/03, 109a/09, 109a/10, 109a/10, 109a/14, 109a/15, 109a/15, 109a/15, 109a/16, 109a/16, 109a/16, 109a/17, 109b/03, 109b/03, 109b/04, 111a/01, 111a/01, 111a/14, 111a/14, 111a/14, 111a/14, 111a/15, 111a/15,

111b/02,	111b/07,	111b/10,	112a/04,	123b/04,	123b/06,	123b/08,	123b/09,
112a/12,	112a/17,	112b/03,	112b/05,	123b/10,	123b/12,	123b/12,	123b/13,
112b/07,	113a/04,	113a/06,	113a/06,	123b/15,	123b/15,	123b/15,	123b/16,
113a/06,	113a/08,	113a/09,	113a/12,	123b/17,	123b/17,	124a/01,	124a/02,
113a/12,	113a/13,	113a/13,	113a/17,	124a/03,	124a/04,	124a/04,	124a/06,
113b/01,	113b/06,	114a/02,	114a/14,	124a/07,	124a/09,	124a/10,	124a/10,
114b/03,	114b/03,	114b/06,	114b/06,	124a/11,	124a/12,	124a/13,	124a/14,
114b/07,	114b/08,	114b/12,	114b/15,	124a/15,	124b/01,	124b/01,	124b/07,
115a/07,	115b/02,	115b/03,	115b/05,	124b/11,	124b/13,	124b/14,	124b/14,
115b/08,	115b/08,	115b/17,	116b/02,	124b/15,	124b/16,	124b/16,	124b/16,
116b/04,	116b/05,	116b/07,	116b/07,	124b/17,	125a/01,	125a/01,	125a/01,
116b/07,	116b/08,	116b/08,	117b/07,	125a/02,	125a/03,	125a/03,	125a/04,
117b/09,	118a/05,	118a/06,	118b/02,	125a/05,	125a/07,	125a/07,	125a/08,
118b/03,	118b/08,	119a/05,	119a/06,	125a/08,	125a/09,	125a/09,	125a/10,
119a/11,	119b/09,	120a/01,	121a/05,	125a/10,	125a/10,	125a/11,	125a/13,
121a/07,	121a/08,	121a/09,	121a/09,	125a/15,	125a/17,	125b/01,	125b/02,
121a/10,	121a/12,	121a/14,	121a/15,	125b/03,	125b/03,	125b/04,	125b/06,
121a/17,	121b/02,	121b/03,	121b/04,	125b/08,	125b/08,	125b/09,	125b/11,
121b/05,	121b/06,	121b/07,	121b/08,	125b/11,	125b/11,	125b/13,	126a/04,
121b/09,	121b/10,	121b/11,	121b/11,	126a/05,	126a/06,	126a/08,	126b/14,
121b/11,	121b/12,	121b/13,	121b/13,	127b/06,	127b/06,	127b/07,	127b/08,
121b/13,	121b/14,	121b/14,	121b/15,	127b/09,	127b/11,	127b/12,	128a/01,
121b/15,	122a/02,	122a/03,	122a/03,	128a/03,	128a/06,	128a/06,	128a/07,
122a/04,	122a/04,	122a/04,	122a/05,	128a/09,	128a/09,	128a/10,	128a/14,
122a/05,	122a/05,	122a/06,	122a/07,	128a/15,	128b/01,	128b/02,	128b/03,
122a/07,	122a/10,	122a/10,	122a/17,	128b/04,	128b/05,	128b/07,	128b/07,
122b/01,	122b/01,	122b/02,	122b/03,	128b/08,	128b/08,	128b/09,	128b/10,
122b/04,	122b/05,	122b/06,	122b/06,	128b/10,	128b/11,	128b/11,	128b/12,
122b/07,	122b/08,	122b/10,	122b/11,	128b/15,	129a/05,	129a/09,	129a/11,
122b/14,	123a/01,	123a/01,	123a/02,	129a/13,	129a/13,	129a/14,	129b/03,
123a/03,	123a/03,	123a/03,	123a/04,	129b/05,	129b/09,	129b/10,	129b/14,
123a/05,	123a/07,	123a/07,	123a/07,	130a/04,	130a/05,	130a/06,	130a/08,
123a/08,	123a/09,	123a/11,	123a/12,	130a/11,	130a/12,	130a/14,	130a/14,
123a/13,	123a/15,	123b/01,	123b/02,	130b/02,	130b/04,	130b/05,	130b/06,

130b/07, 130b/08, 130b/10, 130b/10,
130b/12, 130b/13, 130b/14, 130b/15,
131a/02, 131a/04, 131a/06, 131a/07,
131a/08, 131a/10, 131a/11, 131a/12,
131a/14, 131b/01, 131b/02, 131b/04,
131b/05, 131b/06, 131b/06, 131b/08,
131b/09, 131b/10, 131b/12, 131b/13,
131b/14, 131b/15, 131b/15, 132a/01,
132a/05, 132b/03, 132b/11, 132b/13,
132b/14, 132b/14, 132b/14, 132b/15,
133a/02, 133a/04, 133a/06, 133a/08,
133a/08, 133a/10, 133a/13, 133a/15,
133b/05, 133b/05, 133b/06, 133b/06,
133b/07, 133b/10, 133b/11, 133b/12,
133b/12, 133b/14, 133b/15, 134a/01,
134a/02, 134a/03, 134a/05, 134a/05,
134a/06, 134a/06, 134a/07, 134a/07,
134a/09, 134a/10, 134a/10, 134a/10,
134a/11, 134a/11, 134a/12, 134a/13,
134a/14, 134b/01, 134b/07, 134b/07,
134b/08, 134b/09, 134b/10, 134b/12,
134b/13, 134b/15, 134b/15, 135a/01,
135a/02, 135a/02, 135a/02, 135a/03,
135a/04, 135a/05, 135a/06, 135a/08,
135a/09, 135a/10, 135a/12, 135a/12,
135a/12, 135a/13, 135a/13, 135a/14,
135a/15, 135b/01, 135b/02, 135b/02,
135b/03, 135b/04, 135b/04, 135b/04,
135b/05, 135b/05, 135b/05, 135b/06,
135b/06, 135b/06, 135b/07, 135b/07,
135b/08, 135b/09, 135b/09, 135b/10,
135b/11, 135b/11, 135b/13, 136a/04,
136a/06, 136a/07, 136a/07, 136a/08,
136a/08, 136a/11, 136a/14, 136a/14,

136a/15, 136b/01, 136b/01, 136b/02,
136b/03, 136b/03, 136b/05, 136b/06,
136b/07, 136b/08, 136b/09, 136b/09,
136b/10, 136b/10, 136b/14, 136b/14,
136b/14, 136b/15, 136b/15, 137a/01,
137a/01, 137a/06, 137a/07, 137a/09,
137a/11, 137a/12, 137a/14, 137a/15,
137b/08, 137b/08, 137b/09, 137b/09,
137b/11, 137b/11, 137b/11, 137b/11,
137b/12, 137b/13, 137b/14, 138a/11,
138a/12, 138a/14, 138a/14, 138b/02,
138b/02, 138b/06, 138b/07, 138b/08,
138b/09, 138b/10, 138b/11, 138b/11,
138b/13, 138b/14, 138b/15, 138b/15,
139a/01, 139a/01, 139a/03, 139a/07,
139a/09, 139a/10, 139a/11, 139a/12,
139a/13, 139a/13, 139a/14

vecāhet (Ar. i.) İtibar.

v.+iñ 121b/09

vech (Ar. i.) Tarz, yol.

v. 117b/14

vedā' (Ar. i.) Veda.

v.+ it- 105b/01

v.+ eyle- 118a/08

vedālaş- (Ar.+T. f.) Vedalaşmak.

v.-up 105a/15, 117a/12

v.-urlar 105b/02

vefā (Ar. i.) Bağlılık ve sadakat.

v.+ um- 126b/04, 127a/04

vekīl (Ar. i.) Başkası adına söz söyleyen
veya hareket eden kimse.

v.+ ol- 126b/13

v.+ tut- 124a/15

ve'l-hāşıl bk. Arapça İbareler Dizini.

v. 114b/13
ver- (f.) -i zarf-fiil eki almış fiillerden sonra yardımcı fiil gibi kullanılarak tezlilik bildirir.

v.-em(iydi ver-) 137a/09

vesvese (Ar. i.) Şüphe.

v. 122b/05

v.+si 138b/01

v.+sinden 138b/02

v.+ye(vesveseye düş-) 124a/16

veyā (Ar.+Far. bağ.) Veya.

v. 109a/05, 131a/09, 131b/02, 134a/14, 134a/15, 136a/13, 136a/13

veyāhūd (Ar.+Far. bağ.) Veya.

v. 133a/09

vilāyet (Ar. i.) Vilayet.

v. 135a/14

v.+inde 134a/08

v.+inde 135b/01

v.+inde 135b/02

v.+lerde 136b/11

v.+lerüñ 115b/05

vir- (f.) 1. Bir şeyi bir kimseye iletmek, vermek.

v. 106b/01, 108a/09, 108a/14, 125a/16

v.-dın 111a/04

v.-eler 113b/15

v.-em 107a/12, 108a/14

v.-esin 112a/15

v.-eyim 106b/02, 106b/06, 107a/15

v.-eyin 108a/09

v.-ile 114a/10

v.-ilmez 114a/13

v.-ilüp 112a/13

v.-me 122b/12

v.-mek 114b/02

v.-meye 130a/03

v.-meyeler 128b/13

v.-meyüp 108b/02

v.-mişdür 104b/05, 125a/16

v.-ün 106b/05

v.-üp 114b/01, 122a/12

v.-ür 108b/01, 123a/03

2. Bir şeyi karşılık beklemeden birine bırakmak, bağışlamak.

v.-di 109a/04

v.-digi 104b/04, 106a/10

v.-en 125a/13

v.-ildi 117b/12

3. Vermek yardımcı fiili.

v.-(cevāb vir-) 122b/13

v.-(haber vir-) 107b/13, 116a/14

v.-di(cevāb vir-) 117b/10

v.-di(haber vir-) 116a/15

v.-di(selām vir-) 117a/15, 118a/12

v.-e(amān vir-) 105a/11

v.-e(haber vir-) 104b/17

v.-em(nidā vir-) 137a/12

v.-ir(zarar vir-) 130a/06

v.-me(cevāb vir-) 123b/14

v.-medi(yol vir-) 104b/16

v.-meyince(fā'ide vir-) 123a/09

v.-mez(cevāb vir-) 106b/03

v.-üp(icâzet vir-) 117a/12

v.-ür(be'is vir-) 125a/14

v.-ür(cân vir-) 108b/03

v.-ürsin(hisâb vir-) 113a/11

vird (Ar. i.) Belirli zamanlarda manevi bir görev olarak düzenli şekilde okunan ayet, esma-i hüsnâ veya dualar.

v.+(vird idin-) 109a/16

vur- (f.) Vurmak.

v.-mağdur 114b/07

v.-maya 114b/09

-Y-

ya (bağ.) Veya.

y. 122a/08, 123a/09, 130a/08, 132b/01

yâ (Ar. ünl.) Ey.

y. 104b/15, 104b/17, 107b/12, 107b/14, 107b/16, 108a/01, 108b/17, 109a/01, 112a/06, 112a/09, 115a/06, 121a/08, 126a/03, 137a/07

yâ rabbe'l-'âlemîn bk. Arapça İbareler Dizini.

y. 105b/17

yabân (Far. i.) Yabancı kimse.

y.+a 123b/13

yâd (Far. i.) Anma.

y.+ it- 133a/15

y.+ it- 126a/10

yağ (i.) Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde.

y. 136b/09

yağ- (f.) Yağmak.

y.-a 134a/05, 136b/08, 138b/10

yağmur (i.) Yağmur.

y. 134a/05, 138b/09

yaḥūd (Far. bağ.) Veya.

y. 114b/01

Yahyâ bk. Kişi Adları Dizini.

y. 136a/08

yak- (f.) Yakmak.

y.-ar 121b/01

yakın (sf.) Yakın.

y. 124b/02

y.+ol- 105a/04, 121a/17

y.+ım 124b/01

yaklaş- (f.) Aradaki zaman azalacak şekilde ilerlemek.

y.-dı 106b/14

Ya'kûb bk. Kişi Adları Dizini.

y.+a 139a/11

yalan (i.) Yalan.

y.+ kat- 126a/01

y.+ söyle- 126b/06

y.+dur 106b/06, 107a/15

yalıñ (i.) Alev.

y.+lar 112a/02, 112a/03

yalvar- (f.) Yalvarmak.

y.-asın 106a/07

yañ (i.) Taraf, cihet.

y.+a 105b/09, 106b/03, 108a/13

y.+dan 104b/02, 104b/03, 104b/04, 104b/07, 106b/02

yan (i.) 1. Bir yerin ön veya arka kabul edilen kısmına göre sağ yahut solda olan tarafı, bir eksene göre sağ veya solda kalan taraf.

y.+ıma 107a/16

y.+ına 108a/12

y.+ında 106a/03, 106b/15, 107a/05, 112a/10

2. Kat, huzur.

y.+ında 121a/15, 121b/03, 122a/07, 130b/10, 130b/11

yan- (f.) Yanmak.

y.-a 136a/13

y.-up 106a/15

yañıl- (f.) Yanılmak, hata yapmak.

y.-ursın 123b/11

yañılt- (f.) Yanıltmak, aldatmak.

y.-dup(yañıldup) 121b/04

ya'nī (Ar. bağ.) Yani.

y. 116a/05, 123b/05, 127b/15, 128a/14, 129b/01, 132b/05, 133b/03, 134b/06

yap- (f.) Bina ve inşa etmek.

y.-arsın 113a/03

y.-mağ('imāret yap-) 135b/06

yarak (i.) Hazırlık.

y.+ın(yarağın it-) 115b/13

yaramaz (sf.) 1. Kötü.

y. 115b/08

2. İşe yaramayan.

y.+a 128b/05

yaramaz *bk. yarāmaz*

y.+ ol- 128a/08

yārān (Far. i.) Dostlar.

y. 124a/03

yarın (i.) 1. İçinde bulunulan günden sonra gelen gün.

y.+a 126b/10

(zf.) 2. Gelecek zamanda.

y. 109b/04

yaş I (i.) Doğuştan itibaren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman.

y.+ı 128b/06

yaş II (i.) Gözyaşı.

y.+(yaş tol-) 108b/06

y.+ın 109a/02

y.+la 108b/13

yaş- (f.) Yaşamak, ömür sürmek.

y.-arsa 113b/04

yat- (f.) Yatmak.

y.-madı 138a/03

yavlağ (sf.) Çok.

y. 105b/13

yaykan- (f.) Yıkanmak.

y.-mayınca 132a/14

y.-ur 132a/14

yaz- (f.) Yazmak.

y.-a 105a/02

y.-anı 111a/14

y.-dı 116b/14

y.-dılar 109a/15

y.-ğıl 105a/01

y.-ıp 134b/02

y.-maduğ 129b/06

y.-mağ 121a/04, 129b/09

y.-mış 117b/10

y.-up 109a/05, 109b/03, 135b/13, 137b/01, 139a/03

yazdur- (f.) Yazmasını istemek,
yazdırmak.

y.-anı 111a/14

y.-up 109b/03

yazıl- (f.) Yazılmak, yazıya geçirilmek.

y.-miş 119a/04, 119a/04,
119b/13, 119b/14

yem (i.) Hayvan yiyeceği.

y.+in 113a/17

yemiş *krş.* **yimiş**

y. 130a/13

yeñi (sf.) Oluş veya çıkışından beri çok
zaman geçmemiş olan.

y. 134a/02

y.+ ol- 134a/04, 135a/09,
135a/11, 136b/05, 136b/07, 138b/07,
138b/09

yer *krş.* **yir**

y.+ine(mağşer yeri) 111b/11

yerine (zf.) Yerine.

y.+(yerine getir-) 115a/04

yeşil (i.) Yeşil.

y. 119b/13

yeter (sf.) Kâfi.

y. 109a/03

yetim (Ar. sf.) Babası ölmüş.

y.+ler 104b/05

yetmiş (sf.) Yetmiş sayısı.

y. 111b/11, 111b/14

yezdān (Far. i.) Allah.

y.+(mağbūl-ı yezdān ol-)
135a/03

yıl (i.) Yıl, sene.

y. 111b/04, 122b/16

y.+lar 115b/07

yıldız (i.) Yıldız.

y. 130b/02

yıllık (i.) ... yıllık, senelik.

y. 112a/17

yi- (f.) Yemek, yeme işi.

y.-di 118b/07

y.-diler 117a/05, 117b/13

y.-me 122a/03

y.-mesine 127b/06

y.-meyeydi 113b/01

y.-rim 118b/04

yigirmi (sf.) Yirmi sayısı.

y. 134a/03, 135a/10, 136b/05

yikşenbih (Far. i.) Birinci gün, pazar
günü.

y. 138b/14

yimek (i.) Yemek, taam.

y. 122a/03

yimiş (i.) Yemiş, meyve.

y. 135a/12

y.+lere 134a/05

yine (zf.) Yine, tekrar.

y. 105a/11, 105a/13, 105a/14,
106b/03, 107a/01, 107a/03, 107a/13,
107a/16, 108a/15, 125b/10

yinge (i.) Yenge; düğünde geline
kılavuzluk eden, gerdek gecesi yeni
evlilerin evinde kalan yaşlı kadın.

y. 129a/08

yir (i.) Yer.

y. 123b/06, 125a/03

y.+ göster- 117b/04, 118a/13,
118b/01

y.+de 117a/09

y.+den 126a/13, 135b/07,
138b/04, 138b/15

y.+e 107b/02, 108b/07,
108b/09, 126b/07, 135b/07, 138b/04,
138b/15

y.+ine(yirine gel-) 138b/05

y.+lerde 106a/06, 134a/06

yirine (zf.) Yirine, başkasının adına.

y. 113b/16

yışıl *krş.* **yeşil**

y. 118b/03

yitmiş *krş.* **yetmiş**

y. 111b/12

yok (sf. ve i.) Varın karşıtı, yok.

y. 113a/09

y.+dur 104b/05, 104b/08,
104b/11, 104b/13, 106a/03, 106b/02,
107b/01, 114a/16, 114b/04, 115a/07,
115a/08, 115a/10, 119a/06, 119a/08,
119a/10, 123b/06

yoğ *krş.* **yok**

y. 113b/14

y.-ıymış 111a/03, 111a/06

yol (i.) 1. Bir yerden bir yere gitmek için
içinden veya üzerinden geçilen yer.

y. 104b/05, 104b/08, 104b/11,
104b/12, 112a/17

y.+ vir- 104b/16

y.+ımdan 112a/07

y.+larda 121b/15, 122a/02

2. Bir şeye varmak için takip edilen
seyir.

y.+una 112b/10

y.+una(selāmet yolu) 124a/14

yu- (f.) Yıkamak.

y.-ya 119a/03, 129a/11

Yūnus *bk.* Kişi Adları Dizini.

y. 138a/01

Yūsuf *bk.* Kişi Adları Dizini.

y. 121a/08, 126a/03, 138a/03,
139a/09

yüce (sf.) Ulu.

y.+ ol- 112b/07

yük (i.) Yük.

y.+i 113b/08

y.+ü 112b/02

yüklen- (f.) Yüklenmek, taşımak.

y.-dük 111a/06

y.-üp 112b/02

yüklet- (f.) Yükleme işini yaptırmak.

y.-ür 124b/02

y.-mekdür 114b/08

yüri- (f.) Yürümek.

y. 116a/11, 123b/13

y.-me 126b/06

yürü- *bk.* **yüri-**

y.-rken 123b/12

yüz (i.) Surat, çehre.

y. 115a/08, 115a/10

y.+i 111b/01, 116b/06,

118a/08, 119a/11, 128a/06, 131a/10

y.+imiz 111a/08

y.+in 106b/03, 106b/17,
108a/10, 108a/16, 108b/07, 117a/13
y.+ine 104b/13, 129a/05
y.+ine(yüzine ur-) 126b/08
y.+leri 112a/04
y.+lerin 108b/09
y.+üm 107a/12, 107a/16,
119a/08
y.+ün 107a/07
y.+üne(yüzüne çık-) 122a/06
y.+üne(yüzüne çıkar-) 122b/11
y.+üne(yüzüne ur-) 124a/03

-Z-

zabt (Ar. i.) Tutma, zapt.
z.+ it- 124a/02
zafer (Ar. i.) Savaşta kazanılan galibiyet.
z.+ bul- 139a/13
z. 136b/14
zāhid (Ar. sf.) Züht ve takva sahibi olan kimse.
z. 115b/02, 116a/16, 116b/11,
116b/12, 116b/16, 117a/05, 117a/09,
117a/09, 117a/12, 117b/01, 117b/01,
117b/03, 117b/05, 117b/15, 118a/02,
118a/03, 118a/05, 118a/08, 118a/13,
118b/04, 118b/09, 118b/10, 118b/12,
118b/15, 119b/02, 119b/09
z.+den 117a/11
z.+e 116a/12, 116a/15,
116b/15, 117a/07, 117a/13, 117b/15,
118b/10, 119b/06

z.+iñ 107a/04, 116a/15,
118b/02, 119a/02
z.+ler 115b/04
z.+ün 116b/09, 116b/09
zāhir (Ar. sf.) Görünen.
z.+ ol- 119b/03
zaḥmet (Ar. i.) Sıkıntı.
z.+ çek- 129b/11
za‘īf (Ar. sf.) Zayıf, kuvvetsiz.
z. 108b/12
za‘īf bk. za‘īf
z. 105b/13
zālim (Ar. sf. ve i.) Zalim, zulmeden.
z. 114b/01, 115b/03
z.+ ol- 130a/14
z.+i 115b/06
z.+ler 115b/14
zamān (Ar. i.) Zaman, vakit.
z. 117a/06, 117b/14, 118b/09,
121a/16, 128a/07
z.+a 124a/02
z.+dan 107a/03
z.+ı 138a/12
zamāne (Ar. i.) Devir.
z. 121a/10
zammi (Ar. i.) Ekleme.
z.+ it- 126a/14
zarar bk. zarar
z.+ gel- 123b/04
z.+ vir- 130a/06
z.+dur 121b/16
zarar (Ar. i.) Zarar, ziyan.
z.+ it- 123a/09
z.+dur 130b/07, 130b/09

zārī zārī (Far. bir. zf.) Hüngür hüngür.

z. 108b/08

zārīlık (Far.+T. i.) Ağlama.

z.+lar 106a/06, 119b/02

z.+lar.(zārīlık kıl-) 119a/02

zarūret (Ar. i.) Zorunluluk, mecburiyet.

z.+ ol- 126b/05

z.+den 115b/06

zāyi (Ar. sf.) 1. Kayıp, yok olmuş.

z.+ ol- 114a/12, 122b/06

2. Ziyân olmuş, boşa gitmiş.

z.+ eyle- 115b/11

z.+ geçir- 126a/03

zebānī (Ar. i.) Cehennemlikleri ateşe atmakla görevli melek, cehennem bekçisi.

z. 111b/11, 111b/12

z.+leriñ 111b/16

zeker (Ar. i.) Erkeklik organı.

z.+inde 131a/03

Zekeriyyā *bk.* Kişi Adları Dizini.

z. 136a/08

zelīl (Ar. sf.) Aşağılanan, hor görülen.

z.+ ol- 128a/10

zencīr (Far. i.) Zincir.

z.+iñ 111b/14

z.+ler 111b/12

zerre (Ar. i.) Çok küçük parçacık.

z. 116a/07

z.+(mişkal-i z.) 119a/07

zeyl (Ar. i.) Bir yazıya ilave olarak yazılan şey.

z.+iniñdür 126a/07

zihī (Ar. ünl.) Ne güzel, ne hoş, ne iyi.(Alay yoluyla olumsuz anlamda kullanılır.)

z. 113a/14, 113b/17

zikir (Ar. i.) Allah'ın isimlerini söylemek suretiyle yapılan ibadet.

z. 123a/07

zilu'l-lah *bk.* Arapça İbareler Dizini.

z. 121a/09

zinā (Ar. i.) Evlilik bağı ile bağlı olmayan kadınla erkek arasındaki cinsel ilişki, nikahsız birleşme.

z.+(zinā idici) 130b/08

zindān (Far. i.) İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.

z.+ çek- 138a/05

zinhār (Far. ünl.) Sakın, asla.

z. 121a/14, 123b/12, 125b/16

zīrā (Far. bağ.) Çünkü, şundan dolayı.

z. 113b/16, 114a/02, 114a/16,

121b/01, 121b/02, 121b/15, 121b/16, 122a/11, 123b/04, 125b/07, 127b/08, 128a/02, 128a/10, 129a/12, 129b/06, 129b/14, 130a/05, 130a/07, 130a/09, 130a/12, 130a/13, 130a/15, 130b/02, 130b/03, 130b/05, 130b/09, 130b/13, 130b/15, 131a/03, 131a/07, 131a/09, 131a/10, 131a/12, 131a/15, 132a/04, 132a/06, 133b/05, 136a/05

ziyāde (Ar. sf. ve zf.) Fazla, çok.

z. 114b/08, 118a/02, 122a/05,

123a/08, 126b/17, 127a/05, 127a/08, 128a/08, 128b/09, 131b/07, 132a/11

z.+ eyle- 128b/02

z.+ ol- 123a/04, 138a/13,
138a/14, 138a/15

ziyāret (Ar. i.) Bir kimseyi veya bir yeri
görmeye gitme.

z.+ eyle- 116b/09, 119b/11,
124b/15

ziynet (Ar. i.) Ziyinet, süs.

z.+i dünyā 132b/13

z.+leri 122a/04

zuhūr (Ar. i.) Meydana çıkma, baş
gösterme.

z.+ it- 134a/08, 135b/03,
136b/11

zulim *bk.* **zulm**

z.+ler 114a/15

zulm (Ar. i.) Eziyet, cefa.

z.+inden 114a/16

z.+i 114a/15, 114b/06, 114b/07

z.+ıdur 114b/06

z.+inde(zulminde) 114a/16

z.+ine(zulmine) 114a/17

z.+üñ(zulmün) 114b/05

zulüm *bk.* **zulm**

z. 114a/16, 114a/17, 115b/08,
125b/14

z.+ it- 114a/17, 121b/17

z.+dur(zulımdur) 114b/10

z.+ıdur(zulmıdur) 114b/05

zühd (Ar. i.) Dünyaya rağbet etmeyip
kendini ibadete verme, takva.

z. 108a/03

Zü'l-kifil *bk.* Kişi Adları Dizini.

z. 115b/01, 115b/01, 115b/05,
116a/02, 116a/14

z.+(Hikāyet-i Z.) 115b/01

z.+den 116b/03

z.+dür 115b/09

zümre (Ar. i.) Grup, sınıf.

z.+yi hāş 116b/14

z.+yi şālihīn 117b/09

4.1. ARAPÇA İBARELER DİZİNİ

‘aleyhi efḍalü’s-ṣalat ve’t-teslīmān Salat ve selamın en faziletlisi onun üzerine olsun.

‘a. 109b/01

‘aleyhi’l-la‘ne Allah’ın laneti üzerine olsun.

‘a. 107b/09

‘aleyhi’s-selām Selam onun üzerine olsun.

‘a. 109a/08, 127b/13, 127b/15, 128a/11, 132a/06, 132b/04, 132b/10, 134b/09, 134b/13, 134b/14, 136a/08, 138a/01, 138a/04, 139a/10, 139a/12

‘a.+da 121a/13

Allahu subḥānehu ve te‘ālā Şanı yüce, kusur ve noksandan münezze olan Allah.

a. 128b/02

ba‘de’z-zalik Bundan sonra.

b. 121a/03

bi’ināyeti’l-lahi te‘ālā Allah’ın inayeti ve yardımıyla.

b. 134b/01

bi’l-cümle Bütün.

b. 134b/15

bismi’l-lāhi Allah’ın adıyla.

b. 130a/02

Elḥamdülillah Allah’a hamdolsun, şükürler olsun.

e. 109a/12

emr-i ma‘rūf nehy ‘ani’l-münker nef’i İyiliği emretme, kötülüğü men etme.

e. 121a/10

Erḥame’r-rāḥimīn Merhametlilerin en merhametlisi olan Allah.

e. 111a/11

Eşhedü en lā ilahe illallahu ve eşhedu enne Muḥammeden ‘abduhu ve Resūlullah Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka hiçbir İlah yoktur, ve yine şahitlik ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve elçisidir.

e. 107b/04

Ḥaḳ subḥānehu ve te‘ālā Her türlü kusur ve eksiklikten uzak ve yüce olan Allah.

ḥ. 109a/10, 116a/01, 116b/02, 116b/13, 117a/01, 117b/08

ḳable’z-zevāl Öğleden evvel.

ḳ.+de 139a/14

ḳıṭā’ı’t-ṭarīḳ Yol kesen haydut.

ḳ. 133b/15

ḳitābu’l-lah Allah’ın kitabı.

k.+(hükümü k.) 124b/11

Lā ilahe illa’l-lah Muḥammed Resūlu’l-lah Allah’tan başka ilah yoktur ve Muhammed Allah’ın elçisidir.

l. 111b/09

neüzü bi’l-lah Tehlikeli, nahoş bir durum karşısında, “Allah’a sığındık, Allah korusun” anlamında kullanılır.

n. 105b/16, 106b/09

rağıya'l-lahu 'anhā Allah ondan (o hanımdan) razı olsun.

r. 132b/07

rağıya'l-lahu 'anhu Allah ondan (o erkekten) razı olsun.

r. 125a/06, 132a/10

rahmetullahi 'aleyhi Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.

r. 105b/14

Resūlallah Allah Resulü Hz. Muhammed.

r. 107b/14, 109a/01

şalavātü'l-lahi 'aleyhi ve sellem Allah'ın salatı ve selamı üzerine olsun.

ş.+iñ 112b/09

şallallahu 'aleyhi ve sellem Allah'ın salatı ve selamı üzerine olsun.

ş. 107b/07, 111a/09, 134b/08

ş.+iñ 112b/06

şallallahu te'ālā 'aleyhi ve sellim Allah'ın yüce salatı ve selamı üzerine olsun.

ş.+i 115a/03

selāmün 'aleyküm Allah'ın selamı üzerine olsun.

s. 124a/12

seyyide'l-müctehidiyn İki müctehidin efendisi.

s.+(hazret-i s.) 121a/06

Şeri'ati'l-islām İslam'ın dini hükümleri.

ş.+dan 131b/15

vallahu a'lem En iyisini Allah bilir.

v. 133b/01

ve'l-hāşıl Kısacası.

v. 114b/13

yā rabbe'l-'ālemīn Ey âlemlerin Rabbi!

y. 105b/17

zılu'l-lah Allah'ın gölgesi.

z. 121a/09

4.2. KİŞİ ADLARI DİZİNİ

Aristotalis İslam felsefesi üzerinde önemli etkileri olan İlkçağ Yunan filozofudur. Eskiçağ Yunan ilmi ve felsefesini ulaşabileceği en yüksek noktaya ulaştıran kişidir.

a. 126a/09

‘Âişe *Ar.* Hz. Ebû Bekir’in kızı ve Hz. Peygamber’in hanımı. Babası Ebû Bekir b. Ebû Kuhâfe, es-Sıddîk lakabıyla tanındığı için kendisine Âişe es-Sıddîka (es-Sâdika) binti’s-Sıddîk denilmiştir.

‘â.+(hâzret-i ‘â.) 132b/07

‘Azrâ’ıl *Ar.* Dört büyük melekten, Allah’ın emriyle insanların canını almakla görevlendirilmiş olan; ölüm meleği.

‘a. 104b/17, 105a/10, 105b/05

Bâyezîd *Ar.* Osmanlı padişahı (1481-1512). Fatih Sultan Mehmed’in Gülbahar Hatun’dan doğan büyük oğludur.

b. 137b/14, 138a/01, 138a/03, 138a/06, 138a/08

Câmi’ Nûrüddîn Abdurrahmân b. Nizâmiddîn Ahmed b. Muhammed el-Câmî (ö. 898/1492). Nakşibendî tarikatına mensup İranlı âlim ve şair.

c. 114b/07

Cercîs Müslümanlar tarafından salih bir kimse veya nebî olarak kabul edilen kişi,

hristiyanlara göre ise St. George diye bilinen aziz.

c. 136a/07

Cebrâ’ıl *Ar.* Allah’ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli olan melek.

c. 108b/14, 108b/17, 109a/01, 109a/13, 134b/09

Ebû Hanîfe Tam adı Ebû Hanîfe Nu‘mân b. Sâbit b. Zûtâ b. Mâh olan, Hanefî mezhebinin imamı, büyük müctehid. İslâm’da hukukî düşüncenin ve ictihad anlayışının gelişmesinde önemli payı olup daha çok Ebû Hanîfe veya İmâm-ı Âzam diye şöhret bulmuştur.

e. 114b/08

e.+ye 106a/08

Ebû Hüreyre Çok hadis rivayet etmesiyle tanınan sahabi. Yemen’de yaşayan Ezd kabilesinin Devs koluna mensup olup ne zaman doğduğu belli değildir. Cahiliye devrindeki adı çeşitli kaynaklarda Abdüşems, Abdüamr, Sükeyn, Amr b. Abdüganm gibi farklı şekillerde kaydedilmektedir. Hz. Peygamber onun adını Abdurrahman veya Abdullah olarak değiştirmiştir.

e. 132a/09

Ebû Su‘ûd Osmanlı şeyhülislâmı, hukukçu ve müfessir. “Müftilenâm, şeyhülislâm, sultânü’l-müfessirîn, hâtimetü’l-müfessirîn, muallim-i sâni,

allâme-i kül, Hoca Çelebi, Ebû Hanîfe-i Sâni” unvanlarıyla anılır.

e.+uñ 129a/06

Ebû Yûsuf Ebû Hanîfe’nin önde gelen talebesi, müctehid hukukçu ve ilk kadılıkudât.

e. 121a/07

Ebû Zekerîyya Şahıs ismi.

e. 106b/17

e.+ya 106b/15

Ebû Zekerîyya Zâhid Şahıs ismi.

e. 106b/13

Fir’avn Ar. Hz. Musa döneminde zalimliğiyle bilinen Mısır hükümdarı.

f. 137b/11

Hâbil Ar. Hz. Adem ile Hz. Havva’nın ilk iki oğlundan biridir. Ayrıca yeryüzünde öldürülen ilk insandır.

h.+i 136a/07

Havvâ Ar. Semavi dinlere göre ilk kadın ve ilk insan Hz. Adem’in eşi.

h. 136a/06

Hûd Ar. Kur’an-ı Kerim’de Ad kavmine gönderildiği bildirilen peygamberdir.

h. 137b/12

İbrâhîm Ar. Yahudilik, Hristiyanlık ve İslâm’ın müştereken kabul ettiği büyük peygamber. Yahudilik, Hristiyanlık ve İslâm tarafından en büyük ata ve temel referans noktası kabul edilir.

i. 138a/06

i.+(hâzret-i i.) 134b/12

i.+(şuḥuf-ı i.) 121a/13

İsâ Ar. Kur’an’da adı geçen ve kendisine kutsal kitap İncil verilen peygamber. Hz. İsâ Kur’ân-ı Kerim’de İsâ, İbn Meryem ve Mesîh şeklinde zikredilen, kendisine İncil’in verildiği, Hz. Muhammed’i müjdelediği bildirilen, “Allah’tan bir ruh ve kelime” olarak tavsif edilen, ancak kul olduğu vurgulanan peygamberdir.

‘İ. 107a/11

İskender-i Zü’l-karneyn Ar. Kur’an’da kendisine büyük güç ve imkan verildiği bildirilen kişi.

i. 126a/09

İsmâ‘îl Ar. Hz. İbrahim’in oğlu olan, Ka’be’yi babasıyla beraber inşa ettikleri bilinen ve Kur’an’da adı geçen peygamberlerdendir.

i. 139a/12

Kâbil Ar. Hz. Adem ile Hz. Havva’nın ilk iki oğlundan biridir. Kardeşi Hâbil’i öldürdüğü için yeryüzünün ilk katili olarak kabul edilir.

ķ. 136a/07

Kârûn Ar. Zenginliğiyle tanınan, Hz. Mûsâ ve Hârûn’un şahsında Allah’ın emirlerine karşı çıktığı için cezalandırılan kişi. Kur’an’da Kârûn adıyla kıssası nakledilen bu kişi Tevrat’ta Korah diye anılmakta ve çöl hayatında Mûsâ’nın otoritesine karşı başlatılan isyan hadisesinde başrolü oynamaktadır.

ķ. 137b/11

Lût *Ar.* Kavminin sapkınlıkları sebebiyle kavmi helak olan ve Kur'an'da adı geçen peygamber.

l.+(Lût kavmi) 137b/12

Muhammed Muştafâ *Ar.* Övülmeye değer olan, en güzel huylara sahip kimse; Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed.

m. 107b/07, 107b/11, 108b/05, 109a/08, 109a/17, 134b/08, 138a/08

Mûsâ *Ar.* İsrailoğulları'na gönderilen ve kendisine Tevrat indirilen peygamberdir. Hem Yahudilik ve Hristiyanlığa hem de İslâm'a göre büyük bir peygamber ve İsrailoğulları'nı Firavun'un zulmünden kurtarıp hürriyete kavuşturan bir liderdir.

m.+(Hâzret-i m.) 134b/14

Nemrûd *Ar.* Hz. İbrahim'i ateşe attıran ve tevhid inancına düşman olan kraldır.

n. 138a/08

Şâlih *Ar.* Kur'an'da adı geçen ve Semud kavmine gönderildiği bilinen peygamber.

ş. 137b/11

Şeytân *Ar.* Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları aldatarak doğru yoldan çıkarmaya, onlara Allah'ı unutturmaya çalışan varlık.

ş. 106a/02, 106a/08, 106a/15, 106a/17, 106b/01, 106b/05, 106b/08, 106b/11, 106b/12, 109a/07, 113b/08, 130a/02, 131b/13

ş+ı la'in 115a/01

ş.+a 125a/08

Ûc bin 'Unuḵ *Ar.* İsrailiyat kaynaklı efsanevi bir dev. 3300 veya 23.333 arşın boyunda olduğu ve 3000 yıl yaşadığı söylenir.

û. 137b/10

Yahyâ *Ar.* Hz. Zekeriyya'nın oğludur ve İsrailoğulları'na peygamber olarak gönderilmiştir.

y. 136a/08

Ya'kûb *Ar.* Hz.Yusuf'un babası olan Hz. Yakup, sabırla bilinen bir peygamberdir.

y.+a 139a/11

Yûnus *Ar.* Kur'an'da adı geçen ve balığın karnından Allah'ın yardımıyla çıktığı bilinen peygamber.

y. 138a/01

Yûsuf *Ar.* Kur'an'da kıssası anlatılan ve güzelliğiyle bilinen peygamber.

y. 121a/08, 126a/03, 138a/03, 139a/09

Zekeriyyâ *Ar.* Kur'an'da adı geçen peygamberdir.

z. 136a/08

Zü'l-kifl *Ar.* Şahıs ismi.

z. 115b/01, 115b/01, 115b/05, 116a/02, 116a/14

z.+(Hikâyet-i Z.) 115b/01

z.+den 116b/03

z.+dür 115b/09

KAYNAKÇA

AKGÜNDÜZ, Ahmet, “Ebüssuûd Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.10, s. 365-371.

BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, Ankara, 1990.

BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.

BOZKURT, Nebi, “Üc b. Unuk”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.42, s. 35.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlı-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, 30. Baskı, Ankara, 2013

ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul, 2007.

ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, 1970.

FAYDA, Mustafa, “Âişe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.2, s. 201-205.

HARMAN, Ömer Faruk, “İbrâhim”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.21, s.266-272.

HARMAN, Ömer Faruk, “İsâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.22, s. 465-472.

HARMAN, Ömer Faruk, “Kârûn”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.24, s. 519-520.

HARMAN, Ömer Faruk, “Mûsâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.31, s. 207-213.

KANAR, Mehmet, *Arapça Türkçe Sözlük*, Say Yayınları, İstanbul, 2012.

KANDEMİR, M.Yaşar, “Ebû Hüreyre”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.10, s. 160-167.

KAYA, Mahmut, “Aristo”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.3, s. 375-378.

KOÇ, Aylin, *Hâşim-nâme, Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım*, Palet Yayınları, Konya, 2010.

KORKMAZ, Zeynep, *Türkiye Türkçesi Grameri*, Şekil Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2009.

Kur'an-ı Kerim ve Kelime Meali, Rayiha Yayıncılık, Ankara, 2006.

KÜLTÜRAL, Zuhâl, BEYRELİ, Latif (1999), *Şerifî, Şehnâme Çevirisi, I-IV*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

OKUMUŞ, Ömer, “CÂMÎ, Abdurrahman”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.7, s. 94-99.

ÖĞÜT, Salim, “Ebû Yûsuf”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.10, s. 260-265.

ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013.

ÖZTÜRK, Mustafa, “Zülkarneyn”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.44, s. 564-567.

SAMİ, Şemsettin, *Kâmûs-ı Türkî*, İstanbul, 2004.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri*, TM, XVIII (1976)

TOPALOĞLU, Ahmet,- AYVERDİ, İlhan, *Türkçe Sözlük*, İstanbul, 2007.

TOPALOĞLU, Ahmet,- AYVERDİ, İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul, 2006.

TUNÇ, Tomris, *Derleme Sözlüğü ve Kavramlar Dizini I*, Türk Dil Kurumu, 1995.

TURAN, Şerafettin, “Bayezid II”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.5, s. 234-238.

TÜMER, Günay, “Circîs”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.8, s.26.

TÜRK DİL KURUMU, *Türkçe Sözlük*, 10. baskı, Ankara, 2005.

TÜRK DİL KURUMU, *Yazım Kılavuzu*, Ankara, 2005.

TÜRK DİL KURUMU, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara, 1983.

UZUNPOSTALCI, Mustafa, “Ebû Hanîfe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.10, s.131.

اللَّهُ تَعَالَى مَلِكُ الْمَوْتِ أُولُو أَعْرَئِدَنْ اِشْتِدِي كِي سُوْرِي
 سُوْيَكِيهَ اللَّهُ تَعَالَى اِيْدَرْ بِيْرِيْكَادَنْ دَخِي وَاَرْ بُوْكَزْ
 اَلِيْدَنْ يَكَاَدَنْ كَلُوْر كِي قَبِيْضُ رُوْح اِيْدَه اَوَّل قَوْلِكَ
 اَلِي وِيْرِيْ كِي صَدَقْ قَاَرْشُوْ كَلُوْر اِيْدَرْ بُوْيَكَاَدَنْ
 سَكَا يُوْل يُوْقْدَرْ بُوْحَقَّه صَدَقَه وِيْر مِيْشْدَرْ يَتِمَلَرْ
 بَاْشِيْن صَغَامِيْشْدَرْ وَكَافِرْ كَرَه فِلْج صَالْمِيْشْدَرْ اَنْدَنْ
 اِيْقَلَا رِيْنَه كَلُوْر رُوْح قَبِيْض اِيْدَه اِيْقَلَرْ اِيْدَرْ بُوْيَكَا
 دَنْ سَكَا يُوْل يُوْقْدَرْ بُوْ اِيْقَلَرْ سَجْد كَرَه وَاَرْ بُوْب
 جَمَاعَتَه حَاْضِرْ اُولُوْب نَمَاز قِلُوْب وَجَنَازَه نَمَازِيْن
 قَلْمِيْشْدَرْ اَنْدَنْ صُكْرَه قَلَاغِيْنَه كَلُوْر قَوْلَاَق اِيْدَرْ
 بَنْدَنْ سَكَا يُوْل يُوْقْدَرْ يَنْمَلَه قُرْآن دِيْ كَلْمِيْشْدَرْ
 اَنْدَنْ كُوْز لَرِيْنَه وَاَرْه كُوْز لَر اِيْدَه بَنْدَنْ سَكَا يُوْل
 يُوْقْدَرْ يَنْمَلَه مُصَحَّفَلَرَه بَاْقَدِيْ عَلَمَلَرْ يُوْزِيْنَه بَاْقَدِيْ
 دِيْرِيْس مَلِكُ الْمَوْتِ اللَّهُ تَعَالَى حَضَرِيْنَه وَاَرْ بُوْب
 اِيْدَه يَارِيْت قُلَان قَوْلِكَ جَاْرِيْن الْمَاْغَه وَاَرْ دِيْم
 اَعْضَا لَوِيْ بَكَا يُوْل وِيْر مَقْدِيْ دِيَه اَوَّل اَعْضَا لَرْدَنْ
 اِشْتِدِيْ كِي خَبَرِيْ وِيْرَه اللَّهُ تَعَالَى اِيْدَه يَاْعَزْ رَاْشِل
 بِنَم اَدَم

بَنِم اَدِم اَكَايز غِيْل دَخِي اَوَّل قَوْلَه كُوسْتَر دِيَه پَس
 مَلَكُ الْمَوْتِ اللهُ تَعَالَى اَدِي بِي اَلِي اَيَا سِنَه يَا زَه دَخِي
 اَوَّل مُؤْمِنِك رُوحِنَه كُوسْتَرَه دَخِي اِيَدَه اَي مُؤْمِن
 سَنِي رَتِيك اَقُور نَه دَر سِي سِي دُوسْتُو كَه يَقِين اَوَّل
 دِيَه پَس ايشِدُوب اَسَا نِي غِيْلَه چَقُوب رَوَا اَوَّلَه
 اللهُ تَعَالَى يَه قُوشَه اَدِي بَر كَاتِنْدَه اُولُوم اَحْسِي سِي
 دَخِي دُوبِيَه دُوبَر بَاب فِي ذِكْرِ حَالَةِ النَّزْعِ خَبَر دَه
 شُوبِلَه كَلِشِدُر كِه قَحْر كِشِي جَان نَزْعِنَه دُوشَسَه
 اللهُ تَعَالَى قَبْلِنْدَن بَر مَنَادِي نِدَا اِيذَر كِه قُوا اَوَّل
 قُولُومِي كِه بَر لحظه دِكَلَنَسُون پَس عَزْرَا ئِل اَوَّل
 قَوْلَه اَمَان وِيَرَه اَنْدَن جَان دِز يَنَه كَلْتَجَك يَنَه
 چَاغِرُوب بَر لحظه دِكَلَنَسُون دِيَه اَنْدَن جَان كُوبَكِيَه
 كَلَه يَنَه چَاغِرَه بَر لحظه دَخِي دِكَلَنَسُون دِيَه قَحْر
 جَان كُوكِيَسَه كَلَه يَنَه چَاغِرُوب قُوبِرَاز دَخِي
 دِكَلَنَسُون دِيَه پَس اَنْدَن صُكْرَه اَعْضَا لَر وِدَاع
 لَشُوب صَاغ كُوز صُول كُوزَه اِيذَر سَالَام اُولُسُون
 تَا قِيَا مَتَه دَكِين قُولَقَلَر بَر يَر يَلَه اَلَلَر بَر يَر يَلَه

ایا قکر بر بریله و دأع ایدوب روح بدن ایلله ایمان
 دل ایلله معرفت کوکل ایلله و دأغلشورکن آندن
 آلتز و ایلکر د بر نمکدن قالور کوز کر کور مکدن
 قالور قولق ایشتمکدن قالور آند نصکره جان
 حلقومه کلور حاله نزعه دوشر آند نصکره غزرا
 بیل قبض ایدر اگر دین ایمان دن ایریلور سه
 نعوذ بالله ایمان سیز کیدر بچاره آدم اوغلا نی
 سوکلود و سترکندن و مالیتدن و آهلیندن ایریلوب
 قرا کو سین ایچنده قالور سه دورت یکا بقار
 نه انه و نه اته و نه قر دأش نه اوغل و نه قز کورر
 نه قوم نه قبیلله کورر نه اورتو و نه دوشک بونلا
 ریک هیچ برین کورمیه و اول کریم تگری دخی کورمر
 ایسه یولق ضعیف اولور اولو معصیتته دوشر
 امام فقیه ابوحنیفه کوفی رحمه الله علیه ایدی
 ایمان سیز کیمه نیک علامتی چوغی جان چکیشدو
 کینه اولور دیدی نعوذ بالله یزی و جهله مؤمنلری
 دخی ایمان سوز کتمدن صقلا یه امین یارب العالمین

باب فی ذکر شیطان علیه اللعنه خیر شویله
 گمیشدر قحان قول جان نزعنه دوشسه شیطان
 صول یاننده او توارز ایدر ایت کلمه تگری یوقدر
 دیکه بوجان اچسیندن قور تالاسین دیه پس
 حال بویله اولیحق سکا واجبدن اولمزدن اولدن
 خلوت یر کرده کناهیک اکوب اغلایه سین زاری
 لقلر برله الله تعالییه یلواره سینکه ایمانکی
 شیطان شرنندن صقلیه اما امام ابوحنیفیه
 صوردمکه قنقی کناه قورقلودر ایمانسیز کیده
 ایدی الله تعالی ویردیکی نعتیه شگری ترک ایتک
 و آخر دمه قورقوی ترک ایتک ودخی تگرینک
 قوللار نه کوچ ایتک هر کیمده کی بواج خصلت
 اولسه دنیا دن ایمانسیز کیده اما چنکه بر قول
 جان اچسینده صوسنلقدن بوکلمه چگری
 یانوب دلی دماغی قوروسه شیطان باشی اوچنه
 کلوب بر قد حله بوزلوصو کتورر مؤمن انی کو
 ریجک شیطان ایدوکیں بامز ایدر شو صودن

بکا ویر ایچیم دیر شیطان ایدر عالمک صانی
 یوقدردیر سگ ویره نیم مؤمن قول اوله یکادن
 یوزین دوندر جواب ویرمز پنه آیاغیندن یکا
 واروب قدحی کوستورر اول مسکین شول صو
 دن بکاده ویروک دیر شیطان ایدر ایتیکله
 بیغبر کر یلاندر دی سکا ویره نیم ایجه سین در
 پس شونلر شقیلردر صوسز لغه صیر ایتیموب
 شیطان نه دیرسه اول خسته انک دیدو کین
 دیرسه ایمان سیر کتمک سببدر نغود یالله اما
 شونلرکه سعادتلو قوللردر صو کین صانوب
 عاقبه تن فکر ایدوب شیطان سوزنه اویمار
 شیطان ایدو کین یلوب انک دیدو کین دیمز ایمانده
 کیدر کر نیکم روایت اولندی ابوزکریا زاهد
 شول وقتیکه اولومی یا قلشدی حالت نزع دشدی
 دوستلرندن بری یانینده حاضر ایدی ابوزکریا
 یه شهادت کلمه سین تلقین ایدی لا اله الا الله
 محمد رسول الله دی ددی ابوزکریا یوزین چور

دې دېمدي ايکېنجي تلقين ايتدي يته دېمدي اوچېنجي
 کز ايتدي بۆکره قاقدي دېمزم دې اول تلقين ايدن
 دوستيك عقلي کيتدي بېر زماند نصکره يته عقلي کلدي
 زاهدك دهخي خسته لکي افاقت بولور کي اولدي
 کوزين اچدي ياننده اولنلره صورديک بکاسيز
 هنج سويلديکرمي ديدې ايتديک بلي سکا اوج کز
 شهادت کلمه سين تلقين ايتدوک ايکيسينده يو
 زک چور دک اوچېنجي ده دېمزم ديدک اول ايتدي
 بکا اول ايليس کلدي ايتدي صوايچر ميسين
 آينده بېرقدح بوزلوصوطوتر بن اچرم ديدم
 ايتدي دې اميدي عيسى تگريک اوغليدردې
 تاکه صووېرم سکا ديدې اولوقت يوزم چوردم
 اندن آيا غمدن طرفدن کلوب يته صورديک
 صوصا دگي بنداخي کرک ديدم ايتدي دې اميدي
 بېغېر کز يلا تدردي تاکه سکا صووېرم ديدې
 بن يته يوزم چوردم اند نصکره صون يانمه
 کلوب کنه ايدر صوصا دگي ايتدم کرک ايتدي دې

ایندی تگری یوقدُر بن دیمزَم دیدوم همان قدهی
 یره اوردی قاچوب کیدی بن اولوقیت ابلیس
 سوزین دیمزَم دیدیم دخی شهادت کلمه سین
 کتورب اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا
 عبده ورسوله دیوب ایمان ایله کیدی الحمد لله

هذا شرح دعاء ایمان

ایکی جهان فخری محمد مصطفی صلی الله علیه
 وسلم بزرگون اصحابیله مسجد اوکینده اوتورور
 دی ناکاه کوردیلرکه ابلیس علیه اللعنه چقه
 گلدی برشیشته ایله طولو صوکتوررتعجیلله
 کیدردی اکی جهان فخری محمد مصطفی بوخالی
 کورنجک ایتدی یا ابلیس بوشی شه ایله صوی
 قنده الوب کیدرسین طورخبر وپردی آندن
 ابلیس ایتدی یا رسول الله تجید ایشیم اکر دیه
 جک اولورسم فوت اولور ددی آندن اکی جهان
 فخری ایتدی یا لعین نه ایشیک و نه مصیحتک
 وار البتده دیمک کرک سین ددی آندن ابلیس

ایتدی

ایشدی یار سول الله فلان شهرده سنیك ایتکدن
 بزیکی و اردز که دوکلی عمری عبادت و صلاحت
 وزهید و تقوی بر له کجور میشد و شمدیکی حالده
 وعده بی تمام اولوب آخر عمری ایریشدی و
 غایت خسته اولوب حاله نزع و اردی و
 غایت صوصا میشد و دلی دخی طولشدی اهل
 بیتدن صود لکه عاجز در بوشی شه ایل نوک
 قرشوسنه وارورین بندن صود لر حال دلیله
 بندخی ایمانک بکا ویر سکا صو ویره یی درین
 اولدخی بندن یوزین چور ب کته اهل بیتنه
 بقار و آنلردن صود لر آنلر صود لدوکن بلمیوب
 جان آجی سیندن چوره یاننه بقر صا نور لر
 پس اولدخی بندن یکا بقوب صود لر کته بن
 دخی ایمانک بکا ویر سکا صو ویرم ایچه سین
 بوخسته لکدن قر تلاسین درم اولدخی مینه
 بندن یوزین چورر قومینه و اهل بیتنه نظر
 ایلر آنلر دخی صود لدوکن بلمیوب آخر ناچر

اُولُوْب بَکَا اِيْمَانِيْن وِیْرُز بِنْدَخِي اِيْمَانِيْن اَلُوْب
 صُوْدَخِي وِیْرَمِيُوْب دُنْيَا دَن صُوْسِيْز وَاِيْمَانِيْسِيْز
 جَان وِیْرُز دِيْدِي پَس شِمْدِي اَنُک جَانِيْن اَلْمَغَه
 کِيْدَرِيْن دِيُوْب تَعْجِيْل اِيْلَه کِيْتْدِي اِيْکِه جِهَان فَخْرِي
 مُحَمَّد مُصْطَفِي بُو خَبَرِي اِشْدِي جَک مُبَارَك کُوْز
 لَرِيْمَه يَامَش طُوْلُوْب بَر دَا سِيْن يَاشِنَه اوْر تُوْب
 مَسْجِد اِيْچَرَه کِرْدِي مُبَارَك يُوْزِيْن يِرَه قُوْيُوْب
 زَاړِي زَاړِي اَغْلَدِي وَد کَلِي اَصْحَاب قِيْتَنَه جَمْع
 اُولُوْب بَاشَارِيْن اِچُوْب يُوْز لَرِيْن يِرَه اوْر وُوْب
 غِرِي اِيْدُوْب اَغْلَشْدِي لَر وَرَسُوْل حَضَرَتِ عَم
 اَيْدُرْکِه اَنِي دَرِيغَاکِه بَن دُنْيَا دَه اِيْکَن بُو يِلَه اَز
 دُوْرَن بَن دُنْيَا دَن کِيْدِي جَک ضَعِيْف اَمْتِمِک
 حَالِي نَجَه اُولَه دِيُوْقَتِي اَغْلَدِي مَسْجِد اِيْچِي يَاشِلَه
 عَرَق اُولْدِي پَس بُو حَالَدَه اِيْکَن جَبْرَائِيْل حَضَرَتِ
 عَم مَسْجِد دَن اِيْچَرِي کِرْدِي کَلْدِي سَلَام قِلْدِي
 حَضَرَتِ سَلَامِيْن اَلْدِي دُوْسْتَم دَن نَه بَشَارَت
 کَتُوْر دُوْک يَاقَرِنْدَا شِم جَبْرَائِيْل دِيْدِي اَنَدَن حَسَل
 جَبْرَائِيْل

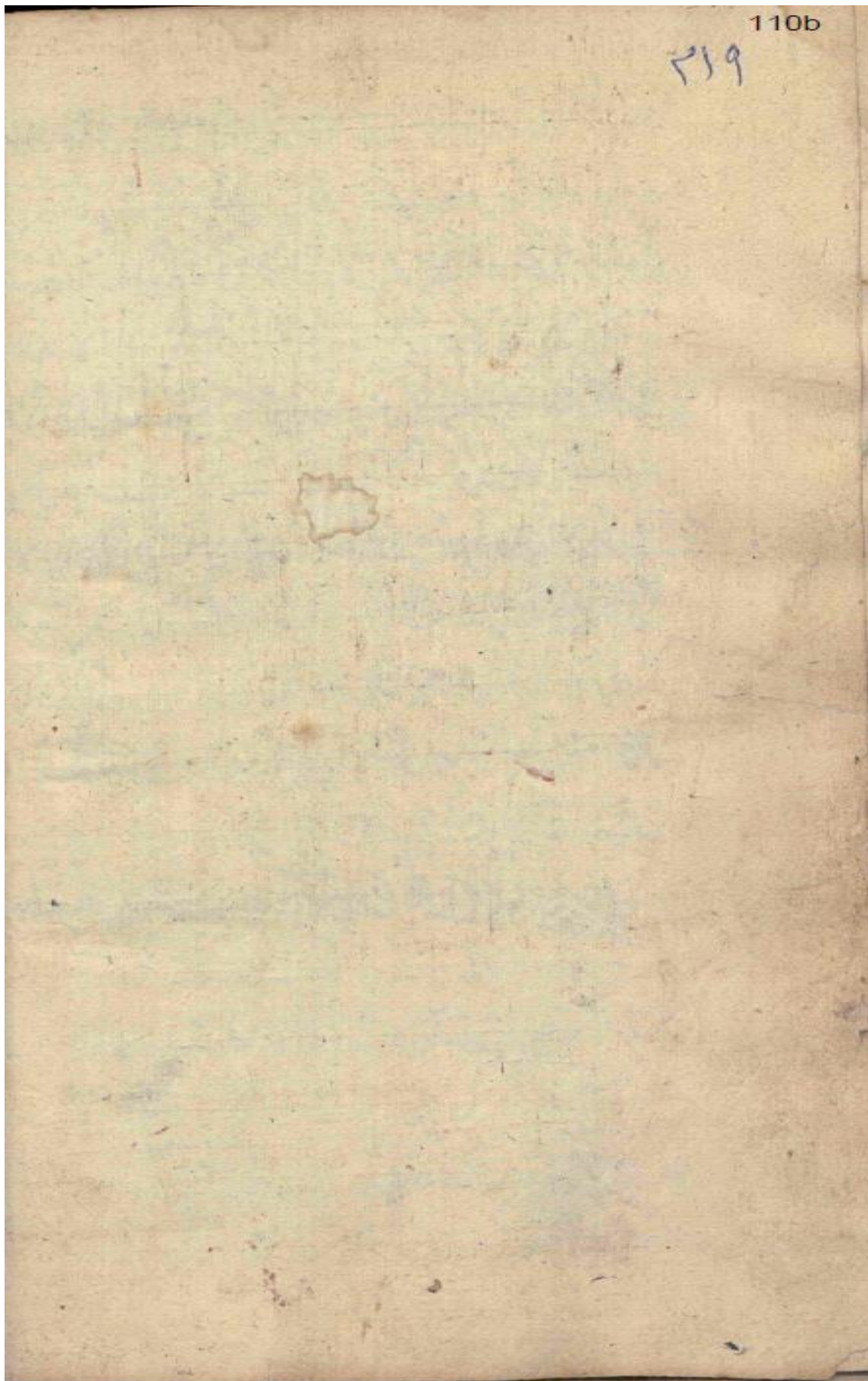
جَبْرَائِيلُ عَمَّ اَيْتِي يَارَسُوْلَ اللهِ اَغْلَمَهُ وَمُبَارَكَ
 كَذَرُوْكَ يَا شَيْئِنْ سِيْلَ حَقِّ تَعَالٰى سَكَاسَلَامُ
 قَلْدِي وَاَيْتِي وَاْتَرْدِي حَبِيْبَهُ يَتْرَا غَلْدِي وَبُو
 هَدِيَّتْ سَكَاسَلَامُ وَيَرْدِيْكَ هَزْ كِيْمَ كِه اُمْتَكْدَنْ بُوْدُعَا
 يَارُوْبْ بِلَه سِيْنْدَه كَمُوْرَه وَيَا اَوْقُوْيَه اَوَّلْ قَوْلُكَ
 اِيْمَانِنْ كَنْدُو حِفْظِ اَمَانِيْمَ اِيْجِيْنْدَه طُوْتُوْبْ
 شَيْطَانْ شَرَنْدَنْ اَمِيْن اِيْدَمْ دِيُوْبُوْرْدِي اَنْدَنْ
 اِيْكِ جِهَانْ فَخْرِي مُحَمَّدُ مُصْطَفٰى عَلَيْهِ السَّلَامُ بُوْسُوْرِي
 اِسْدِيْجَكْ سَبْحَدِيْ شُكْر اَيْتِي وَغَايَتْ شَاذ اَوْلَدِي
 وَدَكَلِيْ اصْحَابْ دَخِيْ فَرَحْ اَوْلَدِيْلَرْ وَحَقْ سُبْحَانَه
 وَتَعَالٰى اِيْجُوْنْ شُكْر كَر اَيْتِيْلَرْ اَنْدَنْ مَرْسُوْل
 حَضْرَتِ اَيْتِي الْحَمْدُ لِلّٰهِ كِي بَنِي شَاذ اَيْلَدُكْ اَوْقُو
 اَوَّلْ دُعَا اِسْدِلُوْمْ دِيْدِي اَنْدَنْ جَبْرَائِيلُ عَمَّ
 اَوْقُوْدِي مَرْسُوْل حَضْرَتِ عَمَّ دَكَلْدِي وَاَوْكُرَنْدِي
 وَدَكَلِيْ اصْحَابَه كَرَه اَوْكُرْتَدِيْلَرْ وَاَوْكُرَنْدِي وَيَا ز
 دِيْلَرْ وَهَزْ كِه وَكَنْدُوْر وَبِرْد اِيْدَنْدِيْلَرْ وَهَزْ دَمْ
 مَدَاوَمَتْ اِيْدَرْ كَرْدِي وَاِيْكِ جِهَانْ فَخْرِي مُحَمَّدُ

مُصْطَفَى عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاتِ وَالتَّسْلِيمَاتِ شُوبِلَه
 وَصِيَّتْ قَلْدِيكى هَرْكِيمِ بِنِمِ اُمْتِمَدَنْ اَوَلَه بُودُ عَا
 بُولُجَقْ يَا زُوبْ وَيَا زُورْ بِيْلَه كُتُورْ مَسَه وَ اَو
 قِيُوبْ وَ اَوْقُتْمَسَه بِنِمِ اُمْتِمَدَنْ دَكَلْدَرْ يَارِينِ
 قِيَامَتْ كُونِنْدَه بَنْدَنْ شَفَا هَتِ اَوْمَه سُونِ
 دِي اَوَل دُعَا بُوْدَرْ هَذَا دُعَا اِيْمَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ اِنْ دَخَلَ شَكٌّ فِى اِيْمَانِىْ وَلَمْ اَعْلَمْ بِهٖ تَبَّتْ
 عَنِّهِ اِلَيْكَ وَاَقُوْلُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ
 اَللّٰهُمَّ اِنْ دَخَلَ الْكُفْرُ فِى اِيْسْلَامِىْ وَلَمْ اَعْلَمْ بِهٖ تَبَّتْ
 عَنِّهِ اِلَيْكَ وَاَقُوْلُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ
 اَللّٰهُمَّ اِنْ دَخَلَ الشِّرْكُ فِى تَوْحِيْدِىْ اِيْتَاكَ وَلَمْ اَعْلَمْ
 بِهٖ تَبَّتْ عَنِّهِ اِلَيْكَ وَاَقُوْلُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ
 اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اِنْ دَخَلَ الْبَغْيُ فِى طَاعَتِىْ اِيْتَاكَ
 وَلَمْ اَعْلَمْ بِهٖ تَبَّتْ عَنِّهِ اِلَيْكَ وَاَقُوْلُ لَا اِلٰهَ اِلَّا
 اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اِنْ دَخَلَ الزَّيْبُ
 وَ الْحُبُّ فِى عَمَلِىْ اِيْتَاكَ وَلَمْ اَعْلَمْ بِهٖ تَبَّتْ عَنِّهِ
 اِلَيْكَ

إِلَيْكَ وَأَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ اللَّهُمَّ
 إِنْ دَخَلْتُ فِي مَعْرِفَتِي إِيَّاكَ التَّشْبِيهَ وَلَمْ أَعْلَمْ بِهِ
 تَبَتُّ عَنْهُ إِلَيْكَ وَأَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ
 اللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَوْجُودُ بِكُلِّ مَكَانٍ لَا إِلَهَ
 إِلَّا اللَّهُ الْمَعْبُودُ بِكُلِّ زَمَانٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَحْمُودُ
 بِكُلِّ إِحْسَانٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَذْكُورُ بِكُلِّ لِسَانٍ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْأَمَانُ الْأَمَانُ مِنْ زَوَالِ الْإِيمَانِ
 وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ يَا قَدِيمُ الْإِحْسَانِ يَا سُبْحَانَ
 يَا غَفْرَانَ يَا رَحْمَتَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَلَا حَوْلَ
 وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَى
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ وَرَضِيَ
 اللَّهُ عَلَى الصَّحَابَةِ أَجْمَعِينَ



بَابُ مُنَاجَاةِ إلهِيَّةٍ وَبَعْضُ مَوْعِظَةٍ وَمَسَائِلَ لِرَبِّ
 بَيَّانَتِهِ دُرِّ إلهِي مَكْرَكِهِ حَضَرَ تَكْدَنْ أَوْلَا عِنَايَتِ
 وَبِزْدَةِ لِيَا قَتْ بُوغْمِشْ بِلْدِيكَ كَرَجِي اخْتِيَارِي أَلَمِزْ
 وَبِرْدِيكَ بِزْبِرْهَ تَقْصِيرِ أَتْلُقْ أَيْلَدُوكْ أَوَّلْ مَلْعُونْ
 مَسُودُوكْ ائْغَوَاسِنَه اَلْدَانُوبْ جُرْمْ خَطَا لِرَايْنْدُكَ
 تَابْ دِي نِجَهْ كُنَاهِي بُو كَلْنْدُوكْ نَهْ دِي لِمْ لِيَا قَتْمِزْ بُوغْمِشْ
 اَمَّا نَقْدَرْ كُنَاهِ اَيْنْدِكْسَه سَنِيكَ رَحْمَتِكْدَنْ اَمْرَتُوقْ
 اَمْدِيكَ اَلَمِزْ بُو شْ بُو زِيْمِزْ قَارَهْ لِيغِينَه حَضَرْتَكْ
 اَمِزْ طُوْنْدُوكْ حَبِيْبِكَ حَضَرْتِ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُرْمَتِيْجُونْ اَنْكَ شَفَاعَتِيْ بِزْ مُجْرَمَلَرَهْ
 اَرْحَمِ الرَّاحِمِيْنَ اِسْمِكَ حَقِيْقِيْجُونْ اِحْسَانْ اِيْدُوبْ
 اَيْنْدُوكْمِزْ عَصِيَا نَهْ قَالْمِيُوبْ دُوشْمَانِمِزْ اُولُنْ
 اَبْلِيْسْ سَوْنْدُورْمَهْ دَخِيْ دِلْمِيْكَ بُو كِتَابِيْ اَوْ قِيَانِيْ
 وَيَا زَهْ نِيْ وَيَا زِدْ دُورَانِيْ وَدِي كَلِيْنِيْ وَبَارِيْ تَعَالَيْنِيْكَ
 قُدْرَهْ تِيْنْ اَكْلِيُوبْ وَعَظْمَهْ تِيْنْ بِيْلَهْ وَبُو كِتَابِيْ
 جَمْعْ اِيْدَنْ كُنَاهْ دُرِّيَا سِنَه غَرَقْ اُولْمِشْ فَقِيْرِيْ
 اَيْنْدُوكُنَاهِنَه قَالْمِيُوبْ رَحْمَتِكْدَنْ اِيْرْمِيُوبْ

صُوك دَمِنْدَه اِيْمَانِيْلَه كُونْدُوْر سِيْن حَيِيْبِيْك يُوْزِي
 صَبُوْنَه بَاغِيْشَلِيْه سِيْن جُمَّلَه اِيْمَان اَهْلِيْ بِيْلَه وَدَخِي
 كُوْز كَرِيْمَز كُوْكَه دِيْكُوْب حَقِيْك اَمْرِي قَحْش كَلَه دِيُو
 بُوْخَلَق دَكِيْز مَوْجِي كِيْي حَلَقْنُوْب بِيْك يِيْل مِقْدَارِي
 دِلْزَطْمَق كَر دِيْسَرُوْب مُنْتَظَر طُوْر بِيْجُوْ اَوَّل مَحَلَّه
 عِيْنَايْت حَضَر نِيْكَدَن اَوَّلَه اَمِيْد وُْمُز سِيْنْدُوْر دَخِي
 مِيْزَان قُوْر يَلُوْب خِيْر لَر وِشَر لَر طَر تِلْجَقِي بِيْلُوْر اَم
 كُنَا مِيْمَز چُوْقدُوْر طَاغَلَر دَن اَغِيْر كَلِيْسَر دُوْر
 سِيْنَك كَرَه مِيْك چُوْقدُر لَا اِلَه اِلَّا اللّٰه مُحَمَّد رَسُوْل اللّٰه
 كَلِمَه سِيْ اِيْلَه ثَوَابِيْمَز اَغِيْر اِيْدَه سِيْن وَدَخِي جَهَنْمِي
 يَتْمِش بِيْك زَبَانِي حَقِيْك اَمْرِيْلَه چَكَه لَر مُحْشَرِيْرِيْنَه
 كَتُوْرَه لَر اَغِيْر زَنْجِيْر لَر اِيْلَه يَتْمِش بِيْك زَبَانِي كِيْم
 هَر بَرِي بُوْد نَبَاي اَلْمَا كِيْي اُوْيْنَادُوْر دِي وَهَر
 زَنْجِيْرِيْك يَتْمِش بِيْك خَلْقَه سِيْ وَاْر دُوْر بَر خَلْقَه
 سِيْ دُنْيَا دَمُوْر لَرِيْن جَمْع اِيْسَلَر بَر خَلْقَه اَوْلِيَا
 يَدِي دَخِي جَهَنْم بُوْخَلَقِي كُوْر نِيْجَك زَبَانِيْلَرِيْك
 اَلِيْنْدَن چَكِيْنُوْب بَر كَرَه چَاغَرُوْب قَاْفِيَه قَاْقِدُوْغِيْنْدَن
 اِيْكِي پَان

اِيْلِكِي يَارَه اُولُوْب كِيْنَه بُتُون اُولُوْب اُوْد لَر صَاچَه لَر
 يَالِك لَر دِيْرَاك دِيْرَاك فَالْقُوْب قَلِيْمَلَر حِصَار كِيِي
 يَالِك لَر فَالْقُوْب دَخِي بُوْخِشِمَلَه خَلْقِك اُوْز رِيْنَه هُجُوم
 اِيْدِيْنَجَك اَنْبِيَا لَر وَاُولِيَا لَر اُول هِيْبِيْنْدَن يُوْز لَر
 اُوْز رِيْنَه دُوْشُوْب هَر كِيْشِي نَفْسِي نَفْسِي دِيْنَجَك رَسُوْل
 اَكْرَم حَضِر تَلَرِي قَارْشُو وَاْرُوْب طُوْر يَا جَهَنَّم سَنَك
 اَهْلِك سَكَا كَلُوْر دِيْنَجَك جَهَنَّم اِيْدَه كِيْت يُوْمِلْدَن بَن
 سَكَا حَرَامِم دِيَه حَق تَعَالٰ حَضِر تَلَرِيْنْدَن خِطَابِي عَزِيْت
 كَلَه كِه يَا جَهَنَّم طُوْت حَبِيْبِي مُحَمَّدِيْكَ اَمْرِيْن دِيُوْبُوْرَه
 جَهَنَّم دَخِي حِيْكَلُوْب وَاْرُوْب عَرْشِيْكَ صُوْل يَانِيْنْدَه طُو
 رِيْنَجَق اُول قُوْر قُوْدَن بِيْز كُنَا هَكَار لَرِي خَلَاَص اِيْدَه بَن
 دَخِي هَر كِيْشِيْنِك بِعِيْسِي كِي نِيْكَ صَاغ اَلِيْنَه وَكِيْنِيْكَ
 صُوْل اَلِيْنَه وِرِيْلُوْب اِقْرَا كِتَابِيْكَ كَفِي بِنَفْسِيْكَ
 اَلْيَوْمَ عَلَيْنَا حَسِيْبًا دِيْنَجَك بِتَمِزِي صَاغ اَلِيْمَزَه
 وِيْرَه سِيْن رَحْمَتِيْ بِيْزَه عَطَا اَبَلِيْه سِيْن دَخِي جَهَنَّم
 اُوْز رِيْنَه صِرَا ط كُوْپَرُوْسِي قُرُوْلُب قِلْدَن اِنْجَه
 وَفَلِيْجْدَن كَسْكُون اَوْج بِيْكَ يَلَلِق يُوْل اُولَه اُوْز نَلُوْغِي

التَّيْدَن يَلَاغُو لَرْجِيْقَه رَسُوْل حَضَرَتِ سَلِيْم سَلَام
 دِيْتَه جَك كَنَاه يُو كُو اَرْ قَمَزْدَه يُو كَلَنُوْب اَنِي كَحْمَك
 مُحَال اُولُوْب سِيْنِك لُطْفَك وَحَيِيْنِيْك شَفَاعَتِيْلَه
 كَحْمَك آسَان اِيْدَه سِيْن مُحَمَّد الْمُصْطَفِي حُرْمَتِيْنَه يِيْزِي
 بُو وَرْطَه لَرْدَن قُوْرْتَرَه سِيْن وَجْمَلَه سَنَجَا قَلَر دِيْ كَلُوْب
 رَسُوْل اَكْرَم صَلَّيْ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَامِك سَنَجَا غِي قُوْ سِيْنَدَن
 بُوْجَه اُولَه وَهَر بِيْغَبَرِيْك اُمْتِي بِيْغَبَرِيْك سَنَجَا غِي
 دِيْنَتَه جَمْع اُولِيْجُو بِيْز كَنَاهَا كَار لَرِي دَخِي بِيْغَبَرِيْمَز
 صَلَوَاتُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَسَلَامِك سَنَجَا غِي دِيْنَتَه عِنَايَت
 اِيْدَه سِيْن يِيْزِي اَوْجَاق بُوْلَنَه كُوْنْدُوْرَم سِيْن آمِيْن
 يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِيْنَ بِحُرْمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
 وَصَحْبِهِ أَجْمَعِيْنَ مَوْعِظَه اَيُّ مَسْكِيْن اَدَم اَوْغَلَان
 بُوْدِيْدُوْ كَلَرِيْم هَبْ بِاَشِيْمَزَه كُلْسَه كَر كَدُر بُوْنَك
 بِيْكَدَه بَرِيْن دِيْمَدِيْم اِيْمَدِي عَقْلَمَز بِاَشِيْمَزَه دِيْرَه لِم
 بَرِيْج كُوْن بُوْاز اَجُوْ عُمَر اِيْجِيْنْدَه نَه چَكْرَسَك
 چَكَه لِم دَخِي بُوْ فَا نِي دُنْيَا نِيْك خُوْشَلُغِيْتَه اَلَدْنَه
 بُوْب غَفْلَتِي كُوْزُوْمَزْدَن كَتُوْرَه لِم دُنْيَا دِيْدُوْ كُوْن
 تِيْزَجَر

بِيَزْجَحْرُ دُنْيَا مَتَاعِي قَلِيلْدُر نِيَكِم بِيُور قُلْ حَتَاعُ الدُّنْيَا
 قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ التَّقَى مَالِ آتْمُورُزْسِينِ بِنَاكُر
 بِيَارْسِينِ صَانُورْ مِسِينِ دُنْيَا دَه قَلُورْسِينِ كُور
 دُوكِ آتَاكِ آتَاكِ وَدُوسْتَلَرِيكِ نِجَه اُلْدِي بِلْدُوكِ
 سَنَدَخِي بِيَلُورْسِينِكِي اُوَيْلَه اُولَه جَكْسِينِ عَجَبْ كِم
 غَا فِلَكِ اَيْلَه بُو هَايِ وَهُوَيِ اَيْلَه وَطَمَطِرَاقِ وَطُولِ
 اَمَلِ نَذْرِكِه بُونَلَرِي قِيُوبِ كِيدَه جَكْسِينِ حَلَالْدَن
 وَحَرَامْدَن مَالِ آتْمُورُزْسِينِ صَقْلَرْسِينِ خَيْرُ مِ
 وَاحْسَانِمِ يُوَقِ دِيْمَزْسِينِ بَرَكُونِ اَكْسُوزِينِ اَجَلِ
 كَلُورِ بَرَكَمَنْ اَلُوبِ كِيدَرْسِينِ اُولَدَخِي نَصِيبِ
 اُولُورْسَه سَن اُولِ مَالِيكِ حَلَالِيْنِكِ حَابِيْنِ وَبِرُ
 سِيْنِ وَحَرَامِيْنِكِ عَذَابِيْنِ چَكْرَسِينِ وَسَنَدَن كِبَرِي
 قَلَانِ اَكْر اُوغْلَكِ وَاَكْر قِزِيكِ وَاَكْر خَا تُونُكِ
 صَفَا سِيْنِ سُوْر رَلَرِي غَا قِل سُوْزَلِيْ بُو اَدَمِ
 اُوغْلَانِي مِسْكِيْنِ شُول قَنَارِيَه كَلْمِش قِيُونَه بَكْرُ
 كِه بُو كُونِ بَر قَاچِيْنِ اِيْر تَسِيْ بَر قَاچِيْنِ بُو غَزَلَرَلَرِ
 عَجَبْ اُول قِيُونِيكِ عَقْلِي اُولِيْدِي يَمِيْنِ وَصُويْنِ

دخی مینایدی وادم اوغلا نینک عقلی وار کورو
 دورر برکون نوبت کندویه دخی کلور قصاب
 نجه سینه کیر یسردور قومی قیلسی اول قناریه
 واردی سوزلیدی تقدیر حوق یشرسه عاقبت
 اولیسردور بو حالی بلور کن اوزون صانور لر
 طول املر کولمک او یتمق تفاخر و تکاثر غفلت
 جاهلک دکولمیدر اماندیه لیم غفلت بزی املشدر
 کولک ایننه سنی کناه یکنی ویشدور شیطان لعین
 بزه اغوا ایدر پیر اولنجق توبه ایدر سین دیر
 برکون اکسوزین اجل ایریشور پیر دخی اولسک
 طافیک قالمز محروم اولور سین مفلس کادیر لر
 کیم دنیادن آلی بوش کیده عملی اولمیه عملی دخی
 اولورسه هر کیشی کله حقلو حقیق آله ایتدوکی
 عملین آله عملی یوغیسه اول حقلونک کناهین
 اکا ویره لر غیر یلر کناه ایده عذابین سن چکه
 سین زیرا آنده انجه پول اولمز حقلونک پرینه
 کوزل عمللریک خرج اولور زهی غیر تسزلق

ایمدی

اِيْمْدَى عَمَلِي جُوق كَر كَدْرِكِه بِرَه زَيْن حَقْلُو الْوَرْسَه
 بِرَازِي بَارِي سَكَا قَلَه زِيْرَا كِيْم اَخْرَه نِيَك عِزّه تِي وَدُوْلَتِي
 مَال اِيْلَه دَكِلْدُر اَعْمَالِي صَالِحَه اِيْلَه دُر نِيَتِكِيْم حَدِيثَه
 كَلْدِي عِزُّ الدُّنْيَا بِالْمَالِ وَعِزُّ الْاٰخِرَةِ بِالْاَعْمَالِ سَكَا
 صِغْنِدِيْم يَا حَافِظ اِحْفَظْنَا مِنْ جَمِيعِ الْبَلَاءِ وَالْفَضَاءِ
 فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ بِحُرْمَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ وَخَاتَمِ النَّبِيِّيْنَ
 مُحَمَّدٍ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
 تَسْلِيْمًا اِلَى يَوْمِ الدِّينِ اَكْر صُوْر كَرْسَه كَا فِرِيك حَقِي
 مُسْلِمَان اَوْز مَرِيْنْدَه نِيَجَه اُولُوْر جَوَاب بُودْرِكِه كَا فِرَه
 رَحْمَت اُولَا جَق دَكِلْدُرِكِه ثَوَاب وَيَرْيَلَه اُول كَا فِرِيك
 حَقِي قَدْر عَذَاب چَكْر سِيْن اَكْر صُوْر كَر اِيْسَه كَا فِرَه
 لَرْد نِيَادَه خَيْر كَر اِيْدُر كَر اُول خَيْر ضَايِع اُولُوْر مِي
 جَوَاب بُودْرِكِه كَا فِرَه ثَوَاب وَيَرْيَلَز مُؤْمِن كَرِيك مُفْلِس
 فَلَا نِيْنَه بَخْش اُولُوْر وَدَخِي بَرَا زِيْدَه كَتُوْر مِيْشَكِه
 جَمِيع ظَلَم لَرْدَه قِيَامَت كُوْنِيْدَه كَا فِر ظَلَمِيْلَه حَيَوَان
 ظَلَمِنْدَن اَشَد ظَلَم يُقْدُر زِيْرَا كِه مُؤْمِن كَر ظَلَمِنْدَه اِيَكِيْدَن
 خَالِي دَكُل ظَلَم اِيْدُوْر كِي كَسْنِيَه ظَلَمِنَه كُوْرَه اَلِيْنْدَه اُولَن

طَاعَتُكَ وَرُبَّ حَالٍ لَشُورٍ بِأَخُوذٍ أَوَّلِ ظَالِمٍ مَظْلُومُكَ
 كُنَاهُ كُنُورٌ حَالٍ لَشُورٍ كَافِرَةٍ طَاعَتٍ وَرَمَكَ مَحَلَّ دَكْلٍ
 وَأَنْكَ كُفْرَ كُنَاهُ كُنُورُكَ دَخِي جَائِزٌ دَكْلٍ وَحَيَوَانِدَةٍ
 خَوْذُ كُنَاهُ يُقَدِّرُ كِهْ كُنُورُكَ رُبُّسٍ أَمِيدِي بُنْكَرَ اِيْجُونِ عِقَابِ
 مُقَرَّرٍ أَوْلَدِي بِسْ ظُلْمِكَ غَايَتِ أَشَدِّ حَيَوَانِ ظَلَمِي دُورِ
 وَأَنْدَنَ كَجَسَّةِ كَافِرِ ظَلَمِ دُرِّ وَأَنْدَنَ كَجَسَّةِ مُسْلِمَانِ ظَلَمِي
 جَامِعِ كُنُورِ مِشْكَةِ حَيَوَانِكَ ظَلَمِي بِأَشْنَةٍ وَرَمَقَدَّرُ وَآجِ
 قَوْمَقَدَّرُ وَطَاقَتِنْدَنَ زِيَادَةٍ يَوْكَ لَمَكْدَرُ أَبُو حَنِيفَةَ قَتِنْدَةٍ
 أَصْلًا وَرَمِيَهْ بَعْضِ قَاتِنْدَةٍ حَيَوَانِ تَأْدِيبِ مِقْدَارِي
 دَكْلٍ جَائِزِ دُرِّ أَرْغِي ظَلَمِدُرِّ نِجَهْ لَرِّ أَوْلَكِيمِ اللَّهُ تَعَالَيْنُكَ
 لُطْفِ عِنَايَتِلَهْ نِجَهْ لَرِّ أَوْلَكِي حَضَرَتِ بَيْغَمَبَرُكَ شَفَاعَتِيَهْ
 وَنِجَهْ دُورُكَ نِيرِ بَرِيَهْ شَفَاعَتِ قَلَمَاغِيلَهْ نِجَهْ لَرِّ
 فَرِشْتَهَلَرِ شَفَاعَتِلَهْ وَلَحَاصِلِ رَحْمَتِكَ كَلِيسِي كِينَهْ
 حَقِّ تَعَالَيْنُكَ عِنَايَتِي اَيْلَهْ دُرِّ اِلَهِي بَرِ مَقْلِسِ مَنَدَبُورِ
 قَالِمِشِ قَوْلُكَ لَرُّوَكِهْ عِنَايَتِ اَيْدُوبِ وَأَنْلَرُكَ شَفَاعَتِي
 بِيَزَهْ نَصِيبِ اَيْلَهْ بَرِ بِيَزَهْ لَا يَقِينُ اَنْدَكِ سَنَ سَكَا
 لَا يَقِينُ اَيْلَهْ أَمِيدِ اَوْلَدِكِهْ بَرِ اَوْجِ كُنَاهِ طُورِ اَغِينِ

رحمتك

رَحْمَتِكَ دَرِيَا سِنْدَن مَحْوَايَتِ دُوشَمَانِزِ اُولُنْ كُورُ شَيْطَانِ
 اَعْيُنِ حَجَبِلْ اِيْدَه سَيِّنِ حَبِيْبِيكَ مَحْبُوْبِكَ مُحَمَّدُ الْمُصْطَفَى
 صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَاذْ اِيْدَه سَيِّنْ اَنَّا نِكَ جُرْمِي
 اِجْمُونْ اَكَا وَعْدَه لَزَكِيْمِ اَيْنِدِيكَ اُولْ وَعْدَه كَرِيْمِي يَرْبِنَه
 كَتُوْرَه سَيِّنِ نَبِيَّتِكَ وَفَضْلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ وَيَا خَيْرَ النَّاسِ
 اَيُّ بَارِي خُدَا يَا جَمَلَه مَخْلُوْقَاتِ اَرَا سِنْدَه بِنْدَنْ عَاصِي
 وَمُفْسِدْ قَوْلُكَ يُوْقَدُرْ دَارِ دُنْيَا دَه مَعَا صِيْدَنْ غَيْرِي
 عَمَلِ صَالِحِيْمِ يُوْقَدُرْ اَوْشْ عُمْرِمِ اَخِرْ اُولْدِي يُوْزَقَرَه
 سَبِيْلَه وَاَرْدِيْمِ اَيُّ رَحِيْمِ سَنَتِكَ كَرَمِيْكِدَنْ غَيْرِي اُوْمِيْدِمِ
 يُوْقَدُرْ اَمِيْدْ اِيْدَه رَمِيْكِه فَضْلِكَ اَيْلَه بُوْبِنْدَه نَكْ يُوْز
 قَرَه سَيِّنَه بَقَمِيْوْبِ نَظَرِ عِنَايَتِكَ اَيْلَه جَمَلَه كُنَا هَلْوِي
 عَفُو اِيْدُوْبِ بُوْشَقِي قَوْلُكَ رَحْمَتِ قِيْلَه سَيِّنْ بُوَايَتِ
 بَرَكَاتِنْدَه قَوْلَه تَعَالٰى قُلْ يَا عِبَادِي الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا
 عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ
 الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ

حكايت ذوالکفیل کلدوک ذوالکفیل حکایتینه ذوالکفیل
 اوج قیرنداش ایدی ایکیسی عاید و زاهد ایدی برسی
 مفید و ظالم ایدی برکون با بالری اولدی پادشاهلک
 معطل قالدی اول ایکی زاهد کر پادشاهلیغی قبول
 قلما دیلرکم آنک بری ذوالکفیل ایدی و اول و لایتلر و
 خلقی ضرورتدن اول ظالمی تحت کجروب پادشاه
 ایلدیلر نجه یلدر پادشاهلیق ایدی آندن صکره ایشلر
 چقیدی چوق ظلم و تعدی ویرا مز ایشلمدوک فساد
 قومدی برکون اول ایکی قیرنداشیک بریکه ذوالکفیل
 او پادشاه اولان قیرنداشیک فاینه کلدی ای برادر
 بونه ایشدز که ایندی بون بواطل ایشده عمریکو ضایع
 ایلدوک یحون توبه ایدوب حق تعالینک قوللوغینه
 بل بعلیوب عبادته مشغول اولمزش آخرت براغین
 اتمزش نفس غرضوسنده ظالمکر بلو کیده قلمش
 سن اللهیک غضبندن قورقزشین دیدی پادشاه
 ایندی ای برادر حق سویکرش امان نیاده معاصدا
 و فاجردن ایشلمدوک نسنه قومدم بونجه قبیح

عملری

عَمَلَرَمِيكَ سَبَّهَ بِنَدَن حَقِّ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى بَيْنَ تَوْبَتِي
 قَبُولِ اَمْنِيَةِ دِيْدِي ذُو الْكِفْلِ اِيْنْدِي آيِ بِرَا دَر مَعْصِيَتِ
 لَرِيْمِ چُو فَرْدِي وَحَقِّ تَعَالِيْنِكَ رَحْمَتِنْدَن اَمِيْد كَسْمَكِه
 كَفَر فَحَضَا آيِ مُطْلَق قَوْلُهُ تَعَالَى اِنَّهُ لَا يَنْفُسُ مِنْ
 رُوحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ يَعْنِي حَقِّ تَعَالَى قَوْلُ الرَّجُوْنِ
 رُوْفُ رَحِيْمِ دُرِّ قَوْلِكَ نَدَكْلُو كُنَاهِي چُو قِوْقِ اُولْسَه
 حَقِّ تَعَالِيْنِكَ رَحْمَتِي فَتَنِيْدَه بِرَقْطَه بِرَدَرَه مَقْدَارِي
 دَكُوْلْدُر بُوَابَتِ شَهَادَتِيْلَه قَوْلُهُ تَعَالَى قُلْ يَا عِبَادِيَ
 الَّذِيْنَ اَسْرَفُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ
 اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ
 يَا دِشَاهُ بُو خَيْرِي اَشِدْ بِجَنِّكَ اِيْنْدِي آيِ بِرَا دَر بُورِي
 فَلَانِ زَاهِيْدَه وَارَبْنِمِ اَحْوَالِي اَكَا عَرَضِ اَيْلَه اَكْر
 اُولِ دَخِي سَنِكَ دِيْدُو كُوْكَ كَبِي دِيْرَسَه كُلِّ بَكَا خَبِرِ
 وَبِرِ نَاكِمِ وَارَمِ اَنِكَ قَانِتِنْدَه تَوْبَه اِيْدَمِ دِيْدِي ذُو الْكِفْلِ
 زَاهِيْدَه وَارْدِي خَبِرِ وَبِرْدِي زَاهِيْدِكَ جَوَابِنِي اَلُوْبِ
 كَلْدِي اِيْنْدِي آيِ بِرَا دَر زَاهِيْدِ اِيْنْدِي كِه كُنَاهِي اَشْلُوْبِ
 پَشِيْمَانِ اُولَمَقِ هَمَانِ تَوْبَه دُرِّ نَدَكْلُو كُنَاهِي چُو قِوْقِ اُولْسَه

صِدْقِ اخْلَاصِ اَيْلَه تَوْبَه اَيْدَه نِيك تَوْبَه سِي مَقْبُولِ اُولُوز
 حَق سُبْحَانَه وَتَعَالَى اُول قَوْلِي مَقْبُولِ وَخَاص قَوْلْ لَرِي
 بَلُو كُونَه قَتَر دِيدي يَادِشَاه چُون ذَو الْكِفْلَادَن بُوخْبَرِي
 اَشْتِي دُنْيَا مَالِنْدَن وَاَسْبَابِنْدَن هَر نَه كِه وَاَرَايَه
 جَمْلَه سِن دَر وُشْكِرَه وَمِسْكِنْلَرَه تَصَدَّق اِيدُوْب
 اخْلَاص تَام اَيْلَه يُوْزِي حَضْرَه يِي نِيَا زَه دُو تَوْب
 وَدُنْيَا فَايِي وَغَدَّارِيَه وَمَكَارِيَه قَفَا جَوِي رِي
 تاجِي وَتَحِي وَسَلْطَنَتِي تَرَك اِيدُوْب دُوْر دِي اُول
 زَاهِدُوْكَ خِيْذ مَتْنَه وَارُوْب زِيَارَت اَيْلَدِي زَاهِدُوْكَ
 اَوَكِنْدَه صِدْقَه تَوْبَه اَيْلِيُوْب عِيَادَه مَشْغُوْلِ اُولِي
 چُون اخْشَامِ اُولِي زَاهِد اَيْلَه اَمِيْرِك اَوَكِنَه اِيكِي
 اِيكِي طَبَاقِ طَعَامِ كَلْدِي زَاهِد اَيْتْدِي اَي اَمِيْر
 حَق سُبْحَانَه وَتَعَالَى سَنِيك تَوْبِكِي قَبُولِ اِيدُوْب
 سَنِيك اَدُوْكي زَمْرَه خَاص دَفْتَرِيْنَه يَا زَدِي دِيدي
 اَمِيْر زَاهِيْدَه اَيْتْدِي بُوْشَارَت بِيْزَه نَه دَلِيلِ اَيْلَه
 قِلْدِك دِيدي زَاهِد اَيْتْدِي بُوْطَعَامِ جَسْتَدَن كَلُوْر
 هَر كُون بَرِطَبَقِ كَلُوْر دِي بُو كُون اِيكِي طَبَقِ كَلْدِي

بُوَسْبِدَن بِلْدُمِكِه حَقُّ سُبْحَانِه وَتَعَالَى سَنِك
 تَوْبِكِي مَقْبُول قِلْدِي اَكْر تَوْبِكِي قَبُول قِلْمَسِيدِي
 سَنِك نَصِيْبِك جَنَّتَدَن كَلْمَزْدِي اَمِير بُوخَبَرِي
 اِسْدِيحَك شُكْر لَر قُلُوب حَمْد وَثَنَا اَيْلَدِي اَنْدَن
 صُكْرَه زَاهِد اَيْلَه اَلْ صُنُوب بِيْلَه طَعَام يَدِيلَر
 بَرَزْمَان بُوَطْرِيقِلَه عِبَادَتَه مَشْغُول اولدِيلَر بَرَكُون
 اَمِير زَاهِدَه اَيْنْدِي عَجَبًا حَقُّ تَعَالَيْنِك مَقْبُول
 قَوْلْ لَرِي اَرَا سِنْدَه سَنَدَن اَفْضَل كَمَسْنَه وَاَرْمِيدَر
 دِيدِي زَاهِد فَلَان يَرْدَه بَر زَاهِد وَاَرْدُر اَنَك
 مَقَامِي بِنْدَن اَعْلَا دُر دِيدِي اَمِير بُوخَبَرِي اَسْد
 اِسْدِيحَك اِيَاغِي اَوْز مَرِيْنَه طُورُب زَاهِدَن اِسْتِيفَا
 مَتَّ طَلَب اَيْنْدِي زَاهِد دَخِي اِجَازَت وِبُرُوب وِدَاع
 لَشُوب يُوَزِين اول زَاهِدَه دُنُوب كِنْدِي وَاَرُوب
 كُور دِيكِه بَر اَنْجِه دِ بِنْدَه حَقُّ تَعَالَيْنِك عِبَادَتِنَه
 مَشْغُول اولْمِش اَمِير اِيلَرِي وَاَرْدِي سَلَام وُيُورِي

زَاهِد سَلَامِن اَلْدِي زَاهِد اَمِيرِي قَاتِنَه اَلْوُب
 اَحْوَالِنْدَن سُسُوَال اِيلْدِي اَمِير دَخِي حِكَايَتِي تَفْصِيل
 اِيلْدِي زَاهِد اِيرِي نَوَاحَت قِلْوُب قَاتِنَه كَتُورُوب
 يَرْكُوسْتَرْدِي عِبَادَتَه مَشْغُول اُولْدِي چُون اَخْشَام
 اُولْدِي اُول اَغَا جَدَن اِيكِي نَا مَرِيْتِي زَاهِد اَلِيْن
 اَوْزَا دُوب اُول اِيكِي نَارِي اَلْدِي يَرِيْنِي اَمِيرِك اُوكِنَه
 قُودِي وَيَرِيْنِي كَنْدِي اُوكِنَه قُودِي اَيْتِي اَي اَمِير
 بَشَارَت اُولْسُون سَكَا كِه حَق سُبْحَانَه وَتَعَالَى سَنِيك
 تُونَكِي قَبُول اَمِش وَسَنِي زُمَر وصالِ حِين دَفْتَرِيْنَه
 يَا زَمِش دِيوَجَوَاب وَيَرِي بُو دَلِيل كِه بَنِم نَصِيم
 هَر كُون بُو اَغَا جَدَن يَر نَار اِيدِي بُو كُون اِيكِي
 يَتِي يَرِي سَنِيك نَصِيكْدَر حَقْدَن وَيَرِيْدِي دِيْدِي
 اَنْدَن صُكْرَه هَر يَرِي كَنْدُو نَصِيْبِي بِيْدِيلَر بَرِيْجَه
 زَمَان بُو وَجِهَلَه عِبَادَتَه مَشْغُول اُولْدِيلَر اَنْدَن
 صُكْرَه يَرْكُون اَمِير زَاهِدَه اَيْتِي اَي زَاهِد حَق

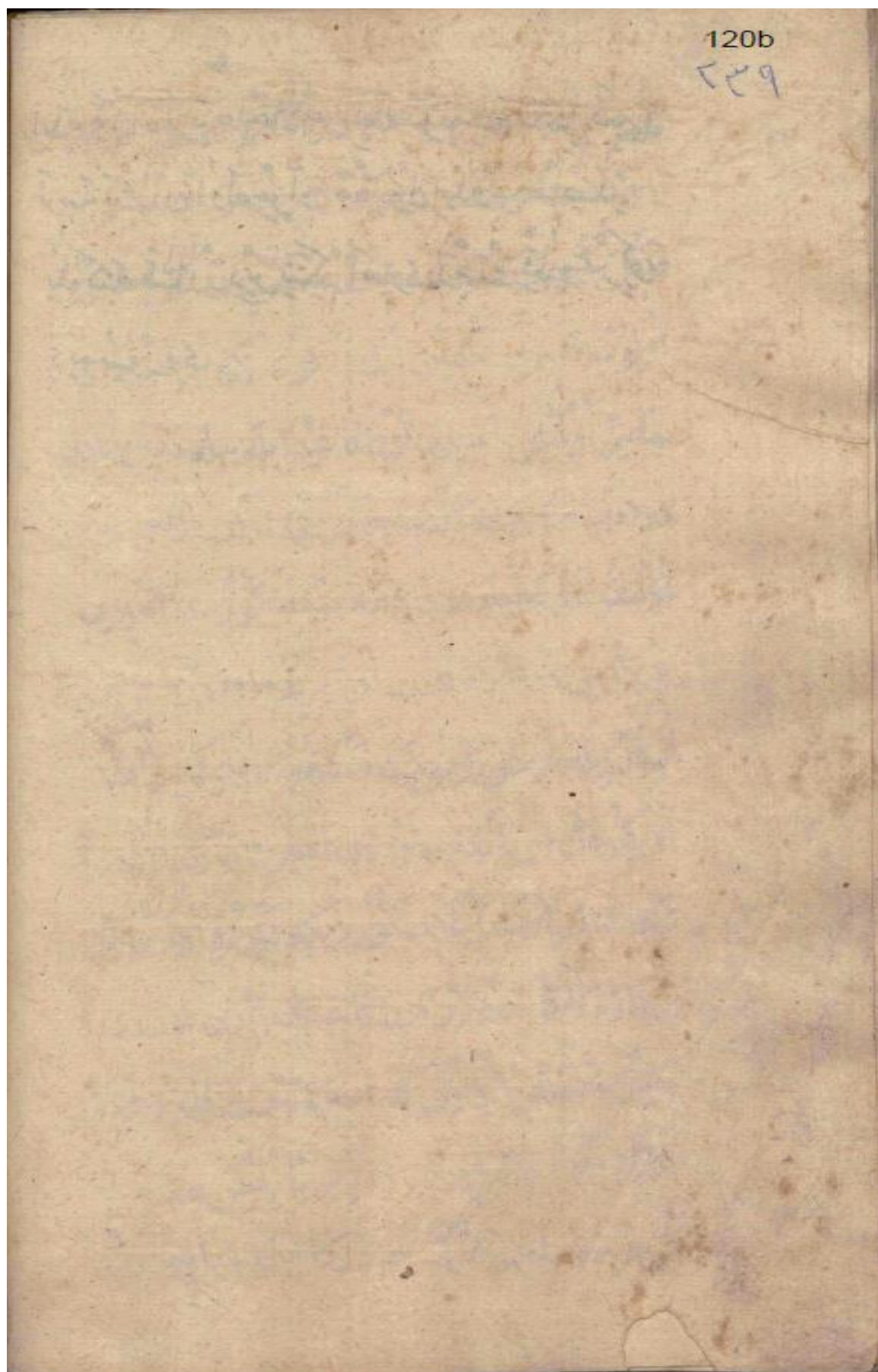
تَعَا نِيكَ مَقْبُولُ قَوْلَكَ ارَا سِنْدَه عَجَبًا حَضَرَ نَكِدَن
 زِيَادَه زَاهِد كِسْنَه وَارَمِي اولَه دِيدي زَاهِد بَلِي
 وَارْدُر دِيدي فَلَان طَغْدَه بَر زَاهِد وَارْدُر أَنِكَ
 مَرْتَبَسِي بَنِم مَرَّة بَمَدَن اَعْلَا دُر دِيدي اَمِير
 اِيْدِي اَنِي زَاهِد بَنِي اُونُمَه وَعَالِي هَمَتِكِي بَنَدَن
 دَرْبَع اَمِيَه سِين هَمَتِكَ وَدَعَاكَ بَر كَانِنْدَه حَق
 تَعَالِي بَنِم سُو بَنِمِش چَرَا غَمِي رُوشَن اَيْلَه دِيوُب
 زَاهِد اَيْلَه وَدَاع اَيْلِيوُب يُوْزِي اُول طَاغَه دُو
 تُوْب كِيْدِي وَارْدِي اُول طَاغ اَمْرَا سِنْدَه بَر مَحْرَاب
 كُورْدِي اَوْكِنْدَه بَر اَق صَقَالِي پَر كُورْدِي نُوْرَه
 غَرَق اُولُوْب عِبَادَتَه مَشْغُول نَمَازَه دُوْر مِش
 فَارْبَع اُولُجُوْ اَمِير اِيلَرُو وَارُب سَلَام وِپَرْدِي
 زَاهِد اَمِير كِ سَلَامِن اَلُوْب فَايْتَه كَنُورُب بَر
 كُوسْتَرْدِي اَحْوَالِن سُسُوَال اِيْدُوْب اَمِير دَخِي بَاشَنَه
 كَلَن شَي حِكَايَت اَيْلَدِي اَمِيرِي مَقْبُول اِيْدُب

مُحَرَّابْ اَوَكِنْدَه يَرْكُوسْتَرْدِي عِبَادَتَه مَشْغُولْ اَوْلَدِيكِرْ
 چُونْ اَخْشَامْ اَوْلَدِي زَاهِدِيكْ وَآمِيرِيكْ چُونَه سِنْدَه
 يَشِيلْ اَوْنَلَرْ بِنْدِي وَفِيَادَنْ بَرِجَشْمَه رَوَانَه اَوْلَدِي
 زَاهِدْ اَيْنْدِي آيْ آمِيرْ بَنِمْ غَدَامْ بُوَاوَنْدُرْ كِه يَرْيَمْ
 سِنْدَه بُوَكَا قَنَاعَتْ اَيْدَرْ مَسِينْ بَنِمْلَه بِلْجَه اَوْلْ
 دِي بُوَبْ آلْ اَوْزادُوْبْ بَرْدُسْتَه اَوْتْ قُوپَارْدِي آمِيرِيكْ
 اَوَكِنْدَه قُوْدِي چُونْ آمِيرْ اَوْلْ عِلْفِي يَدِي كُورْدِيكِه
 لَذِي شَكْرْدَنْ شَرِينْ وَفُخُوسِي مَسِيكَنْتْ اَعْلَادُرْ
 بَرِجَه زَمَانْ زَاهِدْ اَيْلَه بِيْلَه عِبَادَتَه مَشْغُولْ
 اَوْلَدِيكِرْ اَنْدَنْصُكْرَه زَاهِيْدَه اَيْنْدِي آيْ زَاهِدْ
 سِنْدَنْ بَرِحَاجَتِمْ وَارْدُرْ اَوْمارِيكِه اَيْدَه سِينْ
 دِيْدِي زَاهِدْ اَيْنْدِي حَاجَتِكْ نَدُورْ آمِيرْ اَيْنْدِي
 حَاجَتِمْ اَوْلْدُورْ كِه بَنِمْلَه بَرِكَاغِدْ وَارْدُرْ چُنْ بَنِي
 قَبْرَه قُوْيَاسِينْ اَوْلْ كَاغِدِي دَخِي بِيْلَه قُوْيَاسِينْ
 دِيْدِي زَاهِدْ اَغْلَدِي اَيْنْدِي كَاشَكَه سَنِي بُوَدْ كَلُوْ
 دَخِي

دخی کور مپییدی بوقدر آشنایق اولمایدی دیوب
 زار لقلر قلدی امیر زاهدیک اوکند مجانی شیرین
 تسلیم ایلدی امیری صویدیکه بویه بر کاغذ بولدی
 یازلیش او قودی بویاز لیشیکه آئی باری خدا جمیع
 مخلوقاتیک آراسینده بندن غاصی و بندن فاجر
 و بندن مفسید قولک بوقدر داری دنیا ده معا
 صیدن غیری مثقال ذره قدر عمل صالحیم
 بوقدر عمریم آخر اولدی یوزم قاره سبيله درگاهه
 نجه وارم آئی کریم آئی رحیم سنی کرمکندن
 غیری اومیدیم بوقدر امید ایده رمله کند و کرمکندن
 و فضلکدن بوبن یوزی قره کناه بخرنه غرق
 اولمش قولکدن نظر عنا بیکود دور اتموب کناهلرو
 بی عفوایدوب بوشقی قولکه رحمت قله سین
 بوايت برکاتینده قوله تعالی قل یا عبادي الذین
 اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله

اِنَّ اللهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ
 زَاهِد بُونِ كُورُنَجَكْ اَغْلَدِي زَارِ بِلَقْلَرُ قِلْدِي اَنْدَنْ
 صُكْرَهٗ اَمِيرِي كُورْدِي جَنَّتْ حُلَلَرِنْدَنْ كَفَنْ ظَاهِرِ
 اُولُوبِ اَمِيرِي تَكْفِيْنِ اَيْلَدِي كُورْدِي كِه بَرَقِيْرْدَخِي
 حَاطِرِ اُولُوشِ اَمِيرِي اُولُ كَاغِدِ اَيْلَهٗ بِيْلَهٗ دَفِيْنِ اَيْلَدِي
 دُونُوبِ مَقَامِنَهٗ كَلْدِي چُونِ كِه اُولَدِي زَاهِدَهٗ
 اُوْيقُوْغَلْبَهٗ اَيْلَدِي وَاِقَعَهٗ سِنْدَهٗ كُورْدِي اَمِيرِي
 فِرْدُوسِ اَعْلَا دَهٗ تَحْتِ اُوْرْمِنْدَهٗ اُوْتُوْرْمِشِ حُو
 رِيْلَرِ اَيْلَهٗ عِيْشِ وَنُوشَهٗ مَشْغُوْلِ اُولُوشِ زَاهِدِ
 اُوْيقُوْدَنْ اُوْياَنْدِي دُوْرْدِي اَمِيْرِكْ قَبْرِ اُوْرْمِيَهٗ
 وَاْرْدِي زِيَارَتِ اَيْلَدِي كُورْدِي كِه قَبْرِ اُوْرْمِنْدَهٗ
 بَرِّبَارَهٗ كَاغِدِ دُوْرَرِ اُولُ كَاغِدِي اَلْدِي كُورْدِي
 نِيْشِلِ خَطْلَهٗ يَا زِلْمِشِ كِه اَمِيْرَهٗ رَحْمَتِ قِلُوبِ فِرْدُوسِ
 اَعْلَا اُوْچْمَاغِنَهٗ اِيْرُشِيْدِي دِيُوْ يَا زِلْمِشِ هَذَا
 فَلْيَعْلَمِ الْعَامِلُوْنَ هَرَكُمُ يَنْمُ دَر كَاهِيْمَهٗ نِيَا زَمِنْدَلِكْ

ایده و کناه لرینه اخلاص ایله توبه قله عمل قبیحه
 لرینه پشیمان اوله بزای مقبول ایدوب خاصلر
 بلوکنه قتارزدیرنتکم امیری رحمت قلدوغمیزی
 دیوبیوردی



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِهِ وَآلِهِ
 وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ بعد ذلك بوشیخ فقیر پر بند نام یا ز مق
 صد دنده ایکن امام اعظم حضرت نلرینک نصیح شریفی
 جامع و جملدن نافع بولوب ترجمه ایلام بل کل که حضرت
 سید المجتهدین سرجه کاملین امام اعظم همام افخم
 حضرت نلری ابویوسف حضرت نلرینی تعلم و تکمیل اتدکد نصکر
 نصیحتی در یا ابایوسف سلاطنه و امرایه تعظیم ایله که
 انلر ظل الله و سبب بقاء شرع متین در و اخوان دینه
 حرمت ایله و زمانه احوالنه عارف اولوب امر معروف نهی
 عن المنکر نفی قدر ایدک علمی کما غیری عامسان سوزدن
 و کمینک مذمتندن دلکو صاقله که کند حال کوزه مشغول
 اولک که بوسوز صحف ابراهیم علیه السلام ده مذکور در
 و اگرچه قان و فتنه دفعیجون کذب جائز در اقا از نهار
 پادشاه یاننده کذب صاقله و کنی حاجت علمیه ایجون
 پادشاه دعوت اتمینجه هر زمان و ارمه که خور لغه کبیدر
 سلاطین اتش کبیدر ایصینه جوق قدر یاقن اول والا

سنی یا قر زبیرا پادشاهگر کنند و بی صاند و غن کسبه صانمز
 زبیرا انلر غنا و صفاده در فقرا و مبتلا حالن بلمز لر
 و دخی پادشاه یابنده چوق سوبکه خطای آرا یوب سنی
 یا کلدب تبعه سی قاننده خورد و شور و پادشاه قننده
 بر غیری اهل علم اوله وارمه و اگر سن آندن اعلا
 ایسک عجبه دوشوب ریایده سن و سن آندن آذنی
 ایسک شاید مغالبه ایده سن سنی مغلوب و خور ایده
 و پادشاهیک کنند و رندن غیری خدا مینه تقریب ائمه
 ناک حرمه و جاهتیک و عوام بچینده سوال
 اولم دین کلمات ائمه و حواذیندن تکلم ائمه که نصعی
 عمر و تعلیم ما ویدر و دنیا مرا بجا ننه و معاشینه
 متعلق کلمات ائمه سوء ظن سبیدر و خلق ایچینده
 ضحیک و تبسم ائمه و بازارده و سققلرده کره کن ائمه
 و سقلسوز لر یله صحبت و کلمات ائمه مکر اطفال اوله
 و خشیه سین و یوللرده پیر لر یله کیمه زبیرا اوکربینه کچرسک
 تواضعکه ظرر در زبیرا انلر سنندن بر کون مقدم اللهی
 توحید ائمشکر در کیری قالورسک عیلمه ظلم ائمش
 اولور سن

اُولُو رَسَبٍ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَتَا وَلَمْ
 يُوَقِّرْ كَبِيرَتَا فَلَيْسَ مِنَّا بَا زَا سَرَكْرَدَه وَبُو لَزْدَه مَسْجِد
 كَرْدَه يَمَك يَمَه وَمُصْلِق كَرْدَن وَصَقَا لَزَالِدَن صُو
 اِيْجَمَه وَابَرِشَم وَالتُّون وَكُومِش زِبَنْتَلَرِي كِمَه بَنَلِك
 وَرَعُونَه كُتُورَز وَغُورَه تِكَلَه حَاجَتَدَن زِيَادَه كَلِمَات وَمَلَا
 مَه اِمَمَه كِه يُوَز كِه چِيقَر وَجَفَادَه اِمَمَه كِه اَسِير كُذَر
 وَدُوشِكَن بَسْمَلَه سِر كِرْمَه وَاهَلِك يَانِنْدَه فَلَانِك
 خَاتُون يَا جَارِ بِي دِيْمَه شَايْد كِه پَرْدَه قَالْدُورُب
 فَلَان غُورَنِيك اَرِي كُوزَل دِيَه عَدَاوَتَه فِتْنَه سَبَب
 اُولُو رَصَقِيْن طُول اِمَمَه وَبَابَا سِي وَقَزِي اُولَان غُورِي
 اِمَمَه زِيَرَا شَايْد غُورَت غَنِي اُولَه بَابَا سِي مَال بَنِمْدَر
 قَزِيْمْدَه اَمَانْتَدُر دِيَه وَهَم غُورَت قَزِيْنَه مَال وَبِرُوب
 اَرِنْدَن اَلُوب صَا قَلْدُوب حَدِيْث دَه مَذْكُور دُرْ مَلْعُون
 دُرْ شُول غُورَت كِه صَنْدُوغِي غَيْرِي اَوْدَه اُولَه مَكْر اَرِي
 حَرَامِي اُولَه اَلُوب صَا تَخْرَجِيَه اُوْدَم جَائِز دُرْ مَكْر
 شُو شَرَطِيْلَه كِه اُول غُورَتِيك اَقَر بَاسِنْدَن بَرِيْنِي خَانَه كِه
 قَوْمِيَه سِيْن وَسَنِيك اَقَر بَا كَدَن دَه قَاجُورَه سِيْن

وَقَائِنِ يَا بَاكَ حَرَّةً مِنْدَةً أَوْلَمَهُ وَبُرْجَمَةً دَهْ إِيكِي خَاتُونُ
 جَمْعَ أَمَةٍ وَأَوَّلَ طَلَبِ عِلْمٍ أَوْكُرْنِ صُكْرَهُ مَالِ أَيْلِهِ دَخِي
 صُكْرَهُ نَزْوُجِ أَيْلِهِ وَإِلَّا عَيَا لِكَ جُوقَالُورْ هَمَّ جَاهِلُ
 قَالُورْسِيكَ وَهَمَّ فَقْرَهُ مُشْتَوْشِ الْحَالِ أُولُوبِ آخِرِ
 عِلْمٍ أَوْكُرْنِمِيهِ جَمَالِكَ قَالْمَا يُوبُ وَنُوسَهُ وَقَسْوَةُ الْقَلْبِ
 وَغَفْلَتِلَهُ أُلُوبِ ضَايِعِ أُولُورْسِينِ وَجُزْئِ سَاعَتِ دَخِي
 مَضَالِحِكُدَهُ خَالِي بُولُورْسِيكَ هَمَّ أَنْ عِلْمَهُ خَرَجَهُ وَهَمَّ
 حَالِدَهُ اللَّهُ دَنْ قُوقُ وَأَمَانَتَهُ خِيَانَتُنْدَنْ صَقْبِنِ جُمْلَهُ
 دُوشْتِكَةَ دُوشْمَانِكَةَ خَيْرِ صَانِ خُلُوصِلَهُ نَصِيحَتِ أَيْلِهِ
 كَيْسِي غَرَضِ أَمَةٍ كَيْسِي مَسْخَرِ لَغَةِ أَمَةٍ وَأُولُورْ أُولُورْ
 أَيْشِ وَكَلِمَاتِ قَرِشْمَغَلِ خَلْقِي بُولُورْ كَهْ چِقَرُوبُ نَفِيكِي
 مَذَلْتَدَهْ دُوشْرُبِ حُرْمَتِيكَ أَلْتَرِينِ وَبِرْمَهْ بِيرِكِي بِرْمَكْ
 صُورْسَهْ غَبْرِي سُوز قَائِمَهُ هَمَّ أَنْ جَوَائِنِ وَبِيرِكِي نَشُوبِ
 دُوشْمِيهِ مَكْرُ سُسُؤَالِ أَيْدَنْ عَالِمِ أُولَا دَلَا لِكَلَرُ وَبَسْطِ
 مُقَدَّمَهُ لَا زِيمِ أُولَا تَقْصِيلِ جَائِزْدَرْ بِلَاغِيهِ مُخَاطَبِيكَ
 فَهِي قَدْ رَسُوبِكْ كُدَرْ كُلِّ مَقَامِ مَقَالِ أُونِ بَيْلِ أَجَدَهُ
 قَالْسَكْ عِلْمِي بِيرَاقِمَهُ سَعَادَتِ وَالْدِينِ جُمْلَهُ عِلْمَدَهْ دُرْ

ودنيا

وَدُنْيَا وَآخِرَتِ عِزِّي وَخَائِمَه خَيْرِ عِلْمِلَه دُر اَكْر دُنْيَا
 اِيچُون عِلْمِي يَرَاغُور سَك حَق تَعَالَى سَكَا فَقْر وَبَلَا
 وَطَارَلِق وَيَرُر وَدَخِي شَاكِر دُر يَكِه مُحَبَّت وَمَرْحَمَت
 اَيْلَه كِه عِلْمَه رَغْبَتَلِي زِيَادَه اُولَه عَوَام سَكَا مَال وَمَلِك
 اَيْلَه تَفَخُّر اَنْت سَن اِنْمَه مُبَارَك اُولُون دِي وَحَق سُوزِي
 مَحَلِنْدَه كِه دَن حِجَاب اِنْمَه بَادَه دَه غَرَض سِر سَوِيلَر
 سَك اَلله تَعَالَى تَأْتِير اَيْدُور دُر وَعِبَادَت وَذِكْر وَسُكُوت
 وَتَهَجُّدَه اَيْلَدَن زِيَادَه اَيْلَه كِه سَنِك عِلْمِك سَكَا فَايْدَه
 وَبِر مَبْنِجَه عَوَامَه اِنْكَار وَضَرَر اَيْدُر يَا بَرِزِم جَهْلِمِز اَيْلَه
 بُونِك عِلْمِي نِك فَرَقِي نَدْر كِه دِيْن قَيْدِنْدَه دَكِل دُور دِيُوب
 كُفْر سَوِيلَه كَرِيْمَه سَن سَبَب اُولُور سَبَب وَبِر شَهْرَه وَار سَك
 مَبْنُوعْلِك ورياست صَانُوب شَهْرِي كَنْدِك صَابْمَه شَايْد
 عِلْمَا وَكَبْرَا كِنْدَن سَنِي جَاهِلَرِنَه قَصْد اَبْدَر هَم اَلْبِنْدَه
 رِيَا سَت دَعُوا اَيْدَن كَبْرَه دُوشَب عَاقِبَت عَدَل حَقْلَه
 بَر سَمِيْلَه رُسُوَاي اُولَه كَر كَدُر وَخَلْقِك اَكْلَمْدُ و غِي جَوَا
 هَبِر عِلْمُوكِي عَوَامَه اِظْهَار اِنْمَه شُوبَهِيَه دُوشَر كَر صُكْرَه
 غَدِر بِلَا سَنَه مَبْنَلَا اُولُوب اَنِيدَه اَكْلَا رَه مَبْنُوب نَفْعَسُوز

قَبْدَهُ دُشْمَنِينَ وَخَلْقِكَ أَكْلًا مَيُوبَ انْكَارِ اِهْلِهِ جَعَلِي
 مَحَلَّهُ اَوْغْرَامَهُ جَائِزًا يَسَدَهُ وَكَيْسَنِيكَ اَوْ شَاذِيَنَهُ دَخِلِ
 اِمَّةَ اَنْلَرْدَه سَكَا طَعْنِ اِيْدَرْ كُرْ خَلْقِكَ جَاهِلْ كَرِيْدَنْ صَقْنِ
 عَالِمْدَنْ ظَرْرْ كَلَمَرْ زِيْرَاهَرْ اَيْشِي عِلْمِلَه دُرْ وَاللهِيْلَه
 اِيْچُوْكي طَاشِيْكي بَرَايْتِ تَا اِيْمَانِيْلَه كُوْجَه سِيْنِ يَعْني تَنْهَادِيُو
 كُنَاهُ اِمَّةَ حَضْرَتِ حَقَّه خَالِي يَرْيُوْقْدُرْ وَقَلْبِيْكي صَاقِنْ
 كِه عِلْمِ بِيْذَاتِ الصُّدُوْرْدُرْ كِيْشِي نِيْكَ اِيْچِي طَاشِيْ بَرَا اَوْلِيْيَنْجَه
 عِلْمِ وَاِسْلَامِ نَامِ اَكَا مُحَقِّقْ اَوْلَمَرْ جَمِيْعِي كِتَابِي اَوْفُوْرْ
 سَدَه وَسَكَا يَادِ شَاهِ عَلَيْهِ طَرِيْقَكَه مُخَالِفْ خِيْدَمَتْ
 بِيُوْرَرْ سَه قَبُوْلِ اِمَّةَ نَزَمِ لِسَانِلَه عُزْرُ اَيْلَه وَمُبَاحْشَه
 عِلْمِيْنَه دَه قُوْرَقَه رَاقِ شُوْ بِلَشْمَه كِه شَاشِرْ يَا كَلُوْرْسِيْكَ
 زِيْنَهَارْ چُوْقْ كُوْلَمَه كِي قَلْبِيْ اَلْدُرْ وَيُوْرَرْ كَنْ اَدَبِ وَطَنَا
 نِيْجَتِلَه يُوْرِيْ عَجُوْلِ اَوْلَمَه يِيْبَانَه بَاقِمَه وَآرْدِيْ كَدَنْ چَا
 غِرْنَلَرَه جَوَابِ وَيَرْمَه كِه حَيَوَانَه آرْدِيْدَنْ چَا غِرْرُ كُرْ
 وَشُوْ بِلِيْجَه كُوْلَرْ يُوْزْ وَطَنَلُوْ دِيْلِ نَزَمِ وَلِجُوْقْ نَفِيْلَه
 سُوْبِلَه آوَا زُوْكَ قَالْدَرْ مَه بَاغِرْمَه حَلِمِ وَسَلَمِ وَقَارْ
 وَمَكْنَتِيْ اَلْدَنْ قَوْمَه كِه اَنْبِيَا خَصْلَتِيْ دُرْ وَخَانَكْدَنْ

حاجتوز

طَاجِنُوزِ حَقِيقَةِ وَكَنْدُوكِ اُولُو اُولُو مَعْرِكَةِ اِمَّة
 ظَبِطِ اِيده مَدِيكَ زَمَانَةِ حَالِنْدَن تَفَافِلِ وَمُنَافِقِ
 يَارَانِ صَحْبَتِنْدَن تَكَا سُلْ اِيَلِهْ وَاحْوَالِ لَرِي يُو زَنَهْ
 اَوْرَمَه بَجَاهِلِ اِيَلِهْ وَاکْثَرِ اَللّٰهِي اَكُوْبْ وَ اَكْدُو
 رَنَلَرْدَن اُولِ اِيَلِ مُرَائِي دِير لَرَسَه اَلَمْ جَهْمَه مُؤْمِنْدَه
 بِر يَا اُولُو وَ تِيلا وَ تَدَن وَ صَلا وَ تَدَن خَالِي اُولِهْ كَنْدُوكِ
 مُعَيَّنْ بَعْضِي اَوْرَا د اِيَدِ تَرَكِ اِمَّة وَ خَصْمِ كَدَن
 اِنْتِقَامِ اَلِهْ يَمِ دِير سَكْ جَكِشْمَه عَارِفَانَه حَقَه صَال
 عَدِلِ حَقِي صَبْر اِيَلِهْ وَ طَاعَتُوكِ قُصُورِنَه بَا قُوبِ
 دَائِمَانِعْمَتِ وَ اِحْسَانِ عَالِمِ اُولَانِ حَقْدَن اَوْتَنِ وَ شُكْرِ
 اِيَلِهْ وَ جَاهِلِ سَكَا كَلَمَكِ اِيْتَهْ عِلْمَكِه شُكْرِ اِيَجُونِ
 سَلَامِ عَلَيْكَ دِيُوبِ كَجْ صَبْر اِيَلِهْ وَ اِيْدَه بَرَقِ
 كُونِ صَانِمِ اُولِ تَا خَلَقْدَن سَكَا اَوِيَهْ لَر وَ هَمِ كَنْدُوكِ
 قَايِرِ وَ خَلْقِي قَايِرِ سَلَامَتِ يُولُنَهْ اِرْشَادِ اِيَلِهْ اَلُوْبِ
 صَتْمَاكِي وَ جَمْلَه مَصَالِحِي دُنْيَوِيكِي بِر مُسْتَقِيمِ وَ كَيْلِ
 طُوبَتِ كُورِ بِالذَّاتِ كَنْدُوكِ كُورَمَه وَ سَوْسِيَهْ دُو
 شَرِّ سَبْنِ دُنْيَاكِه طَايِنَمَه اَللّٰهَه تَوَكَّلِ اِيَلِهْ مُحَبُّوبِ

قَوْلُ الْمَلِكِ وَقُلَانِ أَمِيرَةٍ وَبِإِذْ شَاهِدَهُ يَاقِيْمُ دَعَا سِنِ
 اِمَّةٍ يَاقِيْنِ اِيَكُنْ كِيَهْ خَلْقُ سَكَا مَصْلَحَتِ يُوَكِّلُهُ دُرْ هَمَز
 مَصْلَحَتُهُ قَارِشُورْ سَكْ سُلْطَانِ اَهَانَتِ اِيْدُرْ قَارِشْمَزْ
 سَكْ خَلْقُ عَيْبِ لَرْ لَرْ خَلْقِكَ بَدْفَعِلِنَهْ اَوِيْمَهْ اَنْلَرِ
 سَنِكَ اَبُو خَالِكِهْ اَوِيْدُورَهْ كُوْرْ بَرِكِهْ نَكْ دِيْنْدَهْ
 خَلْ كُوْرْدْ سَكْ تَنْهَاجَهْ نَصِيْحْ اَيْلَهْ اُمْرَادَنْ اِيَهْ
 قُوْرْقَهْ اَللهُ مُعِيْنِكُدُرْ وَدِيْنِ غَيْرَتِيْنِ اَللهُ جَهْرُ بَرَكَةِ
 بُوَيْلَهْ اَتَشْكُ اَللهُ تَعَالَى سَنِي مَهِيْبِ اِيْدُوْبْ سَنْدَنْ
 هَيْبَتِ اَلْوَرْ لَرْ چَنْ بِاِيْدِ شَاهِدَنْ عِلْمَهْ مُخَالِفِ بَعْضِ
 حَالِ وَاَرْمَسُوْلُ اَوَلِيَهْ جَا نَزَايَهْ سُوَيْلِيَهْ لَمْ دِيَهْ
 اِجَا زَيْلَهْ نَصِيْحَتِ اَيْلَهْ حَكْمُ كِتَابِ اَللهِ وَشَرْعِ
 مُحَمَّدِيْ بُوْدُرْ دُوْلَتِكُوْرْ عِزَّتِكُوْرْ دَارِيْنْدَهْ بُوَيْنِكَهْ دُرْ
 دِيَهْ وَدَخِيْ مَوْتِيْ اَلْ اَوْسْتَا دِيْكِ اَبُو يَنْكَهْ اِسْتِغْفَا
 وَنَعَايِ چُوْقِ اَيْلَهْ وَازَهْ رِيْدهْ حَقِيْ اُولَانِ مِيْلَانَلَرِ
 اَوْنَمَهْ قَبُوْرِيْ وَمَوَاضِعِ مَقْبَرَكِهْ وَمَشَايِخِيْ زِيَارَتِ
 اَيْلَهْ فِرْقَهْ ضَالَهْ دَنْ وَمَسْخَرَهْ وَفَسِيْقْدَنْ وَاهْلِ
 بَدْعَتْدَنْ اِيْرَاقِ اَوَّلِ وَهَمِ مَجْلِسِ اَوَلَمَهْ مَكْرُ نَصِيْحِ لِيْجُوْنِ

ضحك

ضحك و لعب و شتم صفتند و مجلسندن صافين
 قلبكه قسوت و نفاق كرز دخی مسجد اول وار
 تا خلق بر طارلغي چكیه و قو كشي حقن كوز له و قو كشي
 كد عيبي اورت تنها نصحت ايله و كنه نك سزين
 آچه و بر مجلده كه كوزي بر آخر مجلده سويله
 كه حضرت علي رضي الله عنه اكا خيانتد بيوردي
 بخلدن صاقين قبض حقه مانعدر و طمع دن و كذب
 دن صاقين دنيا ده و آخر ته نيكبتدور و شيطان
 غلبه و قوتد كركز كروه قارشمه كمره و ابو
 كره مروت و سخاقل و خير صان و آچه ليا سلاز
 كي كه منوند و فقير كي خلقدن صاقله غنا
 كوستر فقير كي اظهار آيمه همتي عالي ايله كه
 مؤمنه آبدى جنت و جمال و برن دنياي بحس
 و برن برج كونك غاريتي محتاج اتمز همتي الحق
 اولانك منزل الحق اولور و حمآمده ايلدن براچه
 ارتق و بر سبب خرمندد سكا خدا كه عزيزي و بر
 ميشد دنياي حقيره صائمه و دنياي تحقير

آيَلَهْ كِه دَوْلَتِ عِلْمِ وَاخِرْتَدَه دُرْ دَلُولَرِ آيَلَهْ سَفِهَلَرِ
 آيَلَهْ سَرخُوشَلَرِ آيَلَهْ وَقَدِرْ يَلَمَزْ كَرِيَلَهْ مُحَاوَرَهْ اِيْمَهْ
 وَعُلَمَاءُ دُنْ مُنَاطِرَهْ وَحُجَّةْ طَرِيْقِيْنَ بِاَمِيْنَلَرِيْلَهْ مُبَا
 حَثَهْ اِيْمَهْ كِه صُوكِي عِيْنَادَهْ وَاَرُرْ وَجَهِيْلَدَن بَعْضِي
 مُفَالَطَهْ سُوْزِي بَلَلُوْ كِيْن سَكَا بَعْضِي مُشِيْلَرَاتْ
 وَتَخْيِيْلَرَاتْ صُوْر شِيْنَدَه سُوْال اِيْت كَر سَكُوْت
 آيَلَهْ كِه اَحَقْ جَوَابْ سَكُوْت دُرْ زِيْر اَمْرَاد كَرِي حَقْ
 دِكَلَر سَنِي خِيَالَتْ وَكَنْدُوْلَرَه رُغُوْنَتْ دُرْ وَكِيْر
 وَعُلَمَاءُ مُجَلِيْسَهْ وَاَرْسَلْ صَدِرْ كُوْزُْمَهْ مَكْرُ اَنْلَرْ
 سَكَا اَلْبَتْدَه صَدِرْ كُوْسْتَرَه كَر يِنَه مَرْتَبَكِي اَلْدَن
 قَوْمَهْ كِه جَفَا وَخِيَالَتَه غِيْبَتَه سَبَبْ اَوَّلِيَهْ وَبِرْ
 قَوْمِ اِيْجِيْنَدَه اَوَّلَك اِيْمَامَتْ اَنْلَر اِفْدَام اِيْمِيْنَجَه
 اِمَام اَوَّلَهْ وَحَمَامَه كِيْجَه تَنْهَا وَاَرْ كُوْنْدُوْز وَاَرْ مَهْ
 سَلَاطِيْن ظَلَمْ مُجَلِيْسَهْ اَوْغَرَامَه شَايْد سُوْزُكْ كِيْجِيَهْ
 سَكُوْت اِيْدَرْ سَكْ عَوَامْ جَايْز اَكَلِيَهْ فَيَسَقِي ضَلَالْ
 اَرْ مِيْنَه سَبَبْ اَوَّلَهْ مُجَلِيْسِ عِلِيْدَه زِيْنَهَار غَضَبْ
 اِيْمَهْ اَذِي اَمِيْر دَه سَكَا غَلْبَه اِيْت حَقِي قَبُوْل آيَلَهْ

عوامه

عَوَامَهُ قِصَّةِ خُونِ لِقِ اِيْمَةِ اَلْبَتَّةِ قِصَّةِ خُونِ يَلَانِ
 قَائِمِيْنِجِهْ اُولُوْزْ بُونِ اَكَلَمِيْنِ كِيْمِ اُولُوْزْ عُمِرْ عَزِيْزِيْ قَدْ
 رِيْنِ بِيْلِ ضَايِعِ كُجُوْرْمَهْ يَا اَبَا يُوْسُفْ بُونِ نَصِيْحَتِي
 بَنْدَنِ قَبُوْلِ اَيْلَهْ دُنْيَا دَهْ وَاخِرِ بَنْدَهْ رَا حَتِ اَوْ لَمْ
 دِيْرُسْكَ وَبَنِي صَالِحِ دُعَادَنِ اَوْ نَتْمَهْ بُونِ نَصِيْحَتِي
 جُمْلَهْ مَذْهَبِهْ تَابِعِ اُولُوْزْ لَهْ لَا زِيْمِ وَمُهْمِ دُرْ عَدِي
 كِتَابْ بَلَرْدَنِ بُونِ رُجْمَهْ شَيْخِي فَقِيْرِيْ نَكْدَرِ هَرَكِهْ
 اَنِيْكَ مُرَادَنِ بِرْفَايِهْ اَوْ قِيَهْ عَافِيَتْ وَدُنْيَايِ مَعْمُوْرَاوَهْ

ارستطاليس حكيمك اسكندر ذوالقنبرين سويلديكي
 نصيحتلريدن مولادن غيري يادائمه ازسويله
 اول فكري ايدوب آندن سويله مستقيم احوال اول
 اول سوزيكي صقله قولكده صادق اول قوقالي
 برددن نفرت ايله كسه ايله حُصُومَتِ اِيْمَه
 كَسِهْ ذَقْمِ اِيْمَه كَسِهْ رِيْشِ خَنْدَانِ اِيْمَه
 تَوَاضَعِ اُولِ هَرَكْسِ اَيْلَهْ طِيْمِ اُولِ اَزْ كِسَهْ اَيْلَهْ
 مَنَاسِبَتِ اَيْلَهْ فُقَرَايِ تَحْقِيْرِ اِيْمَهْ اُولُوْزْ اَيْلَهْ

مُجَادَلَهُ اِثْمَهُ يَلْمِدُوكُوكَ كَيْ اِيْلَهُ مُقَارِنِ اَوَّلَهُ
تَبْزَاعِ عِثْقَادِي اَوَّلَهُ شَوْلُ كَيْ اِيْلَهُ كِي دُوشْمَانِي
سَبَقَتْ اَمِشْ اَوَّلَا اَكَا اِعْتِمَادِ اِثْمَهُ كَيْ نِي مُصِيبَتِهِ
شَاذِ اَوَّلَهُ غَوَرْتَدَن وَفَا اَوْ مَوْبِ سُوْزِيْلَهُ اِعْتِمَادِ
اِثْمَهُ سَنَدَن اَوَّلَرِ مُجَادَلَهُ اِثْمَهُ ضَرُورَتِ اَوَّلِيْنِجَه
يَلَانِ سُوْيَكَمَ اَوْغَلْجَقْلَرِيْكَ سُوْزِيْلَهُ يُوْزِيْلَهُ
اَوْنَكُوْلُكْ اِيْلَهُ حَاجَتِيْكَ اَوْلَمَادُوْغِي يَدَرِ وَارَمَه
هَرَكِشِيْكَ عَيْبِيْ يُوْزِيْلَهُ اَوْرَمَه اَوْلُوْر اَوْلَمَاز
نَسَن لَرِي كُوْرُوْب كُوْلَهُ بُوْكُوْن بِيْتَا جَكْ اِيْشِي
يَا رِيْنَه قُوْمِيُوْب تَاخِيْر اِيْلَهُ دِيْدِي مَم مَم مَم مَم
رَوِي تَفَكْر سَاعَةِ خِيْر مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِيْنَ
سَنَةِ صَدَقَ حَضَرَتِ عَلِي كَرِيْمُ اللّٰهِ وَجْهَ وَصِيَّتِ
تَامِيْدَرِ شَرْطِ اِيْذْمَكِي كَفِيْلِ اَوْلِيْمِيْمِ وَكِيْلِ
اَوْلِيْمِيْمِ وَوَصِي اَوْلِيْمِيْمِ اَمَانَتِ قَبُوْلِ اِثْمِيْمِ
دُوْشْتِيْلَه بِيْعِي شِرَا اِثْمِيْمِ هَرَكُوْر دُوْكَمَه
مِيْلِ اِثْمِيْمِ اِشْتِدُوْكَمَه اِلْتِفَاتِ اِثْمِيْمِ حَقِيْقِيْنِ
بَلُوْبِ مُلْتَفِتِ اَوْلَمِ كِسْتِيَه حَدِيْنَدَن زِيَادَه

رِغَايَتِ اَتَمِّمِ كَسَنَدِ سِرْدَاشِ اِيْدَنَمِ
 دُوشْمَانْدَن دُوشْتَلِقِ اُوْمَايَمِ كَذِبْنَه
 مُطْلَعِ اُولْدُوغَمِ كَسَنَدِ يَه اِعْتِمَادِ اَتَمِّمِ
 طَايْفِ نِسَادَن مُطْلَقًا وَفَا اُوْمَايَمِ
 اَقْرَبَا اَيْلَه زِيَادَه مُصَاحِبَتِ اَتَمِّمِ
 كَسَنَدِ يَه صَاغْدُوجِ اُولَمِّمِ مُمَكِّنِ اُول
 دُفْجَه سَعَى اِيْدُوبِ دَيْنِ اَتَمِّمِ اَوْجِ
 كُونْدَن زِيَادَه مُهْمَانِ قَبُولِ اَوَايَمِ
 فِكْرِ سِرَايَشِ اَتَمِّمِ غَايِبَتِنِ تَفَكُّرِ
 اِيْدَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
 عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ يُونُدُنْ
 صُكْرَهُ مَعْلُومٌ أُولَهُ كِهَ بِرِكَمْسَنَهْ أُولَمُكْ مُرَادُ
 أَيْلَسَهْ شَرْوْطِنَهْ بِرْعَابِتْ أَيْلِيَهْ كِهَ جُمْلَدَنْ أَوَّلْ كِهْمَهْ
 يَسَنَهْ وَيَعْمَهْ سَنَهْ وَسَاكِينْ أُولُجَقْ مَكَانَهْ قَادِيرْ أُولَهْ
 وَدَخِي أَهْلْ عِيَالْ حَقِينَدَهْ لَا زِيمْ أُولَانْ مَسَايِلِي
 أَوُكْرَنَهْ وَأَوُكْرَهْ دَكِهْ زِيرْ أَقِيَامُنْدَهْ عَوْرُتْ لَرْ أَرْكَرْ
 دَنْ سُؤَالْ أُولُنُورْ وَدَخِي أَوُكْمَدَهْ جُوقْ قَائِدَهْ
 وَارْدَرْ تَفْصِيلِي قَابِلْ دَكِلْ بَعْضْ فَضَائِلُكْرَيْنْ بَيَانْ
 اِيْدَهْ لَوْمْ أَوَّلْ دِينِي حَفِظْ اِيْمِيشْ أُولُورْ وَخِيُو
 كُوزَلْ أُولُورْ وَكَارِنْدَهْ بَرَهْ كَاتْ أُولُورْ دَخِي
 سُنَّتْ اِيْلَهْ عَمَلْ اِيْمِيشْ أُولُورْ نِتَكْمْ بِيغْمِيْرْ عَلَيْهِ
 السَّلَامْ بِيُوْرَرْ كِهْ تَنَاطَلُوْا وَتَوَكَّدُوْا فَإِنِّي أَبَاهِي
 بِكُمْ الْأُمَمَ وَلَوْ يَسْقُطُ يَعْنِي بِيغْمِيْرْ عَلَيْهِ السَّلَامْ

بيونكه

بِيُودُزِكِه چوق يَكَاخ ايدك وچوق اولاد ديكز اولون
 زير اقبامنده اتمك چوق اغيله افخار ايدنه ريم
 اكما يردوشك دجي اولورسه وبونده دجي احاريت
 كخره وارد ر سويلسك چوق اولور امدى لايق
 اولان بودركه كشيته جبيع حقينده رعيت اولنه
 ودجي هم دنيا ده وهم اخريته يوزي آق اوله
 ودجي بركيشنه اولندوكي زمان سئوال ايدنه
 زياده ديننده قوي اولاي الله اصلي بيه مز او
 لاي الميه واكر كوزلده اولور سده ودجي مالىنه
 وكوز ليكندن اوتوري الميه زير اضكه زليل
 اولور نيكو بيغمبر عليه السلام بيوارز كيه من
 نكم المروه مالهها وجمالهها حرم مالهها وجمالهها
 ومن نكم ليدنها رزقه الله تعالى مالهها وجمالهها
 لها يعنى بركيشنه مالىندن وكوزل ليكندن اوتو
 ري برخاتون الله انك مالىندن وكوزل ليكندن

مَحْرُومِ اُولُور وَاَبْرِكَمَسَنَه دِيئِنْدَن اوتُورِي اَلَسَه
 اَللهُ سُبْحَانَه وَتَعَالَى اَنكَ حَالِي وَكُوزَلِكْنِي زِيَادَه
 اَيْلَر وَاَبُونَك حَقِيَقَه اُولَانِي دِيئِي سُوْبَلَسَك چُوق
 اُولُور مُرَادَهْمَان بَرْتَنِيَهْدَر وَدِيئِي عَوْرَتَه بَرَفَاسَه
 وَاَبْرِي رَا حَرَه وَارَمِيَه دِيئِي رِوَايَت اُولُور كِه عَوْرَت
 اَرَدَن دُورَت مَرْتَبَه اَشْنِي كَرَك دُر اَوَّل يَابَشِي كُوج
 جُك كَرَكْدُر وَاَبْرِي بُوِي كُوج جُك كَرَكْدُر وَاَبْرِي مَالِي
 اَرَدَن اَز كَرَكْدُر وَاَبْرِي خِيصَمِي وَافَر بَاسِي اَرَدَن
 اَلْحَق كَرَكْدُر وَدِيئِي دُورَت شَيْدَه عَوْرَت اَرَدَن زِيَادَه
 كَرَكْدُر بَرِي كُوزَل اُولَه وَاَبْرِي اَدْبَلِي اُولَه وَاَبْرِي دِيئِي
 خُوبُو اَبُو اُولَه وَاَبْرِي دِيئِي حَرَامَدَن وَشَبَهْلُو
 لَرَدَن پَك صَاقِنَه وَدِيئِي فَيَز جَغَز لَرِي قُوجَه
 اَدَمَه وَاَبْرِي لَر عَادَتَا فِسَادَه سَبَب اُولُور دِيئِي
 سُنْدُر كِه صُورُوب سُسُوَال اِيْدَكْدَن صُكْرَه نِكَاحْتَه
 اَوَّل كُورَه وَكُوز مَدَه اُوج فَايْدَه وَارْدُر اَوَّلِي

ايكسى

اِيكسِي بِيئِنْدَه نَا اولنجِي دَك مُحِيْت كَسَالِيَه اِيكِي
 مَرْزُقِنْدَه بَرَكَاتِ اُولَه اَوْجِي سَنَتِ رَسُولِ اِيلَه
 عَمَلِ اَمِيشِ اُولُوْر اَنَدَن صُكْرَه نِكَاحِ اُولَه دَخِي
 نِكَاحَدَن صُكْرَه اَيُوْجَه شِيْلَر كُونْدُوْرَه مُحَبَّتَه
 سَبِيْدُر دَخِي عَوْرَتَلَر يُوْزِيْنَه اَسْتُوْجِجْ وَقَزِلْجَه
 كِي سُوْرَتْمَك اَمْرِي اِيچُون جَانِزْدُر اَبُوْسَعُوْدَك
 فَتْوَا سِنْدَه مَرْكُوْرْدُر كُو يَكُو كِرْدُو كِي كِيحَه طَعَام
 اَمَك سِنْدُر دَخِي كُو يَكُو كِرْدِيكَه خَلْقَك يِنَكَه دِيُو
 بَرْقِي قُوْرَلَر بُوْجَانِز دَكْلَدُر وَدَخِي كِرْدَك كِيحَسِي
 سِنْدُر كُو يَكِي كِرْدِيكَدَن صُكْرَه اَبْتِدَا اِيكِي اَيَا
 عِنِي يُوْيه وَصُوْيوْني اُولَك دُوْرَت كُو شِيَه صِيحَه
 زِيَا اَوِيك بِيْرَه كَاتِنَه سَبِيْدُر دَخِي اِيكِي مَرْحَت
 نَمَازِ قِلَه وَدُعَا اَيْلِيَه سِنْدُر تَرْك اِيْمِيَه وَهَرَه
 كِه دُعَا اِيْدِرْسَه دُعَا سِي مَقْبُوْلَدُر وَدَخِي كُو
 يَكُوْنِي كُوْرَتَلَر بَارَك اللهُ لَكَ وَبَارَكْ عَلَيْكَ

وَجَمِيعَ بَيْتِكَ فِي خَيْرٍ بِعَنِي اللَّهُ تَعَالَى سَكَامُ بَا
رَكَ أَيْلَسُونَ دَخِي سَنُكَ أَوْ زَمْرِيكَ مُبَارَكَ أَيْلَسُونَ
وَدَخِي سَيَرُكَ خَيْرَ أَيْلِيكَ أَيْكِنُوزُكَ أَسْرَاسِنِي جَمِيعَ
أَيْلَسُونَ بِرِخُوشَجَه كَجَه سَيَرُ دِيكَ بُو جَاهِلَكِرْ جَوَا
بِيدُر وَدَخِي سُنْتَدُرْ مَخْصُوصَ أَوْلَانِ دُعَا لَرِي
بُولُوبِ أَوْ قُويَه زِيرَا بِيَرُ سَوَزْ جُوقِ أُولُورْ دِيوِيَارِ
مَدَقِ بِيَرِيمِ مُرَادِ بِيَرِ أَنْجَقِ بِيَرِ الْكَدِرِ مَقْدَرِ أَكْرِ
أُولَمُكَ حَقِينْدَه أَوْلَانِ مَسَا لِي بِيَرِيمِ بِلْدِ وَكَمَرِ
قَدَرِ يَارْمَقِ مُرَادِ أَيْلَسُكَ يَزِدْ وَه كُتُورْ مَسْ
أَنْدَنْ مَا عَدَا سِنِي سَنِ عَاقِلِ أَيْسُكَ أَكَلَه وَآلَا
أَخِرْنَدَه اللَّهُ تَعَالَى عَفِوَانِ مَسْ جُوقِ نَحْوَتِ
جَكْرَسِيكَ هَمَانِ فُرُصَتِ آلدَه أَيْكِنِ بَاشِكَه نَدَا
كُورِ اِقْدِي جُمْلَسِنِي سَوِيلَرِ سَكِ سَوَزْ جُوقِ أُولُورِ
وَدَخِي سُنْتَدُرْ كِه جَمَاعَدَنْ أَوَّلِ أُوِينَا شَلَرُ زِيرَا
رَوَايَتِ أُولُنُورِ أُوِينَا شَمَرْدَنْ أَوَّلِ جَمَاعِ اَيْمُكَ

جَفَادُور دَخِي بِسْمَلَكُ شَرِكِ اَنِمِيَه مِرَوَايَتِ اولُورِكِه
 لِسْمِ اللّٰهِ دِرْمَسَه شَيْطَانِ جِمَاعِ اِيَدَه دَخِي تِرْجَه
 اِنِي وُيْرَحِيَه بِلَكِه قَرْنِي اوزْمَرَه طُوْرَه نَاكِه عَوْرَه
 تَكْدَه نَفْسِي نَاوِل اُولَه وَدَخِي كِلَانِي بِرَهْفَتَه
 اَشْكِيْدَن وَطُوْر لِيْدَن صَاقِنَه لَر زِيْرَا اِيْلِكِي
 بُوْر لَان قِرْكَ رَحِيْنَه ظَرَرْ وِيْرِيْر وَدَخِي جِمَاعِ
 اِيْدَرْ كَن سُوْ يَلْمِيَه زِيْرَا اولَا دِي دِلْسُوْز اولُوْر
 يَا بِلَنَك اولُوْر وَدَخِي جِمَاعِ اِيْدَرْ كَن عَوْرَتَك
 قَرْمِيَه بَقِيَه زِيْرَا اولَا دِي كُوْز سُوْز اولُوْر
 لَكِن بَعْضِ عُلَمَا بَقِيَق كَرَك دِيْدِي شَهْوِي
 غَالِب اولُوق اِيْجُون وَدَخِي جِمَاعِ اِيْدَرْ كَن او
 بُوْمِيَه زِيْرَا اولَا دِي صَاغِيْر ل اولُوْر وَدَخِي
 يَمِيْش آغَا جِي اَلْتِيْنَدَه جِمَاعِ اَنِمِيَه زِيْرَا اولَا دِي
 ظَالِم اولُوْر وَدَخِي آزَان وَاِقَامَتِ اَمْرَا سِيْنَدَه
 جِمَاعِ اَنِمِيَه زِيْرَا اولَا دِي رِيَا جِي اولُوْر

دَخِي شَعْبَانِ اَيْنُكَ اَوْرَنَاسِنْدَه جِمَاعِ اُئْمِيَه
 زِيَرَا اَوْلَادِي خِرْسِيَز اُولُور وَدَخِي يِلْدُز اَلْتِنْدَه
 جِمَاعِ اُئْمِيَه مَكْرَكَمِ اَوْرَتُوسِي اُولَه زِيَرَا اَوْلَادِ
 مَنَافِقِ خَوِيلُ اُولُور وَدَخِي سَفَرَه كِيَدَه جِكْ
 كِيَجَدَه وَكُونْدُزْدَه جِمَاعِ اُئْمِيَه زِيَرَا اَوْلَادِي
 مَالِي مَعْصِيَتَه خَرَجِ اِيْدَر وَدَخِي قَرْنِ يَكْ
 طُوقِ اِيَكْنِ جِمَاعِ اُئْمِيَه صَرَرْدُور وَ اَوْلَادِي
 زِيَرَا اِيْدِي اُولُور دِيْمَشَلَر وَمَنِي سِنْدَه جِقْ بَقْعَه
 زِيَرَا عَقْلَه صَرَرْدُور دَخِي كُوجِ جِكْ مَعْصُومِ
 يَانِنْدَه وَحَيَوَانِ وَمُصْحَفِ شَرِيفِ مَكْشُوفِ
 يَانِنْدَه جِمَاعِ اُئْمِيَه مَكْرَكَمِ مُصْحَفِ شَرِيفِ
 اَوْرَتَه دَخِي قَرَأِيكْ اُونِ بَقْعِنْدَه وَآخِرِنْدَه
 وَابِنْدَا كُونِنْدَه جِمَاعِ اُئْمِيَه زِيَرَا اَوْلَادِي
 مَجْنُونِ اُولُور وَدَخِي اِيَكْسِي بَرَشِي اِيَلَه سِلَفِيَه
 زِيَرَا عَاقِبَتِ اَبْرِيْمَحَه سَبَبِ اُولُور وَدَخِي

جِمَاعِ

جَمَاعِ اَيْمِش اِيكَنْ اوزُرِنْدَنْ اَيْمَدَنْ بَرْدَخِي
 جَمَاعِ اَيْلَسَه اَوْلَادِي بَحِيل اُولُور وَدَخِي جَمَاعِ
 اَيْدُكْدَنْ صُكْرَه اَيْشِيه زِيرَا ذَكْرِنْدَه مَنِي قَلُور
 سُدُوكِي طُونُولُغَه سَبَب اُولُور وَدَخِي جَمَاعِ
 اَيْدُوكْدَنْ صُكْرَه اُولُوسَه سُنْت اُولَان اَبْدَسْت
 اَلُوبْدَه اُولُويَه وَدَخِي رَمَضَان بَيْرَامِي كِيچَسِي
 جَمَاعِ اَيْمَه زِيرَا اَوْلَادِي بابا سِنَه وَاَناسِنَه عَامِي
 اُولُور وَدَخِي قُرْبَان بَيْرَامِي كِيچَه سِي جَمَاعِ اَيْمَه
 زِيرَا اَوْلَادِي نِيك پَرْمَقْلَرِي اَلْتِي وِيَادُورْت اُولُور
 وَدَخِي كُونُشْدَه جَمَاعِ اَيْمَه زِيرَا اَوْلَادِي نِيك يوزِي
 قِزَه رِيچِي اُولُور وَدَخِي اَيَاق اوزَه رَه جَمَاعِ اَيْمَه
 زِيرَا اَوْلَادِي دُوشَكَه اَيْشَكَنْ اُولُور وَدَخِي كُوك
 لِنْدَه قِز قَرِنْدَا شِيك مُجَتِي وَاَر اِيكَنْ جَمَاعِ اَيْمَه
 اَوْلَادِي دِشِي اُولُور وَدَخِي مُسْتَحَب اُولَان جُمُعَه
 كِيچَسِي اُولَه زِيرَا جُمُعَه كِيچَسِي جَمَاعِ اَيْدَه نِيك اَوْلَادِي

عَابِدْ أَوْلَهُ وَدَخِي جُمُعَهُ كُونِ أَوَّلَ بِلَدَنْ أَوَّلَ جِمَاعِ
 اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي سَعِيدِ أَوْلَهُ وَبِأَشْهَدِ أَوْلَهُ وَدَخِي
 جُمُعَهُ اِرْتَبِي جِمَاعِ اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي شَرَابِ اِيَجِي جِي
 أَوْلَهُ وَدَخِي بَا زَا سِرْ كِيَجِي جِمَاعِ اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي
 قَاتِلْ أَوْلَهُ وَدَخِي بَا زَا سِرْ اِيَرْتَبِي كِيَجِي جِمَاعِ
 اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي عَالِمِ أَوْلَهُ وَصَالِحِ أَوْلَهُ وَصَالِي
 كِيَجِي جِمَاعِ اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي زِيَادَةِ جُومَرِ أَوْلَهُ
 وَدَخِي جِهَارِ شَنِبِهِ كِيَجِي جِمَاعِ اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي
 قَاتِلْ أَوْلُورْ وَدَخِي أَوَّلَ بِلَدَنْ صُكْرَةِ جِمَاعِ اِيَدَهُ نَكْ
 أَوْلَادِي شَأْشْ أَوْلُورْ وَبِرْ شَنِبِهِ كِيَجِي جِمَاعِ
 اِيَدَهُ نَكْ أَوْلَادِي اَللَّهْدَنْ يَكْ قَرْقُوجِي أَوْلُورْ
 وَدَخِي بِرْ شَنِبِهِ كُونِ أَوَّلَ بِلَدَنْ أَوَّلَ جِمَاعِ اِيَدَهُ نَكْ
 أَوْلَادِي عَالِمِ أَوْلَهُ وَحَكِيمِ أَوْلَهُ شَيْطَانِ اَنْدَنْ
 قَجَّةَ وَبُوجُمَلَسِي حَدِيثِ صَحِيحِ اِيَلَهُ ثَابِتْدُورْ
 مَشَارِفِدَنْ وَمَتَعِ اَلْاَدَابِدَنْ وَشَرَعَةِ اَلْاِسْلَامِدَنْ

الْيَمِينُ دُرٍّ وَدَخِيَ كِتَابَ جُوقِ أَوْ مَسُونِ دِيُو
 بُوْقَدَمَرِ أَكَيْفَا أَوْلُنْدِي تَفْصِيلِي أَيْسَنِينَ عُلْمَا
 يَهْ مُرَاجِعَتْ أَيْلَسُونِ حَاصِلِي كَلَامِ جَمِيعِ أُمُو
 رِي دِيَنِي أَوَكْرَهْ نُوْبْ أَهْلِنَهْ أَوَكْرَهْ دَهْ زِيَرَا خِرَدَهْ
 بِلَمَزَمْ دِيَمَكْ عَزْرُ أَوْلَمَزْ وَدَخِيَ أَهْلِي طَشْشَهْ
 طَالِي وَبِرْمِيَهْ زِيَرَا حَدِيثِ شَرِيفَهْ بِيغَمَرِ عَلَيْهِ
 السَّلَامْ بِيُوْرَرِكِهْ لَا تَقْبَلُ إِلَّا مِرَاةً صَلَوَةٌ قَبُو
 لَا كَامِلًا نَطِيبُ لِهَذَا الْمَسْجِدِ حَتَّى تَرْجِعَ وَ
 تَفْسَلْ غَسْلَهَا مِنْ الْجَنَابَةِ بِوَحْدِيْتِ أَبُوْ هُرَيْرَةَ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَايَتْ أَيْدَمَرِ مَصَابِيحِ حَدِيثِ شَرِ
 كَرِنْدَنْدُرْ زِيَادَهْ أَصَحْ حَدِيثِ دُرْ حَدِيثِ شَرِيفُكَ
 مَعْنَا سِيْ بُوْدُرِكِهْ بِيَرْعَوْرَتْ أَيْوُفُوقْلَرِ أَيْلَهْ مَسْجِدَهْ
 كَلَمَهْ تَمَازِي قَلِسَهْ أَوَّلْ عَوْرَتُكَ تَمَازِي قَبُولْ
 أَوْلَمَزْ نَاكِهْ جَنْبُ لَكْدَنْ يَيْقَنْوَرِكِي بِيَقَنْمَنْجَهْ
 أَيْدِيْ أَيْوُفُوقْلَرِ أَيْلَهْ جَامِعَهْ كَتْمَكْ جَائِزْ

اُولَیْنَجَه یَا طُشَرَه جَقَقُ خَلَقَه کُورُمُک اِیجُون
 نَه اُولَمَق کَرک اَکَر عَقْلُک وَا رَا یِسَه اَوکَه کُورَه
 فِکِر اَیَلَه اَنک اِیجُون نَقَدَر عَذَاب اُولُنُور وَ
 دَخِ حَدِیث شَرِیْفَه بَیْخَبَر عَلَیْهِ السَّلَام بَیُورُ
 کِه اَکْثَر اَهْلُهَا النِّسَاء یَعْنِ جَنَّت اَهْلِنُک چو
 غِی اَر کَر دَر دَخِ جَهَنَّم اَهْلِنُک چو غِی عَوْرَت
 کَر دَر حَضَرَت عَا یِسَه رَضِیَ اللَّهُ عَنْهَا سُؤَالَ
 اَیَلَد وَا کَه عَوْرَت کَر وَا چو غِی جَهَنَّمَه اَر کَر یَک
 چو غِی جَنَّتَه اُولَمَقَه سَبَب نَدَم رَسُول اَلْکَرَم
 عَلَیْهِ السَّلَام بَیُورُ کِه بُونُکَر بِلَا یَه صَبَر اَیَلَمَز
 کَر وَ نِعْمَتَه شُکُور اَیَلَمَز کَر اَوْن اَیَلُک کُور دَکَدَه
 بَر کَلک کُور سَلَز اَوْن اَیَلُک اَوْنُودُ بَر کَلک
 دَا اِمَّا سُو یَلَز کَر وَ زَیْنَت دُنْیَا یِ سَوُور کَر
 وَ اَخِرَتَه سَعِی اَتَمَز کَر وَ غَیْبَتِی وَ اَلْغَوِی جَق
 اَیْدَمَز کَر اَر کَر دَن وَ عَوْرَت کَر دَن هَر کَدَه کِه

٢٦٤
١٣٨

بُوصِفْتُمْ بِبُولِيَةِ أَنْتُمْ أَهْلُ جَهَنَّمَ حَاصِلِي
كَلَامُ مُؤْمِنَةٍ لَا يَنْقُ أُولَانِ أَوْلَدُكُمْ دَنِيَّةَ وَ
عَمَلِنَدَه لَا زَيْمِ أُولَانِ شَيْلَرِيكُمْ جُمْلَسِنِي أَوْ كَرْمَكُ
كَرْدَكُمْ وَلَا زَمْدُر مَمَم
يَسْ بُو تَقْدِيرِ جَه كُونَلَرِيكُمْ سَعْدِيَنِي مَعْلُوم
أَيْلِيُوبُ هَر مَصَالِحَه سَعْدِيَنِي بَشَارَتِ وَ نَحْسِيَنِي
أَحْتِرَازِ كَرْدَكُمْ هَر آدَمَه لَا زَمْدُرِكِه دُنْيَا دَه
أَنَسَانِكُ بَعْضِي صَالِح وَ بَعْضِي فَاسِق وَ بَعْضُ
آخِي مَنَعِمَ أُولُوبُ أَنَه رَحْمَنَدَه وَ بَاخُود دُنْيَا يَه
كَلْدَا كَلَرِيَنِي صُكْرَه سَعْدَه وَ نَحْسَه مُفَارِقَتِ
أَوْلَدُكُمْ كُونَه دُر دُنْيَا يَه كَلْدَا كَلَرِيَنِي صُكْرَه
نَجَه يَكْتَه مَصَالِحَه مُبَا شَرَتِ أَيْدُوبُ سَعْدِيَنِي
وَ نَحْسِيَنِي كُونَلَرِيَنِي بَيَانِ أَيْلَدَمْ بُو رِسَالَه أَيْلَه دَكَمَه
هَر بَرِي بُو رِسَالَه أَيْلَه عَمَلِ أَيْدِيَنُوبُ كُلِي فَائِدَه
وَمَشَاهِدَه أَيْلَدَكَمَه بُو فُقِيرِي دُعَا أَيْلَه يَادِ أَيْدَه

لَرْكِيمُ مُوجِبِ رَحْمَتِ أَوْلَاكَ وَاللَّهُ أَعْلَمُ

يَعْنِي بَا زَار كُونِيكَ عَيْدِ نَصَارَا دُر دُنْيَا كُونَلَرِيكَ
 اِبْتِدَاسِي دُر دُنْيَا يَهْ مَحْصُوصُ دُرِي نَابَشْتَمَقُ
 وَبَاغِ وَبَقِيَّةِ دِيكَ اَيُودُر زِيرَا كِه حَقُّ تَعَالَى
 دُنْيَايِ وَآرِضِي وَسَمَوَاتِي بَكُونُ خَلْقِ اَيْلَدِي طَاعِ
 وَطَاشِ وَآدِي سِنِي بَكُونُ خَلْقِ اَيْلَدِي مُبَارَكِ كُونُ
 دُرْهَر كُونْدَه بَرِ شَرِيفِ سَاعَتِ وَآرْدُر بَكُونُوكِ
 اِبْتِدَاسِي شَرِيفِ دُر اَمَّا بَكُونُوكِي كَسِلَن قَفَانِ
 مُبَارَكِ اَوْلِيُوبِ صَاحِبِي مُحْتَشَدَنِ وَالمَدَنِ خَا
 لِي اَوْلِيَه وَبَكُونُ تَرَاشِ اَوْلَانِ كَسِنَه كَلِمَكِ
 بَكُونَه دَكِينِ غِيَرِ وَغَضَدَنِ خَالِي اَوْلِيَه وَبَكُونُ
 دِيرِنَقِ كَسِنِ كَسِنَه خَالِي تَلَفِ اَوْلُوبِ بَرَكَايِ
 كَلِمِيَه وَبَكُونُ غَرَبِ جَانِبِيَه سَقَرِ مُنَوَّعُودُر
 وَبُوكِجَه اَنَّهُ رَحِيمَه دُوشَنِ اَوْغَلَانِ قِطَاعِ الصَّرِيقِ

اُوله و بويكجه خروشن بي وقت اوتسه اول اودن
 بركسته هلاك اولسي نه دلا كندر و بكون يكي
 اولان اي يكرمي طقوزده تمام اولور و محرم
 اينك غربي بكون يكي اولسه قيش حوب اوله
 و يغمور چوق يغه و بعض بهشكره آفت ايريش
 و اوغلا نچققر چوق هلاك اوله و بعض بركرده
 بال از اوله و خراسان ايلي امينك اوله و مغرب
 و لا بدنده خواريج ظهور ايدو سلطان اسلام
 غلبه ايدو و بكون پنجشنبه كجسي شمسه متعلق
 در سير و سفر قلمق و صانو بازار ايتك و ابو
 مصلحتلرده بولمق و ياد شاهلر و بلكر فائنه
 و ارمق ايوذر و بكون پنجشنبه كججه بي دغان
 اوغلان عالم و كامل اوله سلطان جانينه صغوب
 اوله و بكون خسته اولان كسته ايكي كون و يا
 يدي كون و يا طقوز كون خسته اوله اندن صكره ايو

أُولَهُ بِعِزَابَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَبُكُونِكَ عَزِيمَتِي فِي
 يَارُوبَ صَوِيَّتِي إِجْوَرَهُ لَكَ شِفَا بُولَهُ عَزِيمَتِي بُودَرُ
 وَكَوَأَنَّ قُرْآنًا سَبَرْتُ بِهِ الْجِبَالَ أَوْ قُطِعَتْ بِهَا الْأَرْ
 ضُ أَوْ كَلِمَةٍ بِهِ الْمَوْتُ بَلِّ اللَّهُ أَمِيرُ جَمِيعًا وَلَهُ مَا سَكَنَ
 فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 يَعْنِي بَا زَارَ أَرْتَسِي سَفَرًا أَمْكُهُ مَحْصُودُورُ
 وَمُبَارَكٌ دُرُّ حَقِّ تَعَالَى وَنَبَاتَانِي بَكُونُ خَلْقِ
 أَيْلَدِي وَآيَكِي جِهَانِ فَخْرِي مُحَمَّدٌ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دُنْيَايَ كَلْدِي وَبَكُونُ جَبْرَائِيلَ عَلَيْهِ
 السَّلَامُ وَحِي كَتُورْدِي وَدُنْيَا دُنْ بَكُونُ مَرْحَلَتِ
 أَيْدُوبَ حَقِّهِ وَأَصْلُ أُولَدِي هَرَكِيمُ سَنِكَ عَمَلِي
 بَكُونُ حَقِّهِ عَرْضُ أُولُورُ وَحَضْرَتِ إِبْرَاهِيمَ يَغْمَزُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ كَعْبِي شَرِيفِي بَكُونُ تَمَامِ أَيْتَدِي وَ
 حَضْرَتِ مُوسَى يَغَامِزُ عَلَيْهِ السَّلَامُ طُورِي سِنَا
 بَكُونُ جَفْدِي وَبِالْجُمْلَةِ نَجَاتِ كُونِيدُرُ وَبَكُونُ

أَنَّهُ رَحِيمُهُ دُوشَن اَوْغَلَان پَك بَخِيلُو وَمُبَارَكُ
 قَدَمَلُو اُولَه وَصَاحِب دُولَت وَحَافِظ قُرْآن وَ
 مَقْبُول يَزْدَان اُولَه وَبُكُون بَيْن صَلَاتَيْن غَايَت
 اِيْلَه سَعِيد دُر وَبُكُون كَسِلَن قَفْنَان صَاحِبِي
 خَلْق اِيْجِيْدَه عَزِيْز اُولَه وَبُكُون دِيْرَنقُ كَسِن
 كَسِنَه نِيْكَ حَاطِي خُوب حَافِظ قَارِي اُولَه وَبُكُون
 هَر جَانِبَه سَفَر اِيْنَمَك اَبُو دُر اَمَّا شَرْق جَانِبَه
 مَمْنُوع دُر وَبُوكِيْجَه خُرُوش بِي وَقِيْت اُولْتَسَه
 اَوْصَاحِبَه خَيْر خَيْر كَلَه وَبُكُون يَكِي اُولَان
 اَيِي يَكْرَمِي طُقُوز كُنْدَه تَمَام اُولُور وَمَحْرَم اِيْنِيْكَ
 غَرَمِي بُلْكَون يَكِي اُولْتَسَه قِيْشِي خُوب اُولَه بَاي
 فَضْل اِيْسِي اُولَه وَبَالِي چُوق اُولَه وَتَرْكَه وَيْمِيْش
 وَبَال چُوق اُولَه اَوْچُوز لِيْق اُولَه وَچَار بَاي تَدْرَسْت
 اُولَه اَمَّا اَتْلُو غَه آفَت اِيْرِيْشَه وَجُمْلَه وِلَايَت
 دِيْمَاغ اُولَه وَكُوْهِيْسْتَان اِلْتِدَه نِعَسْتَلَر چُوق

اُولَه وَخُرَاسَانَ وَلَا يَنْدَه عَمَرَتِ چَوَق هَلَاك
 اُولَه وَبَادِس وَلَا يَنْدَه فَحِط اُولَه وَمَشْرِق
 طَرَه فَنَدَه خَارِجِ ظُهُور اِيَدَه وَبُكُونُ جُمُعَه كِبَجَه
 سِي قَمَرَه مُتَعَلِّقُ رُؤُوسُ وَبُكُونُ وَبُكُونُ سَفَرِ وَصَا
 تُو بَا زَارِ وَنِكَاحِ اَيْتَمَكِ اَيُودُرُ وَنَحْوِ اَكْمَكِ وَبَاغِ
 وَبَقِيَه دِكْمَكِ وَعِمَارَتِ يَا اَيْمَقِ وَحِجَامَتِ الدَّرِ
 مَقِ وَبِرِ يَرْدَكِ بِرِ يَرَه كِتْمَكِ وَخَبَرِ كُونْدُرِ مَكِ
 وَهَرِ اَيْشَه شُرُوعِ اَيْتَمَكِ اَيُودُرِ اَمَّا كِبُرِ لَوَا اَيْشِ
 اَشْكِيَه كَرَنِيَزِ فَاَرْشِ اُولُورِ وَبُكُونُ وَبُكُونُ
 طُوغَانِ اَوْغَلَانِ قُوْتَلُو وَفَدَمَلُو اُولَه خَلَقِ
 اِيْجِنْدَه عَزْتَلُو وَخُرْمَتَلُو اُولَه وَبُكُونُ خَسْتَه
 اُولَانِ كِسْنَه طُقُوزِ كُونِ اَلَمْ جَكَه اَنْدَنْصُكِرَه
 اَيُو اُولَه وَبُكُونُكَ عَزِيْمَه نَيْنِ يَارُوبِ اِيْجُورَه
 شِفَا بُولَه عَزِيْمَتِ بُوْدُرِ وَلَقَدْ اَوْحَيْنَا اِلَى مُوسَى
 اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِي كَيْلًا اِنْ كُمْ مُشْبِعُونَ وَلَهُ مَا

سكن

سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَلَا
حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
عَجْمَلَرُ بُو كُونَهُ سَكَنَهُ دِدِيلَرُ اوده
او نوردي اَصْلَام اِيْتَمَكَ اَبُو دُرُ وَقَصْدِ حَجَامَتِ
اِيْلَمَكَةِ مَخْصُوصُ دُرُ زِيْرَاحَقُ تَعَالَى جَمِيعِ مَكْرِ
حَيْلِهِ بُو كُونُ خَلْقِ اِيْلَدِي وَحَوِي بُو كُونُ حَبِضِ
كُورْدِي وَقَابِلِ هَا يَلِي بُو كُونُ قَتْلِ اِيْلَدِي وَجَرَّحِيسِ
بَغَامْبَرُ عَم وَبَحِي وَذَكْرِيَا بَغَامْبَرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
بُو كُونُ شَهِيدِ الدَّيْلَرُ اَمَّا قَوْشَلُو وَقِيَتْ غَايَتِ
سَعِيدُرُ اَمَّا بُو كُونُ تِرَاشِ اُولَانِ كِسْنَه مَرُوعِ
وَمَدَاعِ وَخُسْتَه لِيْكَ غَارِيضِ اُولَه اَمَّا فِرْقِ كُونِ
مُدَاوَمَتِ اِيْدُرْسَه شَهِيدِ اُولَه اَمَّا بُو كُونُ كِسِي
لَنْ لِيَّاسِ اَوْغُرْ كِنَه وَبَا اُودَه يَانَه وَبَا ذَكْرَه غُرُقِ
اُولَه وَبُو كُونُ ذِيْرَنَقِ كَسْنِ كِسْنَه مَوْتِ وَمَقَا
جَانَه اَوْغُرَه يُوْب هَلَاكِ اُولَه وَبُرْكِسَه بُو كُونُ

صَاحِبِينَ وَصَقَالِينَ طَرَه سَه تِيَزَا غَر وَبُكُونُ
 أَنَه رَحْمَنَه دُوشَان اَوغلان سِيخِي وَرَحْمَتِي اُولَه
 وَدِلِينَه هِيَز كِز كِذِب جَارِي اُولِيَه وَبُكُونُ خُرُوس
 بِي وَفَتِ اُولَه صَاحِبِينَك اَوغلي غَايَتِ اَيُو
 اُولَه وَبُكُونُ يَكِي اُولَان اَيِي يَكِرْمِي طُفُوز كُوتَدَه
 تَمَام اُولُور وَبُكُونُ شِمَال جَانِبِنَه سَفَر مَحْنُوع
 دُر وَفَحَرَم اَيْنَك غَرَمِي بَكُونُ يَكِي اُولَسَه
 قَيْش قَتِي اُولَه قَا رَجُوفِي يَا غَه وَانْجَلَرَه آفَتِ
 اِيَرِيشَه وَبَال يَا غَز اَز اُولَه وَصَوَادِيَتِ چُوقُ
 اُولَه وَكُوهِسْتَان اِلِنَدَه تَرَه كَه چُوقُ اُولَه وَبِر
 نَجَه وَلَا يَسْتَلَرَدَه خَوَايِيح ظَهْوَر اَيِدَه بَكُونُ دُونِيَه
 يَكَجَه سِي مَرِيَجَه هُ تَعْلِقُدُر هَر اِيَشْدَن اَحِيَرَاَز
 كَرَكُدُر اَمَا دُوشْمَانَه بُولُوشْمَقُ اَيُودُر اللّهُ تَعَالَى
 فَضْلِي اَيْلَه فَتَح وَظَفَر حَاصِل اُولَه وَبُكُونُ وَبُو
 يَكَجَه قُوي قَزَمَق وَصُورُخِي كَسْمَك اَيُودُر وَبُكُونُ

وَبُوكَجَه

وَبُوكِجَه طُوعَانْ اَوْغَلَانْ جَلَاَد وَخَيْر سَبَزْ اُولَه
هِكَايَت اُولُور كِه حَقْ نَعَايَه وَاَرْوَبْ شِكَايَت
اَيْنْدِيكِي اَيِّي بَارِي خُدا جُمْلَه قَوْلْ كَرِيكْ بَنِيْم اَدِيْمْ هِيْس
فِيُوبْ سَايِر اَيَا حُدَه مَضَالِحْ كَرِيْنَه مُبَا شَرْت اِيْدْ
بَكَا كَلْدِي كَدَه هِيْج بَر كَسْنَه يَه مُبَا شَرْت اَنْمِيُوبْ مَحْرُون
اُولُوبْ نَحْفِيْق سَكَا عَاَصِي اُولُور كَر وَبَكَا غَيْرْت
وَحَمِيَّتْ كَلُور دِي كَدَه حَقْ نَعَالِي بِيُور مِشْكِه يَا
مُخْلُوقْ كَدَه كَدَال قُدْرَت عَظِيْمْتُمْ حَقِيْقُون بَرْن
اَنْلَرَه بَر حَال اِيْدِي وِيْرْمِي كِه جُمْلِيْسِي سَكَا رِعَايَت وَ
حُرْمَت اِيْدَه كَر دِيُوبِيُور مِشْ يَكُون دَاخِي تَضَرُّع
وَاَزَارِي اِيْدُوبْ اَيِّي بَارِي خُدا اُول اِيْدَه جِكْ كَدَه
يَنْدَا وِيْرْمِي كِه اَنْلَر دَخِي سَكَا رَغْبَت وِيْر عَايَت اِيْدَه
كَر دَخِي رَاخِي اُولُوبْ شِكَا يَدِيْنْدَنْ فَرَاغَت اِيْتَمِش
وَبَكُونْ خُسْتَه اُولَانْ كِسْتَه خُسْتَه لِي كِي مَعْدَسِيْنْدَنْ
اُولَه سَكِرْ كُونْ كَجْدِي كَدَنْ صُكْرَه خُوش اُولَه وَبَكُونْ كِي

عَزِيمَةً بَيْنَ يَارُوبَ صَوْنِ اِبْجُورَةٍ كَرِشَفَا بُولَه
 يَا اَللهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا عَظِيمُ وَالْتَقَى فَفْتَحْنَا
 ابْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ وَفَجَّرْنَا الْاَرْضَ عُيُونًا
 فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى اَمْرِ قُدْرَةٍ وَحَمَلْنَا هُ عَلَى ذَاتِ
 الْاَوَاجِ وَدُسِّرَ تَجَرِّي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفْرًا
 عَجَلْنَا بِكُونِهِ جِهَارَ شَنْبِه
 دِيرَكَ اَمَّا فَايِدَه سِزْ كُونْدَر دَوَا اِبْجُون شَرِبَتْ
 وَآوَتْ اِيْحَمَكَ غَايَتْ نَافِعْدَر وَحَمَامَه كِزْمَكَ
 اَبُودَر حَقَّ تَعَالَى نَارِي وَنُورِي وَدَكِزْلَرِي بَكُونُ
 خَلْقِ اَبْلَدِي فَايِدَه سِزْ اُولْدُوغِي اُولْدُكَلِه عَوْج بِن
 عَنقُ وَفِرْعَوْنُ وَشَدَّاد قَوْمِي قَارُونُ وَصَالِحُ وَ
 هُودُ وَلَوْطُ قَوْمِي جُمْلَه جِهَارَ شَنْبِه كُونِي هَالَاكَ
 اُولْدِيلَر وَهَرَّآيَكْ آخِرِ جِهَارَ شَنْبِه سِي غَايَتْ
 اَيْلَه تَحْسِدَر وَبَكُونُ بَا بَزِيد قَرْنِدَاشْنَه اَيْدَر
 كُلِّ سَبْرَكِيدَه لَوْمُ قَرْنِدَاش اَيْدَر سَبْرَكِيمَكَ مُبَا

رَكَ

رَك دَكِلْدَر بَا يَزِيد ایدر یونس بَغِیْبَر عَلَیْهِ السَّلَام
 بَكُون دُو غَمْدِی قَرِنْدَاشِی ایدر بَكُون دُو غَدُوغِی
 اِیچُون بَالِق قَرَنِنْدَه یَا تَمَه دِی بَا یَزید ایدر یوسف
 بَغِیْبَر عَلَیْهِ السَّلَام بَكُون دُو غَمْدِی قَرِنْدَاشِی
 ایدر دُو غَدُوغِی اِیچُون مِصْرِدَه سُلْطَان زِنْدَان
 جَكَمَه دِی بَا یَزید ایدر اِبْرَاهِیم بَغِیْبَر عَم
 بَكُون دُو غَمْدِی قَرِنْدَاشِی ایدر دُو غَدُوغِی اِیچُون
 نَمُود اوده اَتَمَه دِی بَا یَزید ایدر مُحَمَّد مِصْطَفی
 صَلَعم بَكُون کَافِرِیْلَه جَنک ایدوب کَافِر لَرِی
 قَرَمْدِی قَرِنْدَاشِی اِنکِیچُون مَحَنَت جَكُوب مُبَا
 رَك دِیْشِی بَكُون شَهید اَوْمَدِی وَ بَكُون اَکِنْدَر
 رَهْمَتِ غَايِبِلَه سَعِدُر وَ بَكُون گِیْسَلَن اِبَاس
 صَاحِبِنِک رَزَقِی زِیَادَه اُولُوب اَرْتَر عَیْش
 وَعَشْرَت زِیَادَه اُولَه وَ بَكُون تِرَاش اُولَان
 کِیْسَنِک رَزَقِی زِیَادَه اُولَه نِجَت بُولَه بَكُون

كَوْنُ دَرْمَكٍ وَبَكْرٍ وَاهِلٍ دِيوَانٍ قَائِنَةٍ وَارْمَقٍ
 أَيُودُرٍ أَمَّا إِحْتِرَازُ كَرَكْدَرِ حَسُودٍ لَرَه بُولُشْمَقْدَن
 وَبُكُونِ خَسْتَه أُولَان تِيَز شِفَا بُولَه بُوِي يَازُوب
 صُويُنِ اِيحُورَه لَرِ شِفَا بُولَه اِبْسَمُ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالصَّافِي صَفَا فَالزَّاجِرَاتِ زَجَرًا فَالتَّالِيَاتِ
 ذِكْرًا إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ عَجْمَلَر
 بُكُونَه بَنَجَشْنَبَه دِر لَر حَاجَتِ كُونِيدُر وَبُكُونِ
 طَلَبِ أُولَان حَاجَتِ اَلْبَنَدَه مَقْبُولُدُر مُحَمَّد
 صَلَعم كَعْبَةُ شَرِيفِي بُكُونِ فَتَحِ اَبِلَاي وَبُوفُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ بُكُونِ دِصَرَه كِيرْدِي وَنَحْتِنَه بُكُونِ
 كَجْدِي وَبَابَايِي يَعْفُوبَه بُكُونِ اُولَا شَدِي
 وَاسْمَاعِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ دُنْيَاي بُكُونِ فَتَحِ
 وَظَفَرِ بُولَدِي وَبُكُونِ حَجَامَتِ اَيْنَمَكِ أَيُودُر
 وَبُكُونِ قَبْلِ الزَّوَالَدَه كَسِيلَن لِيَاَسِ أَيُودُر
 صَاحِبَه يُوُقِ عَلِيمِ اَمْرَ زَانِي قَلَه وَبُكُونِ شَرِاش

ÖZGEÇMİŞ

18.11.1989 tarihinde Malatya’da doğdum. İlk, orta ve lise eğitimimi İstanbul’da tamamladım. 2011 yılında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başladım. 2013 yılında yatay geçişle İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne kayıt oldum. 2015 yılında hem lisans eğitimimi hem de İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi’nden almış olduğum Pedagojik Formasyon eğitimimi tamamladım. Aynı yıl Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladım. Eğitimim halen devam etmektedir.

